

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

AKSARAY KIZILKAYA TARİHİ YAPILARI

Ömer İÇİRGİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Erkan AYGÖR**

KONYA-2023

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ömer İÇİRGİN		
	Numarası	20811801004		
	Ana Bilim /Bilim Dalı	Sanat Tarihi Anabilim Dalı / Sanat Tarihi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Erkan AYGÖR		
	Tezin Adı	Aksaray Kızılıkaya Tarihi Yapıları		

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ömer İÇİRGİN

(İmza)

.....

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ömer İÇİRGİN		
	Numarası	20811801004		
	Ana Bilim /Bilim Dalı	Sanat Tarihi Anabilim Dalı / Sanat Tarihi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Erkan AYGÖR		
	Tezin Adı	Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları		

Bu çalışma, İç Anadolu Bölgesi'ndeki Aksaray ilinin Gülağaç ilçesine bağlı Kızılkaya köyünün tarihi yapılarını konu edinmektedir. Çalışmada, Aksaray ili Gülağaç ilçesine bağlı Kızılkaya köyünde mevcut bulunan tarihi yapıların tespiti için öncelikle arşiv ve literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra arazi çalışması yapılarak köyde biri köy odası olmak üzere toplam on dört ev, bir cami, beş sarnıç, dört çeşme, bir köprü, bir değirmen, biri kaya kilise olan toplam dört kaya oyma mekân, beş mezar taşı ve bir dükkândan oluşan toplam otuz altı yapı tespit edilip incelenmiştir. Bu arazi çalışması kapsamında köyde incelenen tüm tarihi yapılar fotoğraflanıp bunların ilgili yapılarda ölçümleri alınıp bu doğrultuda kroki ve plan çizimleri yapılmıştır. Çalışma beş ana kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölüm 'Giriş' başlığı altında 'Konunun Tanımı, Amacı, Önemi ve Sınırları', 'Konu ile İlgili Kaynaklar' ve 'Yöntem', belli bir sıralama hususunda anlatılmıştır. İkinci bölümde tarihi yapıları araştırılıp, tespit edilip incelenen 'Kızılkaya'nın Konumu ve Tarihçesi' geniş bir çerçeveden ele alınmıştır. Üçüncü bölümde katalog başlığı altında incelenen tarihi yapılar türlerine göre sınıflandırılmıştır. Yapı türleri kendi arasında ise kronolojik sıraya göre düzenlenmiştir. Mimari yapılar bu bölümde katalog numarası, fotoğraf numarası, çizim numarası biçiminde tasnif edildikten sonra yapının yeri, genel tanım, malzeme ve teknik, plan ve plan elemanları, süsleme özellikleri, tarihlendirme ve yapının mevcut durumuna göre anlatılmıştır. Dördüncü bölümde 'Değerlendirme' başlığı altında yapılar malzeme ve teknik, plan tipleri, plan elemanları, yapı elemanları, cepheler, süsleme ve tarihlendirme gibi özelliklerine göre incelenmiştir. Beşinci bölümde 'sonuç' başlığı adı altında Aksaray Kızılkaya'daki tarihi yapıların değerlendirme bölümündeki bulgularla Türk sanat tarihi ve mimarisinin önemi bundan sonra yapılacak olan akademik, bilimsel ve turizm çalışmalarına ışık tutacak şekilde vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aksaray, Gülağaç, Kızılkaya, Tarihi Yapılar, Arazi Çalışması

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

ABSTRACT

Author's	Name Surname	Ömer İÇİRĞİN		
	Student Number	20811801004		
	Department	Art History Main Science Branch/ Art History Science Branch		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Doç. Dr. Erkan AYGÖR		
	Title of the Thesis/Dissertation	Aksaray Kızılkaya Historical Buildings		

This study deals with the historical structures of Kızılkaya village, which is connected to Gülağaç district of Aksaray province in the Central Anatolia Region. In the study, primarily archive and literature search was carried out in order to determine the historical structures existing in Kızılkaya village of Gülağaç district of Aksaray province. Afterwards, field work was carried out and a total of thirty houses, one of which was a village room, a mosque, five cisterns, four fountains, a bridge, a mill, a total of four rock-carved places, five tombstones and a shop were carried out in the village. Six structures were identified and studied. Within the scope of this field study, all historical buildings examined in the village were photographed, their measurements were taken in the relevant buildings, and sketches and plan drawings were made accordingly. The study consists of five main parts. In the first chapter, under the title of 'Introduction', 'Definition, Purpose, Importance and Limits of the Subject', 'Resources Related to the Subject' and 'Method' are explained in a certain order. In the second part, 'History of Kızılkaya', whose historical structures were researched, identified and examined, was discussed from a wide framework. In the third chapter, the historical buildings examined under the catalog title are classified according to their types. The building types are arranged in chronological order among themselves. After the architectural structures are classified in the form of catalog number, photograph number, drawing number in this section, the location of the building, general description, material and technique, plan and plan elements, ornamental features, dating and the current state of the building are explained. In the fourth chapter, under the title of 'Evaluation', the buildings were examined according to their features such as materials and techniques, plan types, plan elements, building elements, facades, ornamentation and dating. In the fifth chapter, under the title of 'conclusion', the importance of Turkish art history and architecture has been emphasized with the findings in the evaluation part of the historical buildings in Aksaray Kızılkaya in a way that will shed light on the academic, scientific and tourism studies to be made from now on.

Keywords: Aksaray, Gülağaç, Kızılkaya, Historical Buildings, Field Study

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR.....	xi
ÖN SÖZ	xiii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı, Amacı, Önemi ve Sınırları	1
1.2. Konuyla İlgili Kaynaklar	5
1.3. Yöntem	9

İKİNCİ BÖLÜM

2. KIZILKAYA’NIN KONUMU VE TARİHÇESİ

2.1. Kızılkaya’nın Konumu	12
2.2. Kızılkaya’nın Tarihçesi	12

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KATALOG

3.1. Evler.....	23
3.1.1. 1 No.lu Ev.....	23
3.1.2. 2 No.lu Ev.....	25
3.1.3. 3 No.lu Ev.....	27
3.1.4. 4 No.lu Ev.....	29
3.1.5. 5 No.lu Ev.....	31
3.1.6. 6 No.lu Ev.....	33
3.1.7. 7 No.lu Ev.....	35
3.1.8. 8 No.lu Ev.....	37
3.1.9. 9 No.lu Ev.....	39
3.1.10. 10 No.lu Ev.....	41
3.1.11. 11 No.lu Ev.....	43

3.1.12. Bahattin Altın Evi	45
3.1.13. Ali Vurgun Evi	48
3.1.14. Köy Odası	53
3.2. Camiler	55
3.2.1. Kızılkaya Köyü Eski Camii	55
3.3. Su Yapıları	58
3.3.1. Sarnıçlar	58
3.3.1.1. 1 No.lu Sarnıç	58
3.3.1.2. 2 No.lu Sarnıç	60
3.3.1.3. 3 No.lu Sarnıç	62
3.3.1.4. 4 No.lu Sarnıç	64
3.3.1.5. 5 No.lu Sarnıç	66
3.3.2. Çeşmeler	68
3.3.2.1. 1 No.lu Çeşme	68
3.3.2.2. 2 No.lu Çeşme	70
3.3.2.3. 3 No.lu Çeşme	72
3.3.2.4. 4 No.lu Çeşme	74
3.3.3. Köprüler	76
3.3.3.1. 1 No.lu Köprü	76
3.3.4. Değirmenler	78
3.3.4.1. 1 No.lu Değirmen	78
3.4. Kaya Oyma Mekânlar	80
3.4.1. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân	80
3.4.2. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân	82
3.4.3. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân	84
3.4.4. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân	86
3.5. Mezar Taşları	89
3.5.1. 1 No.lu Mezar Taşı	89
3.5.2. 2 No.lu Mezar Taşı	91
3.5.3. 3 No.lu Mezar Taşı	92
3.5.4. 4 No.lu Mezar Taşı	93
3.5.5. 5 No.lu Mezar Taşı	94
3.6. Ticaret Yapıları	96

3.6.1. Demirci Arif Ağa Dükkânı	96
---------------------------------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. DEĞERLENDİRME

4.1. Yapı Malzemesi ve Tekniği.....	99
4.1.1. Taş Malzeme.....	99
4.1.2. Ahşap Malzeme	100
4.1.3. Yığma Tekniği	100
4.1.4. Kaya Oyma	101
4.1.5. Kaya Oyma ve Yığma	102
4.2. Tavan Yapım Tekniği ve Malzeme	102
4.2.1. Tonoza	102
4.2.2. Düz Betonarme Tavan	103
4.2.3. Ahşap Kirişleme	103
4.3. Evler.....	103
4.3.1. Plan Tipi	104
4.3.2. Plan Elemanları.....	105
4.3.2.1. Hayat (Avlu)	105
4.3.2.2. Odalar	106
4.3.2.3. Eyvan (Divanhane)	107
4.3.2.4. Mutfak	107
4.3.2.5. Tandır Damı.....	108
4.3.2.6. Tandır Evi	109
4.3.2.7. Ahır (Samanlık), Kiler, Ambar	110
4.3.2.8. Hela.....	110
4.3.3. Yapı Elemanları	111
4.3.3.1. Gusülhane	111
4.3.3.2. Gömme Dolaplar	112
4.3.3.3. Nişler	112
4.3.3.4. Sergen, Musandıra, Yüklük, Ağzıaçık.....	113
4.3.3.5. Ocak.....	114
4.3.3.6. Tandır.....	114
4.3.3.7. Merdivenler	115

4.3.3.8. Kapılar	115
4.3.3.9. Pabuçluk	116
4.3.4. Cepheler	116
4.3.4.1. Düşey Köşe Taşları	117
4.3.4.2. Yatay Kat Ayrımları	118
4.3.4.3. Üst Örtü	118
4.3.4.4. Çörten	118
4.3.4.5. Saçak	119
4.3.4.6. Lambalık, Çiçeklik	119
4.3.4.7. Güvercinlik	119
4.3.4.8. Bacalar	120
4.3.4.9. Çıkmlar	120
4.3.4.10. Dış Kapılar	121
4.3.4.11. Pencereler	121
4.3.5. Süsleme	116
4.3.6. Tarihçe ve Ustalık	116
4.4. Camiler	123
4.4.1. Malzeme ve Teknik	125
4.4.2. Plan Tipi ve Elemanları	125
4.4.3. Süsleme	126
4.4.4. Tarihlendirme	126
4.5. Su Yapıları	123
4.5.1. Sarnıçlar	127
4.5.1.1. Malzeme ve Teknik	127
4.5.1.2. Yapı Elemanları	127
4.5.1.3. Plan Tipleri	127
4.5.1.4. Süsleme	128
4.5.1.5. Tarihlendirme	128
4.5.2. Çeşmeler	128
4.5.2.1. Malzeme ve Teknik	129
4.5.2.2. Yapı Elemanları	129

4.5.2.3. Plan Tipleri	129
4.5.2.4. Süsleme.....	129
4.5.2.5. Tarihlendirme	130
4.5.3. Köprüler.....	130
4.5.3.1. Malzeme ve Teknik	130
4.5.3.2. Yapı Elemanları	130
4.5.3.3. Plan Tipleri	130
4.5.3.4. Süsleme.....	131
4.5.3.5. Tarihlendirme	131
4.5.4. Değirmenler	131
4.5.4.1. Malzeme ve Teknik	131
4.5.4.2. Yapı Elemanları	131
4.5.4.3. Plan Tipleri	132
4.5.4.4. Süsleme.....	132
4.5.3.5. Tarihlendirme	132
4.6. Kaya Oyma Mekânlar.....	123
4.6.1. Malzeme ve Teknik	132
4.6.2. Yapı Elemanları ve Tipleri	133
4.6.3. Plan Tipleri	135
4.6.4. Süsleme.....	136
4.6.5. Tarihlendirme	136
4.7. Mezar Taşları.....	123
4.7.1. Mezar Taşı Tipleri	136
4.7.2. Başlık Tipleri	137
4.7.3. Malzeme ve Teknik	137
4.7.4. Kitabe Metinleri.....	137
4.7.5. Süsleme.....	138
4.7.6. Tarihlendirme	138
4.8. Ticaret Yapıları.....	123
4.8.1. Dükkânlar	138
4.8.1.1. Malzeme ve Teknik	138
4.8.1.2. Plan Tipleri	139
4.8.1.3. Süsleme.....	139

4.8.1.4. Tarihlendirme	139
------------------------------	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ

KAYNAKÇA	146
ÖZGEÇMİŞ	152
ŞEKİLLER LİSTESİ	153
ŞEKİLLER	154
ÇİZİMLER LİSTESİ	155
ÇİZİMLER	158
PLANLAR LİSTESİ	183
PLANLAR	190
RESİMLER LİSTESİ	246
RESİMLER	277
DEĞERLENDİRME BÖLÜMÜ RESİMLERİ	409

KISALTMALAR

a.g.e.	:Adı geçen eser
Bkz.	:Bakınız
cm.	:Santimetre
km.	:Kilometre
KUDEB	:Koruma Uygulama ve Denetim Büroları
KVKBK	:Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
m.	:Metre
No.	:Numara
s.	:Sayfa
ss.	:Sayfa sayısı
yy.	:Yüzyıl

ÖN SÖZ

Kırsal mimari, halk aracılığıyla yapılan, genellikle evler için kullanılan, belirli bir döneme ve bölgeye has tasarımları içeren, yerel malzemeye ihtiyaç duyulup bu tür malzemelerin kullanıldığı, geleneksel bir mimari türüdür. Bu mimarinin ortaya çıkmasında yeryüzü şekilleri, kültür, iklim, yakın çevresinde kullanılan malzeme ve teknik büyük bir önem arz etmektedir.

Anadolu'nun bugüne kadar getirdiği Çatalhöyük, Alacahöyük, Çayönü gibi pek çok yerleşimlerinde yerleşik hayatla beraber, kırsal mimarinin ilk emsalleri verilmeye başlanmıştır. Bu mimarinin, yine Kızılkaya köyünde yer alan Neolitik dönemin güzide örneklerinden biri olan Aşıklıhöyük de bu kategoride değerlendirilebilmektedir. Yüzyıllar boyu süre gelen bu mimari, 19.yüzyılda ve hatta günümüzde kendine ve bulunduğu yöreye ve bölgeye şahsına münhasır özellikleriyle ziyarete gelenleri büyülemekte ve ilgi odağı olmaya devam etmektedir. Bu yüzden ki, bu bölge adeta kırsal mimarinin odak noktasıdır.

Bu çalışma, “Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları” konulu olup Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı için yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın her adımında bana desteklerini esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerini benimle sonuna kadar paylaşan danışman hocam Sayın Doç. Dr. Erkan Aygör’e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca, çalışmamın arazi evresinde beni Demirci kasabasıdan Kızılkaya köyüne gidip çalışmamı orada yapmam hususunda yönlendirip oranın yetkilileriyle, muhtar, bekçi vb. kişileriyle iletişime geçmemi sağlayan Demirci kasabasının sakinlerinden biri olan Emekli Zabıta Memuru Sayın Mustafa Ay’a, Kızılkaya köyü Muhtarı Emre Bey’e, Bekçi Selami Bey’e, Kızılkaya köyünün ileri gelenlerinden bir demir ustası olan Arif Yöney’e ve Kızılkaya köyünün diğer sakinlerine tarihi yapıların fotoğraflarını çekmemde, onların ölçümelerini yapıp kroki ve plan çizimlerini yapmam konusunda çalışmama yön verip katkı sağladıkları, benden her türlü desteği esirgemedikleri için hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kurum bazında değerli bilgilerini paylaşan Konya Büyükşehir Belediyesi KUDEB birimine, Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü’ne, Aksaray, Demirci ve Gülağaç belediyelerine çalışmama yön vermesi açısından paylaştıkları bilgiler için çok teşekkür ediyorum.

Şehir plancısı Sayın Ali Uçar’a, araştırma ve inceleme yaptığım Kızılkaya köyündeki tarihi yapıları gösteren askeri haritayı kendisinden alıp onun üzerinde numaralandırma ve işaretleme yapmam konusunda bana yardımcı olduğu için kendisine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamın başlangıcından son anına kadar her ne kadar bazı zorluklar yaşasam da bana bu zorlukları aşmamda emeği geçen herkese ve özellikle de anneme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ömer İÇİRGİN

Konya, 2022

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı, Amacı, Önemi ve Sınırları

Neolitik dönemle beraber Anadolu topraklarında pek çok kırsal yerleşme alanları ortaya çıkmıştır. Tarım ve hayvancılığın baş gösterdiği bu ilk yerleşim alanlarında mimari de yüzyıllar içerisinde kendini göstermiştir. Bu tür yerleşim alanlarında da ilk olarak kırsal mimari varlığını göstermiştir. Kırsal mimari, içinde yaşanılan yöre halkı tarafından yapılmış konut ve diğer tüm yapı türlerini içermektedir. Çevresel imkânlar doğrultusunda, bölgedeki malzeme, çoğunlukla ev sahibi olan kişiler veya inşaat ustalarının ortaya koyduğu geleneksel teknikler ile yapılmaktadır. Kırsal mimari yapılar, doğa ile insan arasında büyük bir öneme sahiptir. Bu yüzden, doğal çevreyle ahenk içerisinde olduklarından çevreye zarar vermezler.

Aran'a göre, yapı ustaları eşliğinde, bölgedeki insanlar basit araçlarla çevreleriyle uyumlu ve bir zanaat yöntemi ile yapıları kurgulamaktadır.¹ Bununla beraber, kırsal yerleşmedeki mimari ustaların, usta çırak ilişkisi temelinde, deneme yanılma yoluyla uyguladıkları işlerini yaptıkları aşikârdır. Bektaş'a göre, kırsal mimari tanımı eksik bir adlandırmadır. Ona göre, "halk yapı sanatı" terimi daha uygun bir ifadedir.² Sezgin'e göre, "yöresel mimari" terimi daha uygun bir terim olarak kullanılmalıdır.³

¹ Aran, 2000, s.14.

² Cengiz Bektaş halk yapı sanatını: "Halkın kendi olanakları ile, ihtiyaçlarına doğrudan karşılık olarak, kültür birikimine ve gelenek çizgisine doğaçtan eklenerek, katılımlı bir yolla gerçekleştirdiği yapılar" şeklinde tanımlamaktadır (Bektaş, 2001, s.23).

³ Sezgin'e göre, bu tür mimari için "kırsal, spontane, halk mimarisi, ilkel mimari, mimarsız mimari" gibi tanımlar söylene gelmiştir. Bu tanımların tek başlarına sanki farklı bir mimari imajı oluşturabileceğini belirtmektedir. Örnek olarak kırsal mimari, bütün bir kır ve kent taşrası yaşamını ifade etmektedir. Ancak bahse konu mimari sadece kırsal alanda ve taşrada bulunmaktadır. Mimarlarında, mimarsız mimari adı altında bir yapı inşa edebileceği üzerinde durmaktadır. Sonuçta yöresel mimarinin daha uygun bir terim olduğunu belirtmektedir (Sezgin, 2006, ss.3-4). Bununla beraber, yöresel teriminde de yine şehir ve köy veya kasaba ayırımına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda, aynı yörede bazen farklı teknik ve malzemelerde evlerin yapıldığı görülmektedir. Buna örnek olarak, Beyşehir yöresinde kullanılan taş ve kerpicingin temel yapı malzemesi olması verilebilir. Bulunulan yerin köy mü ya da kasaba mı diye yapılacak çalışmalarda belirtilmesi, sınırlarının net bir biçimde ortaya konulması kırsal mimari teriminin bir arada kullanılması konunun daha anlaşılabilir olmasını sağlayacaktır. Esas olan karmaşa, tarım ekonomisi ile yıllarca hayatını idame ettiren kent

Kırsal mimarlık ve halk mimarlığına ilk olarak dikkat çeken, Arts and Crafts Movement olarak nitelenen akımın öncülerinden William Moris olmuştur.⁴ 19.yüzyılda İngiltere’de ortaya çıkan bu akım, sanat-zanaat ayrımını yok etmeyi ve el emeğiyle yapılan üretimi tekrar açığa çıkarmayı savunmuştur. Türkiye’de kırsal mimari ile ilgili yapılan ilk çalışmalar geleneksel ev mimarisine dayanmaktadır. Ruhi Kafescioğlu, Orta Anadolu köy evleri; Mahmut Akok, Kayseri köy evleri ile ilgili ilk örnekleri sunmuşlardır.⁵ Keban projesindeki kurtarma kazıları ve araştırmaları içerisinde yer alan Doğan Kuban’ın 1968 yılında köy mimarilerini incelemesi, önemli çalışmalar arasında yer alır.⁶

Evler çoğunlukla kırsal mimarinin içerisinde önemli olmakla birlikte; köy ve kasaba yerleşmelerindeki ahır, samanlık, depo, atölye, cami, mescit, dükkân, bahçe, ambar, köprü, çeşme, sarnıç, köy odası, işlik, değirmen vb. yapılar da yine kırsal mimarinin içerisinde yer almaktadırlar. Kızılıkaya köyünde de bunlara benzer yapılar incelenmiştir.

“Aksaray Kızılıkaya Tarihi Yapıları” adlı bu çalışma, Aksaray’ın Gülağaç ilçesine bağlı Kızılıkaya kasabasında inşa edilmiş tarihi yapıları konu edinmektedir. Çalışma kapsamında 13 ev, 1 köy odası, 1 cami, 5 sarnıç, 4 çeşme, 1 köprü, 1 değirmen, 4 kaya oyma mekân, 5 mezar taşı ve 1 dükkân olmak üzere toplam 36 adet tarihi yapı ele alınmıştır. Kaynaklardan ve yöre halkından edinilen bilgilere göre 18.yüzyılın sonu, 19.yüzyılın başları ve 20.yüzyılın başlarında inşa edilmiş yapıların plan özellikleri, mimarisi, malzeme kullanımı ve süsleme özellikleri açısından gelişimleri, yapıların kendi dönemleri içerisindeki yeri ve önemi, diğer yapılar ile karşılaştırılması ve değerlendirilmesi tezin konularını oluşturmaktadır. Yapıların birçoğu yıkılmaya yüz tutmuş ve hatta yıkılmış; bunların çok az bir kısmı da evler olup diğer yapılar ile birlikte hepsi tezin konusuna girmektedir.

yaşamındaki evlerde kendini göstermektedir. Böyle bir durumda, ilgili yeri çalışan kişilerin genel anlamda değil de, özel anlamda nereyi çalıştıklarını belirtmesiyle giderilebilmektedir.

⁴ Komisyon, 2012, s.6.

⁵ Kafescioğlu, 1949; Akok, 1953.

⁶ Kuban, 1970.

Kızılkaya köyünde mimari kimlik; oradaki yerleşim düzeninin kendine has özellikleri ve sahip olunan değerlerle meydana gelmiştir. Gerek fiziksel, gerek yapısal ve gerekse oranın doğal mekânlarından edinilen bilgiler doğrultusunda yapı türleri tespit edilmiştir. Kızılkaya’da kırsal mimariye has özellik gösteren yapılar oranın kültür öğelerini içermektedir. Bu doğrultuda kasaba halkı hayatını idame ettirebilmek için kendi doğal mekânlarının ahengini sağlayan yapılar meydana getirmiştir. Bundan dolayıdır ki bölgenin iklimi, topoğrafyası ve jeolojik yapısı gibi faktörler; Kızılkaya’nın geleneksel mimarisinin şekillenmesinde son derece önem arz etmektedir (Resim: 1).

Aksaray’ın Gülağaç İlçesi’ne bağlı köylerden biri olan Kızılkaya, küçük bir yer olduğundan mahalleleri, daracık ve çıkmaz sokaklarıyla adeta bir kasaba dokusu oluşturmaktadır (Resim: 2, 3). Burası kaynaklarda her ne kadar köy diye addedilse de aslında kasaba konumuna sahiptir. Kızılkaya’nın bundaki rolü, Aksaray’da hatta Türkiye’de ekonomik anlamdaki, özellikle tarım ve hayvancılık alanındaki gelişmesine bağlanabilir. Kızılkaya’nın sokakları çoğunlukla dardır. Özellikle yeni yerleşim alanlarında durum bu şekildedir. Keza, Kızılkaya Köyü Merkez Camii’nin eski yerleşim alanına yani plato bölümüne bakan, Melendiz Çayı kısmından yukarı doğru gidilen alana doğru dar sokaklar daha fazla görülmektedir. Bunun böyle olmasının nedeni, yeni yerleşim alanına yapılan evlerin çoğu sokakları bir hayli daraltmıştır. Dolayısıyla ev mimarisi köyde girintili çıkıntılı bir tasarım haline dönüşmüştür. Bu özellikteki sokak dokusu Anadolu’nun pek çok köyünde, bilhassa da kasabasında görülmekte olup dönemsel şartlara göre meydana gelmiştir.

Kızılkaya’da incelenen mimari yapılar kentsel sit alanı ve üçüncü derece arkeolojik sit alanı içerisinde konumlanmakta olup ev, ahır, samanlık, köy odası, sarnıç, çeşme, köprü, değirmen, cami, mezar taşı, dükkân ve kaya oyma mekân gibi tarihi yapılar bulunmaktadır. Ancak bu yapılar her ne kadar tarihi olsa da Kızılkaya’nın “Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü” tarafından henüz tescil tespit işlemleri yapılmadığından buranın kentsel ve üçüncü derece arkeolojik sit alanı olarak 04.03. 2016 tarih ve 3482 sayılı karar ile sadece sit alanı sınırları belirlenmiştir. Bundan dolayıdır ki Google Earth’deki haritadan Aksaray Kızılkaya köyünün yeri belirlenip bu doğrultuda orada incelenen yapılar harita üzerinde numaralandırılarak

işaretlenmiştir. Ancak, Google Earth’de harita üzerindeki alanlar net çıkmadığından yüksek lisans tez danışmanım Sayın Erkan Aygör’ün de yönlendirmesi neticesinde bir şehir plancısı olan Sayın Ali Uçar’dan Kızılkaya köyünün haritasını çıkarmak amacıyla kendisinden yardım alınarak Kızılkaya köyünün askeri haritası üzerinde tarihi yapıların alanları belirlenerek onların yerleri ile ilgili numaralandırma ve işaretleme yapılmış, daha sonra bu tarihi yapıların tek tek ölçümleri yapıldıktan sonra ilgili askeri harita dijital ortama aktarılmış ve son olarak bu çalışmanın şekiller bölümünde yer almıştır (Şekil:1). Bu yüzdendir ki bu bölgenin tarihi yapıları tescillenmediği için kaynaklarda bile yapılara dair net bilgiler bulunmamaktadır. Yapılan bu çalışma ile ileriki zamanlarda gerek tarihi ve kültürel anlamda yapılacak çalışmalara ışık tutması, gerekse yapılacak akademik çalışmalara ve kazı çalışmalarına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Kızılkaya’da kentsel sit alanı çerçevesinde geleneksel sokak dokuları orijinalliğini korumakla beraber bu bölge Demirci kasabası gibi bir büyüklüğe ve genişliğe sahip olmadığından küçük ve dar bir alanı kapsamaktadır. Kızılkaya’da ayrıca yeni ve modern yapı bulunmadığı gibi diğer yani eski yapılarının yüzlerce yıllık geçmişi de bulunmamaktadır. Çünkü bu alan daha önceden afet bölgesi ilan edilmiş olup yeni yerleşim, kentin doğusuna düz bir arazide konuşlanmıştır. Hal böyle olunca eski yerleşim dokusunun bozulmaması için bu arazi üzerindeki yapılar olduğu gibi kalmıştır ancak bu yapıların çoğu kaderine terkedilmiştir ve bazıları yıkık durumdadır. Yapıların çoğu boştur ve yaşayan yoktur ama bu yapıların başladığı aşağıdaki arazi üzerindeki evlerin bazılarında yaşayan insanlar vardır. Bununla beraber, nüfusun çoğunluğu yeni yerleşim alanı üzerinde yaşamaktadır. Tarihi evlerin bulunduğu alan, eski yerleşim alanından itibaren “Bağcak Mahallesi” diye geçtiğinden yöre halkı tarafından “Bağcak Evleri” olarak da adlandırılmaktadır.

Çalışmada sadece Kızılkaya içerisinde yer alan çoğunluğu sivil mimari kategorisinde yer alan ev; bunun yanı sıra köy odası, cami, sarnıç, çeşme, köprü, değirmen, kaya oyma mekân, mezar taşları ve ticaret yapılarından dükkân ele alınmış ancak kamu yapıları ele alınmamıştır.

1.2. Konuyla İlgili Kaynaklar

Günümüze kadar Anadolu'nun pek çok bölgesinde kırsal ve geleneksel yapıları farklı yanlarıyla ele alan pek çok çalışma yapılmıştır. Geleneksel, kırsal mimari yapıların özellikleri, sanat tarihinde son derece önem arz etmekle birlikte yapılmış çalışmalar, sunduğu katkılar açısından da yadsınamayacak derecede mühimdir. Bu çalışmaya da, kırsal ve geleneksel mimariyi inceleyen kaynaklar pek çok yönüyle ışık tutmaktadır.

Neolitik çağdan beri yerleşim yeri olarak kullanılan Aksaray ve ilçeleri hakkındaki bilgileri birçok yerli ve yabancı kaynaktan öğrenmek mümkündür. Bu kaynaklardan bazıları şehir hakkında birkaç cümleden oluşan bilgiler belirtirken bazıları da çok önemli ve detaylı veriler aktarmaktadır. Özellikle XIX. yüzyıldan itibaren Anadolu'da sıklıkla görülen Avrupalı seyyahlar gezdikleri yerler hakkında bilimsel değerleri olan bilgi ve fotoğraflar sunmuşlardır. İbn Hordadbih'in (Ö. 912) yazdığı Kitâbü'l-Mesâlik-i ve'l-Memâlik adlı eseri ile Ebul Hasan Ali İbn-i Hüseyin İbn Ali el Mes'udi'nin 344/955 yılında tamamladığı Kitâbü't-Tenbihve'l-İşrâf adlı kitabından Selime Şehri ve Vadisi'nden kısaca bahsedilmektedir.⁷

Yine Konyalı'ya göre, Müslümanların eline geçmesinden sonraki dönemler hakkındaki bilgileri de Yakut-i Hamevi (1265-1326) tarafından yazılmış Mu'cemu'l Buldân adlı eserinde sadece Konya ve Aksaray'da Müslüman hükümdarlarının sarayları olduğu yazılıdır. Kazvin'li Ahmed Müstevfi tarafından (1329-1332) yılları arasında yazılmış olan Nüzhetü'l- Kulûb adlı kitapta Aksaray'ın coğrafyası hakkında kısa bir bilgi verildikten sonra şehrin Selçuklu Sultanı I. Mesut'un oğlu Kızıl Arslan tarafından 666 yılında kurulduğunu yazmıştır.⁸

Aygör, Erkan, (2020), 'Aksaray Demirci Tarihi Yapıları' isimli kitabında Aksaray'ın Gülağaç İlçesi'ne bağlı olan Demirci kasabasındaki tarihi yapıları Demirci ve onun içerisinde yer aldığı Kapadokya bölgesinin doğal oluşumundan kaynaklanıp

⁷ Konyalı, İbrahim Hakkı, (1974) Abideleri ve Kitabeleri İle Niğde Aksaray Tarihi, I-II, İstanbul, s. 6, S:12.

⁸ Konyalı, İbrahim Hakkı, a.g.e.,33.

kullanılan malzeme, mimari öğeler ve tarihi dokusunun da verdiği nitelikler doğrultusunda geleneksel kır mimarisi altında tarihi yapılar, tüm plan tipleri ve elemanları, işçiliği, yapı malzemeleri, kullanılan teknikleri ve tarihlendirmesine varıncaya kadar fotoğraflar ve çizimler eşliğinde ele alınmıştır.⁹ Bu çalışma, tarafımdan hazırlanan “Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları” isimli yüksek lisans tez çalışması için doğrudan ve ön referans teşkil etmesi açısından son derece önemlidir.

Konyalı, İbrahim Hakkı, (1974), ‘Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi’ isimli kitap üç cilt halinde yayımlanmakta ve Kızılkaya köyü ile ilgili bilgiler bu kitabın ikinci cildinin 2021-2022. sayfaları arasında yer almakla beraber Konyalı’nın bu üç ciltlik yayımlanan kitabında Aksaray’ın tarihçesi oldukça ayrıntılı bir biçimde yer bulmuş olup Aksaray’ın merkez, ilçe ve pek çok köy ve kasabasında yer alan tarihi abideler ve kitabeler tüm detaylarıyla birlikte incelenmiştir.¹⁰

Aksaray Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 yılında yayımlanan Kültür Envanteri’nin, Aksaray’ın Ağaçören, Eski, Gülağaç, Ortaköy ve Sarıyahşi ilçelerinin bulunduğu 105 sayfalık cildinde, ismi geçen ilçelerin bazı köy ve kasabalarının da bulunduğu Kültür ve Tabiat Varlıkları’ndan Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları ve Tek Yapı Olarak Tescilli Anıtsal Kültür Varlıkları’ndan Dini Yapılar, ilçelerin her birinin haritası, tarihçesi ve coğrafi konumu fotoğraflarla belgelenerek ele alınmıştır.

Arıbaş, Kenan- Yıldırım, Tahsin, (2012), ‘Tarihin Başladığı Yer Gülağaç’ isimli kitaplarında, Aksaray’ın Gülağaç İlçesi’nin tarihçesine, coğrafya ve iklimine, ekonomik yapısına, geçim kaynaklarına, her bir köy ve kasabasının tarihi, coğrafi, kültürel ve ekonomik yapısına, geçim kaynaklarına, tarihi ve ören yerleriyle ilgili bilgilerine, fotoğraflarına ve bazı planlarına yer verilmiştir.

Erdal, Zekai, (2003), “ Aksaray ve İlçeleri’ndeki Evler” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Aksaray ve İlçeleri’nde bulunan tarihi evler köy ve kasabalarına

⁹ Aygör, Erkan, a.g.e.

¹⁰Konyalı, İbrahim Hakkı, a.g.e.,2021-2022.

varıncaya dek bu çalışmada yer bulmuş olup bu evlerin her birinin plan tipleri ve elemanları, yapı elemanları iç ve dış yapı elemanları olmak üzere iki ana grup altında, yapım teknikleri ve süsleme öğeleri en ince ayrıntısına kadar irdelenmiştir.

Erdal, Zekai, (2014), “ Aksaray’da Türk Devri Mimarisi” isimli doktora tezinde, Aksaray ve Aksaray’a bağlı ilçe, kasaba ve köylerde bulunan Türk devrini yansıtan başta kaleler olmak üzere, evler, camiler-mescidler, minareler, medreseler, şifahaneler, hankahlar/zaviyeler/tekkeler, mezarlıklar, türbeler, hanlar ve arastalar, hamamlar, köprüler, çeşmeler, yunaklar/çamaşırhaneler, su kemerleri, köşkler, fırınlar, okullar, kütüphaneler, kamu binaları ve kaynaklarda adı geçen ancak günümüzde mevcut olmayan yapılardan bazı camiler/mescidler, minareler, türbeler, medreseler, hankahlar/zaviyeler, mevlevihaneler, darülhüffazlar/darülimler, hanlar, okullar, hamamlar ve çeşmeler; malzeme ve teknik, strüktürel elemanlardan destek ve geçi elemanları, örtü sistemleri ve mukarnas bakımından, süsleme ve yazı çeşitleri değerlendirmeli ve karşılaştırmalı olarak fotoğrafların, çizimlerin ve levhaların belgelenerek ele alındığı gibi bazı baniler ve sanatkârlardan da bahsedilmektedir.

Kuban, Doğan, (1996), ‘Türk Hayatlı Evi’ adlı kitabında Türk Evinin menşinden, Anadolu’nun geçirdiği ev geleneği ve değişiminden bahsetmektedir.

Berk, Celile, (1951), ‘Konya Evleri’ adlı kitabında Konya’nın coğrafi konumundan Konya Evleri’nin planları, tipleri, karakteristikleri, yapı malzemeleri ve teknikleri ve muhtelif kısımlarına (odalar, oda hacmini teşkil eden duvarlar, tavanlar, döşemeler, damlar, pencereler, pencere kapakları ve kafesler, kapılar, çıkmalar, sofalar, tahtaboşlar, merdivenler, parmaklıklar, servis kısımları, cepheler, saçaklar ve çörtenler, bahçeler ve hayatlar, harem ve hariciye) varıncaya kadar etraflı bir biçimde anlatmaktadır.

Eldem, Sedat Hakkı, (1968), ‘Türk Evi Plan Tipleri’ adlı kitabında geleneksel ev mimarisi içinde önemli bir yer tutan Türk evlerinin plan elemanları arasında yer alan odalar, sofalar ve müştemilatı, geçit ve merdivenler gibi bölümlerini sofasız, dış sofalı, iç sofalı ve orta sofalı gibi plan tiplerine ayırıp bunları bölüm ve birleşmeler hususunda değerlendirerek ele almaktadır.

Esmer, Mehmet Ali, (1992), ‘Avanos’un Eski Türk Evleri’ isimli eserinde Avanos’un eski evlerinin genel özelliklerini (mimari özellikleri, plan elemanları, yapı elemanları, yapı malzemesi ve yapım teknikleri, cephe düzeni, tezyinat, plan tipolojisi), plan ve fotoğraflar eşliğinde Avanos evlerinden verdiği örnekleri bir katalog halinde detaylı bir biçimde anlatmaktadır.

Karpuz, Haşim, (2009), ‘Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya’ isimli 3 ciltten oluşan kitabında Konya ili sınırları içinde bulunup tescillenmiş tüm tarihi yapıları yapı malzemesi, mimari, plan ve süsleme özellikleri gibi yönlerden plan çizimleri ve fotoğraflar eşliğinde inceleyip değerlendirerek sunmaktadır.

Duran, Remzi- Baş, Ali- Özcan, Ruhi, (2016), ‘Tarihi Konya Köprüleri’ adlı eserlerinde Konya’nın pek çok ilçe, kasaba ve köyünde bulunan tarihi köprüleri mimari anlamda plan ve fotoğraflar eşliğinde değerlendirerek anlatmaktadırlar.

Duran, Remzi- Baş, Ali- Özcan, Ruhi, (2016), ‘Konya Su Değirmenleri’ adlı eserlerinde Konya’nın pek çok ilçe, kasaba ve köyünde bulunan su değirmenlerini mimari anlamda plan ve fotoğraflar aracılığıyla değerlendirerek bahsetmektedirler.

Soyel, Nurbanu Tosun, (2009), “Kuzey Kıbrıs’taki Tarihi Su Değirmenleri ve Kırsal Peyzajın Parçası Olarak Korunması İçin Öneriler” isimli doktora tezinde, Kuzey Kıbrıs’ın Osmanlı döneminde inşa edilen ve hali hazırda ayakta duran 18 adet su değirmeninin envanterini ve 1/100 ölçekli rölövelerini hazırlayıp tarihi belgeler ve arşivler aracılığıyla değirmenlerin koruma problemlerini saptanmış bir biçimde ele almaktadır.

Ayaz, Kağancan, (2022), “Bursa Yenişehir Tarihi Yapıları” isimli yüksek lisans tezinde Bursa Yenişehir’de bulunan cami, çeşme, hamam, konut (müze ve ev), külliye, mezar taşı, saat kulesi, türbe ve günümüzde mevcut olmayan hamam, zaviye, imaret, konak, ev gibi yapıları malzeme ve teknik, plan, mimari ve süsleme özellikleri gibi yönlerinden plan ve fotoğraflar eşliğinde inceleyip değerlendirerek anlatmaktadır.

Karademir, Murat- Kunt, İbrahim, (2019), “Edirne Şahabettin Paşa Cami Haziresi Mezar Taşları” isimli çalışmalarında, caminin haziresinde bulunan Osmanlı

Dönemi'ne ait toplam 22 adet mezar taşını kitabe, başlık tipleri, formları ve süsleme özellikleri bakımından katalog, tablo, grafik ve fotoğraflı bir biçimde ele alıp değerlendirerek bu mezar taşlarının her birinin Türk mezar taşları bağlamında geniş bir çerçeveden ele almaktadır.

Çetinaslan, Mustafa, (2013), “İnegöl Kavaklaraltı Mezarlığındaki Muhacirlere Ait Mezar Taşları”, isimli çalışmasında Bursa'nın İnegöl ilçesinde bulunan Kavaklaraltı Mezarlığında ilk gömülerinin yapıldığı kısımdan 24 adet mezar taşını malzeme, süsleme ve biçimsel özellikleri yönlerinden değerlendirerek ele almaktadır.

Yarış, Sahure- Yarış, Zülküf, (2016), “Üsküdar'daki Çingene Fırını Camii (Karakadı Camii) Haziresi'ndeki Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme” isimli makale çalışmalarında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde bulunup Çingene Fırını Camii Haziresi'nde yer alan Osmanlı Dönemine ait 26 mezar taşı fotoğraflayarak her birinin kitabelerini okuyup mezar taşlarının başlık tipleri, formları ve süsleme özelliklerini incelenmiş ve bunların Türk mezar taşları içindeki yerlerini belirlemek amacıyla her birini ayrı ayrı değerlendirip bunların 1'ini 16. yy. sonlarına, 25'ini de 18. yy. ve 19. yy. a tarihlendirerek sunmaktadırlar.

Çakmak, İbrahim, (2021), “Hasankeyf ve Çevresinde Çok Amaçlı Kullanım Gördüğü Düşünülen Bir Grup Kaya Oyma Mekân” yüksek lisans tez çalışmasında, Geç Roma Dönemi ve daha sonraki dönemlerde kullanıldığı tahmin edilen 9 adet çok kullanımlı kaya mekân, 3 adet kaya mezar ve 1 adet kaya kiliseden meydana gelen toplam 13 adet kaya oyma mekânı mimari, plan tipleri ve süsleme özellikleri bakımından inceleyerek ele almaktadır.

1.3. Yöntem

Kızılıkaya köyünde kırsal mimari unsuru olarak 36 adet yapı incelenmiş olup bu yapıların içerisindeki 14 adet yapı da sivil mimari unsurlarından biri olan ev mimarisi içerisinde değerlendirilmektedir. Bu yapılar içerisinde evler tek başlık altında, evlerin sadece ikisinin ismi olduğu için geri kalan evlerin her birine numara verilerek evlerin 11 adedi numaralı bir biçimde ifade edilmektedir. Köy odası olarak tespit edilen 1 adet ev de 14 adet incelenen ev yapıları arasında bulunmakta ve köy

odası ev yapıları içinde incelenip köy odasının herhangi bir ismi olmadığı için katalog bölümünde yer alan 14 no.lu katalogda bu yapı “Köy Odası” biçiminde numarasız olarak isimlendirilmiştir. İncelenen yapılar ağırlıklı ev olduğu için çok fazla yapı çeşitliliği bulunmamaktadır. Gerçi ev dışında pek çok yapı bulunmakla birlikte ev dışındaki yapıların sayısı evlerin sayısı kadar çok değildir. Ev dışında ev eklentisi olan ahır, samanlık gibi; 1 adet köy odası, 1 adet cami, 5 adet sarnıç, 4 adet çeşme, 1 adet köprü, 1 adet değirmen, 4 adet kaya oyma mekân (1 adedi kilise), 5 adet mezar taşı ve 1 adet dükkân gibi yapılar bulunmaktadır. İncelenen mimari yapılardan sadece 1 adet tarihi cami mevcuttur ancak o da kaderine terkedilmiş, yıkılmış vaziyettedir. Bundan geriye kalan mihrap, iki bağımsız ayak, üçü sivri formlu kapı, biri düz kapısı ve bir de nişidir. Günümüze gelen mihrabı sarı, mavi, lacivert ve beyaz çini seramik taşından yapılmış olduğu tahmin edilmektedir. Bu tahmin gerek köy halkı tarafından, gerekse yapılan arazi çalışmaları esnasında fotoğraflanarak yapılmıştır. Köyde tarihi cami dışında sonradan, 1979 yılında yapılan “Kızılkaya Köyü Merkez Camii” de bulunmaktadır. Bu cami, köyün yeni yerleşim alanında yer almaktadır.

Arazi çalışmaları sırasında tespiti yapılan tüm yapıların kroki üzerinde ölçüleri alınıp planları çizilmiştir. Tüm yapılar teferruatlı bir biçimde fotoğraflanarak belge haline getirilmiştir. Bu mimari yapıların her birinin kendi içerisindeki dizilimi tasnif edilerek oluşturulmuştur.

Çalışma konusu ile ilgili arazi çalışması yapılmadan önce Aksaray’ın Gülağaç ilçesine bağlı Kızılkaya köyünde yer alan yapılar ile ilgili bugüne kadar yapılan yayınlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu amaç ile öncelikle ulaşılan yayınlarda Kızılkaya ile ilgili arşiv ve literatür çalışmalarına ulaşıldıktan sonra Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü’ne müracaat edilip Aksaray Kızılkaya’nın kentsel sit alanı içerisinde halihazır ve kadastro (mülkiyet) bilgilerini gösteren harita talebinde bulunuldu ancak Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü tarafından konu ile ilgili henüz bir tescilleme söz konusu olmadığı gerekçe gösterilerek buradan yazılı, görsel ve dijital belgeler temin edilememiştir. Bu doğrultuda, ismi geçen kurumdan arazi çalışması yapılacak olan yer ile ilgili harita ve kadastro bilgi ve belgelerin ışığında oradaki yapı sayısı belirlenemeyip kronolojik olarak da listelenememiştir.

Ancak bir şehir plancısı olan Sayın Ali Uçar'dan Kızılkaya köyünü gösteren askeri harita talebinde bulunulmuş olup bu askeri harita üzerinde incelenecek yapılar belirlendikten sonra bu yapılar numaralandırılarak işaretlenmiş ve listelenmiş şekilde çalışmada yer bulmuştur. Listelenen bu yapıların günümüzdeki durumunu belirleyebilmek için Kızılkaya köyünde arazi çalışması gerçekleştirilmiştir. Mevcut olan yapıların ölçüleri alınarak planları çizilmiş ve fotoğrafları çekilmiştir. Tez kapsamında Kızılkaya köyünde toplam 36 yapı incelenmiştir. Çalışma sırasında ulaşılabilen kaynaklarda yapıların plan, mimari ve süsleme açısından sadece Zekai Erdal'ın 2003 yılında yayımlanan "Aksaray ve İlçelerindeki Evler" isimli yüksek lisans tez çalışmasında iki evin incelendiği, bunun dışında kalan hiçbir yapının hiçbir kaynakta incelenmediği görülmüştür. Yapıların planları arazi çalışması sonrasında tarafımda elle çizilmiştir. Araştırma kapsamında yer alan 36 yapı katalog bölümünde; her bir yapı türü kendi içinde kronolojik sıralamaya göre tanıtılmıştır. Değerlendirme bölümünde katalogda yer alan yapılar, elde edilen veriler doğrultusunda bölge ve Anadolu'da yer alan benzer örnekler ile karşılaştırılarak malzeme ve teknik, plan tipleri, plan elemanları, yapı elemanları, cepheler, süsleme, tarihlendirme gibi başlıklar altında değerlendirilmiştir.

Sonuç bölümünde ise yapıların Türk mimarisindeki yeri ve önemi değerlendirilerek incelenen eserler ile ilgili elde edilen bilgi ve bulgulardan kısa bir sonuç çıkarılmıştır.

Çalışmanın son bölümünde ise kaynakçaya yer verilmiştir.

2. KIZILKAYA’NIN KONUMU VE TARİHÇESİ

2.1. Kızilkaya’nın Konumu

Kızilkaya köyü, Aksaray ilinin 25 km. güneydoğusunda Melendiz suyu kıyısında yer alan, Kapadokya’nın batı sınırlarında orta büyüklükte bir kasabadır. Ulurmağın Beyazsu vadisinde ve Gelveri yolu üzerinde bulunmaktadır. Halkı Türk ve Sünni’dir. Sulanabilen toprakları az olup topraklarının bir bölümü Mamasın Barajı’nın göl sahasında kalmıştır. Diğer toprakları kumsal ve verimsiz haldedir. Köyün doğu tarafı sarp ve dik kayalıklardan oluşmaktadır. Zaman zaman kopan kayaların, evleri altına aşarak ezmiş olmasından dolayı İmar ve İskân Bakanlığı’nın gözetiminde tehlike altındaki bazı evler başka alanlara kaldırılmış olup hala da kayaların altındaki evlerden bazılarının tehlike arz ettiği görülmektedir. Köyün evleri taş malzemedен yapılmış olup toprak örtülü ve genellikle kemerlidir.

Burası bazı kaynaklarda her ne kadar köy diye geçse de günümüzdeki sosyoekonomik gelişmişliği göz önünde bulundurulursa buranın bir kasaba olduğundan da söz edilebilmektedir. Denizden takriben 1100 metre yükseklikteki plato üzerinde bir kayalığın güneye bakan yamacına yaslanmış, ismini de sırtını verdiği, yerlilerin “kepez” diye isimlendirdiği bu kayalıklardan alan Kızilkaya, 300 haneli, yaklaşık 1300 nüfuslu bir Sünni-Türk kasabasıdır. Gülağaç Kaymakamlığı’nın resmi verilerine göre şu anki nüfusu 1301’dir.¹¹ Kepez’de mağaralar, kuyular, tabana inen 10-15 m. derinliğe sahip taştan kesme “say” denilen oyma kuyular bulunmaktadır. 1989’dan bu yana İstanbul Üniversitesi tarafından yapılan kazılarda 10.000 yıllık Aşıklıhöyük, bugünkü kasabanın 1000 m. kadar güneyinde yer almakta olup Selime ve İhlara Vadisi ise kuş uçuşu 8 km. güneydoğuda bulunmaktadır.

2.2. Kızilkaya’nın Tarihçesi

Harmankaya’ya göre, Anadolu’nun İç Anadolu Bölgesi’nde de yerleşim yeri olarak su kaynaklarının yakın bulunduğu alanlar tercih edilmiştir ve çoğunlukla

¹¹ Kızilkaya köyü, Aksaray’ın Gülağaç İlçesi’ne bağlı köylerinden biri olup nüfus bilgileri Gülağaç Kaymakamlığı’nın resmi sitesinde bulunmaktadır. Bkz. (<http://www.gulagac.gov.tr/kizilkaya-koyu>).

Pleistosen dönemi büyük göllerin kıyılarında ilk yerleşmeler görülmektedir. Çevrede obsidien ve çakmaktaşı gibi hammadde yataklarının oluşu ve hayvan sürülerinin göç yolları üzerinde bulunması gibi yan özellikler de bu tercihte rol üstlenmiştir. İşte, Melendiz Nehri'nin hemen yanında kurulan Aşıklıhöyük bu tip bir yerleşim için verilebilecek iyi bir örnektir.¹²

Esin'e göre, yerleşmede tümü çanak çömleksiz Neolitik Döneme tarihlenen, toplam dört tabaka (M.Ö. kal. 8210-7480) tespit edilmiştir. Yerleşme, yaklaşık 3500/4000 metrekarelik alanı kaplamaktadır; kuzeyden, batıdan ve kısmen güneyden çevrelendiği Melendiz Suyu'nun sık sık yatağını değiştirmesinden dolayı, yaklaşık 1/3'ü yok olmuştur. Doğu-batı yönünden 230 m.ve kuzey-güney yönünden 150/240 m. boyutlarındaki höyüğün yüksekliği kuzeyde 15,35 m., güneyde ise 13,16 m'.dir.¹³

Aşıklıhöyük için sosyal hayat, avlanma, bitki toplayıcılığı ve tarım odaklı beslenme imkânlarının olduğu bir yer olduğundan söz edilebilmektedir. Yapılan kazı çalışmaları neticesinde gün yüzüne çıkarılan buluntu ve kalıntıların doğrultusunda kemik ve boynuz işçiliği, deri ve post içliği, sepet ve boncuk yapımı gündelik yaşamın diğer etkinlikleri arasında sayılmaktadır. Obsidiyen ve yapı işçiliği alet ve silah yapımında yer edinmekle birlikte yöre halkının temel uğraşları arasında yer almaktadır. Kireç hazırlama işi de grup halinde imece usulü ile yani dayanışma ve yardımlaşma şeklinde yapılması gereken kerpiç yapımı, duvar işleri, taban ve duvar sıvalarında kullanılmak amacıyla belirli dönemlerde ve tam gün yapılabilen etkinliklerdendir. Keza, kullanım alanı çok yaygın olmamakla birlikte boncuk yapımı da yan etkinlikler arasında yer almıştır.

Yine Aşıklıhöyük'te gün yüzüne çıkarılanlar için avcı, toplayıcı ve göçer geleneğin hâkim olduğu bir topluluğun ilk yerleşimi sonucunda ilk madencilik etkinlikleri, ilk tarım deneyleri gibi teknolojik ve bilimsel gelişmeler ışığında "ilkler" ortaya konulmuştu. M.Ö. 9000 yıl topluluğun hayatını neredeyse tüm yönleriyle gözler

¹²Harmankaya, S., "Türkiye Neolitik Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme", http://www.tayproject.org/downloads/Neolitik_SH.pdf (Erişim Tarihi: 25.10.2010).

¹³ Esin, 2000'den aktaran, Balcı, S. Y., 2007, Orta Anadolu Obsidiyen Teknolojisi: Aşıklı Höyük Modeli, Tekno-Kültürel Kökeni ve Evrimi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul, s.15.

önüne seren kerpiç mimarisi günümüze oldukça iyi korunarak gelmiştir. Höyük'te aynı zamanda yapılan yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiş pek çok Neolitik dönem yerleşmesi içinde, 13 metreyi geçen dolgu kalınlığı, büyüklüğü, tarihi, asırlarca kesintisiz bir biçimde yerleşme hususunda tek olma özelliği taşımıştır. Tespit edilmiş olan bu yerleşmeler ya bir süreliğine yerleşime tabi tutulmuş düz veya sırt yerleşmeleri ya da pek çok döneme hitap edecek şekilde büyük höyüklerin geç dönem tabakaları ile iç içe geçmiş yerleşmeler olmuştur.

Aşıklıhöyük sakinleri tahıl, bakliyat ve sanayi ürünlerinden buğday, arpa, bezelye ve mercimek gibi ürünleri ilk defa yetiştiren çiftçiler olup hayvansal proteinlerini de yabani koyun, keçi, sığır, deve, geyik, tavşan, domuz ve pek çok kuşlarla yoğun olarak Melendiz Nehri'nden balık avlayarak tedarik etmişler ve kendilerine has av yöntemleri oluşturmuşlardır. Av hayvanları içinde yabani atın da tespiti, Anadolu'da atın mahalli anlamda Holosen dönemde ortaya çıkması, oldukça ehemmiyetli bir keşif haline gelmiştir. Kerpiç evlerin tabanlarının altına gömülü olan ölü iskeletlerinden alınan DNA analizleri, bitki ve hayvan kalıntılarının fizibilite çalışmaları, buranın arkeolojik olduğu kadar aynı zamanda mühim biyolojik bir araştırma alanı haline gelmesini sağlamıştır.

Aşıklıhöyük halkı bakırı gerek sıcak olduğu zaman, gerekse soğuk olduğu zaman işlemeyi keşfetmiş olup metal endüstrisine de ekonomik anlamda bir kapı açmışlardır. Daha önceden tasarlanmış olan yerleşme planı ile kuzeydoğu- güneydoğu uzantılı çevre duvarı ve kerpiç yapıları ile genç bir kadının kafatasında tespit edilen beyin ameliyatıyla yine başka bir kadının çenesinde saptana otopsi belirtileriyle, hem mimari hem de tıp tarihi yönünden burası fevkalade niteliklere sahip bir ören yeri statüsü kazanmıştır.

Aşıklıhöyük gerek Anadolu'da gerekse bütün Ön Asya kültürleri açısından radyoaktif karbon ölçümlerine göre bundan 10000 yıl öncesine M.Ö. 8000 yılına tarihlendirilmiş emsali görülmemiş bir örnektir. Çünkü burada sergilenen, 10000 yıl öncesine has olan bu kültürün, ne Anadolu'da ne de Yakın Doğu'da şu ana kadar emsaline rastlanmamıştır. Aşıklıhöyük'teki topluluk ağırlıklı olarak avcı ve toplayıcı bir topluluktur ama sonradan tarıma başlayıp bu alanda da üretim sağlamıştır. Besin

ekonomilerinin büyük bölümü hayvansal proteinden sağlanmıştır. En fazla avladıkları hayvanlar arasında yabani koyun, keçi, domuz ve sığır bulunmaktadır. Aynı zamanda pek çok kuş ve geyik türleri, yabani at ve tavşan gibi hayvanları da avladıkları görülmektedir. Dolayısıyla, atın İç Anadolu Bölgesi'nde Holosen başlarında yaşamış olduğu da öğrenilmektedir. Bitki çeşitleri arasında çok az bir bölümü tarıma alınmış yabani buğdaygillerle bezelyegillerden faydalanılmıştır. Aşıklıhöyük'ün civarında bu bölgenin ikliminden dolayı bozkır bitkileri, meşe korulukları, çitlembikler ve çayırliklar bulunmaktaydı.

Aşıklıhöyük'te gündelik hayatta kullanılan aletlerin başında obsidyenden yontma yöntemiyle yapılmış olan aletler gelmektedir. Bu yörede aynı zamanda bir dilgi endüstrisi hakimdir ve yüz bini geçkin obsidyen alet ve artığı analizlerine göre, çoğunluğunu pek çok kazıyıcı alet oluşturmakta olup endüstrinin ikincisini kemik ve boynuz aletler temsil etmektedir. Bunların arasında en çok kullanılanı bızlar olup hem obsidyen, hem de kemik/boynuz alet endüstrileri genellikle avcılıktan ve av hayvanlarından sağlanan deri işçiliğine dayanmaktadır. Endüstri sıralamasında üçüncülük; havanlar, havanelleri ve sürtme taştan öğütme taşlarına aittir. Bununla beraber, taş kaplar, cilalı taş aletler, bilhassa cilalı yassı baltalar çok fazla değildir. Yarı pişmiş topraktan elde edilmiş hayvan heykelcikleri gibi nesneler çok nadir bulunmakla beraber, pişmiş topraktan ve yarı pişmiş kilden koni, silindir ve küçük top, sayı işaretleri gibi olduğu düşünülen buluntularla bir heykelcik, burada yaşayanların kilden objeler yapmaya başladıklarına işaret etmektedir.

Kızılkaya çevresindeki bir diğer ören yeri ise, Musular'dır. Burası yine Gülağaç İlçesi'ne bağlı Kızılkaya köyünün güneyinde yer alan Musular Tepesi'nin kuzeydoğu yamaçlarından Kızılkaya köyüne 1000 m. mesafede ve Aksaray- Ihlara Vadisi karayolunun hemen kuzeydoğusunda yer alan bir ören yeridir. Melendiz nehri eski yatağı ile Karağıl deresinin kesiştiği noktada kuzeybatı- güneydoğu yönünde 15 cm. lik ve kuzeydoğu-güneybatı 250 cm. lik bir alan üzerinde yer almaktadır. Burası 1.ve 3. derece arkeolojik sit alanı statüsüne girmektedir. Muhtemelen, bu ören yerinin böylesine değerli bir arkeolojik sit alanı oluşundan dolayı etrafının telle çevrilerek yerel güvenlik güçlerince güvenliğinin sağlanması önerilmektedir.

1/5000'lik ölçekli kadastronun 1 no.lu paftasında ve özel mülkiyete ait 981-982-983-984-985-987-988-1657 no.lu parsellerde yer alan Musular yerleşmesi Musular mevkiinin güneybatısında yüzeye çıkmış ana kaya, höyük dolgusu kuzeydoğu ve doğuya doğru kalınlaşarak yamaçta devam etmektedir. Höyük kuzeyindeki tarlalar teraslanarak höyük dolgusu geniş bir alana yayılmıştır. Tarla ve bağ evi olarak kullanılıyor. Üzerinde çanak çömleksiz yerleşimi ve yoğun obsidien buluntuları ile ilk Tunç Çağı, Demir Çağına ait çanak-çömlek parçalarına rastlanmıştır.¹⁴

Kızılıkaya halkının kendilerine göre 200 yıl veya yüksek ihtimalle 500 yıldır avcı-toplayıcı, erken tarımcı Aşıklı halkı ile aynı görkemli Hasan Dağı ve Melendiz dağları manzarasını, aynı toprakları, çevreyi, suyu paylaşmış olup Kızılıkaya ismi çevre köylerden Göstük (yeni ismi: Doğantarla), Gücünkaya, Gelegüle (yeni ismi: Sevinçli), Yaprakhisar, Belisırma, Ilısu, Demirci, Ağaçalı, Mamasun ve İhlara ile birlikte Yavuz Sultan Selim döneminde (1512-1520) tahrir defterlerinde yer edinmiştir.

Yerleşmenin kurulduğu bu yer, Dünya ve Türkiye'nin en eski yerleşmelerinden olan MÖ.8000'li yıllara tarihlendirilen hatta yöre halkının da rivayetlerine göre ilk yerleşim yeri olarak adlandırılmakta ve 10500 yıl öncesine dayanmaktadır. Kızılıkaya, Aşıklıhöyük'ün 500 m. kuzeyinde bulunmaktadır. Aşıklıhöyük, İhlara Vadisi'nin başlangıcıdır. Bundan ziyade, eski Kızılıkaya'nın kurulduğu kasabanın batısında yöreye has kaya oyma evlerin varlığı yerleşme tarihinde çok az kesintilerin olduğunu işaret etmektedir. Bu güzide yerleşme, Gülağaç ilçesine bağlı olup Aksaray'ın diğer ilçesi Güzelyurt'taki sosyal ve ekonomik yapıya benzerliği yönünden diğer köy ve kasabalardan farklılaşmaktadır. Keza, ilk yerleşik hayata geçilen, yabani hayvanların ilk evcilleştirildiği yer olduğu; Mamasın ve Selime'den sonra Aksaray'ın en eski köy ve kasabalarından üçüncüsü olduğu da yine yöre halkı tarafından rivayet edilmektedir. Ayrıca, dünyanın ilk beyin ameliyatının yapıldığı yer olması da dillendirilmektedir.

Kızılıkaya, Kapadokya'nın giriş kapısı; 4 kasabanın (Güzelyurt, Uzunkaya, Selime ve Doğantarla) merkez kalesinin bulunduğu yerdir. İsmi kayasından, kasabanın batısında yer alan adeta güçlü bir kale izlenimi veren volkanik

¹⁴ Komisyon, 2009, s.64.

ignimbiritlerin kırmızı renginden almaktadır. Melendiz Akarsuyu, İhlara Vadisi'nden kurtulup vadisi genişler ve Kızılkaya'da geniş tabanlı bir karakter haline gelmektedir. Köyün batısında mükemmel derecede kornişleri olan Tarhanakayası tepe bulunmakta olup bu tepede kornişleri meydana getiren andezitik karakterli ignimbritler yüzey gerilimi ve fiziksel aşındırma neticesinde büyük kaya düşmeleri yaşanmış olduğundan dolayı Kızılkaya'nın yeri 1968-1976 yılları arasında değişmiştir. Arazi etütleri esnasında yerleşmede oturanların büyük bir bölümü 18.yüzyıl sonu, 19.yüzyıl başında peyderpey Irak'tan göç edenler tarafından kurulmuştur. Kızılkaya'da kabileler halinde evler bulunmaktadır. Yörede yaşayıp boyacılık yapan Ömer Bey'in verdiği bilgilere göre; Yörük Kabilesi, Cingorlar Kabilesi, Türkmenler Kabilesi, Hacemiler Kabilesi, Dedalar Kabilesi, Hamzalar Kabilesi, Ateş Osmanlar Kabilesi ve Topal Ümmetler Kabilesi bu kabilelerden bazılarıdır. Bu kabilelerden bazıları Kepez denilen yerde yaşamışlardır. Yerleşmenin çekirdeğinde yer alan 9-17 arasında hane olarak rivayet edilen Hamzalar, Ateş Osmanlar ve Topal Ümmetler olarak isimlendirilen ve birbirine akraba kabilelerin kurduğu söylenmektedir. Buna karşın Yörük'e göre, Osmanlı Devleti yönetiminde 1501 yılında köyde 28 hane, kadın ve çocuk nüfus dışında 39 nüfus, 4 mücerred Müslüman nüfusa sahiptir. Köyün malikâne ve divanisi tımandır. Buğday ve arpanın yetiştirildiği köyde, 32 akçelik öşür alınmıştır. Vergi hasılı, malikane ve divani hissesi 1945 akçe, şehzade hissesi 397 akçe olmak üzere 2342 akçedir.¹⁵

Hamza Ağa, çevre köy ve kasabalarda yaşayan tornuk sahibi (güvenilen, danışılan kişi) birisidir. Anlaşma ve sulh maharetli bu kişi, köyde saray olarak isimlendirilen bir konakta yaşamakta olup koyun sürüleri, atları, inekleri ile zengin ve varlıklı bir kabiledir. Bu kabileden Yentürk, Salman, Yol, Atik ve Tür soyadlı aileler çıkmıştır.

Kızılkaya köyü, 1965'de ilk kez yurtdışına göç vermiştir ve göç verilen o ülke Almanya olmuştur. Bu yüzden, yoksulluk için ilk mücadele verilmiş olup bu mücadelede Kadir Kaya, Osman Çavuşoğlu, Abdullah Solum ve Ali Meral gibi kişilerin katkıları büyük olmuştur. Köyde yoksullukla mücadele süreci devam etmiş

¹⁵ Yörük,D.,1996,a.g.e,s.26.

ve yıllar içinde bu mücadele neticesinde köy 150 haneye çıkmıştır. Fransa'ya ise Almanya'ya göre 11 yıl sonra yani 1976'da göç vermiştir ve böylelikle Fransa da yörede yaşayanlar için bir başka umut kapısı haline gelmiştir. Bunda İsmail ve Yakup Kes, Kerim Meral ve Abdullah Sevim gibi isimler önemli rol oynamaktadır. Bu isimler, Fransa'ya gidip oradan tekrar buraya geldiklerinde takriben 50 hanenin burada yaşamasına imkân sağlamışlardır. Almanya ve Fransa'dan sonra Hollanda da köy halkı için bir diğer umut kapısı olmuş ve günümüzde de Hollanda'ya iş amacıyla gidenler devam etmektedir. Buraya ilk giden ise Fikri Yalvaç ve Faris Mutlu'dur.

Yurtdışına yönelik göç bağlamında mevsimlik bazda nüfus hareketliliği de yaşanmaktadır. Bilhassa Rusya'ya yönelik yoğunlaşan göç dalgası 1990'da başlamış olup günümüzde de belli periyotlar ile sürmektedir. Ramazan Olgun, Kadir Yalvaç ve Rahmi Meral başlattığı bu göç dalgası köyün hemen hemen tamamının inşaat sektöründe dekor işiyle uğraşıyor olması açısından da büyük bir kazanç kapısı olmuştur. Keza, 1978'de aralarında başta Ramazan Meral'in de bulunduğu Mevlüt Aydın ve Mehmet Polat gibi köy sakinleriyle birlikte neredeyse 30 kişi boya ve dekor işleri için inşaat sektöründe çalışmak üzere Libya'nın yolunu tutmuşlardır. Aynı zamanda 1987- 2007 yılları arasında olmak üzere 20 yıllığına aralarında Kamil Yalvaç'ın bulunduğu Orhan Kayan ve bir grup Irak'a ilk giden kişiler olmuştur. Bununla beraber, 2011 yılından itibaren Libya ve Irak'ta yaşanan bazı iç karışıklıklardan dolayı bu ülkelere tekrar giden olmadığı gibi önceki gidenler de Kızılkaya'ya geri dönmüşlerdir.

Son dönemlerde ise İngiltere'ye yönelik göç etkinliklerine Aksaray çevresinden özellikle Kızılkaya'dan katılanların sayısı artmakta olup pek çok aile İngiltere'de kebabçılık ve lokantacılık işleri yapmaktadır.

Buraya kadar anlatılanlar hep gerçekleştirilen yurtdışı göçlerle ilgiliydi ancak yurtiçi göçler hemen hemen hiç olmamıştır. Arıbaş ve Yıldırım'a göre; Ankara'da 10 aile, İzmit'te fabrikada çalışan 3 aile, Antalya'da operatörlük ve otelcilik işi yapan 15 hane, İzmir'de memurluk yapan 10 aile, İskenderun Demir Çelik fabrikası ve diğer işlerde çalışan 20 aile, Niğde ve Nevşehir'de üçer hane Kızılkaya köyünden göç

etmiştir. Yerleşmede pek çok öğretmen ve polis, yurdun dört bir yanında görev yapmaktadır.¹⁶

Kızılıkaya köyü ve çevresi, Neolitik dönemle başlayıp her dönemde yerleşimin sürdüğü bir alan bölge üzerinde yer almaktadır. Keza, bu bölge Aksaray içinde Kapadokya'nın başladığı bir alan üzerindedir.

Topal'a göre, Anadolu'da önemli devlet kuran Hititler, M.Ö. 2000-1000 yılları arasında günümüzde mevcut bulunan Aksaray ve çevresinde hâkimiyet sağlamışlardır. Hititler'den sonra ise Asur hâkimiyetine girmişlerdir.¹⁷ Bundan sonra Frigler hâkimiyetine giren bu bölge, M.Ö. 595 yılından itibaren Lidyalılar ile Medler, M.Ö. 547'den itibaren ise Persler hâkimiyet kurmuştur. Büyük İskender'in 333'de, Anadolu'daki Pers hâkimiyetine son vermesiyle başkenti şimdiki Kayseri olan Mazaka'da Kapadokya krallığı kurulmuş olup Aksaray ve çevresi M.Ö. 332-322 yılları arasında Kapadokya krallığına, M.Ö. 322- 301 yılına kadar Makedonya krallığına, M.Ö. 301-M.S.17 yılına kadar tekrar kurulan Kapadokya krallığına bağlı kalmıştır.¹⁸ Texier'e göre, Aksaray M.S. 17'de son Kapadokya Kralı Archelaos tarafından "Archelais" ismiyle tekrar kurulmuştur.¹⁹ Ötüken'e göre, M.S. 17 yılında Roma'nın bir eyaleti olan Kapadokya'nın başkenti olan Mazaka'nın ismi Augustus tarafından Caesarea (Kayseri) şeklinde değiştirilmiştir. M.S.1.yüzyılda Hristiyanlığın bölgedeki faaliyeti hakkında kesin bilgi olmamakla beraber Havari Paulus Galatya bölgesine yaptığı seyahat esnasında büyük bir olasılıkla Kapadokya'ya da uğramıştır. Bu bölge 5.ve 6.yüzyıllar arasında, Izaura ve Hunların akınlarına uğramıştır.²⁰ Konyalı'ya göre, İmparator 1. Anastasios ve Luslinianos dönemlerinde pek çok şehir surlarla çevrilmiş olup hali hazırda duran eski surlar onarım görmüş ve Kamulianai ve Mokisos gibi yeni yerleşme merkezleri ortaya çıkmıştır. 7.yüzyılın başlarında bölgeyi kuşatan Sasaniler 605'te Kayseri'yi bir yıllığına ele geçirmişlerdir. 622 ve 623-627 savaşlarının neticesinde İmparator Heraklios döneminde Sasaniler ile bir antlaşma

¹⁶ Arıbaş-Yıldırım, 2012.

¹⁷ Topal, 2009, s. 6.

¹⁸ Özkan, 1994, s.169.

¹⁹ Texier, 2002, s.104.

²⁰ Ötüken, 1990, s.3.

yapılmıştır. Yine aynı yıllarda Kapadokya ve diğer eyaletlerde askeri bölgeler meydana getirilmiştir. 7.yüzyılı takip eden 300 yıl boyunca Kapadokya bölgesi Bizans ve Araplar arasındaki savaşlarda yer almıştır.²¹ Yine Ötüken'e göre, 10.yüzyılın ortalarından 11.yüzyılın üçüncü çeyreğine değin bölge barış içinde bir yaşam sürmüştür.²²

Yörük, Selçuklu Türklerinin Anadolu'ya girmeleriyle beraber yeni bir dönemin başladığını, İran ve Mezopotamya bölgelerinde kazanılan zaferler neticesinde 11.yüzyılın ikinci yarısında Türklerin Anadolu'ya süratle yerleştiğini, 1080'de Süleyman Şah'ın Konya'yı başkent belirleyerek Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurduğunu ve 1082'de Kayseri'nin Türklere geçtiğini; Aksaray ve Niğde gibi şehirlerin imar edilip hızlı bir biçimde geliştiğinden bahsetmektedir.²³

Ötüken'e göre, fetih yapılan yerlerde cami, medrese, türbe ve kervansaray gibi pek çok yapı inşa edilip yeni yerleşme merkezlerine ulaşmak ve ticareti geliştirmek maksadıyla Roma döneminin yol şebekesi yen açılan yollarla genişletilmiştir. Selçuklu Türklerinin himayesi altında dini inançlarında serbest bırakılan Hristiyanlar güven içerisinde hayatlarını sürdürmüşlerdir. Bununla birlikte Kapadokya bölgesi 12.yüzyılda, Anadolu'nun diğer bölümleri gibi Haçlı Orduları ve Türkler arasındaki savaşların alanı olmuştur.²⁴

Kuşçu'ya göre, I. Haçlı seferlerinde I. Kılıçarslan'ın yanında yer alan Emir Hasan büyük başarılarla imza atmıştır. Keza, Kapadokya emiri olduktan sonra, Hasan Dağı'na kendi adını vermiştir. Bütün bu yaşananlar Aksaray ve çevresinde yer alan bölgelerin Türk beldesi konumuna geldiğine işaret etmektedir. 1243'de yapılan Köseadağ Savaşı'nda Anadolu Selçuklu Devleti'nin Moğollar İlhanlı ordusuna yenik düşünce Anadolu'daki Selçuklu hâkimiyeti sarsılmıştır. Anadolu, İlhanlı Devleti tarafından atanan valiler aracılığıyla yönetilmeye başladı. Moğollar Anadolu'da sivil

²¹ Konyalı,1974, s.243.

²² Ötüken, 1990, s.4.

²³ Yörük, 2005, s.3.

²⁴ Ötüken, 1990, s.5.

ve askeri bir yönetim kurup kendi sistemlerini uygulamaya başladılar ve sivil yönetim askeri yönetime bağlı hale geldi. Bunun sonucunda sivil yönetimin merkezi olarak Aksaray seçilmiştir.²⁵

Konyalı'ya göre, Yıldırım Bayezid 1397-1398 yıllarında, Karamanoğlu Alaeddin Bey'i mağlup ederek Konya ve çevresini ele geçirince Aksaray ve diğer iller kendiliğinden Osmanlılara teslim olmuştur.²⁶ Karamanoğlu II. Mehmet Bey (1402-1424) ve II. İbrahim Bey (1424-1463) dönemlerinde imar edilmiştir.²⁷ 1471 yılında Fatih Sultan Mehmet'in vezir-i azamı İshak Paşa Aksaray'ı alıp Osmanlı hâkimiyetine girmiştir.²⁸

Aksaray, Osmanlı yönetimindeki Karaman Eyaleti'nin sancaklarından birinin merkezi haline gelmiş olup, 1864'te il teşkilatı bünyesinde Konya İlinin, Niğde Sancağının ilçelerinden biri konumuna gelmiştir.

Kızılkaya köyü, Yeşilçam Türk filmleri açısından da en çok sinema filminin çekildiği yerleşkelerden biri haline gelmiştir. Bunlar arasında en çok tanınanları; Şeref Gören yönetiminde 1976 yılında çekilen ve başrollerini Türkan Şoray ve Kadir İnanır'ın paylaştığı "Deprem" filmi, yönetmenliğini Nazif Tunç'un üstlendiği ve başrollerinde Esin Yiğit'in oynadığı, 2008 yapımı "Rabia" filmi, yine yönetmenliğini Nazif Tunç'un üstlendiği, başrollerinde Ali Tınaz'ın rol aldığı, 2008 yapımı "Bilal Habeşi" filmi, keza Nazif Tunç'un yönetmenliğini üstlendiği başka bir film olan, başrollerinde Dursun Ali Erzincanlı'nın oynadığı, 2007 yapımı "Veysel Karani" filmidir. Çekilen tüm bu filmlerin yanı sıra köy halkının verdiği bilgilere göre, yönetmenliğini Kartal Tibet'in yaptığı, başrollerinde Kemal Sunal ile Perihan Savaş'ın rol aldıkları, 1985 yapımı "Keriz" filminin bir kısmı Kızılkaya köyünde, bir kısmı da yine Aksaray'a bağlı köylerden biri olan Gücünkaya köyünde çekilen bir sinema filmi

²⁵ Kuşçu, 2017, ss.107-109.

²⁶ Konyalı, 1974, ss.487-490.

²⁷ Konyalı, 1974, ss.411-427.

²⁸ Konyalı, 1974, s.493.

olmuştur. Köyün, son yıllarda özellikle de eski yerleşim alanından dağlık araziye doğru bakan bölümünde bir film platosu kurulmuştur.

3. KATALOG

3.1. Evler

3.1.1.1 No.lu Ev

Katalog No: 1

Fotoğraf No: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Çizim No: 1, 2

İnceleme Tarihi: 13.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Bu ev, iki katlı olup evin alt katı samanlık ve tandır evi şeklinde; üst katı da oda olarak kullanılmış ancak günümüzde sadece alt katı samanlık şeklinde kullanılmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Üst katı, evin yan tarafında bulunup merdivenli olup gerek merdivenleri gerekse evin diğer bölümleri taş malzeme kullanılarak yapılmakla birlikte evin üst katının kapısı söküktür, üst örtüsü, damı çıkık ve yıkık vaziyette, dam örtüsü olarak geriye sadece bazı ahşap kirişlemeleri kalmış olup üst kat günümüzde tamamen kaderine terk edilmiş vaziyette bulunmaktadır. Dolayısıyla bu evin üst katı günümüzde kullanım alanının dışına itilmiş ve yıkılmaya yüz tutmuştur. Keza merdivenleri de bu şekilde harap haldedir. Üst katın girişindeki sökülmüş kapı gibi

kapalı vaziyette bulunan mutfakın kapısı da ahşap malzemeden yapılmıştır. Samanlık ve tandır evi olarak kullanılan alt katın kapısı da ahşap malzeme kullanılarak yapılmıştır. Teknik olarak da yığma tekniği kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Samanlık ve tandır evi 9.35 x 5.15 m. ölçülerinde, üst katının odası 8.20 x 4.45 m. ölçülerinde yapılmıştır. Üst katında yer alan mutfak bölümünün kapısı kilitli olup mutfak bölümünün içi kapalı olduğundan bu bölüme girilememiştir. Üst katın girişini mutfaka bağlayan kısımda bir pabuçluk yer almaktadır. Evin alt katı olan samanlık ve tandır evi bölümü dikdörtgen planlı olup gerek kapıdan içeri girdikten hemen sonra, gerek pencerelerde, gerekse tandır evinin örtüsünde kemerler görülmektedir. Kemerler sivri formlu olup pencerelerde samanlarla birlikte adeta şekillenmiştir. Bu kattaki kapı ahşap malzemeden yapılmış olup sağlam bir şekilde durmaktadır.

Süsleme: Evin süslemeleri neredeyse hiç yoktur. Zemin kata girdikten hemen sonra görülen sivri kemerler samanlarla şekillendirilmiş biçimde görülmektedir.

Tarihlendirme: Tescili henüz olmayan bu evin de köy halkının verdiği bilgiler ve köyün çevresindeki pek çok köy ve kasabadaki evler gibi 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Evle ilgili şu an için herhangi bir rölöve ve restorasyon çalışması mevcut olmadığından dolayı yapının belli bölümlerinde aşınmalar ve yıpranmalar olmuştur. Ev, köydeki diğer evler gibi ilerleyen zamanlarda bir rölöve ve restorasyon çalışmasına tabi tutulup tescillenmediği sürece yıkılma riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

3.1.2. 2 No.lu Ev

Katalog No: 2

Fotoğraf No: 24, 25, 26

Çizim No: 3

İnceleme Tarihi: 13.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almakta olup 1 no.lu yapının hemen yanında bulunmaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Yapı, 1 no.lu evin hemen yanında bulunup iki katlı bir evdir ancak günümüzde tamamen kaderine terkedilmiş yapılardan biridir. Üst katı kullanılmamakta olup kapalı olduğundan buraya girilememiş ve bu kat incelenememiştir. Alt kat tandır evi olarak kullanıldığından sadece bu bölüme girilebilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Ev, tamamen taş malzeme kullanılarak yapılmıştır. Yapım tekniği olarak da yığma kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Evin sadece alt katına giriş yapılabildiğinden bu bölümün incelenmesi neticesinde tandır evi olarak kullanılan bu bölüm 8.45 x 5.25 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır. 1 no.lu evin alt katında olduğu gibi girişteki kemerler sivri formludur.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.3. 3 No.lu Ev

Katalog No: 3

Fotoğraf No: 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35

Çizim No: 4

İnceleme Tarihi: 13.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almakta olup 1 no.lu yapının karşısında bulunmaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, iki katlı olup üst katında hali hazırda yaşayan bir aile olduğundan bu kata girilemeyip ancak alt katı olan tandır evine giriş yapılabilmektedir.

Malzeme ve Teknik: 3 no.lu ev de köydeki diğer tarihi evler ve diğer yapılar gibi tamamen taş malzeme kullanılarak yapılmıştır. Taş malzemelerden moloz taş, kesme taş ve kaba yonu taş kullanılmıştır.

Yığma tekniği yapım tekniği olarak karşımıza çıkmaktadır. Evin cephelerinde çamur ve kireç sıva görülmektedir. Kapısı ahşap malzemeden üretilmiştir ve zemin katı tandır evi olarak kullanılmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları: Evin sadece alt katına giriş yapılabildiğinden bu bölümün incelenmesi neticesinde tandır evi olarak kullanılan bu bölüm 9.55 x 5.85 m.

ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır. 1 no.lu evin alt katında olduğu gibi girişteki kemerler sivri formludur.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.4. 4 No.lu Ev

Katalog No: 4

Fotoğraf No: 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

Çizim No: 5

İnceleme Tarihi: 13.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almakta olup 1 no.lu yapının karşısında bulunmaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, iki katlı olup üst katında hali hazırda yaşayan bir aile olduğundan bu kata girilemeyip ancak alt katı olan tandır evine giriş yapılabilmektedir.

Malzeme ve Teknik: 4 no.lu ev de köydeki diğer tarihi evler ve yapılar gibi tamamen taş malzeme kullanılarak yapılmıştır. Teknik olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir. Kapısı ahşap malzemeden üretilmiştir ve zemin katı tandır evi olarak kullanılmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları: Evin sadece alt katına giriş yapılabildiğinden bu bölümün incelenmesi neticesinde tandır evi olarak kullanılan bu bölüm 10.45 x 6.63 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır. 1 no.lu evin alt katında olduğu gibi girişteki kemerler sivri formludur.

Süsleme: Evin dış kapısının üst kısmında bulunan çiçek motifli bitkisel süslemeler ile alt kısmında bulunan köy halkının da tabir ettiği “zemberek” motifli geometrik süslemeler dikkat çekmektedir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.5. 5 No.lu Ev

Katalog No: 5

Fotoğraf No: 48, 49, 50

Çizim No: 6

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almakta olup 3 no.lu evin kuzeyinde bulunmaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, iki katlı olup üst katında hali hazırda yaşayan bir aile olduğundan bu kata girilemeyip ancak alt katı olan tandır evine giriş yapılabilmektedir. Tandır evinin içinde bir iş makinesi bulunmaktadır. Bu yüzden bu bölümün kapısı bulunmamaktadır.

Malzeme ve Teknik: Yapım malzemesi olarak moloz, taş, kesme taş ve kaba yonu taş kullanılmıştır. Yapım tekniği olarak yığma olarak kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Evin sadece alt katına giriş yapılabildiğinden bu bölümün incelenmesi neticesinde tandır evi olarak kullanılan bu bölüm 8.90 x 6.35 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.6. 6 No.lu Ev

Katalog No: 6

Fotoğraf No: 51, 52

Çizim No: 7

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almakta olup 5 no.lu yapının kuzeyinde bulunmaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir. Ev, tek başına bir tandır damı olarak bulunmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Yapım malzemesi olarak moloz, taş, kesme taş ve kaba yonu taş kullanılmıştır. Yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Bu ev, 6.75 x 4.55 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.7. 7 No.lu Ev

Katalog No: 7

Fotoğraf No: 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62

Çizim No: 8

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, tek katlı olup içinde bir oda, bu odanın içinde niş, ağızıaçık, yüklük, ocak ve sonradan eklenen bir helâ bölümü bulunmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Yapım malzemesi olarak kesme ve moloz taş kullanılmış olup taş malzeme, harç desteğiyle yığma tekniğinde yapılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Bu ev, 10.45 x 6.70 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dikdörtgen planlı olarak inşa edilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.8. 8 No.lu Ev

Katalog No: 8

Fotoğraf No: 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69

Çizim No: 9, 10

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, iki katlı olup evin yaşam alanı bu kattadır. Burada bir ocak yer almaktadır. Evin alt katı ise köydeki ve bölgedeki pek çok evin alt katı gibi tandır evi olarak kullanılmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Yapım malzemesi olarak kesme ve moloz taş kullanılmış ve yığma tekniğinde inşa edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Bu ev, 9.80 x 6.60 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler

ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.9. 9 No.lu Ev

Katalog No: 9

Fotoğraf No: 70, 71, 72

Çizim No: 11

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, bir tandır evi olup evin giriş kısmı doğal kayadan oluşmaktadır. Bu aynı zamanda bir nevi kapı işlevi de görmektedir. Köy halkının rivayetlerine göre, evin doğal kaya haricindeki yerleri uzun yıllar önce yapılmış olup günümüze kadar gelebilmiştir. Evin içinde bir ocak bulunmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Bu ev de köydeki diğer tarihi evler gibi tamamen taş malzeme kullanılarak yapılmıştır. Yapım malzemesi olarak moloz taş, kesme taş, kaba yonu taş kullanılmıştır. Yapım tekniği olarak, yığmanın yanında bu evde diğer evlerden farklı olarak yığma tekniği yanında kaya oyma tekniği de kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Ev, bir tandır evi olup 9.30 x 6.80 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.10. 10 No.lu Ev

Katalog No: 10

Fotoğraf No: 73, 74, 75

Çizim No: 12

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, başlı başına bir tandır damı olup içinde bir niş yer almaktadır.

Malzeme ve Teknik: Yapım malzemesi moloz taş, kesme taş, kaba yonu taş olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Ev, 6.50 x 4.05 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır. Evin girerken sivri formu bir kemer dikkat çekmektedir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.11. 11 No.lu Ev

Katalog No: 11

Fotoğraf No: 76, 77

Çizim No: 13

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının başladığı alanda yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Ev, tek katlı olup bir samanlık olarak kullanılmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Bu evin de diğer pek çok ev de olduğu gibi yapımında moloz taş, kesme taş, kaba yonu taş kullanılmış olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Bu ev, 6.65 x 4.36 m. ölçülerinde ve düzgün olmayan dörtgen planında yapılmıştır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Ev, günümüzde yıkılmaya yüz tuttuğundan evin sadece alt katı olan tandır evi kullanılmaktadır. Ev, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.1.12. Bahattin Altın Evi

Katalog No: 12

Fotoğraf No: 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120

Çizim No: 14, 15

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Metruk bir ev olup etrafında gösterişli bir görünüme sahiptir. Köyün eski yerleşim alanının eğimli oluşundan ötürü kuzeyden bir, güneyden iki katlıdır. 17.35 x 15.50 m. ölçülerine sahiptir. Avlulu ve iç sofalı evler kategorisine girmektedir. Ev, düzgün olmayan dörtgen planlı olup doğu-batı uzantılıdır. Evde yerleşim olmadığından zamanla yıkıntılar meydana gelmiştir.

Malzeme ve Teknik: Evin zemin katında kesme ve moloz taşlar; üst katında ise ince yonu kesme taş malzeme kullanılmıştır. Evin kuzeyinden yol geçmekte ve bu yola sofa bir kapıyla bağlantı sağlamaktadır. Güney cephe düz lentolu ve kemerli pencerelerle evin çevresinde bir manzara etkisi oluşturarak kemerli sofa ile eve son derece bir hareket kazandırmaktadır. Evin manzara etkisinde kalan birinci katının güney cephesinde büyüklü-küçüklü bir biçimde sıralanan rustik taş dizisi cepheye daha fazla hareketlilik katmıştır.

Zemin katın ön kısmında ihata duvarının güney bölümü kalmış vaziyette duran küçük bir avlu bulunmakla birlikte bunun güneydoğusuna bakan kısmında avlu giriş kapısı bulunmaktadır. Ev temelinin oturduğu kayalık zemine kaya oyma iki mekân,

zemin katın güneybatısında yer alan arazinin konumundan dolayı yapılmıştır. Bu mekânın üst örtüsü takriben toprağın zemin boyutunda kalmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları: Evin güneybatısında kuzey-güney uzantılı düzgün olmayan dörtgen plana sahip ve iki kısımlı tümüyle kayaya oyma ve kaya oyma ve yığma tekniklerinin kullanıldığı bir ahır yer almaktadır. Ahırın ilk kısmının doğu ve batı duvarıyla beraber üst örtüsünün bir bölümü ortaya çıkmıştır. Bu bölüm, kaya oyma ve yığma tekniklerinde yapılmış ve üstünün kalan belirtilerden görüldüğü kadarıyla kuzey-güney doğrultusunda uzanan beşik tonozlu bir örtü sistemine sahiptir. Ayakta kalan tonoz parçaları iç tarafa iki atkı kemeri destek sağlamıştır. Ahırın ikinci bölümüne, birinci bölümün kuzey duvarındaki düz lentolu bir kapıya giriş yapılabilmektedir. Tümü kaya oyma şeklinde değerlendirilmiştir. Bu alan da kuzey-güney doğrultusunda düzgün olmayan dörtgen plana sahiptir.

Bu evin zemin katı, doğu- batı yönlü uzanan dörtgen plana sahiptir. Evin güney bölümünde küçük bir avlusu yer alır. 17.35x15.50 m. ölçülerinde olan bu ev, kuzey bölümden direkt kaya zemine dayanmaktadır. İç sofalı bir planı vardır. Cepheleri tümüyle yalındır. Avludan düz lentolu bir kapı aracılığıyla sofa bölümüne geçiş yapılabilmektedir. Sofası dikdörtgen bir plana sahip olup doğu-batı yönde uzanmaktadır. Üzeri kuzey-güney yönlü olup sivri beşik tonoz ile kaplanmıştır. Bu tonoz, içeriden tonoz üzengi boyutunda başlayıp iki sivri atkı kemer ile destek görmüştür. Zeminde bir adet yer oyulmuş bir tandır bulunmaktadır. Sofanın kuzeybatısında yer alan düz lentolu alan ahır olarak kullanılmış olup buradan tümüyle kayaya oyulmuş mekâna geçiş yapılabilmektedir. Ahır bölümü düzgün olmayan dörtgen bir plana sahip olup kuzey duvarında 4, güney duvarında 6 değişik ebatlara sahip niş bulunmaktadır. Sofanın kuzeybatı bölümündeki düz lentolu ikinci kapıyla mutfak bölümüne geçiş sağlanmaktadır. Burası dikdörtgen planlı olup kuzey-güney uzantılı olup üzeri de aynı yöne bakan sivri beşik tonoz ile örtülmüştür. Sivri beşik tonozla örtülü olan bu alanda tonoz, üzengi boyutundan başlayıp üç adet sivri kemer atkıyla desteklenmiştir. Kuzey tarafta kaya yastı bir biçimde durmakta olup oyma ve yığma tekniklerinde yapılmıştır. Güney tarafta bulunan duvar kısmına ise düz lentolu içten yuvarlak kemerli iki pencereyle bunların arasında yer alan dikdörtgen planlı ocak

nişi eklenmiştir. Mutfağın batısında bulunan alanın kapısı basık kemerlidir ancak bu kapı taşlarla örölüp kapatıldığı için bu bölüme giriş sağlanamamıştır.

Evin birinci katında, biri güney, diğeri de doğu cephesinde olmak üzere iki kitabe yer almakta olup bu kitabeler Latin Alfabesi ile Türkçe yazılmıştır. İlk kitabe, birinci katın doğu cephesinde bulunan iki pencerenin hemen üzerinde ve arasında görülmekte, iki satırlı yazılmış olup ilk satırı küçük harfler ile el yazısı biçiminde yazılmıştır. Bu kitabe üzerinde yer alan “Maşallah 939” ibareleri okunabilmektedir. İkinci kitabede ise, birinci katın güney cephesinde bulunan pencerelerin üzerindeki saçak silmesinin altında bir taşın üstüne kazınmış şekilde yalnızca “22.06.955” tarihi not düşülmüştür. Ancak yapılan çalışma kapsamında incelenen bu evde kitabelerden geriye bir şey kalmamıştır. Köy halkının verdiği bilgilere göre kitabeler sökülmüştür.

Evin birinci katı doğu-batı uzantılı olup burası diğer bölümler gibi düzgün olamayan dörtgene plana sahiptir. Doğudan batıya dönük bir biçimde kademelenme oluşturarak genişlemekte olup iç sofalı bir düzenlemeden meydana gelmektedir. 16.15x9 m. ebatlarında bir ölçüye sahiptir. Evin batısında iki oda, ortasında sofa ve diğer bölümde bir odası bulunmaktadır. Mevcut durumdaki tüm mekânlar düz dam bir örtüye sahiptir. Kuzey taraftan düz lentolu bir kapı ile sofa ve batı tarafta bulunan odaya geçiş yapılabilir. Kuzey taraftaki cephe diğerlerine oranla daha yalın bir görünüme sahiptir. Güney tarafta alttan yarım kemere oturan taş basamaklı bir merdiven aracılığıyla sofaya geçiş sağlanabilmektedir. Sofa da düzgün olmayan dörtgen planlı olup kuzey-güney uzantılıdır. Odalar, sofaya düz lentolu birer kapı ile açılmakta olup sofa, güneyde yer alan alana ortada bulunan dikdörtgen kaideye oturan köşeleri pahlanmış kare payenin taşımış olduğu kare başlığa oturan iki yuvarlak kemer ile açılmakta ve bu alan “divanhane” adıyla da geçmektedir. Sofanın güneydoğu tarafında bir niş yer almaktadır. Kuzey tarafta yer alan sokakla bağlantı sağlayan düz lentolu ve içten yuvarlak kemerli niş içine alınmış kapı açıklığı bulunmaktadır. Evin kuzeybatı köşesinde beş basamağı olan bir merdivenle geçiş yapılabilen boyuna uzanan bir tuvalet bulunmakta olup bu tuvalet dikdörtgen plana sahiptir. Bu tuvaletin güney duvarında küçük bir pencere bulunmaktadır.

Evin kuzeybatısında bulunan odaya sofadan düz lentolu içten yuvarlak kemerli niş içindeki bir kapı ile dikdörtgen pabuçluğa, ardında da fazla bir yüksekliği bulunmayan sekiye geçiş sağlanmaktadır. Oda, doğu-batı uzantılı olup düzgün dörtgen planlıdır. Kuzeyinde yer alan oda ile aynı ölçülere sahip olup güney duvarında üç, güneydoğusunda da bir adet lentolu düz lentolu pencere iç mekânın aydınlanmasını sağlamaktadır.

Süsleme: Doğu, batı ve kuzey duvarlarında birer dolap niş bulunmaktadır. Batı duvarında yer alan nişin güney tarafında, kuzey tarafındaki gibi muadil renklere sahip değişik bir bitkisel motife rastlanmıştır. Sivri kemer formundaki bir vazodan çıkmış halde bulunan kırmızı, sarı ve yeşil renklere sahip çiçek ve kıvrık dallardan meydana gelen tezyinat dikkat çekmektedir. Süslemenin uç tarafında bulunan yapraklar boğumlu yapılmış olup yanlarındaki yaprakların her birinin ucunda çeşitli renklere çiçekler yer almaktadır. Bununla birlikte, tarafımca hazırlanan “Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları” isimli bu yüksek lisans tez çalışmasında yapı ile ilgili incelemeler neticesinde yapının bazı kısımları yıkılmış ve harap olduğundan yapıda bahsedilen bu süslemelerden herhangi bir eser kalmadığı gibi yapının bazı kısımları da kapalı olduğundan buralara girilememiş ve Zekai Erdal tarafından 2003 yılında hazırlanan ve yayımlanan “Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tezinde yayımlanan bilgi ve belgeler, tarafımca hazırlanan yüksek lisans tez çalışmasına yön verip bu bilgi ve belgeler eşliğinde bu çalışma son halini almıştır.

Tarihlendirme: Tescili henüz olmayan bu ev, Zekai Erdal’ın 2003 yılında yayımlanan “Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tezinde de ifade ettiği üzere yapının kitabesine göre 1936 yılında yapılmış olup eve 22. 06. 1955 tarihinde ilaveler yapılmıştır.

Yapının Mevcut Durumu: Henüz tescili yapılmayan evle ilgili şu an için herhangi bir restorasyon çalışması mevcut olmadığından dolayı da yapının bazı bölümlerinde aşınmalar ve yıpranmalar oluşmuştur. Bu evin de köydeki diğer evler gibi ilerleyen zamanlarda bir restorasyon çalışmasına tabi tutulup tescili yapılmadığı sürece ev, yıkılma riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

3.1.13. Ali Vurgun Evi

Katalog No: 13

Fotoğraf No: 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136

Çizim No: 16

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla bu ev de Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Bu ev, farklı zamanlarda yapılmış iki yapı grubundan oluşup yalnızca birinde kitabe bulunmaktadır. Kitabeye göre bu yapı 1946’da yapılmış olup ilk yapı hem yapılış stili, hem de ustalık biçimi ve kullanılan malzemesine göre yapının 1946’dan evvel yapıldığı, yüksek ihtimalle 20.yüzyılın başlarında yapıldığı tahmin edilmekte ve bazı köy sakinlerinin verdiği bilgiler doğrultusunda eski ev ve diğer iki mekân Ali Vurgun’un, diğer iki mekân da köyde yaşayan yaşlı bir kişininmiş ancak o kişi vefat ettikten sonra bu evler de Ali Vurgun’a kaldığından bu evler “Ali Vurgun Evi” olarak adlandırılmıştır. Bununla beraber kitabe bilgi ve belgeleri Zekai Erdal’ın 2003 yılında hazırlamış olduğu “Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tez çalışmasındaki bilgi ve belgeler doğrultusunda tarafımda hazırlanan “Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları” isimli yüksek lisans tezinde yer almıştır. Evin bazı bölümleri kapatılmış olduğundan kitabe ile ilgili yeni bilgi ve belgelere rastlanılamamıştır. Bu yüzden ki Zekai Erdal’ın ismi geçen yüksek lisans tezindeki bilgi ve belgeler ile yetinilmiştir.

İkinci mekânın güney cephesindeki pencerelerden batı tarafta olanının kemer alınlığında Latin Alfabeli Türkçe yazılmış olan “Maşallak H.U. 1946”, doğu taraftaki pencerenin alınlığında ise “Yaşasın” diye ibareler yazmaktadır. Ancak günümüzde bu

yazılardan eser kalmamıştır. Köyde yaşayanların da verdiği bilgiler doğrultusunda bu yazılar silinmiş bulunduğundan tarafımda hazırlanan bu yüksek lisans tez çalışmasında bu yazılar ile ilgili herhangi bir belge yer almamıştır.

Malzeme ve Teknik: Yapı, günümüzde kaderine terkedilmiş vaziyette olup yapının bir bölümü harap hale gelmiştir. Farklı zamanlarda yapılmış olan toplamda dört mekânâ sahip olup iki esas yapı grubundan oluşmaktadır. 25.80 x 8 m. ebatlarında yapılmıştır. İlk grubu; iki katlı ve sofasız olup içlerinde en eski olanıdır. İkinci grupta yer alan mekânlar ise iki katlı ve dış sofalı evlerdendir. Bütün mekânlar kemerler üzerine oturmuş vaziyette olup kısmen dış sofayı oluşturan “L” biçimli düzenlenmiş bir yol aracılığıyla birleşmiştir. Mekânın ilkinde düzgün kesme taş, diğerlerinde ise kırma ve moloz kesme taş kullanılmış olup zemin katın kısmi olarak yıkık oluşundan ve tehlikeye mahal verecek durumda olmasından ötürü bu kat incelenememiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Bu ev, iki katlı sofasız evlerden biri olup her iki katı birer odadan meydana gelmekte ancak alt kat incelenemediğinden alt kattan dışarı taşıntı yapacak şekilde kat silmesiyle ayrılmaktadır. Güney cephesinin köşelerinde bulunan taşlar, yüzeyden hafif bir biçimde taşırılıp analı-kuzu biçiminde cepheye bir hareketlilik katılmıştır.

Evin üst yani birinci katına taş basamaklı bir merdivenle düz bir alan üzerinde çıkış yapılabilmektedir. Sekiden ve içten yuvarlak kemerli bir niş içindeki bir kapının açıklık göstermesiyle başodaya geçiş sağlanmaktadır. Bu oda kuzey-güney uzantılı olup düzgün dikdörtgen bir plan özelliği göstermektedir. Odanın üst örtüsü düz bir damdır ancak bir kısmı yıkılmış vaziyettedir. Kuzey tarafın duvarı yalındır. Odanın önünde yer alan “L” biçimli düzenlenmiş bir yöntemle diğer alanlara ulaşılabilir. Diğer odalar bu ilk odadan hem malzeme, hem de işçilik yönünden birtakım farklılıklara sahip olmuştur.

Evin ilk odası olarak nitelendirilen odada mekânın diğer cepheleri yalın haldeyken en hareketli bölümünü güney cephesindeki pencereler meydana getirmekte olup pencereler beyaz boyalı, dıştan yuvarlak kemerli hafif bir niş içerisine alınmıştır. Evin bu odası düzgün dikdörtgen planlı olup kuzey-güney uzantılıdır. Doğusu ve

güneyinde birer dolap nişi; kuzey ve güneyinde dikdörtgen şeklinde yüklük nişi yer almaktadır. Ayrıca, güney duvarında iki, güneydoğusunda bir adet düz lentolu ve içeri doğru mazgal biçiminde açılmış toplamda üç adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Üstü düz dam bir örtüye sahiptir. Kuzey cephenin ortasında yer alan düz lentolu ve içten sivri kemerli bir niş içerisine alınmış bir kapı ile sofadan giriş sağlanabilmektedir. Kapının hemen önünde yer alan küçük pabuçluk sekiye göre biraz alçakta kalmaktadır.

Evin ikinci odası, eyvana açılan düz lentolu ve içten sivri kemerli bir kapı aracılığıyla giriş yapılabilir. Bu oda da tıpkı ilk oda gibi düzgün dikdörtgen planlı olup kuzey-güney doğrultusunda bir uzantıya sahiptir. Bu odanın da üstü düz dam örtülüdür. Kapının hemen önünde yer alan pabuçluk kare planlı ve sekiye göre biraz alçakta kalmaktadır. Odanın kuzey tarafında iki adet dikdörtgen yüklük yer alıp yan kısımlarında ise dikdörtgen formlarında birer adet dolap nişi bulunmaktadır. Bu evin güney duvarında düz lentolu ve içeri doğru mazgal biçiminde açılmış iki pencere açıklığı ortamın aydınlık bir şekilde kalmasını sağlamaktadır.

Evin üçüncü ve son odasına ise sofalı yolun batı ucundaki düz lentolu bir kapı vasıtasıyla girilmektedir. Odanın kuzeydoğu köşesine rastlayan alanda yol daralmaktadır. “L” biçimli sofalı yoldan üçüncü odanın açıldığı eyvan-koridora düz lentolu bir kapı açıklığı ile giriş yapılabilir. Eyvan, kuzey-güney uzantılı, dikdörtgen planlı ve üzeri aynı yöne bakan yuvarlak beşik tonoz örtüyle yapılmış olup tonoz içerden tonoz üzengi boyutunda başlayan düzensiz bir biçimde yerleştirilen altı adet yuvarlak atkı kemeri ile tutturulmuştur. Eyvan tonozunun kuzey tarafa dönük bölümü açık bırakılmış ancak dışarı doğru yarım yuvarlak bir pencere biçiminde durmaktadır. Üçüncü oda, bu eyvana bir kapı vasıtasıyla bağlanmıştır.

Zekai Erdal’ın 2003 yılında yapmış olduğu “Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tez çalışmasında Kızılkaya köyünde ele aldığı evlerden biri olan bu evde kendisi evin güney cephesinin en köşesinde bulunan üçüncü oda ile ilgili inceleme yapamadığından bu odanın işlevi hakkında da net bir bilgi verememiştir. Ancak köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda bu odanın şu an tandır evi olduğu, bununla birlikte daha önce samanlık ve depo gibi kullanıldığı da yine köy halkı tarafından rivayet edilmektedir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemiştir.

Tarihlendirme: Tescili henüz olmayan bu yapı Zekai Erdal'ın 2003 yılında yayımlanan “Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tezinde de ifade ettiği gibi yapının kitabesine göre 1946 yılında yapılmıştır.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı tescilli olmadığı yapıyla ilgili şu an için herhangi bir restorasyon çalışması mevcut olmadığından dolayı da yapının belli bölümlerinde aşınmalar ve yıpranmalar olmuştur. Birden fazla mirasçısı olan ev, köydeki diğer evler gibi ilerleyen zamanlarda bir restorasyon çalışmasına tabi tutulup tescili yapılmadığı sürece yıkılma riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

3.1.14. Köy Odası

Katalog No: 14

Fotoğraf No: 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145

Çizim No: 17

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahalledeki evlere “Bağcak Evleri” denilmekte olup bu ev de “Bağcak mahallesinde yer almakta, dolayısıyla Bağcak Evleri’nden biri konumundadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip bu yapı “Köy Odası” başlığı altında isimlendirilmiştir. Çünkü bu yapı, çalışma kapsamında köyde araştırılıp incelenen tek köy odasıdır.

Bu yapı, diğer evlerden farklı olarak köyün eski yerleşim alanı üzerinde köy odası tabir edilen, özellikle köye gelen misafirlerin ağırlandığı, köy halkının da bazen toplanıp bir araya geldiği bir nevi lokal görevi gören yerdir.

Malzeme ve Teknik: Bu yapının yapımında malzeme olarak moloz ve kesme taş kullanılmış olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir. Evin tavanlarında örtü sistemi olarak ahşap kirişleme kullanılmış olup bunlar sağlam durmakta ancak evin belli yerlerinin sıvaları döküldüğünden ahşap kirişlemenin belli yerlerinde rüzgârın da etkisiyle bu sıvalardan savrulan beyaz lekeler görülmektedir.

Plan ve Plan Elemanları: Bu yapı, hayatsız(avlusuz) plan tipine uymaktadır. Yapı, iki katlı olup giriş katı ve alt kattan meydana gelmektedir. Esas yaşam alanı giriş

katı olup burada bir oda ve bu odanın içerisinde pabuçluk, gömme dolap, yüklük, niş, ağzıaçık, ocak gibi bölümler bulunmaktadır.

Giriş katına yani birinci kata, kuzey köşede, basık kemer altında bulunup söve lentolu dikdörtgen sekiden giriş yapılmakta olup kapıdan içeri girilirken kapının iç taraftaki üstünde yer alan yine basık kemerli bir bölüm bulunmaktadır. Keza, bu katın içindeki odaya giriş yapıldıktan sonra bir basamaklı merdiven ile karşılaşılmakta olup bu alanda bir pabuçluk mevcuttur. Tek bir odadan oluşan bu kat, kuzey-güney doğrultusunda 915 x 585 cm. ölçülerinde dikey dikdörtgen bir plana sahiptir. Odanın içindeki kuzey duvarında bir gömme dolap ve yüklük bulunmaktadır. Camları olmayan iki pencere de bu katı aydınlatmaktadır.

Evin zemin katı, köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda daha önceleri depo olarak kullanılmış ancak günümüzde kullanılmamaktadır. Bununla beraber, bu kata girişe köy yönetimi tarafından müsaade edilmediğinden çalışma kapsamında bu kata giriş sağlanamamıştır.

Süsleme: Yapının cephe dizaynı son derece yalın olmakla beraber, odanın iki penceresi de düzdür. Yapıdaki bu yalınlık, yapının süsleme unsurlarından uzak kalmasına neden olmuştur.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi evler gibi bu ev de tescillenmediğinden evle ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler ve çevre köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda bu evin de 19.yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı, yapılan incelemeler neticesinde yıkılmaya yüz tutmuş, kaderine terk edilmiş vaziyet almıştır. Genel görünümü açısından her ne kadar sağlam kalsa da yapının içi şu an kırık dökük ve duvarları son derece estetik görünümünden uzaktır. Pencereilerin camları daha önceki yıllarda kırıldığından bu pencereler günümüzde camsız bir biçimde durmakta ve içeriden bu pencerelerin duvara bakan alt kısımları çatlamış ve kötü bir görünüm almıştır. Yapı, ilerleyen zamanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları yapıp tescillenirse ancak ayakta kalabilecektir.

3.2. Camiler

3.2.1. Kızılkaya Köyü Eski Camii

Katalog No: 15

Fotoğraf No: 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152

Çizim No:18

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi yoktur. Ancak eski bir cami olduğundan ve köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda bu cami “Kızılkaya Köyü Eski Camii” diye isimlendirilmiştir. Bu yapı, Kızılkaya köyünde bulunan tek eski camidir.

Yapının üst örtüsü tamamen yıkılmış olup yapıdan geriye bazı iki bağımsız ayağı, pencere açıklıkları ve yuvarlak kemer formlu mihrabı, üçü basık ve yuvarlak kemerli ve biri düz olmak üzere kapısı ve nişi kalmıştır.

Malzeme ve Teknik: Yapıda malzeme olarak kesme ve moloz taş kullanılmış olup teknik olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Yapının üst örtüsü ve içi yıkık ve harap halde olduğundan içindeki bölümler çok belli olmamakla beraber mihrap ve bağımsız ayaklar karşılıklı olduğundan yapılan araştırma ve inceleme çalışmaları neticesinde caminin planı için mihraba dik üç sahınlı olduğuna kanaat getirilmiştir. Bu plan tipi, Kızılkaya’nın 5 km. kadar uzağındaki Demirci Kasabası’nda bulunan Bahçeli (Aşağı)

Camii ve Çarşı Camii'nde görülmekle birlikte Konya, Karaman, Aksaray, Nevşehir ve Kayseri gibi illerde de çok yaygındır. Üst örtüsü tamamen yıkık olduğundan da üst örtüsünde kullanılan malzemeler bilinmemekle birlikte köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda üst örtüsünde kırma çatı ve ahşap kirişleme sistemi kullanılmıştır. Caminin üst örtüsü ve içi gibi minaresi de yıllar içerisinde yıkıldığından yoktur. Caminin bulunduğu yüzey de yıllar öncesinde yıkılmış olduğundan otlar içerisinde kalmış olup cami kaderine terk edilmiş vaziyette bulunmaktadır.

Mihrap aksında dikey dikdörtgen planlı olan bu caminin bağımsız ayakları dışında etrafı tamamen açık olup cami kuzey güney yönünde 1165x1140 cm. ölçülerinde inşa edilmiştir.

Süsleme: Caminin geriye ender kalan bölümlerinden biri olan mihrabının sarı, mavi, lacivert ve beyaz çini seramik taşından yapılmış olduğu tahmin edilmektedir. İç içe geçmiş yuvarlak kemer formlu olan bu mihrabın en üstteki yuvarlak kemer formu bir uçtan diğer uca kadar birbirine bağlı üçgen şeklinde geometrik süslemelere de sahip olmakla beraber mihrabın doğu kısmı yıkılmıştır. Keza, mihrabın alt kısmından ortasına kadar belli kısımları da yıkık halde bulunmaktadır. Hatta mihrabın yan ve üst taraflarında da bazı çatlaklar ve yıkıntılar oluşmuştur. Bu kısımlardan arta kalan kısımlarıyla günümüze gelen bu mihrabın sarı, mavi, lacivert ve beyaz çini seramik taşından yapılmış olduğunun tahmin edilmesi gerek köy halkının verdiği bilgilere, gerekse yapılan arazi çalışmaları esnasında fotoğraflanmasına dayandırılmıştır.

Tarihlendirme: Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu cami de tescillenmediğinden cami ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi yapıların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna göre bu caminin 19. yy. başlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Camiden geriye iki bağımsız ayak, mihrap, dört kapı girişi, pencere açıklıkları ve nişi haricinde hiçbir şey kalmamıştır. Bu yapının da pencere camları yoktur, pencere bölümlerinin sadece boşluk alanları bulunmaktadır. Minber ve vaaz kürsüsünün de yıllar içerisinde yıkıldığı söylendiğinden köydeki diğer

tarihi yapılar gibi bu cami de rölöve ve restorasyon çalışmaları görürse sanat tarihi, mimari ve turizm açılarından daha fazla tanınır hale gelecek ve bundan sonraki yapılacak gerek akademik, bilimsel gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.3. Su Yapıları

3.3.1. Sarnıçlar

3.3.1.1. 1 No.lu Sarnıç

Katalog No: 16

Fotoğraf No: 153

Çizim No: 19

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Yapıda malzeme olarak kesme ve moloz taş kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Sarnıcın kemer açıklığı 173 cm. olarak ölçülmüştür. İç kısmı adeta bir kuyu şeklinde olup içine giriş ve iniş yapılamadığı gibi içinde sadece sarnıcın altını yani toprakla temasını kapatacak şekilde siyahımsı bir taş bulunmaktadır. Üst yani ağız kısmındaki bazı kenarlarında sarı izler görülmektedir. Sarnıcın iç kısmı gibi üst örtüsü de toprak altında kaldığından sadece üst örtüsü ve iç kısmı görüldüğünden fotoğrafı çekilebilmektedir. Çünkü sarnıcın gerek üst örtüsünde gerekse iç kısmında çok fazla mimari detaya rastlanılmamakla beraber iç kısmı altına

kadar derinlemesine oyuk bir biçim almıştır. Dolayısıyla bu sarnıç bir nevi kuyu görevi görmektedir.

Yapının içinde su kalmamıştır. Köyde yaşayanların da vermiş olduğu bilgilere dayanarak yapının içi uzun yıllar boyunca susuz bir biçimde kaderine terk edilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesine rastlanılmamıştır.

Tarihlendirme: Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden sarnıç ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Sarnıç, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.1.2. 2 No.lu Sarnıç

Katalog No: 17

Fotoğraf No: 154

Çizim No: 20

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme ve moloz taş kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Sarnıcın kemer açıklığı 185 cm. olarak ölçülmüştür. İç kısmı günümüzde tamamen toprak ve çöp atıklarıyla dolmuş olup adeta çöplük haline gelmiş, bu yüzden son derece kötü görünmekte, estetik görünümünden uzak kalmaktadır. Merdiveni olmayan bu sarnıcın içine giriş ve iniş yapılabilmekte ancak içinde toprak ve çöp atıkları haricinde hiçbir şey bulunmamaktadır. Yapının içinde su kalmamıştır. Köyde yaşayanların da vermiş olduğu bilgilere dayanarak yapının içi uzun yıllar boyunca susuz bir biçimde kaderine terk edilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemektedir.

Tarihlendirme: Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden sarnıç ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi

sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Sarnıç, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.1.3. 3 No.lu Sarnıç

Katalog No: 18

Fotoğraf No: 155

Çizim No: 21

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme ve moloz taş kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Sarnıcın kemer açıklığı 192 cm. olarak ölçülmüştür. İç kısmı tamamen toprak ve taş yığınlarıyla dolmuştur. Kızılkaya'daki diğer sarnıçlar gibi bu sarnıcın da içine giriş ve iniş için merdiven bulunmamakla birlikte adım atarak girilebilmekte ancak tıpkı 2 no.lu sarnıcın olduğu gibi bu sarnıcın da iç kısmı toprakla dolu olduğundan içinde çok fazla detay görülmemektedir. Yapının içinde su kalmamıştır. Köyde yaşayanların da vermiş olduğu bilgilere dayanarak yapının içi uzun yıllar boyunca susuz bir biçimde kaderine terk edilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

Tarihlendirme: Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden sarnıç ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi

sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Sarnıç, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.1.4. 4 No.lu Sarnıç

Katalog No: 19

Fotoğraf No:156

Çizim No: 22

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme ve moloz taş kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Sarnıcın kemer açıklığı 178 cm. olarak ölçülmüştür. Bu sarnıcın da iç kısmı tamamen toprak ve taş yığınlarıyla dolu olup içine giriş ve iniş için merdiven bölümü bulunmamaktadır. Yapının içinde su kalmamıştır ve içi çok karanlıktır. Köyde yaşayanların da vermiş olduğu bilgilere dayanarak yapının içi uzun yıllar boyunca susuz bir biçimde kaderine terk edilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi yoktur.

Tarihlendirme: Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden sarnıç ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Sarnıç, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.1.5. 5 No.lu Sarnıç

Katalog No: 20

Fotoğraf No:157

Çizim No: 23

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme ve moloz taş kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Sarnıcın kemer açıklığı 196 cm. olarak ölçülmüştür. Sarnıcın üst örtüsü toprak altında kalmış, iç kısmı da tamamen toprak ve taş yığınlarıyla dolu olup içine giriş ve iniş için merdiven bölümü bulunmamaktadır. Zaten iç kısmının da inilebilecek bir bölümü yoktur ve giriş ile iç kısmının mesafesi birbirine yakındır. Ancak 2 no.lu sarnıcın olduğu gibi bu sarnıcın da iç kısmı toprakla dolu olduğundan içinde çok fazla mimari ayrıntı görülmemektedir. Girişi yuvarlak kemer formunda tasarlanmış olup kemer tek sıra halinde silme oluşturmaktadır. Girişteki yuvarlak kemer içeri doğru tonozlu bir biçimde devam etmekte ve tavanda kademeli olarak aşağı doğru bakacak şekilde sonlandırılmıştır.

Yapının içinde su kalmamıştır. Köyde yaşayanların da vermiş olduğu bilgilere dayanarak yapının içi uzun yıllar boyunca susuz bir biçimde kalarak kaderine terk edilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesine rastlanılmamıştır.

Tarihlendirme: Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden sarnıç ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Sarnıç, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.2. eşmeler

3.3.2.1. 1 No.lu eşme

Katalog No: 21

Fotoğraf No: 158

Çizim No: 24, 25

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcık” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcık Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kùltür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Günümüzde kendi haline terkedilmiş olan bu eşme söküük olduğundan dolayı akmamakta ve dolayısıyla kullanılmamaktadır. Köy halkına göre çeşmenin taşı da yıllar içerisinde sökülmüş olduğundan şu an yoktur.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme, moloz ve kaba yonu taş bir arada kullanılmış olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Yapı, bağımsız çeşmeler grubunda ve tek cepheli bir biçimde inşa edilmiş olup kuzey-güney yönlü yatay dikdörtgen planda 435x 200 cm. dış ölçülere, 455 cm. genişlik ve ana cephesinde 350 cm. ölçülere sahiptir. Üst örtüsünün giriş kısmı yuvarlak kemer görünümünde olup iki taraflı taş yığma ayaklarına oturur vaziyettedir. Çeşmenin içine doğru hareketlendirilen taşlar üçgen halini andırmaktadır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi yoktur.

Tarihlendirme: Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden çeşme ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Çeşmenin büyük bir genişliği vardır ve etrafındaki kalıntılardan dolayı ve köy halkının da rivayetlerine göre daha önceleri hayvanların su içmeleri için bir yalak varmış ancak bu yalak yıllar içerisinde yıkılmış ve bu yüzden bu alanda pek çok yıkıntı olduğundan bu alana girilememiş ancak bu çeşmenin genel görünümü fotoğraflanabilmiştir.

Çeşme, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.2.2. 2 No.lu eşme

Katalog No: 22

Fotoğraf No: 159

Çizim No: 26, 27

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Günümüzde kendi haline terkedilmiş olan bu çeşme sökülük olduğundan dolayı akmamakta ve dolayısıyla kullanılmamaktadır. Köy halkına göre çeşmenin taşı da yıllar içerisinde sökülüş olduğundan şu an yoktur.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme, moloz ve kaba yonu taş bir arada kullanılmış olup yapım tekniğı olarak da yığma tekniğı kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Yapı, bağımsız çeşmeler grubunda ve tek cepheli bir biçimde inşa edilmiş olup kuzey-güney yönlü yatay dikdörtgen planda 430x 203 cm. dış ölçülere, 450 cm. genişlik ve ana cephesinde 340 cm. ölçülere sahiptir. Üst örtüsünün giriş kısmı hafif sivri kemer görünümünde olup iki taraflı taş yığma ayaklarına oturur vaziyettedir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi yoktur.

Tarihlendirme: Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden çeşme ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Çeşmenin büyük bir genişliği vardır ve etrafındaki kalıntılardan dolayı ve köy halkının da rivayetlerine göre daha önceleri hayvanların su içmeleri için bir yalak varmış ancak bu yalak yıllar içerisinde yıkılmıştır.

Çeşme, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.2.3. 3 No.lu eşme

Katalog No: 23

Fotoğraf No: 160

Çizim No: 28

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanına yakın bir yerde, ağaçlık ve bolca otların bulunduğu bir arazide yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Günümüzde kendi haline terkedilmiş olan yuvarlak kemer formlu bu çeşme, sökükle olduğundan dolayı akmamakta ve dolayısıyla kullanılmamaktadır. Köy halkına göre çeşmenin taşı da yıllar içerisinde sökülmüş olduğundan şu an yoktur.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme, moloz ve kaba yonu taş bir arada kullanılmış olup yapım tekniğı olarak da yığma tekniğı kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Yapı, bağımsız çeşmeler grubunda ve tek cephele bir biçimde inşa edilmiş olup doğu-batı yönlü yatay dikdörtgen planda 420x 195 cm. dış ölçülere, 437 cm. genişlik ve ana cephesinde 318 cm. ölçülere sahiptir. Yapının cephesi sivri kemerli bir görünümdeyir. Yapı, iki taraflı taş yığma ayaklarına oturur vaziyette bulunmakla birlikte arazi çalışmaları esnasında yapının önünde çok fazla ot olduğundan yapı ancak o şekilde fotoğraflanabilmiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi yoktur.

Tarihlendirme: Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden çeşme ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi sarnıçların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu sarnıç 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Çeşme, gözden uzak bir arazide kaldığı için kaderine terk edilmiş halde durmakta ancak sökülük olduğundan dolayı kullanılmamaktadır. Etrafindaki ağaçlar ve otlar çeşmeyi çevrelediği için uzun yıllar bu şekilde durmakta, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir. Böylelikle hem sanat tarihi, mimari ve turizm bakımından daha çok tanınır hale gelecek, hem de akademik, bilimsel ve turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayabilecektir.

3.3.2.4. 4 No.lu eşme

Katalog No: 24

Fotoğraf No: 161

Çizim No: 29, 30

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Aksaray-Gülağaç istikameti üzerinde caddeye yakın bir yerde bulunup Kızılkaya köyünün yeni yerleşim alanında yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılar ile birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Malzeme ve Teknik: Yapıda kesme, moloz ve kaba yonu taş bir arada kullanılmış olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Yapı, bağımsız çeşmeler grubunda ve tek cepheli bir biçimde inşa edilmiş olup kuzey-güney yönlü yatay dikdörtgen planda 430x 195 cm. dış ölçülere, 450 cm. genişlik ve ana cephesinde 340 cm. ölçülere sahiptir. Kemer açıklığı 273 cm., kemer yüksekliği 324 cm., niş de 55 cm. ölçülerindedir. Çeşmenin cephesi sivri kemer formu olup çeşme iki taraflı taş yığma ayaklarına oturur vaziyettedir.

Süsleme: Çeşmenin hemen üzerinde su tasının konulduğu üçgen alınlıklı niş görülmekle birlikte bunun dışında bir süsleme unsuruna rastlanılamamıştır. Çeşmenin su tası daha önceleri olup arazi çalışmaları esnasında yoktu. Su tası, köy halkının da rivayetlerine göre pek çok çeşmede olduğu gibi bu çeşmede de zincire bağlı bir şekilde yıllar önce kullanılmış fakat yıllar sonra sökülüş olmasından dolayı günümüzde bulunmamaktadır.

Tarihlendirme: Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden çeşme ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi çeşmelerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak bu çeşme köyün yeni yerleşim alanında bulunduğundan köyde tespit edilen diğer tarihi çeşmelere göre yeni olup 20.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı büyük bir genişliğe sahip olup Aksaray-Gülağaç istikameti üzerinde caddeye yakın bir yerde bulunduğundan köy halkı kadar yoldan geçenlerin sık sık uğrayarak su doldurup içtikleri bir çeşmedir. Köy halkının da rivayetlerine göre, çeşmenin daha önceleri üçgen alınlıklı nişinin içine konulan su taşı günümüzde bulunmamaktadır.

Çeşme, etrafında yapılacak kazı sonrasında, esaslı bir rölöve ve restorasyon çalışması geçirdikten sonra ancak bugünkü halini alıp daha estetik bir görünüme kavuşabilecektir.

3.3.3. Köprüler

3.3.3.1. 1 No.lu Köprü

Katalog No: 25

Fotoğraf No: 162

Çizim No: 31

İnceleme Tarihi: 06.06.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanının biraz ilerisindeki ağaçlık alanda, Melendiz Çayı üzerinde yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde iki yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip diğer yapılarla birlikte bu yapı da sadece numaralandırılarak isimlendirilmiştir.

Köprü, Melendiz Çayı üzerinde yer aldığından dolayı köprünün altından su akmaktadır. Yuvarlak kemer formunda olup tek gözlü ve düz bir köprüdür.

Malzeme ve Teknik: Köydeki diğer pek çok tarihi yapıda olduğu gibi bu yapıda da malzeme olarak kesme, moloz ve kaba yonu taş kullanılmış olup yapım tekniği olarak yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Köprü, iki yöne eğimli köprüler grubunda yer almaktadır. Yuvarlak kemer formunda tek gözlü olan bu köprünün uzunluğu 1050 cm., genişliği 326 cm., kemer genişliği ise 304 cm. dir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme ögesi görülmemektedir.

Tarihlendirme: Köprünün kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden köprü ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi

köprülerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve mimari üslubuna dayanarak 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Köprü şu an sağlam bir şekilde durmakta ancak yerleşim alanından uzak, ağaçlık bir alanda yer aldığı için kendi kaderine terk edilmiş bir vaziyette görülmektedir. İlerleyen zamanlarda köprü tescillenirse hem sanat tarihi, hem mimari hem de turizm bakımından daha fazla tanınır hale gelecek ve gerek akademik çalışmalara, gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.3.4. Değirmenler

3.3.4.1. 1 No.lu Değirmen

Katalog No: 26

Fotoğraf No: 163, 164, 165

Çizim No: 32

İnceleme Tarihi: 06.06.2022

Yapının Yeri: Aksaray- Demirci istikameti üzerinde Kızılkaya köyünün girişine doğru boş bir arazi üzerinde, köyün eski yerleşim alanında yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmamaktadır. O yüzden bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi olmadığından bu yapıya da herhangi bir isim verilmeyip bazı yapılar gibi bu yapı da köyde tek tür bir yapı olduğundan dolayı sadece numaralandırılmış bir şekilde isimlendirilerek katalogda yer almıştır.

Köyün ileri gelenlerinden biri olan demir ustası Arif Yöney'in verdiği bilgilere göre değirmen, iki ayrı taştan oluşmaktadır. Bunların kapıya yakın olanına kapı taşı, kapıya uzak olanına bucak taşı denilmektedir. Değirmen bir su değirmeni olduğu kadar önceleri un değirmeni olarak da kullanılmıştır. Bu doğrultuda, değirmene çuvalı taşıyıp getiren kişiye “toscu” denilmekte olup kapı taşı saatte 25 kile un yaparken bucak taşı saatte 30 kile un yapmaktadır. Kile hesaplanırken 4 kişilik 1 kile göz önüne alınmaktadır. Bununla beraber, daha önceleri hem kapı taşı, hem de bucak taşı kullanılırken günümüzde herhangi bir faaliyet göstermediğinden dolayı bucak taşı kullanılmayıp sadece kapı taşı kullanılmakta ancak su değirmeni olarak faaliyet göstermektedir.

Malzeme ve Teknik: Köydeki diğer pek çok tarihi yapıda olduğu gibi bu yapıda da malzeme olarak değirmen taşlarında kesme ve kaba yonu taş kullanılmış

olup yapım tekniği olarak yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir. Değirmen çarkında ise Arif Yöney'in aktardığı bilgilere göre, berçin, saç demir ve çam malzemeleri kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları: Değirmen, han ve bezirhaneyi andıran bir bina içerisinde iki taş halinde yer almakta ancak biri işlev görmektedir. Bu değirmen bir çarktan oluşmakta ve o çarkın içerisinde su girişi bulunmaktadır. Arif Yöney'in aktardığı bilgiler doğrultusunda, ambara su dolduğunda su çoğalıp çarkı döndürüyor, çark da taşı döndürüyor. Değirmen, kareye yakın dikdörtgen planlı olup çarkı 207 cm. ölçülerinde, değirmenin her iki yanı taşlarla duvara bitişik bir biçimde inşa edilmiştir. Bu değirmen kapıya yakın olup Arif Yöney'in de aktardığı bilgilere göre kapı taşı diye adlandırılan değirmendir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme özelliği görülmemektedir.

Tarihlendirme: Değirmenin kitabesi bulunmamaktadır. Köydeki diğer tarihi yapılar gibi bu yapı da tescillenmediğinden değirmen ile ilgili kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte köy halkının verdiği bilgiler, Arif Yöney'in aktardığı bilgiler, çevre köy ve kasabalardaki tarihi değirmenlerin tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda ve değirmenin mimari üslubuna dayanarak 20.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Değirmen şu an sağlam bir şekilde ayakta durmakta ancak ilerleyen zamanlarda tescillenirse hem sanat tarihi, hem mimari hem de turizm bakımlarından daha fazla tanınır hale gelecek, gerek akademik ve bilimsel, gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.4. Kaya Oyma Mekânlar

3.4.1. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân

Katalog No: 27

Fotoğraf No: 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175

Çizim No: 33

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi yoktur. Bu yapının da ismi bulunmadığından bu yapı da numaralandırılarak yapılan çalışmadaki yerini almıştır.

Malzeme ve Teknik: Yapıda malzeme olarak bölgenin kayaç yapısını oluşturan kireçtaşının oyulması ile kesme ve moloz taş kullanılmış olup teknik olarak da kaya oyma ve yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Yapı, kuzey-güney yönlü, 3 ayrı giriş açıklığından meydana gelmektedir. Son derece sade bir halde olup her bir giriş açıklığı çok yüksek değildir. Giriş açıklıkları kadar mekânın içini aydınlatan küçük çapta pencere açıklıkları da bulunmaktadır. Yapının kuzeydoğusunda bulunan giriş açıklığının yüksekliği 1.68 m., genişliği ise 2.03 m. ölçülerindedir. Buranın iç cephesi 9.85 x 7.63 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlıdır. Yapının en geniş olduğu mekân burasıdır. Burada yüksekliği 1.25 m.ve genişliği 1.15 m. ölçülere sahip bir niş bulunmaktadır.

Yapının ortasında bulunan kuzey mekânının giriş açıklığının yüksekliği 1.57 m., genişliği ise 1.69 m. ölçülerindedir. Burada bir pencere açıklığı görülmekte olup 0.45 m. yüksekliğinde ve 0.36 m. genişliğinde ölçülere sahip bulunmaktadır. Buranın iç cephesi 7.08x 5.44 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlıdır.

Yapının kuzeybatısında bulunan mekânın giriş açıklığının yüksekliği 1.54 m., genişliği ise 1.62 m. ölçülerinde olup bu mekânın iç cephesi oldukça harap bir durumda bulunduğundan buraya girilememiştir.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme özelliğine rastlanılamamıştır.

Tarihlendirme: Yapı, volkanik tabakanın oyulması neticesinde inşa edildiğinden kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte yapının Geç Roma ya da Erken Bizans döneminde inşa edildiği, 19.yy. başlarında ev şeklinde kullanıldığı tahmin edilmekle birlikte bu tahmin gerek köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, gerek çevre köy ve kasabalardaki kaya oyma mekânların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda, gerekse yapının mimari üslubuna göre yapılmıştır.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı, köyün sayılı kaya oyma mekânlarından biri olup kaderine terk edilmiş bir vaziyette ayakta durmakla birlikte köydeki diğer tarihi yapılar gibi henüz tescillenmemiştir. Yapı şu an herhangi bir faaliyet göstermemekle birlikte köy sakinleri diğer kaya oyma mekânlarını kullandıkları gibi burayı da zaman zaman ahır, samanlık ve depo biçiminde kullanmışlardır. Ancak çalışma kapsamında yapılan incelemelerde diğer kaya oyma mekânlarınıninki gibi bu yapının da içi boş vaziyetteydi. Bu yapı da diğer yapılar gibi ilerleyen zamanlarda tescillenip rölöve ve restorasyon çalışmaları görürse sanat tarihi, mimari ve turizm açılarından daha fazla tanınır hale gelecek ve bundan sonraki yapılacak gerek akademik ve bilimsel, gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.4.2. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise)

Katalog No: 28

Fotoğraf No: 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192

Çizim No: 34

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi yoktur. Bu yapının da ismi bulunmadığından bu yapı da numaralandırılarak yapılan çalışmadaki yerini almıştır.

Malzeme ve Teknik: Yapıda malzeme olarak bölgenin kayaç yapısını oluşturan kireçtaşının oyulması ile kesme ve moloz taş kullanılmış olup teknik olarak da kaya oyma ve yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Kompleks bir özellik gösteren bu yapı kuzey-güney yönlü olup 3 ayrı giriş açıklığından oluşmakta ancak her üç giriş açıklığı da yan yana bulunduğu ortadaki açıklığın yüksekliği büyük olduğundan iç mekâna girişler genellikle buradan yapılabilmektedir. Yapının batısında bulunan en küçük giriş açıklığının yüksekliği 1.02 m., genişliği 0.78 m., bunun hemen yanında bulunup yapıya giriş ve çıkışların genellikle tercih edildiği giriş açıklığının yüksekliği 1.27 m., genişliği 1.35 m., bunun hemen yanında bulunup yapının doğusunda yer alan yüksekliği ortadaki giriş açıklığına göre az ve geniş bir alanı olan giriş açıklığının sabit bir yüksekliği bulunmayıp genişliği 2.10 m. dir. İç mekâna girerken tonozlu sütun

başığı bulunmaktadır. Bu sütun başlıklarının biri kılıç formlu olup diğeri sadedir. İç mekânda bulunan bu sütun başlıklarından templona açılan bir bölümle birlikte yapıda templon, ana apsis, yan apsis; nartekse açılan bölümle birlikte narteks ve niş gibi bölümler de bulunmaktadır. Yapının nişi 1.38 m. yüksekliğinde ve 1.25 m. genişliğinde ölçülere sahiptir. Tüm bu bölümlerin bir arada bulunduğu kaya kilisenin iç mekânı 12.56 x 10.24 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlıdır.

Süsleme: Yapının sütun başlıklarında kılıç formlu nesnel bir süsleme ve sütun başlıklarından templona açılan bölümde başında fesi andıran kıyafet giyimli insan görünümüne sahip figürlü bir süsleme görülmektedir.

Tarihlendirme: Yapı, volkanik tabakanın oyulması neticesinde inşa edildiğinden kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte yapının Geç Roma ya da Erken Bizans döneminde inşa edildiğı, 19.yy. başlarında ev biçiminde kullanıldığı tahmin edilmekle birlikte bu tahmin gerek köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, gerek çevre köy ve kasabalardaki kaya oyma mekânların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda gerekse yapının mimari üslubuna göre yapılmıştır.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı, köyün tespit edilip incelenen tek kaya kilisesi olup kaderine terkedilmiş bir vaziyette ayakta durmakla birlikte köydeki diğeri tarihi yapılar gibi henüz tescillenmemiştir. Yapı şu an kilise olarak faaliyet göstermemekle birlikte köy sakinleri diğeri kaya oyma mekânlarını kullandıkları gibi burayı da zaman zaman ahır, samanlık ve depo biçiminde kullanmışlardır. Ancak çalışma kapsamında yapılan incelemelerde diğeri kaya oyma mekânlarındaki gibi bu yapının da içi boş vaziyetteydi. Bu yapı da diğeri yapılar gibi ilerleyen zamanlarda tescillenip rölöve ve restorasyon çalışmaları görürse sanat tarihi, mimari ve turizm açılarından daha fazla tanınır hale gelecek ve bundan sonraki yapılacak gerek akademik ve bilimsel, gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.4.3. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân

Katalog No: 29

Fotoğraf No: 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224

Çizim No: 35

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi yoktur. Bu yapının da ismi bulunmadığından bu yapı da numaralandırılarak yapılan çalışmadaki yerini almıştır.

Malzeme ve Teknik: Yapıda malzeme olarak bölgenin kayaç yapısını oluşturan kireçtaşının oyulması ile kesme ve moloz taş kullanılmış olup teknik olarak da kaya oyma ve yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Kompleks bir niteliğe sahip olan bu yapının 6 giriş açıklığı bulunmakta, bunlardan büyükçe ve genişçe olanının kendi içinde kapı şeklinde bir giriş açıklığı mevcuttur. Bunların her biri ana mekâna çıkmakla beraber, ana mekânın içinden doğu, batı, kuzey, güney ve güneydoğusunda bulunan mekânlara ulaşılabilir. Dış cephede, giriş açıklıklarının bulunduğu oyuk biçimli yerler yapıya niş özelliği kattığı gibi üst örtüye doğru da bir niş de bulunmaktadır. Ana mekâna sonradan kesme, kaba yonu ve moloz taşlarla yapılmış bir pencere ve kapı açıklıkları da dikkatleri çekmektedir. Ana mekân 13.15 x 10.70 m. ölçülerinde olup

dikdörtgen planlı yapılmıştır. Ana mekânın doğusunda yer alan mekân 10.06 x 7.68 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlı yapılmıştır. Burada da bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Ana mekânın batısında yer alan mekân 10.34 x 818 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlı yapılmıştır. Ana mekânın kuzeyinde yer alan mekân 10.56 x 789 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlı yapılmıştır. Ana mekânın güneyinde yer alan mekân 10.78 x 814 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlı yapılmıştır. Bu mekânda 3 adet niş bulunmaktadır. Ana mekânın güneydoğusunda yer alan mekân 9.55 x 7.32 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlı yapılmıştır. Burada da nişler bulunmakla birlikte duvarlarında bazı oyuklar görülmektedir.

Süsleme: Yapının ana mekânının batısındaki mekânda bir ögenin baş, göz ve gövde kısımlarının olduğu taşlarda tahmin edilen ama insan ya da hayvan olduğu kestirilemeyen figürlerin olduğu süslemeler görülmektedir.

Tarihlendirme: Yapı, volkanik tabakanın oyulması neticesinde inşa edildiğinden kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte yapının Geç Roma ya da Erken Bizans döneminde inşa edildiği, 19.yy. başlarında ev biçiminde kullanıldığı tahmin edilmekle birlikte bu tahmin gerek köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, gerek çevre köy ve kasabalardaki kaya oyma mekânların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda gerekse yapının mimari üslubuna göre yapılmıştır.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı, köyün birkaç kaya oyma mekânlarından biri olup kaderine terkedilmiş bir vaziyette ayakta durmakla birlikte köydeki diğer tarihi yapılar gibi henüz tescillenmemiştir. Yapı şu an herhangi bir faaliyet göstermemekle birlikte köy sakinleri diğer kaya oyma mekânlarını kullandıkları gibi burayı da zaman zaman ahır, samanlık ve depo biçiminde kullanmışlardır. Ancak çalışma kapsamında yapılan incelemelerde diğer kaya oyma mekânlarınıninki gibi bu yapının da içi boş vaziyetteydi. Bu yapı da diğer yapılar gibi ilerleyen zamanlarda tescillenip rölöve ve restorasyon çalışmaları görürse sanat tarihi, mimari ve turizm açılarından daha fazla tanınır hale gelecek ve bundan sonraki yapılacak gerek akademik ve bilimsel gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.4.4. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân

Katalog No: 30

Fotoğraf No: 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241

Çizim No: 36

İnceleme Tarihi: 14.05.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyünün eski yerleşim alanında yer almaktadır. Köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, yeni yerleşim alanının son bulup eski yerleşim alanının başladığı “Bağcak” diye nitelendirilen mahallede ve “Bağcak Evleri” diye adlandırılan tarihi evlerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi yoktur. Bu yapının da ismi bulunmadığından bu yapı da numaralandırılarak yapılan çalışmadaki yerini almıştır.

Malzeme ve Teknik: Yapıda malzeme olarak bölgenin kayaç yapısını oluşturan kireçtaşının oyulması ile kesme ve moloz taş kullanılmış olup teknik olarak da kaya oyma ve yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları: Bu yapı da diğer kaya oyma mekânlar gibi kompleks bir özellik göstererek doğu-batı yönlü olup pek çok giriş açıklığı bulunmaktadır. Ana mekânı yapının doğusunda olup kuzeyinde, kuzeydoğusunda, güneyinde, güneydoğusunda ve batısında diğer mekânları mevcuttur. Yapının ana mekânı olan doğu mekânına 1.84 m. yüksekliğinde, 2.10 m. genişliğindeki giriş açıklığından; güneydoğu mekânına 1.73 m. yüksekliğinde, 1.77 m. genişliğindeki giriş açıklığından ve batı mekânına 1.80 m. yüksekliğinde, 1.95 m. genişliğindeki giriş açıklığından geçiş sağlanabilmekle birlikte kuzeydoğu mekânının genişliği her ne

kadar 2.18 m. olsa da buranın yüksekliği 0.75 m. olup sabit olmadığından mekânın içine geçiş zor olacağı için buradan içeriye geçiş sağlanamamaktadır.

Doğu mekânı, 10.35 x 8.40 m. ölçülerinde yapılmış olup dikdörtgen planlıdır. Mekânın içine mekânı aydınlatmak için bir pencere açıklığı yapılmıştır. Bu mekânda üçgen formlu niş de bulunmaktadır. Doğu mekânı gibi kuzey mekânının da fazla elemanı olmayıp burası doğu mekânına göre süslemelidir. Kuzey mekânı, yapının en dar mekânı olup 7.78 x 4.26 m. ölçülerinde ve dikdörtgen planlı inşa edilmiştir. Bu mekânda sütun başlığı ve niş bulunmaktadır. Süslemeler sütun başlığı, sütun başlığının yanında, tavan altında ve niş etrafında bitkisel ve figürlü olarak kendini göstermektedir. Bu mekândaki niş kare formludur. Kuzeydoğu mekânı, kuzey mekâna göre biraz uzun ve geniş olup 8.55 x 5.37 m. ölçülerinde ve dikdörtgen planlıdır. Buradaki giriş açıklığı sadece mekânın içini aydınlatma görevi görmektedir. Güney mekânı, 9.83 x 7.45 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlıdır. Güneydoğu mekânı, yapının en geniş mekânı olup 11.90 x 9.64 m. ölçülerinde ve dikdörtgen planlıdır. Bu mekâna girdikten sonra tonozla karşılaşılmaktadır. Yapının diğer bir mekânı olan batı mekânının girişi diğer mekânlarınkine göre biraz farklı olup buranın girişinin her iki yanında pencere açıklıkları bulunmaktadır. Bu mekân, 9.12 x 7.08 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlıdır. Burada kare formunda yapılmış iki niş bulunmaktadır.

Süsleme: Yapının kuzey mekânının sütun başlığındaki kediye andıran figürlü ve gülü andıran bitkisel süslemeler, kuzey mekânının sütun başlığı yanında ve tavan altında bulunan insan görünümlü figürlü süslemeler ve yine kuzey mekânının sütun başlığında bulunan köpek, ayı ve kuşu andıran figürlü süslemeler görülmektedir.

Tarihlendirme: Yapı, volkanik tabakanın oyulması neticesinde inşa edildiğinden kesin bir tarihlendirme yapılamamakla birlikte yapının Geç Roma ya da Erken Bizans döneminde inşa edildiği, 19.yy. başlarında ev biçiminde kullanıldığı tahmin edilmekle birlikte bu tahmin gerek köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, gerek çevre köy ve kasabalardaki kaya oyma mekânların tarihinden edinilen bilgiler doğrultusunda gerekse yapının mimari üslubuna göre yapılmıştır.

Yapının Mevcut Durumu: Yapı, köyün ender kaya oyma mekânlarından biri olup kaderine terkedilmiş bir vaziyette ayakta durmakla birlikte köydeki diğer tarihi yapılar gibi henüz tescillenmemiştir. Yapı şu an herhangi bir faaliyet göstermemekle birlikte köy sakinleri diğer kaya oyma mekânlarını kullandıkları gibi burayı da zaman zaman ahır, samanlık ve depo biçiminde kullanmışlardır. Ancak çalışma kapsamında yapılan incelemelerde diğer kaya oyma mekânlarınıninki gibi bu yapının da içi boş vaziyetteydi. Bu yapı da diğer yapılar gibi ilerleyen zamanlarda tescillenip rölöve ve restorasyon çalışmaları görürse sanat tarihi, mimari ve turizm açılarından daha fazla tanınır hale gelecek ve bundan sonraki yapılacak gerek akademik ve bilimsel gerekse turizm çalışmalarına büyük katkılar sağlayacaktır.

3.5. Mezar Taşları

3.5.1. 1 No.lu Mezar Taşı

Katalog No: 31

Fotoğraf No: 242

Çizim No: 37

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyü mezarlık alanında yer almaktadır.

Yapım Tarihi: 1291 Hicri, 1869 Miladi yılında yapılmıştır.

Malzeme ve Teknik: Kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği görülmektedir.

Genel Tanım: Mezar taşı formunu korumakla birlikte üzerinde bazı aşınmalar meydana gelmiştir.

Kitabe Metni: Mezar taşının sadece ön yüzü bulunmaktadır. Burada “El merhum vel mağfur Şeyh Ahmet Efendi zevcesi Saliha ruhu için El Fatiha” (1291 Hicri yılı) ifadesi yer almaktadır.

Kitabe Metni Transkripsiyon: Hakkı rahmetine kavuşmuş, günahları bağışlanmış olması için dua edilen Şeyh Ahmet Efendi’nin eşi Saliha (1869 Miladi yılı).

Dili: Osmanlıca

Formu: Mezar taşı dikdörtgen formlu, hafif sivri kemer ve dairesel tepeliklidir.

Yazı Türü: Celi Sülüs

Ölçüleri: 152 cm. uzunluğunda ve 41 cm. genişliğinde ölçülere sahiptir.

Süsleme Özellikleri: Mezar taşının süsleme özellikleri bulunmamaktadır.

3.5.2. 2 No.lu Mezar Taşı

Katalog No: 32

Fotoğraf No: 243

Çizim No: 38

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyü mezarlık alanında yer almaktadır.

Yapım Tarihi: 1317 Hicri, 1895 Miladi yılında yapılmıştır.

Malzeme ve Teknik: Kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği görülmektedir.

Genel Tanım: Mezar taşı formunu korumakla beraber üzerinde bazı aşınmalar meydana gelmiştir.

Kitabe Metni: Mezar taşının sadece ön yüzü bulunmaktadır. Burada “El merhum el mağfur Termiyecizade Hacı Mehmet Ağa kerimesi Asya Hanım ruhuna El Fatiha” (1317 Hicri yılı) ifadesi yer almaktadır.

Kitabe Metni Transkripsiyon: Hakkı rahmetine kavuşmuş, günahları bağışlanmış olması için dua edilen Termiyecizade Hacı Mehmet Ağa’nın kızı Asya Hanım (1895 Miladi yılı).

Dili: Osmanlıca

Formu: Mezar taşı dikdörtgen formu ve sivri kemer tepeliklidir.

Yazı Türü: Celi Sülüs

Ölçüleri: 155 cm. uzunluğunda ve 43 cm. genişliğinde ölçülere sahiptir.

Süsleme Özellikleri: Mezar taşının süsleme özellikleri bulunmamaktadır.

3.5.3. 3 No.lu Mezar Taşı

Katalog No: 33

Fotoğraf No: 244

Çizim No: 39

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyü mezarlık alanında yer almaktadır.

Yapım Tarihi: 1303 Hicri, 1881 Miladi yılında yapılmıştır.

Malzeme ve Teknik: Kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği görülmektedir.

Genel Tanım: Mezar taşı formunu korumakla beraber üzerinde bazı aşınmalar meydana gelmiştir.

Kitabe Metni: Mezar taşının sadece ön yüzü bulunmaktadır. Burada “El merhum el mağfur terzi Muhammed oğlu Ahmet ruhuna El Fatiha” (1303 Hicri yılı) ifadesi yer almaktadır.

Kitabe Metni Transkripsiyon: Hakkı rahmetine kavuşmuş, günahları bağışlanmış olması için dua edilen terzi Muhammet’in oğlu Ahmet (1881 Miladi yılı).

Dili: Osmanlıca

Formu: Mezar taşı dikdörtgen formlu ve sivri kemer tepeliklidir.

Yazı Türü: Celi Sülüs

Ölçüleri: 151 cm. uzunluğunda ve 42 cm. genişliğinde ölçülere sahiptir.

Süsleme Özellikleri: Mezar taşının süsleme özellikleri bulunmamaktadır.

3.5.4. 4 No.lu Mezar Taşı

Katalog No: 34

Fotoğraf No: 245

Çizim No: 40

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyü mezarlık alanında yer almaktadır.

Yapım Tarihi: 1323 Hicri, 1901 Miladi yılında yapılmıştır.

Malzeme ve Teknik: Kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği görülmektedir.

Genel Tanım: Mezar taşı formunu korumakla beraber üzerinde bazı aşınmalar meydana gelmiştir.

Kitabe Metni: Mezar taşının sadece ön yüzü bulunmaktadır. Burada “El merhum Şeyh Ahmet Efendizade Sadrettin Efendi zevcesi Safiye Kadın ruhuna Fatiha” (1323 Hicri yılı) ifadesi yer almaktadır.

Kitabe Metni Transkripsiyon: Hakkı rahmetine kavuşmuş ve dua edilen Şeyh Ahmet Efendizade Sadrettin Efendi’nin eşi Safiye Kadın (1901 Miladi yılı).

Dili: Osmanlıca

Formu: Mezar taşı dikdörtgen formlu ve sivri kemer tepeliklidir.

Yazı Türü: Celi Sülüs

Ölçüleri: 155 cm. uzunluğunda ve 45 cm. genişliğinde ölçülerine sahiptir.

Süsleme Özellikleri: Mezar taşının süsleme özellikleri bulunmamaktadır.

3.5.5. 5 No.lu Mezar Taşı

Katalog No: 35

Fotoğraf No: 246

Çizim No: 41

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Kızılkaya köyü mezarlık alanında yer almaktadır.

Yapım Tarihi: 1303 Hicri, 1881 Miladi yılında yapılmıştır.

Malzeme ve Teknik: Kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği görülmektedir.

Genel Tanım: Mezar taşı formunu korumakla beraber üzerinde aşınmalar meydana gelmiştir.

Kitabe Metni: Mezar taşının sadece ön yüzü bulunmaktadır. Burada “ Hakkı medet bulunmadığı Emraz’ımın çaresi, gel lokman neylesun, dolmuş ecel peymanesi, el merhum vel mağfur Konya Eşref hanedanından Tatazade Elhaç Hüseyin Ağa’nın ruhuna Fatiha” (1303 Hicri yılı) ifadesi yer almaktadır.

Kitabe Metni Transkripsiyon: Yaratan tarafından hastalığının çaresine derman bulunmayan, hikmet sahibi kişinin çare olamadığı, ölüm vakti gelmiş, hakkı rahmetine kavuşmuş, bağışlanması umulan ve dua edilen Konya’nın ileri gelen ailelerinden Tatazade Hüseyin Ağa (1881 Miladi yılı).

Dili: Osmanlıca

Formu: Mezar taşı düşey dikdörtgen formu ve tepesinde sarık bir başlık formudur.

Yazı Türü: Celi Sülüs

Ölçüleri: 155 cm. uzunluğunda, 40 cm. genişliğinde ve 10 cm. kalınlığında ölçülere sahiptir.

Süsleme Özellikleri: Mezar taşının tepesinde sarık bir başlık bulunmaktadır. Bu başlık, mezar taşının tepesinde nesnel bir süsleme özelliği göstermektedir.

3.6. Ticaret Yapıları

3.6.1. Demirci Arif Ağa Dükkânı

Katalog No: 36

Fotoğraf No: 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261

Çizim No: 42

İnceleme Tarihi: 10.11.2022

Yapının Yeri: Bu yapı, Kızılkaya köyünün ileri gelenlerinden demir ustası Arif Bey'in de rivayetlerine göre önceleri köyün eski yerleşim alanında yer almaktayken tamamen yıkılıp sonraları köyün yeni yerleşim alanına eski tasarım düzeni ve malzemeleri kullanılarak inşa edilmiştir. Ancak yapının eski yerleşim alanında bulunan haline dair herhangi bir belge tespit edilemediğinden bu çalışmada sadece yeni yerleşim alanına dair belgelere yer verilebilmiştir.

Genel Tanım: Yapı, henüz Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK) tarafından tescillenmediğinden dolayı yapının isim ve parsel bilgileri de bulunmadığından dolayı bu çalışma içerisinde dört yapı hariç hiçbirisinin ismi yoktur. Ancak bu yapı, demir işlerinin ağırlıklı olarak yapıldığı bir yapı olup köyün ileri gelenlerinden ve dükkânın dedesinden babasına ve babasından kendisine devredildiği üçüncü kuşak demir ustası olan Arif Yöney'in hali hazırda çalıştırdığı bir iş yeridir. Dükkânı kendisi çalıştırdığı için de dükkânın ismi “Demirci Arif Ağa Dükkânı” diye geçmektedir.

Malzeme ve Teknik: Arif Yöney'in aktardığı bilgilere göre bu yapının önceki hali daha önceleri köyün eski yerleşim alanında yer almaktayken tamamen yıkılmış olup daha sonraları köyün yeni yerleşim alanına yine aynı tasarımla ve malzemeler ile yapılmış olmakla birlikte köydeki tek tarihi dükkân olarak günümüze kadar gelebilmiştir. Yapıda malzeme olarak köydeki pek çok yapıda kullanıldığı gibi kesme, moloz ve kaba yonu taş kullanılmış olup teknik olarak da yığma tekniği kullanımı

tercih edilmiştir. Kapıda demir malzeme kullanılmıştır. Bununla birlikte, köyün eski yerleşim yerindeki halinin şu an köyün yeni yerleşim yerinde ayakta duran halinden tek farkı, teknik olarak yığma tekniğinden ziyade yapının özellikle duvar kısımlarında kaya oyma tekniğinin de kullanılmış olmasıdır. Buna dair herhangi bir belge tespit edilemediğinden bu çalışmada sadece yeni yerleşim alanına dair belgelere yer verilebilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları:

Yapı, kareye yakın dikdörtgen planlı olarak tasarlanmış olup 1065x855 cm. ölçülerinde, kuzey-güney yönlü ve dikey dikdörtgen şemalı olarak inşa edilmiştir. Yapının üst örtüsü düz toprak damlı olarak yapılmış olup duvarların iç yüzeyinde sıva kullanılmıştır. Yapının penceresi sade bir biçimde yapılmıştır.

Süsleme: Yapıda herhangi bir süsleme özelliğine rastlanılamamıştır.

Tarihlendirme: Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Yapı, her ne kadar sonraları köyün yeni yerleşim alanına tekrar yapıp eski halindeki hizmeti vermeye devam etse de Arif Yöney'in verdiği bilgilere ve yapının mimari üslubuna göre 20. yy. başlarına tarihlendirilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu: Bu yapı, Kızılkaya köyünün ileri gelenlerinden Demirci Arif Bey'in de rivayetlerine göre önceleri köyün eski yerleşim alanında yer almaktayken tamamen yıkılıp sonraları köyün yeni yerleşim alanına eski tasarım düzeni ve malzemeleri kullanılarak inşa edilmiştir. Ancak yapının eski yerleşim alanında bulunan haline dair herhangi bir belge tespit edilemediğinden bu çalışmada sadece yeni yerleşim alanına dair belgelere yer verilebilmiş olup yapı hali hazırda köyün demir işleriyle ilgili ihtiyaçlarını karşılayıp bu doğrultuda köye hizmet veren bir demir dükkânıdır. Yapının içinde demir ile ilgili teyp, kılıç, tüfek gibi birtakım alet, edevat bulunmakla birlikte bunların bazıları tamir, bazıları da satış amaçlı olarak yer almaktadır. Yapının dış cephesinde ise içine pekmez, salça, bulgur, erişte, mercimek ve fasulye gibi bazı gıdaların konulduğu seramik kaplar bulunmaktadır. Bu seramik kaplar Arif Bey'in aktardığı bilgilere göre, dedelerinden kalma olup en az bu yapı kadar eskidir. Dolayısıyla bu seramik kaplar da 20.yy.başlarına

tarihlendirilebilmektedir. Yapının köyün eski yerleşim alanında bulunan yerinde bunlar yemek yapmak için kullanılırken uzun yıllardır köyün yeni yerleşim alanında bulunan yerinde ise sadece dekoratif amaçlı olarak dış cephede yer alan bahçede bulunmakta olup yapıya estetik bir hava katmaktadır. Bunlar yapıda tamamen dekoratif amaçlı olarak bulunmakla birlikte yapının yine dış cephesinde yer alan tekeri parmaklıklı olan eşek arabası ve tekeri tüm olan öküz arabası da dekoratif amaçlı olarak bulunmaktadır. Bunlar da diğer dekoratif ürünler gibi 20.yy.başlarına tarihlendirilebilmektedir.

4. DEĞERLENDİRME

4.1. Yapı Malzemesi ve Tekniği

Aksaray'ın Gülağaç İlçesi'ne bağlı Kızılkaya köyü ve civarındaki köy ve kasabalarda var olan geleneksel kır mimarisi, volkanik Hasan Dağ'ından kaynaklanan tuf malzemenin doğası gereği; kaya oyma, kaya oymalı yığma ve yığma tekniklerinde olmak üzere üç teknikte gerçekleştirilmiş olup ele alınan bütün yapı grupları bir arada değerlendirilmiştir (Resim:1-241, 247-261). Bu şekilde bir değerlendirilme yapılmasının sebebi, aynı malzeme ve tekniğin aşağı yukarı tüm yapı çeşitlerinde kullanılıyor olmasıdır. Kızılkaya'da geleneksel yapı malzemelerinde taş ve ahşap malzeme ön planda tutulan malzemeler olup taş malzeme neredeyse tüm yapılarda ağırlıklı kullanılmaktadır (Resim:1-271). Çünkü buralar Kapadokya Bölgesi içinde yer almakta olup taş malzeme çok bulunur, rahat işlenir ve yangın gibi felaketlere karşı son derece dayanıklıdır. Bölgedeki ustalar taş işçiliği hususunda oldukça ileri konumda olduklarından onlar bilhassa cepheler ve pencerelerdeki süslemelerde bu durumu fazlası ile kanıtlamışlardır. Benzer şekilde malzeme ve teknik kullanımı buraların Kapadokya Bölgesi içerisinde yer almasından ve dolayısıyla volkanik arazinin egemen olduğu bir köy olmasından Aksaray'ın merkezi ile Gülağaç, Güzelyurt, Demirci, Selime, Ihlara Vadisi gibi pek çok ilçe, köy ve kasabasında; Nevşehir'in merkezi ile Ürgüp, Göreme, Uçhisar, Ortahisar, Avanos gibi pek çok ilçesinde hatta Niğde ve Kayseri gibi illerde de kır mimarisinin ağırlıkta olduğu tüm yapılarda görülmektedir (Resim: 272-284).

4.1.1. Taş Malzeme

Kızılkaya'da kullanılan temel yapı malzemesi taştır. Hasan Dağı'nın volkanik karakterde tuf taş malzemeden oluşuyor olması, bu malzemenin bölgedeki taş ocaklarından getirilmesini sağlamıştır. Bu taş malzemeler; moloz, kesme ve kaba yonu gibi şekillerde kullanılmış olup bunların pek çok örneği yine Kapadokya'nın diğer yerleşmelerinde de kullanılmaktadır (Resim: 285-290). Bu çalışma kapsamında Kızılkaya'da incelenen tüm evlerin hepsinde kullanılan yegâne yapı malzemesi taş

olduğundan taş malzeme evlerin kapıları haricinde tüm alanlarında kullanılmıştır (Resim: 1-145).

4.1.2. Ahşap Malzeme

Karpuz'a göre, ahşap malzeme kırsal mimarinin ayrılmaz bir parçası olup düz toprak damlı evlerde, ahşap kirişleme sistemi ile karşılaşılmaktadır.²⁹ (Resim: 17, 115, 141), (Çizim: 1, 17). Kızılkaya'da da bilhassa tüm iç ve dış kapılar çakma tekniğinde ahşap malzemeden yapılmıştır (Resim: 5, 19, 20, 24, 27, 29). Kapadokya bölgesindeki evlerin kapılarında bulunan ahşap kilit düzenekleri çevresindeki köy ve kasabalara özgü uygulamalar içerdiğinden "tosbağa" adını almaktadır. Ancak yapılan çalışma kapsamında Kızılkaya'da bu tarz bir uygulamaya rastlanılamamış olup Kızılkaya çevresindeki Demirci'de bu tarz bir uygulama görülebilmektedir (Resim:291). Asıl halinden geriye kalabilen ahşap pencere doğramaları da görülebilmektedir. Keza, oda içlerinde yer alan gömme dolaplardaki kanatlarda, yüklük, ağzıaçık, testilik ve musandıra gibi bölümlerde de ahşaba yer verilmiştir (Resim:292, 293). Ancak, Kızılkaya köyündeki evlerin çoğunun belli yerleri yıkılmış ve evler genellikle kaderine terkedildiği için yapılan bu çalışma neticesinde evlerin neredeyse hepsinde bu özellikler görülememektedir. Demirci'deki Osman Koçak Evi tandır evinde bulunan donatılarda, sabit ve hareketli olan yemlik, çıralık ve un sandığı gibi ev eşyalarında yine ahşap görülebilmektedir (Resim: 294). Özellikle cami minberleri ve vaaz kürsülerinde ahşap malzeme daha çok görülmektedir. Kızılkaya'da 1979 yılında yapılan Kızılkaya Köyü Merkez Camii'nde de ahşap malzeme işçiliği söz konusu olmaktadır (Resim:262-271).

4.1.3. Yığma Tekniği

Hasol'a göre yığma tekniğiyle, bölgedeki yapılarda, ana beden duvarlarında, esas kullanım tekniği olarak; moloz, kaba yonu ve kesme taş malzeme kullanılarak,

²⁹Ahşap kirişleme sisteminin olduğu gibi bırakıldığı türe "kara örtü" denilmektedir. Genellikle kirişlerin arasından hasırlar izlenmektedir (Karpuz, 2001, s.122).

taşıyıcı bir şekilde, belli bir sıra dâhilinde üst üste konup arada harç ile bağlanarak yapılmış bir duvar örme sistemi olarak karşılaşılmaktadır.³⁰

Kızılıkaya’da ele alınan yapıların pek çoğunda bu teknik kullanılmış olup taş malzeme arasında çoğu kez toprak harç kullanılarak duvar örme sistemi ortaya çıkmaktadır. Bu teknik, gerek Kapadokya’da gerekse Osmanlı dönemi coğrafyasında asırlardır var olan ve her çeşit mimari yapıda kullanılan bir uygulama tekniğidir. Kızılıkaya’da incelenen yapılarda genellikle bu teknik kullanımı tercih edilmektedir (Resim: 4, 24, 27, 36, 48, 51, 53, 63, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 107, 121, 122, 137, 146, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 176, 193, 225, 226, 237, 247). Taş malzeme olarak çoğunlukla toprak harç kullanılıp duvar örme sistemi ortaya çıkmaktadır. Bu teknik gerek Kapadokya bölgesinde, gerekse Osmanlı coğrafyasının hâkim olduğu bölgelerde her çeşit mimari yapıda günümüze kadar varlığını sürdürerek kullanılmaktadır (Resim: 272, 275, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302).

4.1.4. Kaya Oyma

Bu malzeme, Kapadokya bölgesinin jeolojik oluşumuna bağlı bir biçimde gelişen tabii kayalardan biri olup Kızılıkaya köyü ve çevresinde de mekân bağlamında sıklıkla kullanıma sahiptir. Basit bir biçimde oyulan bu kayalardan pek çok mekân oluşturulmuştur. Kızılıkaya’da da özellikle yörenin eski yerleşim alanında bulunan bazı evlerin arasında ve dağa doğru uzanan kesimde görülmektedir (Resim: 70, 71, 72, 78, 79, 166-241). Bunlar belirli bir plana ve düzenlemeye sahip olmadığı gibi çoğunlukla ihtiyaca göre şekil almışlardır. Evlerde oldukça etkili olmaktadır. Bundaki faktörler; gerek arazinin yapısı, gerekse alanı kaya oyma tasarımlı mekânlar oluşlarıdır. Eğimli arazi de ona göre geliştirilen bir tasarımla, çoğunlukla evlerin alt katlarında mekânlar tercih edilerek meydana getirilmiştir (Resim:104-109). Evler düz bir konumda bulunuyorsa ahır, samanlık ve depo olarak değerlendirilmektedir. Evlerin bu yardımcı hizmet alanları genellikle dikey dikdörtgen planlı olsa bile, kare planlı örnekleri de yer almaktadır (Resim:104-109). Kızılıkaya yakınlarındaki Demirci ve Selime kasabaları

³⁰Hasol, 1998, s.485.

ile Kapadokya bölgesinin genelinde de kaya oyma tekniği kullanımı mevcuttur (Resim:303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316).

4.1.5. Kaya Oyma ve Yığma

Bu teknik, iki tekniğin birleştirilmesiyle oluşturulan bir uygulama olarak görülmektedir. Mekânların zemini belirli bir yüksekliğe kadar kaya oyma olarak ve üzerine yığma tekniğinde taş malzemenin uygulanmasıyla oluşturulmuştur. Kızılkaya’da da çoğunlukla evlerin müstemilatlarında ve pek çoğu yıkılmış ve terkedilmiş evlerde kullanılmıştır (Resim: 70, 71, 72, 78, 79, 104-109, 166-241). Kapadokya bölgesinin tamamında tanınan ve uygulanan bir teknik olmaktadır (Resim: 317, 318, 319, 320, 321, 322).

4.2. Tavan Yapım Tekniği ve Malzeme

Ele alınan yapılarda tonoz, düz betonarme ve ahşap kirişleme uygulamaları gibi üç değişik tavan örtüsü görülmektedir.

4.2.1. Tonoz

Yavuz’a göre, tonoz yapımı bölgeye has bir karakter taşımakta olup bilindik anlamıyla tek kemer sisteminin şeklinde değildir, kemerli oluşumların arası taş kaplamalı yapılmıştır.³¹

Esmer’e göre, genellikle iki, üç ve beş kemerli uygulamalarda arada kalan kısımlar kesme taş ile kapatılarak tonoz yapılmıştır. Kemerli kısım aşağıya doğru taşınarak belirgin hale getirilmiştir. Kemerler genellikle sivridir. Ancak yuvarlak kemer uygulaması da görülür. Yörede, kemer yapımında; eğer düzgün kesme taş malzemeli özenli bir taş işçiliği varsa buna “tol kemer” denilmektedir.³² Bu malzeme daha çok Demirci kasabası ve çevresinde kullanılmıştır (Plan: 1), (Resim: 323, 324,

³¹ Tonoz yapımında; ilk önce bölgedeki taş ocaklarından çıkarılan 70-80, 40-50 cm. ölçülerindeki taşlarla atkı kemeri örülmektedir. Kemer araları ise kapak taşları ile kapatılmaktadır. Tonozun belirli aralıklarla bölünüp arada kalan kısmının kaplama taşı ile doldurulması; iskele, kalıp maliyeti ve işçilik, malzeme tasarrufu sağlamaktadır (Yavuz, 1977, s.86).

³² Avanos evlerinde tol kemere “sufa ve kemer sufa” denilmektedir (Esmer, 1992, s.22).

325, 326). İtina gösterilmeden daha kaba taşların yer aldığı kemere “kara kemer” denilmektedir. Çoğunlukla tandır damlarında görülmektedir (Resim: 51, 52). Bu uygulama Demirci’de de görülmektedir (Resim: 276). Tonoza, yapım tekniği olarak iki şekilde rastlanmaktadır. Biri, tümüyle yığma tekniğinde yapılmış olanı olup kullanılan taş cinsi, işçiliği ve niteliği farklılık gösterebilmektedir (Resim: 7, 276, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329). Diğeri ise, kaya oyma üzerine uygulanan tonoz kullanımıdır. Bunlar çoğunlukla tek katlı yapıların tandır damı ya da alt katlarında yer alan samanlık, ahır, depo gibi veya evden bağımsız samanlık ve müstemilatlarda kullanım alanına sahip olmuştur (Resim: 103, 104, 105, 129, 130). Bu uygulama Kapadokya bölgesinin karakteristik bir özelliğini göstermektedir (Resim: 330, 331).

4.2.2. Düz Betonarme Tavan

Demirin ve çimento bazlı malzemenin bir arada kullanılarak düz tabliye biçiminde elde edildiği bir tavan sistemidir (Resim: 265, 266, 267). Bu tavan sistemi Demirci’de de görülmektedir (Resim: 332).

4.2.3. Ahşap Kirişleme

Ahşap kirişleme en eski tavan örtü sistemi olarak bilinmekte olup, Çatalhöyük’ün varlığından bu yana kullanılmaktadır. Bu tavan örtü sistemi kullanımı Aksaray, Konya ve Karaman gibi İç Anadolu bölgesinin kurak ikliminin olduğu yerlerde ve ova yerleşmelerinde sıklıkla tercih edilmektedir (Resim: 333, 334, 335, 336, 337). Keza, Kızılkaya ve çevresinde de yaygın olarak kullanılmaktadır (Resim: 17, 115, 141), (Çizim: 1, 17). Ahşap kirişleme sisteminde, ahşap yuvarlama ya da kirişler dip dibe dizilmiş olup bunların ana beden duvarına oturtulması sağlanmıştır.

4.3. Evler

Kızılkaya’da toplam 14 ev ele alınmış olup bunlardan 2 no.lu evin üst katı kapalı olduğundan dolayı incelenememiştir. Sadece alt katında yer alan samanlık ve tandır evi gibi bölümler incelenebilmiştir. Keza 14 evin bir adedi köy odası olarak tespit edilmiş olup bu tespitin yapılmasında, tarafımda hazırlanan “Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları” isimli bu yüksek lisans tez çalışmasının genelinde olduğu gibi evler

incelenirken Kızılkaya'nın çevre köy, kasaba, ilçe ve il merkezlerinde bulunan benzer yapıların mukayese edilmesinin ve Kızılkaya köyü sakinlerinin de verdiği bilgilerin büyük payı bulunmakta ve tüm bu evlerin "Geleneksel Türk Ev Mimarisi" içinde yer aldığı kanaat getirilmiştir. Bundan dolayı da Kızılkaya evleri kendi içinde değerlendirilmiş olup yakın çevresinde bulunan örnekler ve "Türk Ev Mimarisi"ndeki emsalleri ile karşılaştırılmıştır.

4.3.1. Plan Tipi

Evlerin plan tipi, S. H. Eldem'e göre, üst katlar dikkate alınarak oluşturulmuş olup Türk Evi genellikle tek katlıdır. Geleneksel konutlar zamanla iki katlı yapılmaya başlansa bile ana yaşama mekânı üst katlarda ortaya çıkmaktadır.³³ (Resim: 13, 14), (Plan: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 16).

Kızılkaya'daki evlerin genelinde yer alan plan tiplerinin tamamını temel kurgusunda; direkt sokaktan veya evin avlusundan zemin kata varan, ilk kata ise dışarıdan taş merdivenle çıkılan biçimiyle uygulama alanı bulmuştur (Resim: 12). Demirci'de de bu tarz evler görülmektedir (Resim: 338, 339, 340, 341, 342).

Hayat, evin küçük avlusunu ifade etmekle birlikte küçük avlulu evler Kızılkaya'da da bulunur ancak avlusuz evler ağırlıktadır (Resim: 4, 24, 27, 36, 51, 53, 63, 70, 73, 76). Kırsal tarım ekonomisinin plan şeması bu köyde de uygulanmıştır. Hayatlı plan tipinin emsalleri Aksaray, Niğde, Karaman ve Konya gibi çevre şehirlerdeki evlerde de görülmektedir (Resim: 343, 344, 345, 346), (Plan: 4). Keza bu plan tipini, Anadolu'nun neredeyse tamamında bilhassa geliri hayvancılık ve çiftçiliğe dayanan insanlar daha çok kullanmışlardır. Sokakla direkt bağlantısı olan evler, hayatsız yani avlusuz plan tipine girmektedir (Plan: 12, 13). Bu evler, yardımcı hizmet alanları olan mutfak ve tuvaletin evin içine alındığı, zemin katta ıslak hacimlerin kullanıldığı evlerdir.

³³ Hayatlı plan tipini S. H. Eldem sofasız plan tipi olarak adlandırmaktadır. Çalışmada, Celile Berk ve Doğan Kuban'ın "hayatlı plan" terimi tercih edilmiştir (Berk, 1951), (Kuban, 1996).

Bir diğerk plan tipi, Kapadokya bölgesinde kullanımı çok tercih edilip yaygın olan eyvanlı yani divanhaneli plan tipidir. Bu plan tipinde ortada bir eyvan ve onun iki tarafında birer oda yer almaktadır (Resim: 95, 96), (Plan: 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20), (Çizim: 15). Eyvanı ortada olduğu bölüm her ne kadar küçük bir koridor görünümü verse de, odalar geçiş olanağı tanıdığından eyvanlı planı yansıtan bir özelliğe sahiptir. Dolayısıyla eyvanlı evlerdeki gibi görünen, bir anlamda sofa fonksiyonu göstermektedir (Resim: 133, 134). Aksaray’ın il merkezi ile pek çok ilçesinde de sofa fonksiyonuna sahip evler görülmektedir. (Resim: 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358), (Plan: 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31), (Çizim: 15). Bununla beraber yalnızca geçit olup bir yaşam mekânı özelliği göstermemesi, bunun yerine koridor teriminin kullanılmasını gerekli kılmaktadır.

4.3.2. Plan Elemanları

Evlerin giriş kısımları, bahçe duvarıyla kısıtlı ise ya avlulara ya da sokak üzerinden direkt evlerin kapılarına doğrudur. Kızılkaya’daki evlerin bazıları iki katlı olup bunların zemin katları çoğunlukla müstemilat, depo ve mutfak olarak kullanılmakta olup üst katları da temel yaşam mekânları olarak değerlendirilmektedir. Bütün iki katlı evlerin üst katlarına geçiş, taş basamaklı merdivenler vasıtasıyla dışarıdan sağlanmaktadır (Resim: 12). Evin merdiveninin temel beden duvarlarına oturtulmasını sağlamak, üst kat giriş kapısının bulunduğu yere konumlandırılarak oluşturulmaktadır. Bazı evlerde yer alan taş kemer, merdivene destek işlevi sağlamaktadır. Demirci’deki Derviş Koç Evi’nin alt katında bulunan mutfak girişi buna örnek verilebilmektedir (Resim: 359).

4.3.2.1. Hayat (Avlu)

Kuban’a göre, hayatlı evlerde kırsal ekonomiye bağlı olarak yaşamı büyük bir bölümü avlu ve etrafındaki müstemilatta geçmektedir.³⁴ (Plan: 32, 33, 34, 35, 36),

³⁴ Hayat sözcüğü çevriliyor anlamında Arapça “hyatt” sözcüğünden gelmektedir. Sözcük, çevrili açık alan (avlu) anlamında birçok bölgede kullanılmaktadır (Kuban, 2017, s.134). Doğan Kuban, Türk ev mimarisinin ilk aşamasını hayatlı evde başlatmakta ve devam ettirmektedir (Kuban, 2017, s.14). Ona göre hayat, kırsal ve tarımsal alanda, yaşamda bahçeye açılan yoğun olarak kullanılan gölgeli ve galerili bir alandır. Hayat, sürekli bir galeri şeklinde odaların ve eyvanların önünde bulunmaktadır.

(Resim: 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366). Kızılkaya'da da avlu çevresinde çoğunlukla tandır evi, tandır damı, mutfak, kiler, ahır, helâ, zahiriye ambarı gibi yardımcı hizmet alanları yer almaktadır ancak Kızılkaya'da Demirci'deki kadar tarihi anlamda çok fazla avlulu ev bulunmamakla birlikte yapılan çalışma kapsamında divanhaneli bir ev olan Bahattin Altın Evi'nin üst katı dışında avlulu herhangi bir ev tespit edilememiştir (Resim: 95, 96), (Çizim: 14, 15). Avlular türüne göre tümüyle açık ve yarı açık şekilde olabilmektedir. Etrafı dışarıdan görülemeyecek biçimde tasarlanmıştır. Hayat ile sokak arasında kurulan bağlantı, çoğunlukla tek kanatlı, avlu duvarındaki dış kapıyla sağlanmaktadır (Resim: 361, 362, 363). Daha önceden de bahsedildiği gibi hayat, Türk ev mimarisinin ilk biçimi olarak değerlendirildiğinden, Osmanlı coğrafyasında bilhassa Anadolu'da günümüze kadar varlığını sürdürmektedir.

4.3.2.2. Odalar

Kızılkaya'daki evlerin oda sayıları 1-3 arasında değişkenlik göstermekle birlikte odalar çoğunlukla tek odalıdır. Bunlar genellikle boş oda olarak tarif edilmekte olup diğer alanlardan yüksekte ve üst katta bulunmaktadır (Çizim: 1, 8, 10, 15, 16, 17). Ana yaşam katı ve mekânı genellikle üst katlar olmaktadır (Resim: 15, 40, 54, 65, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 127, 135, 139), (Çizim: 1, 10, 15, 16, 17). Odaların sayısı plan tipini etkileyen yegâne öge olarak değerlendirilmektedir. Avlusuz koridorlu ve divanhaneli yani eyvanlı plan tipinde iki veya üç oda yer almaktadır (Çizim: 15), (Resim: 78-136). Evlerin üst kat odaları çoğunlukla dikey dikdörtgen planda oluşturulmakla birlikte kareye yakın dikdörtgen ve kare planlı oda şemaları da mevcuttur (Resim: 15, 40, 54, 65, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 127, 135, 139). Odalar ahşap kirişlemeli veya tol kemerle tonoz örtülü ve bunun üzeri her iki tipte olduğu gibi düz toprak damdır (Resim: 17, 22, 23, 141, 323, 324, 325, 326). Pencereler çoğunlukla üst katta doğuya ve sokak cephesine bakmaktadır (Resim: 14, 27, 28, 30, 36, 37, 38, 53, 54, 63, 64, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 104, 110, 111, 113, 115, 116, 117, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 140). Aksaray'ın il merkezi ile

Hayatın bahçeye açılan cephesi dışındaki yüzeyler genellikle duvarlarla kapatılmıştır (Kuban, 2017, s.137).

Gülağaç ve Güzelyurt ilçelerinde de bunlara benzeyen tarzda dizayn edilmiş evler bulunmaktadır (Resim: 347, 355, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374).

4.3.2.3. Eyvan (Divanhane)

Kızılkaya'daki evler bir nevi sofa ile aynı görevi üstlenmektedir. Eyvanda bulunan bir kapı sayesinde odaya giriş yapılmaktadır (Çizim:16). Avlulu ya da avlusuz evlerin üst katında bulunan yere divanhane denilmektedir (Resim: 95, 96), (Çizim: 15). Kızılkaya'ya 5 km. kadar uzaklıkta bulunan Demirci'de de bu tarz uygulamalar görülebilmektedir (Resim: 338, 339), (Plan: 18, 19, 20).

4.3.2.4. Mutfak

Bu plan elemanı, hayatlı iki katı olan evlerin çoğunlukla zemin katında ya da üst katında; hayatsız evlerin ise zemin veya üst katında yer almaktadır (Çizim 1), Resim: 20).

Evlerin vazgeçilmez bölümlerinden biri olan bu bölüm, genellikle ev kadınlarının günlerinin büyük bir bölümünün geçtiği alanlardır. Yemek yapmak, yazlık ve kışlık gıda maddelerini hazırlama işi mutfak ve avlu içinde yapılmaktadır. Yemek yapımına bağlı olarak gerçekleşen ocak da önemli bir bölümdür. Her evin mutfağında ocak olmazsa olmazdır. Ocaklar gerek geleneksel anlamda taş ocak, gerekse modern gazlı ocaklar olarak kullanım alanına sahiptir. Bunların bazıları şebeke suyu ile çalışmaktadır. Mutfaklar gündelik yaşamda sıkça kullanılan mekânlar olduklarından değişimin ilk gerçekleştiği bölümlerdir. Kızılkaya'daki mutfaklarda da geleneksel birtakım öğeler görülebilmektedir. Ancak yapılan bu çalışma kapsamında incelenen evler arasında Bahattin Altın Evi haricinde 1 no.lu evin de mutfak bölümü belirlenmiş olup bu bölüm kapalı olduğundan buraya girilememiştir (Çizim: 1, 14), (Resim: 20, 120).

Demirci'deki mutfaklarda da geleneksel öğelere hali hazırda rastlamak mümkündür. Demirci'nin sakinlerinden biri olan Emekli Zabıta Memuru Mustafa Ay'a göre bilhassa Abdullah Sapmaz Evi'nde "çırappa" diye nitelendirilen ahşap duvara monte edilmiş malzemede görüldüğü gibi (Resim: 375); pekmez yapmak için

üzüm ezmede kullanılan “üzüm kokusu, aşır” diye nitelendirilen taş tekne (Resim: 376); Demirci’ye özgü kullanıma sahip köfte yaparken kullanılan düzgün “köfte taşı” geleneksel mutfak malzemeleri arasında yer almaktadır (Resim: 377). Bu yöreye özgü köfte, günümüzde yapımını sürdürmektedir (Resim: 378). Mutfak girişinde bulunan, takriben 180 cm. yüksekliğe sahip olup tepesi çam kozalağını andıran “örümcek otu” diye nitelendirilen dikenli bitki kurutulup örümcek ağı toplamak amacıyla işlev görmektedir.³⁵ (Resim: 379).

4.3.2.5. Tandır Damı

Bu mekânın diğer ismi Kızılkaya yakınlarındaki Demirci’de yaşayan Mustafa Ay’a göre “kemer altı” olarak da geçmektedir. Tandır damı; üç tarafı kapalı olan, tek tarafı sivri kemerle dışarı açılmayı sağlayan bir alandır. Kaya oyma veya yığma tekniğinde yapılmıştır. Genellikle üst örtüsünde tonoz, iki kemer ve üç aralık olacak biçimde bir yapıma sahiptir (Çizim: 7, 12), (Resim: 51, 52, 73, 74). Kızılkaya’nın çevresindeki Demirci kasabasında bazı örnekleri çoğunlukla kareye yakın dikdörtgen ya da kare planlı ve tonoz örtülü inşa edilmişlerdir (Resim: 276), (Plan: 37).

Berk’e göre, mekânlar yörede “kara kemer” olarak adlandırılan daha özensiz işçiliğe sahiptir. Adından da anlaşılacağı üzere burada tandır vardır.³⁶ Bu mekân ekmek, yufka ve börek yapımında kullanılmaktadır. Yakacak olarak çoğunlukla saman ve tezek kullanılmakta olup tandırın yakıtı yoğun bir dumanın çıkmasına yol açmaktadır. Zaten bu durum, mekânlardaki is belirtilerinden kendini belli etmektedir. Tandır damının bu özelliği dezavantajıdır. Bununla beraber; açık avluda yer alırsa yoğun dumanı daha çabuk absorbe edip yaz mevsiminde serin bir ortam oluşturması gibi de avantajı bulunmaktadır. Burası genellikle havaların iyi olduğu zamanlarda kullanılan bir mekân olup tandır evinde başka bir ocak ve tandır yer almaktadır. Tandır damı, Demirci kasabasına özgü olduğu kadar Kızılkaya ve çevresinde de

³⁵ Aygör, 2020, ss.45-46.

³⁶ Tandır; ekmek ve yemek yapmak için tasarlanmış, bir nevi fırın işlevi gören yapıdır. Yapım malzemesi kırmızı topraktır. Tandırın üstü dar, zemini geniş tutulur ve altında havalandırma deliği bulunur. Evlerde, bahçede veya mutfakın yanında toprak kazılarak tandır gömülürdü. Alttaki havalandırma deliği birkaç künk boru eklenerek 1-2 m. uzaklıktan yukarı çıkarılırdı. (Berk, 1951, s.190).

görülmektedir. Esmer'e göre, benzer örneklerine Avanos evlerinde rastlanmakta olup "çardak" ismi verilmektedir.³⁷ (Resim: 380). Tandır evi mevcutken bir başka tandır damına gereksinim duyulmasına, yaz mevsiminde tandır damının kullanılabileceği gerekçe gösterilmektedir.

4.3.2.6. Tandır Evi

Bu mekân, yöreye özgü "kışlık oda" tabir edilebilecek, diğer mekânlardan bağımsız bir mekân olarak değerlendirilmektedir. Çoğu kez temel yaşam alanından, hatta odadan dahi büyük bir biçimde dizayn edilmiştir. Plan tipi olarak genellikle dikey dikdörtgen ve kareye yakındır (Çizim: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11). Demirci'de de genellikle bu plan tipinde tandır evleri mevcuttur (Resim: 294, 381), (Plan: 38, 39, 40). Dikey dikdörtgen bağımsız mekânın devamında kiler ve ahır gibi bölümler olduğu kadar, bunlar bazı evlerde evden ayrı, bazı evlerde de eve bitişik olarak yapılmıştır. Bu mekânların içinde helâ, ocak, tandır gibi bölümler de bulunabilmektedir (Resim: 7, 8, 26, 32, 33, 50, 69, 71, 72, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 128, 129), (Çizim: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11). Bazılarında gömme dolaplar ve ahşap un teknesi de bulunabilmektedir. Ancak yapılan incelemeler dahilinde Kızılkaya'da bu tarz evlere rastlanılamamıştır. Yine Demirci'de bu tarz bir uygulama görülebilmektedir (Resim: 294). Tandır evi daha çok kışın yaşanan bir mekân haline geldiğinden "kışlık oda" diye de nitelendirilmektedir. Bu mekânlarda, kışları yemek pişirmek için ocak; ekmek pişirmek için de tandır yer almaktadır. Tandır evlerinin üzerindeki tonozda çoğu kez küçük bir delikle karşılaşılmaktadır. Demirci kasabasında yaşayan Mustafa Ay, bu deliklere "külle" adının verildiğinden bahsetmektedir.³⁸ (Resim: 382, 383). Erdal'a göre, yakın çevredeki tandır evleri Güzelyurt, Selime ve Ağzıkarahan'da mevcuttur.³⁹ (Resim: 384). Esmer'e göre, Avanos'taki tandır evine "tafana" denilmektedir.⁴⁰

³⁷ Esmer, 1992, s.21.

³⁸ Aygör, 2020, s.47.

³⁹ Erdal, 2003, s.137.

⁴⁰ Esmer, 1992, s.22.

(Resim: 385). Karpuz’a göre, tandır evinin benzeri örnekleri Erzurum ve çevresinde görülmektedir.⁴¹

4.3.2.7. Ahır (Samanlık), Kiler, Ambar

Geleneksel yaşamın içinde olan köy evlerinin olmazsa olmaz mekânlarıdır. Bu mekânlar tandır evinin devamında, dibinde veya ona bağımlı olmayacak şekillerde görülmektedir. İncelenen evler arasında olan 1 no.lu evde yardımcı hizmet mekânları arasında evin alt katında yer alan tandır evi doğu batı doğrultusunda ve düzgün olmayan dörtgen ölçülerinde inşa edilmiş olup tavanda dört kemer, beş aralıkla beraber tonozu oluşturmuştur (Resim: 7, 8, 9, 10), (Çizim: 2). Burası aynı zamanda bir samanlık olduğundan köydeki tarihi evler arasında oldukça dikkat çekici bir özelliğe sahiptir. 11 no.lu evin de yapılan incelemeler neticesinde bir samanlık olduğu tespit edilmiş olup bu ev tandır evinden bağımsız bir biçimde bulunmaktadır (Resim: 76, 77), (Çizim: 13). Bu kaniya gerek köyde yaşayanların verdiği bilgiler doğrultusunda, gerekse mekânın içinde bulunan torbalardan varılmıştır. Demirci’de de ahır (samanlık), kiler ve ambar örnekleri mevcuttur (Resim: 386, 387, 388, 389, 390, 391), (Plan: 39, 41).

Erdal’a göre, kiler örneğine Ağzıkarahan köyü ve Selime kasabasında; ahır yapılarına ise Gülağaç İlçesi ile Akyamaç köyü ve Selime kasabasında rastlanmaktadır.⁴² (Resim: 392, 393, 394), (Plan: 42, 43).

4.3.2.8. Hela (Tuvalet)

Avlulu evlerin çoğunlukla avlu giriş kapısının dibine yapılmıştır. Bununla beraber, tandır evinde ya da avlunun değişik köşelerinde de bulunan helalar olabilmektedir. Avlusuz evlerin zemin katında olabileceği, üst katlara sonradan eklenmiş helalar da vardır (Resim: 59), (Çizim: 8). Aksaray il merkezi ve Demirci’de de benzer örnekleri görülmektedir (Plan: 44, 45, 46, 47, 48). Helalar, geleneksel Türk Ev mimarisinde evin avlusunda ve dışında yer almaktadır. Demirci’deki Derviş Koç

⁴¹ Karpuz, 1993, s.49.

⁴² Erdal, 2003, s.138.

Evi'nin avlu kapısında böyle bir örnek görülmektedir (Resim: 395). Gülağaç'taki Mehmet Kent Evi'nin helası avlunun bir kenarında bulunmaktadır (Plan: 49). Şebeke suları evlere verildikten sonra yama biçiminde, evin içine eklenmiştir (Resim: 59), (Çizim: 8), (Plan: 44, 45, 46, 47, 48). Aksaray merkezdeki Hacı Osman Ünsal Evi'nin hela bölümü bu evin I. katına çıkışı sağlayan taş basamaklı merdivenin bitiş noktasında ve evden bağımsız bir biçimde bulunmaktadır (Resim: 396), (Plan: 50). Yine Aksaray merkezde yer alıp başka bir ev olan Hacı Mehmet Turgut Evi'nin hela bölümü avlunun bir köşesinde bulunup üçgen planlaması ile dikkat çekmektedir (Plan: 51). Aksaray İsaogulları Evi'nin helası ise evin arkasında ve adeta bir kuleyi andırır biçimde görülmektedir (Resim: 397), (Plan: 52).

4.3.3. Yapı Elemanları

4.3.3.1. Gusülhane

Kapadokya bölgesindeki evlerde de çevresindeki bazı köy ve kasabalarda olduğu gibi yıkanmak amacıyla üç değişik gusülhane dizayn edilmiş olup bunlar; geleneksel ahşap yüklük içinde bulunan gusülhane, duvarın içine açılan boşlukta, köşeye rastlayan bölümde hücre biçiminde bulunan gusülhane ve evin giriş kapısının arkasındaki duvara açılan bir niş biçiminde yer alan gusülhanedir.

Geleneksel ahşap yüklük içinde bulunan gusülhanede, odanın köşesinde yer alan yüklük içindeki ahşap kapak kaldırılıp yıkanılabilmekte olup bu gusülhane Geleneksel Türk mimarisinde en fazla tanınan gusülhane tipi olma özelliği göstermektedir. Demirci'deki İsmail Ay Köy Odası'nda bu tasarımda yapılmış bir gusülhane olup odanın köşesinde yüklük içerisinde yer alan ahşap kapak kaldırılarak burada yıkanılabilir (Resim: 398).

Duvarın içine açılan bir boşlukta, köşeye rastlayan bölümde hücre biçiminde bulunan gusülhane, boşluğun önünde ahşap malzemedir ve çakma tekniği kullanılarak yapılmış, tek kanatlı kapıları bulunan ve Demirci kasabasında en fazla tercih edilen bir gusülhanedir (Resim: 399, 400). Erdal'a göre bu tip, Doğanlar

kasabasında ve Ağzıkarahan köyü Recep Çalışkan Ev’inde hücre olarak duvar içine açılan boşlukta görülmektedir.⁴³ (Resim: 401, 402), (Plan: 42).

Üçüncü tip gusülhane, evin giriş kapısının arkasında bulunan duvara açılan bir niş biçiminde olup önü yalnızca bir perdeyle örtülmektedir. Eğimli zeminde kirli su gideri bulunur (Resim: 403). Bütün gusülhane tiplerinde taşıma suyla temizlenebilmektedir.

Tüm bu anlatılanlarla birlikte yapılan çalışma doğrultusunda Kızılkaya’da incelenen evler arasında gusülhaneye rastlanılamamış olup bu çalışmada gusülhaneler ile ilgili genel ve mimari bilgiler verilip Kızılkaya çevresindeki bazı köy ve kasabaların evlerindeki gusülhaneler fotoğraf ve planlar eşliğinde değerlendirilmiştir.

4.3.3.2. Gömme Dolaplar

Bunlar, duvar yüzeyine, takriben 30-60 cm. derinlikte açılan önü ahşap kapaklı mimari unsurlardır. Kızılkaya’da incelenen evler arasında “Köy Odası” olarak tespit edilen evde köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda bir gömme dolap mevcuttur. Ancak bu ev boş olduğundan günümüzde sadece gömme dolabın bulunduğu yer kalmıştır (Resim: 143), (Çizim: 17). Kendi içinde çift ve tek kanatlı kapıları; içlerinin tek ve iki katlı düzenlemeleri, önü açık ve kapalı gibi çeşitleri Kızılkaya ve çevresindeki evlerde belirlenmiştir. Demirci’de bu tarz uygulamalar görülebilmektedir (Resim: 400, 404, 405, 406). Geleneksel Türk ev mimarisinin vazgeçilmez bir donatısı olma özelliği taşımaktadır.

4.3.3.3. Nişler

Bunlar, gündelik yaşamda kullanım eşyalarının içine konulduğu boş hacimler olarak değerlendirilmektedir. Oda, tandır damı, tandır evi, kiler ve ahır gibi bölümlerin içerisinde görülebilmektedirler (Resim: 16, 54, 62, 75, 112, 145), (Çizim: 1, 8, 12, 15,

⁴³ Ayrıca bu tip, Doğantarla kasabasında ve Ağzıkarahan köyü Recep Çalışkan Evi’nde hücre olarak duvar içine açılan boşlukta görülmektedir (Erdal, 2003, s.157). Avanos Evlerinde, yörede hamamlık veya yunmalık olarak isimlendirilen gusülhaneler; Demirci gusülhaneleri ile benzerlikler taşımaktadır Doğal kayalara oyularak ya da taş malzemeden hücre şeklinde yapılmışlardır (Esmer, 1992, s.34). Kayseri Güpgüpoğulları Konağı’nda duvara açılan niş şeklinde gusülhane görülmektedir (İmamoğlu, 1992, s.189).

16, 17). Cephelerin dizaynında kare ya da kareye yakın dikdörtgen biçiminde olabilmektedirler. Düz atkılı olup kemerli olanları da mevcuttur. Demirci evlerinden Abdullah Salmaz Evi'nde kaş kemerli bir niş buna örnek gösterilebilmektedir. Bu tür nişler burada “taka” isminde nitelendirilmektedir (Resim: 407).

4.3.3.4. Sergen, Musandıra, Yüklük, Ağzıaçık

Sergen, elin uzanabileceği yüksekliğe sahip olan ahşap bir raf düzenlemesi anlamına gelmekte olup çoğu kez odanın iki duvarı boyunca uzanmaktadır. Demirci'deki Abdullah Salmaz Evi'nde görülmektedir (Resim: 408). Musandıra, kapının hemen önünde yer alan ahşap düzenlemeli girişin üzerinde bulunmaktadır. Ancak yapılan incelemeler doğrultusunda Kızılkaya'da musandıraya rastlanılamamış olup Demirci'deki İsmail Ay Köy Odası'nda bunun bir örneği görülmektedir (Resim: 398). Ahşap parmaklıklı korkulukları vardır. Kızılkaya ve çevresindeki evlerde yüklük genellikle iki kanatlı kapı olarak, ahşap malzemeden ve çakma tekniği ile yapılmakla birlikte evlerin pek çoğu terkedilmiş ve yıkılmaya yüz tutmuş olduğundan köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda bazı yapı elemanlarında olduğu gibi yüklük için de sadece yeri tespit edilebilmiştir (Resim:60, 143), (Çizim: 8, 17). Demirci'deki İsmail Ay Köy Odası'nda ve Güzelyurt'taki Murtaza Koyu Evi'nin I. katının güneydoğusundaki odanın kuzey duvarında bir yüklük bulunmaktadır (Resim: 398, 409). Gömme dolap ile yüklüğün arasında bulunan duvarlarda ağzıaçık uygulaması mevcuttur (Resim: 61, 62, 143, 145), (Çizim: 8, 17). Bunların bazıları iki raflı olacak şekilde bir düzenlemeye sahiptir ve alt katı testilik işlevi görmektedir. Bazı evlerin dışında bulunan ahşap çerçeve bordüründe gülbezek ve yaprak motifleri görülebilmektedir. Kızılkaya'da yapılan incelemeler doğrultusunda bu tür motiflere rastlanılamamış olup Demirci'deki İsmail Ay Köy Odası'nda bu tür motifleri görmek mümkündür (Resim: 293).

Sergen, musandıra, yüklük ve ağzıaçık gibi yapı elemanlarının bir arada kullanıldığı örnekler yine Demirci'deki İsmail Ay Köy Odası'nda görülebilmektedir (Resim: 398).

4.3.3.5. Ocak

Bu yapı elemanı, evlerde ısınma maksatlı bazı tandır evlerinde kullanılabilmektedir (Resim: 72), (Çizim: 11, 14). Odalarda ısınmak amacıyla soba sisteminin evlere uyarlandığı soba borusu için açılan deliklerden kendini belli etmektedir. Muhtemelen sobalar gelinceye kadar ev sakinleri bir arada kaldıklarından tandır evinde ya da mangalla ısınmış olabilmektedirler. Isınma haricinde avluda ve mutfakta küçük ocaklar da bulunabilmektedir. Tandır evi dışındaki bazı evlerin de odalarında yine ısınma maksatlı kullanılabilmektedir (Resim: 58, 144), (Çizim: 8, 10, 17). Demirci'deki Osman Koçak Evi'nde de buna benzer örnekler görülmektedir. Bu evin tandır evi bölümünde ısınma maksadıyla taş bir ocak bulunmaktadır (Resim: 410). Isınma maksadı dışında evlerin mutfak ve avlu bölümlerinde küçük ocaklar görülebilmektedir. Yine bu evin avlusunda ısınma maksadı dışında bir ocak bulunmaktadır (Resim: 411). Güzelyurt Hamit Çak Evi'nde, Ağzıkarahan köyü Osman Çalışkan Evi baş odasında, Doğantarla Kasabası A Evi baş odasında, İhlara Kasabası baş odasında, Demirci Kasabası Hacı Molla Evi baş odasında manzaraya bakacak şekilde duvarın ortasında ısınma maksatlı (Resim: 412, 413, 414), (Plan: 26, 53, 54); yine Ağzıkarahan köyü Osman Çalışkan Evi'nde, Aksaray Terzi Çevik Evi'nde, Rıza Efendi Evi'nde, Hacı Osman Ünsal Evi'nde, Hacı Mehmet Turgut Evi'nde, Selime Kasabası B Evi'nde birer tane; Aksaray Vehbi Çorakçı ve Emin Bilgiç evlerinde kemerli ve büyük ikişer yemek pişirme maksatlı kullanılan tandır-ocaklar bulunmaktadır (Resim: 415, 416, 417), (Plan: 28, 43, 44, 47, 52, 55, 56, 57).

4.3.3.6. Tandır

Kızılkaya'da da geniş bir kullanım alanına sahiptir ancak buradaki eski yerleşim alanları üzerinde yer alan evlerin çoğu yıkılmış ve kaderine terk edilmiş olduğundan günümüzde çoğunda bu yapı elemanı görülmemekle beraber yeni yerleşim alanları üzerindeki evlerde yaygın bir şekilde kullanılabilmektedir. Ancak yapılan çalışma neticesinde bu alanlar çalışmanın kapsamı dışına çıktığı için buralar ile ilgili inceleme yapılamamış olup eski yerleşim alanında bulunan tandırlar köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda çalışma kapsamında aktarılmıştır. Bununla beraber, köydeki eski yerleşim alanı üzerinde yer alan evlerin pek çoğu kaderine terk

edilmiş ve kullanılmamakta, bazıları ise köyde yaşayan bazı aileler tarafından samanlık olarak işlev görmektedir (Resim: 7, 8), (Çizim: 2).

Bu yapı elemanı bilhassa Demirci kasabasında yaygın bir kullanım ağına sahip olup burada bir anlamda fırın görevini üstlenmiştir. Yapımında toprak malzeme kullanılmıştır. Üstü dar, zemini geniş ve altında havalandırma deliğine birkaç künk borunun ilave edilmesiyle 1-2 m. uzaklıkta yukarı doğru çıkması sağlanmaktadır. Bu kasabada tandır damı ve evinde, avluda bir köşede toprak kazılarak gömülmüş halde üstünden yalnızca ağız bölümü görülebilmektedir. Tandır çoğunlukla ekmek ve yemek yapımında, su ısıtmak ve ısınmak amacı ile kullanılmaktadır (Resim: 102, 106). Benzer uygulamalar Selime, Demirci ve Doğantarla kasabalarında da görülmektedir (Resim: 384, 418, 419), (Plan: 58). Anadolu’da ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan kesimlerin ortak ve en mühim gereci olarak asırlardır kullanım alanına sahiptir. Kırsal kesimin çoklukla kullandığı bu gereç, kullanımını günümüzde de sürdürmektedir.

4.3.3.7. Merdivenler

Ele alınan tüm evlerde yukarı katı olanlar için üst kata çıkma işlevi gören taş merdivenler çoğu kez avlu ya da sokaktan itibaren kullanılmakta olup evin içinde taş merdivenli olanları da vardır ancak Kızılkaya’da özellikle günümüze gelen evler arasında bu özellikte iki ev dışında merdiven tespit edilememiştir (Resim:12, 13, 14, 142). Bu evlerden biri köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda “Köy Odası” olarak incelenen evin içinde bulunan pabuçluk bölümünden yukarı çıkılan bölüm taş merdivenli bölüm olarak değerlendirilebilmektedir (Resim: 142). Kızılkaya’ya 5 km. kadar uzaklıkta bulunan Demirci’de ve 25 km. kadar uzaklıkta bulunan Aksaray’da üst kata çıkma görevi gören taş merdivenli evler görülebilmektedir (Resim: 420, 421, 422). Bunların benzerleri Kapadokya’nın diğer kesimlerinde de görülebilmektedir.

4.3.3.8. Kapılar

Evlerin iç kapıları çoğunlukla çakma tekniğiyle ve ahşap malzemenin kullanımıyla yapılmıştır (Resim: 5, 19, 20, 24, 29, 39, 63). Kilit sisteminde demir ışıık düşen, Demirci kasabasına özgü manası ile “zemberek” de kullanılmaktadır.

Kızılkaya’da yaşayanlar 4 no.lu evin dış kapısında kullanılan malzemenin çakma tekniği ile yapılmış zemberek olduğunu rivayet etmektedirler (Resim: 40). Ahşap malzemeli kilit düzeneğine Demirci’de “tosbağa” denilmektedir (Resim: 291).

Aksaray’daki Vehbi Çorakçı Evi’nin her iki katında sokak ve bahçe cephesine bakan ikişer kapı bulunmaktadır (Resim: 423, 424). Bu özellik, Kızılkaya’da incelenen evlerde olmayıp sadece Aksaray’daki Vehbi Çorakçı Evi’nde olduğundan ilginç bir durum arz etmektedir.

4.3.3.9. Pabuçluk

Bunlar, odanın giriş kapısının önünde yer alan ve sekinin bir basamak altında bulunan, ayakkabıların çıkarıldığı yerler olup bunlara günümüzde ayakkabılık denilmektedir. Bu uygulama genellikle köy evlerinde görülmekle birlikte kare, dikdörtgen ve “L” şekillerinde olup 0.50-5.30 m. arasında değişen ölçülere sahiptir. Zeminler çoğunlukla toprak ve taş döşemeli yapılmakta ancak Kızılkaya’da incelenen evlerin pabuçluk bölümlerinin zemini sadece taş döşemelidir (Resim: 21, 142), (Çizim: 1, 17). Demirci’deki Abdullah Sapmaz Evi’nde de bu uygulamaya rastlanılmaktadır (Resim: 425).

4.3.4. Cepheler

Kızılkaya ve çevresindeki evlerin cephelerinin ayrı bir yeri ve önemi bulunmakta olup hemen hemen bütün bezemeler ilk katlarda, ana giriş cephesinde yoğunluk kazanmıştır. Bahattin Altın Evi’nin I. katının güneybatı odasının batı duvarı ile kuzeybatı odasının batı duvarında böyle bir bezemeden bahsedilmekle birlikte yapılan bu çalışmadaki incelemeler neticesinde bu evin bu bölümleri kapalı olduğundan yapı ile ilgili bezeme bilgi ve fotoğraflarına Zekai Erdal’ın 2003 yılında yayımlanan “Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tez çalışmasından ulaşılmıştır (Resim: 99, 101). Keza, bu yapının yine I. katındaki pencerelerinin üst kısımlarında üçgen alınlık görünümlü süslemelere rastlanılmaktadır (Resim: 116).

Süslemeler bir dönem Türk Sivil Mimarisinde etkili olan (Barok⁴⁴, Neo-klasik⁴⁵ ve Ampir⁴⁶) Avrupa Mimarisi etkilerini taşımaktadır.⁴⁷ Cephelerdeki benzeri süslemeler Aksaray Avanos⁴⁸, Kayseri⁴⁹ ve Nevşehir⁵⁰ evlerinde görülmektedir (Resim: 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 443, 444).

4.3.4.1. Düşey Köşe Taşları

Evlerin çoğunlukla ana girişlerindeki köşelerinde bulunan, kare ve dikdörtgen taş malzemenin sıra ile kare ve dikdörtgen olacak biçimde, üst üste dikey aksta dizilmesi ile oluşan görsel bir etki oluşturan uygulamalarıdır (Resim: 78, 79, 80, 81, 82, 121, 122, 123, 124). Keza, cephelerde kare ya da dikdörtgen aynı ölçülere sahip olan taşların dikey eksende bir dolu ve bir boş olacak biçimde düz sıralandığı da görülmekte olup Kızılkaya köyüne yaklaşık 5 km. mesafede bulunan Demirci kasabasında ve Kapadokya bölgesinde düşey köşe taşları başta evler olmak üzere pek çok mimari yapıda görülebilmektedir.⁵¹ (Resim: 442, 443, 444). Aksaray il

⁴⁴ Barok motiflerinin Osmanlı mimarisinde kullanılmaya başlaması 1730'lerden sonra I. Mahmut'un saltanatı sırasında Saliha Sultan, Bezeketade gibi çeşmelerde deniz kabuğu "S" ve "C" kıvrımları ile başlamıştır (Denel, 1987, s.21).

⁴⁵ Neo-klasik öğelerle Osmanlı döneminde ilk karşılaşma III. Selim döneminde, alınlık veya kemerli pencere dizileriyle plastırlı neo-klasik düzenlemelere daha çok dış yüzeylerde rastlanır. Melling, III. Selim'in kız kardeşi Hatice Sultan'a Neşatabad Sarayı'na Neo-klasik üslupta bir ek yapar. Bu yapı İstanbul'daki ilk Neo-klasik mimarlık örneğidir. Yapı, günümüze ulaşamamıştır. Ancak Melling'e göre ve gravüründeki tasvirlerde üçgen alınlıklar dikkati çekmektedir (Denel, 1987, s.22).

⁴⁶ Ampir, Napolyon döneminde (1800-1830) ortaya çıkan bir üsluptur. Kısa zamanda tüm Avrupa'ya yayılır. Genellikle klasik öğeler tercih edilir. Antik Yunan ve Roma biçimleri sadeleştirilerek kullanılmıştır (Sözen ve Tanyeli, 1996, s.19).

⁴⁷ Batılı süsleme anlayışının ortaya çıkışı özellikle 19. Yüzyılda başkent İstanbul'da saraylarda, askeri yapılarda, yalılarda görülmektedir. Bunlar; Rönesans, Gotik ve Barok üsluplarının bezeme öğelerinden plaster iyon, dor, korent sütunlar, farklı kemer biçimleri, akant, palmet, madalyon, girland, deniz kabuğu, profilli kat bitişleri ve alınlıklarda kendini göstermektedir (Cezar, 1971, s.109). Mimaride batılı anlamda cephelerde değişme ilk önce Osmanlı başkenti İstanbul'da iyice kendini belli etmeye başlamıştır. İstanbul'daki değişimlerin Anadolu'da benimsenmesi zaman almıştır (Denel, 1987, s.56).

⁴⁸ Avanos evlerinde de benzeri cephe ve pencere tasarımları vardır (Esmer, 1992, s.29, 52, 67, 75, 116, 117).

⁴⁹ Kayseri evleri içerisinde cephe mimarisindeki süsleme daha detaylı ve ince bir işçilik Çayırağası Evi'nde izlenmektedir (İmamoğlu, 1992, s.148).

⁵⁰ Yatay kat ayrımları, farklı kemerler (yuvarlak, teğet, basık), sütünce ve silmeler izlenmektedir (Büyükmihç, 2000, ss.67-71).

⁵¹ Aksaray'ın il merkezinde bulunan İlerin Konağı'nda ve diğer evlerin cephe uygulamalarında yatay kat ayrımları, taş konsollu çıkmalar, üçgen alınlıklı ve farklı formlarda kemerler görülmektedir

merkezinde bulunan Ahmet İleri Evi'nin doğu cephesi de bu tür bir uygulamaya örnek gösterilebilmektedir (Resim: 445). Avrupa mimarisi süsleme etkisini gösteren bu uygulama Türk mimarisinde de bir hayli kullanılmaktadır.

4.3.4.2. Yatay Kat Ayrımları

Evlerin çoğunlukla ana giriş cephelerinde, zemin katların taban seviyesinde, cephe boyunca yatay aksta atılan profilli silmeler biçiminde karşılaşılmaktadır (Resim: 121, 122, 123, 124, 125). Avrupa mimarisinin bir süsleme türü olarak da bilinmektedir. Bu uygulama, Nevşehir'deki pek çok geleneksel evde görülmektedir (Resim: 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441).

4.3.4.3. Üst Örtü

Ahşap kirişleme ve tonoz tavanın üzeri toprak malzemeye düz dam şeklinde oluşturulmuştur Bunun oluşturulmasında ilkin ahşap kirişlerin üstü hasırla kaplanıp bunların üstüne de kamış ya da saz; en üst bölüme ise toprak ve çamur eklenip çorak toprağı dökülerek loğ taşıyla sıkışması sağlanmaktadır. Bundan sonra toprak damının üstü çinko ya da daha nitelikli beşik ve kırma çatıyla kapatılmaktadır. Görünüşü, düz toprak damları andırmaktadır (Resim: 17, 22, 23, 113, 114, 115, 141). Demirci'de de bu tarz uygulamalar görülmektedir (Resim: 446, 447). Betonarme tavanların üstü kırma çatılıdır ve Marsilya türü kiremitle kaplanmaktadır. Bu tarz uygulamalar da Güzelyurt ve Demirci'de görülmektedir (Resim: 448, 449, 450, 451, 452).

4.3.4.4. Çörten

Yağışlar olduğunda yağın yağmur ve kar sularını yapılardan uzak tutmak gayesiyle taş çörten kullanımı tercih edilmektedir (Resim: 37). Bunlar saçak altında temel beden duvarından takriben 50-70 cm. arasında dışa taşkın biçimde uygulanmıştır. Çörtenlerin ortasında suyu daha iyi tahliye edebilmek amacıyla oluklar açılmaktadır. Evlerin bazılarında ise daha sonraları eklenen metal yağmur olukları

(Yenice, Karadayı, 2012, ss.29, 34-37, 45). Yine Aksaray merkezde bulunan Hacı Osman Ünsal Evi'nde de düşey köşe silmeleri görülmektedir (Erdal, 2003, s.225). Benzeri düşey köşe silmeleri Nevşehir evlerinde de mevcuttur (Büyükmihçi, 2000, s.65).

görülmektedir. Bu tarz evlere Demirci’de rastlanılmaktadır (Resim: 453, 454, 455, 456). Ekseriyetle yalın ve bütün taştan oyulan çörtenler olduğu kadar Aksaray Perekzadeler Konağı’ndaki gibi süslü olanları da mevcuttur (Resim: 457).

4.3.4.5. Saçak

Kızılkaya’daki bazı evlerde taş saçaklar görülmektedir (Resim: 87, 88). Bunlar temel beden duvarından 10-30 cm. arasında dışarıya çıkıntı halindedirler. Evlerin bazılarında ise profilli silmeler bulunmaktadır. Bunların muadili olan taş saçaklı evlere Demirci, Güzelyurt ve Gülağaç ilçelerinde de rastlanılmaktadır (Resim: 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465).

4.3.4.6. Lambalık, Çiçeklik

Bunlar daha çok Demirci kasabasında görülen uygulamalar olup günümüz yaşantısının bir anlamda sokak lambası görevini, geçmiş zamanlarda üstlenmiştir. Evlerin sokağa dönük ya da esas giriş kapılarının bulunduğu cephelerde yer almaktadır. Çoğu kez pencerelerin arasında ya da altında olup insan elinin pencereden erişebileceği yükseklikte yapılan uygulamalar olarak değerlendirilmektedir. Lambalıklar tek taş konsol biçimindedir ve bunların profilli süslemeleri olan emsalleri de görülmektedir. Muadili olan düzenleme neticesinde lamba yerine çiçek konulan uygulamalara “çiçeklik” denilmektedir (Resim: 466, 467, 468, 469, 470, 471).

4.3.4.7. Güvercinlik

Bunlar, çoğunlukla evlerin zemin katlarında ahırın bulunduğu ana yola dönük cephede bulunmakla birlikte üst katlarda yer alan saçak altında olan uygulamaları da bulunmaktadır. Kuşların konması maksadıyla taş bir tabla yapılmıştır ve kuşların buraya girebilmeleri amacıyla duvar yüzeylerine delikler açılmaktadır.⁵² (Resim: 37,

⁵²Anadolu’da gübre sağlamak amacıyla büyük güvercinlikler yapılmaktadır. Bu barınaklar Kapadokya, Kayseri ve Diyarbakır’da görülmektedir. Güvercin yuvaları Kapadokya’da çoğunlukla kayalar oyularak yapılmaktadır. Diyarbakır’daki gibi “boranhane” adında, bilhassa büyük güvercin gübresi sağlamak maksadıyla yapılan büyük barınakların benzeri Kayseri’de de bulunmaktadır (Bekleyen, 2007, s.105). Demirci’dekiler daha küçük ve yalın olmakla birlikte evlerin zemin ya da üst katlarında iki ya da üç delikli güvercin barınaklarıdır.

83, 84, 85). Demirci’de de benzer şekilde uygulamalar görülebilmektedir (Resim: 472, 473).

4.3.4.8. Bacalar

Bacalar, iki tip olarak değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Birincisi, küp bacalar olup bunlar geleneksel Türk ev mimarisinde bolca görülmektedir (Resim: 38). Bu tarz uygulamalara Demirci, Gülağaç ve Ağzıkarahan’da rastlanılmaktadır (Resim: 474, 475, 476). Barışta’ya göre, özellikle İç Anadolu’da Konya ve çevresinde benzerleri ile karşılaşılır.⁵³ İkincisi, taş malzeme kullanılarak yapılan bacalar olup bunlar yağışın olduğu zamanlar kare kesitli bacaların üstünü yağın yağmur ve kar suyunun etkisinden muhafaza etmek maksadıyla düz veya piramidal külâh biçimindedirler. Yapılan çalışmadaki incelemeler sonucunda bu tipteki bacalara Kızılkaya’da rastlanılmamış olup bunlar yine Demirci’de görülmektedir (Resim: 477, 478). Bazı bacalar da hem taş, hem de tuğlanın bir araya getirilmesiyle oluşturulan taş ve tuğla örgülü olarak yapılmışlardır. Bunlar ise bu doğrultuda üçüncü tip bacalar biçiminde değerlendirilebilmektedir. Aksaray Ahmet İleri ve Özotlar Evleri’nde görülmektedir (Resim: 479, 480).

4.3.4.9. Çıkmalar

Geleneksel evlerde tek tip olan cephe çıkması görülmektedir. Bunlar, evlerin üst katlarında yer alan, odanın tek cephesinin bütün halinde çıkma yaptığı bir çeşididir. İncelemesi yapılan bütün evlerde aynı tür çıkma görülmekle birlikte içinde bulunan yöreye ve bölgeye göre biraz farklılık arz edebilmektedir. Çıkmalar genellikle tezyin maksadıyla dizayn edilmiş imajı vermektedir (Resim: 36, 37). Oda çıkmaları mekânlarda genişlik oluşturmazlar. Çıkmalar temel beden duvarından 20-30 cm. aralığında bir taşma yaptıklarından odanın tamamı boyunca evlerin çoğunlukla sokağa dönük cephelerinde uygulama alanı bulmuştur. Arazinin yapısı doğrultusunda çoğu kez yola dönük doğu cephelerinde bulunmaktadır. Çıkmaların temel tasarım uygulanması safhasında, taşıyıcı görünümü verilen, taş konsollar bir dolu ve bir boş

⁵³ Barışta, 1991, ss.37-45.

olacak şekilde bir sıraya tabi tutulmaktadır. Taş konsollar profilli ve silmeli olarak “S” kesitinde uygulanmaktadır. Boş hacimler kemerli biçimlidir ve çoğu defa kaş kemer bezeme amacıyla kullanılmaktadır. Yalnızca profilli silme biçiminde olup temel beden duvarından taşırılmış olan taş konsol görünümüne sahiptir.

Demirci ile benzer taş konsollu, tek yönlü, üç cepheli çıkma tipleri ile Güzelyurt, Aksaray, Avanos, Kayseri evlerinde de bulunmaktadır.⁵⁴ (Resim: 458-464, 481-489).

4.3.4.10. Dış Kapılar

Geleneksel kır mimarisi kategorisine giren evlerin bahçe kapıları daha büyük ahşap malzemeden çakma tekniğiyle yapılmış olup üst katta odaya girilmesini sağlayan temel giriş kapıları da yine ahşap malzeme kullanılarak çakma tekniğiyle yapılmış uygulamalardır (Resim: 19, 20, 24). Evlerin başka alanlarında da muadili bir kapı dizaynı ile karşılaşılmaktadır (Resim: 5, 29, 39, 40). Kilit düzeneğinde zemberek ve tosbağa yani ahşap kilit uygulaması görülmektedir. Bahçe kapılarında bulunan büyük demir kilit düzeneği yörede “gullem” adı altında tabir edilmekte olup bilhassa temel giriş kapılarında yer alan ve duvardan kapıya kadar uzantısı olan demire “mandal” ismi verilmiştir. Keza, ahır kapılarının alt kısmında bulunan, tavuk, horoz ve kaz gibi kümes hayvanlarının kolaylıkla girip çıkabilmelerini sağlamak maksatlı giyotin stilli, temel zemine sabit tutulmuş, üzerine doğru açılan ahşap kapak imal edilmiştir. Tüm bunların yanı sıra, dış kapılarda tezyini sağlamak maksadıyla kapıların üzerinde oyma taş kemer kompozisyonları da görülebilmektedir. Ayrıca, evlerin bazılarının kapı üzerlerine çakılan nallar da ilgi çekici bir hal alabilmektedir. Demirci’de bu tarz bir uygulama görülebilmektedir (Resim: 490).

4.3.4.11. Pencereler

Bunlar, tezyinin yoğunluk kazandığı bölümler olarak değerlendirilebilmektedir. Pencerelerin cepheleri birbirinden değişik dizayn biçimleri ortaya koymaktadır. Düz atkı, taş söve ve lento uygulamalı pencereler yaygınlık gösterebilmekte ve bilhassa

⁵⁴ Komisyon I, 2009, ss.81-105, Yenice, 2012, ss.33-41, Esmer, 1992, s.30, İmamoğlu, 1992, ss.62-64.

zemin katlardaki kullanımı yeğlenmiş fakat Kızılkaya’da yapılan çalışmanın incelemeleri neticesinde üst katta da bu tarz uygulamalara rastlanılmaktadır (Resim: 11, 25, 27, 28, 30, 34, 37, 38, 54, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 104, 115, 116, 117, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 133, 134, 135, 140). Bazı evlerde pencere üst katta olduğundan lento üstü kazıma tekniğinde kaş kemer formuyla bezeme yapılmıştır. Ancak Kızılkaya’da yapılan bu çalışmadaki incelemeler neticesinde böyle bir uygulamaya rastlanılamamıştır. Geleneksel ve kırsal evlerde kemerli pencereler oldukça fazla yer tutmakla beraber, kemerler çoğu kez taşıyıcı nitelikte olmayıp tezyinat maksatlı yapılmıştır. Bu doğrultuda, kemerin oturduğu sütun, sütun başlığı ve ayak gibi uygulamalar plastr etkisi taşımaktadır. Kemer formu olarak basık ve yuvarlak yeğlenmiştir ve plastr kilit taşı dışarı çıkıntı yapacak biçimde vurgu yapılmıştır. Bunlardan ziyade, yöredeki evlerde kaş ve sivri kemerliler de mevcuttur (Resim: 11, 48, 49, 67, 68, 127). Evlerin pencerelerinde kemer yerine üçgen alınlık görünümüne sahip uygulamalar da görülebilmektedir (Resim: 116). Demirci’de de bu tarz uygulamalar mevcuttur (Resim: 458-464, 491-497). Benzeri pencereler Güzelyurt, Aksaray, Avanos, Kayseri evlerinde de bulunmaktadır.⁵⁵ (Resim: 498, 499, 500). Denel’e göre, Avrupa mimari etkileri taşıyan pencereler Geç Osmanlı döneminde ortaya çıkmış ve sonrasında Anadolu’da daha sade örneklerini vermiştir.⁵⁶

4.3.5. Süsleme

Kızılkaya’da yapılan çalışma kapsamında incelenen evlerde genellikle süsleme özelliklerine rastlanılamamakla birlikte Bahattin Altın Evi I. katında yer alan güneybatı odanın batı duvarı ile kuzeybatı odanın batı duvarında bulunan bitkisel süslemeler ile yine I. katında bulunan pencerelerin üst kısımlarında bulunan üçgen alınlık görünümlü geometrik süslemeler dikkat çekmektedir (Resim: 99, 101, 116). Bahattin Altın Evi’nin I. katında yer alan güneybatı odanın batı duvarı ile kuzeybatı odanın duvarında bulunan bitkisel süslemeler Zekai Erdal’ın 2003 yılında yayımlanan

⁵⁵ Komisyon I, 2009, ss.81-105, Yenice, 2012, ss.37-40, 45, 50-78, Erdal, 2003, ss.149-151, 301-302, Esmer, 1992, ss.24-29, İmamoğlu, 1992, ss.69-74.

⁵⁶ Denel, 1987, s.56.

“Aksaray ve İlçelerindeki Evler” isimli yüksek lisans tez çalışmasından işlenerek tarafımda hazırlanan “Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları” isimli yüksek lisans tez çalışmasında yer almıştır. Tarafımda hazırlanan bu yüksek lisans tez çalışması kapsamında incelenen Bahattin Altın Evi’nin belli bölümleri kapalı olup belli bölümlerine girilemediğinden sadece Zekai Erdal’ın ismi geçen yüksek lisans tez çalışmasında yer alan bilgi ve belgelerden faydalanılmıştır. Bu ev haricinde köyün yine eski yerleşim alanında yer alan 4 no.lu evin dış kapısının üst kısmında bulunan çiçek motifli bitkisel süslemeler ile alt kısmında bulunan köy halkının da tabir ettiği “zemberek” motifli geometrik süslemeler de dikkat çekmektedir (Resim: 39, 40). Keza, diğer evlerde de herhangi bir süsleme özelliklerine rastlanılamayıp sadece 4 no.lu kaya oyma mekânda bitkisel ve figürlü süslemelere rastlanılmaktadır (Resim: 231, 232, 233). Bu yapı, kaya oyma mekânlar grubunda yer aldığından bu yapı ile ilgili süslemeler çalışmanın kaya oyma mekânlar ile ilgili bölümünde detaylı olarak yer almaktadır.

Kızılkaya’da yapılan çalışma kapsamında evlerle ilgili incelemeler neticesinde her ne kadar süsleme ile ilgili çok fazla özelliğe rastlanılamamış olursa da Aksaray’ın başta merkezi olmak üzere pek çok köy, kasaba ve ilçesindeki evlerde çeşitli süsleme özellikleri görülmektedir. Buralarda taş malzemenin fazla ve ergonomik olması süslemenin de bir o kadar gelişmesini sağlamış olup yoğun bir biçimde taş malzemeli süslemeden ziyade ahşap, alçı, demir, çini, kalem işi ve vitray gibi malzemelerden de süslemeler meydana getirilmiştir (Resim: 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532). Bu süslemeler Aksaray’ın merkezi, köy, kasaba ve ilçelerinde birbirinden değişik karakterlere sahip olmakla birlikte Kızılkaya’da incelenen evlerdeki süslemeler sadece taş malzemeler kullanılarak ortaya çıkarılmıştır.

4.3.6. Tarihçe ve Ustalık

Kızılkaya’da da tıpkı çevresinde bazı köy ve kasabalarda olduğu gibi evler yöre halkı tarafından yapılmış olup yörenin yaşlıları, yöredeki Müslüman ustaların işlerini Güzelyurt’taki Rum ustalardan öğrendiklerinden bahsetmektedir. Bundan, yöre halkının, yakınında bulunan Güzelyurt ile yakınlıklarının bulunduğu düşünülmekte

olup bilhassa 19.yy.da Güzelyurt'ta Rum nüfusun çoğalmasıyla birlikte ticaretin ön plana çıktığı aralarındaki kültür alışverişinden anlaşılmaktadır. 24 Temmuz 1923 tarihinde yapılan Lozan Antlaşması'ndan 1 yıl sonra Güzelyurt'taki Rumlar Kavala ile Selanik'e gönderilmiş olup bunun neticesinde Demirci'deki pek çok ev Müslüman ustalar aracılığıyla yapılmıştır. Bu yüzden Demirci'deki pek çok ev 1924 yılından sonra inşa edilmiş olup bu yapım işi 1950'li yıllara kadar faaliyetini sürdürmüştür. Kızılkaya da Demirci çevresindeki köy ve kasabalardan biri olduğu için tarihi ve mimari yapı hususunda benzer faaliyet özellikleri göstermektedir. İncelenebilen yapılar arasında en eski olanı Bahattin Altın Evi olup bu yapı 1936 yılına tarihlendirilmektedir. Dolayısıyla Kızılkaya'da en eski tarihli yapının bu ev olduğu incelenen diğer yapıların herhangi bir tarihine ulaşamamış olması ve Zekai Erdal'ın 2003 yılına ait olan "Aksaray ve İlçelerindeki Evler" isimli yüksek lisans tezinde bu evden daha eski bir yapıya ait bir yapının varlığından bahsedilmemiş olduğundan bir çıkarımda bulunulup Bahattin Altın Evi'nden daha eski bir yapının olmadığı kanısına varılmıştır. Bununla beraber tarafımda hazırlanan "Aksaray Kızılkaya Tarihi Yapıları" isimli bu yüksek lisans tezi kapsamında Kızılkaya'da araştırılan ve incelenen evler gerek Kızılkaya halkının verdiği bilgiler, gerekse çevre il, ilçe, köy ve kasabalardaki tarihi evlerin tarihçesi ve mimari üslupları doğrultusunda Kızılkaya'daki evlerden "Bahattin Altın Evi" ve "Ali Vurgun Evi" haricindeki diğer tüm tarihi evler 18.yy. sonu ya da 19.yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir. Bu durum, Kızılkaya'daki tüm tarihi evlerin yüksek ihtimalle 18.yy. sonu ya da 19.yy. başlarından daha eski olamayacağını göstermektedir. Zaten eski yerleşim alanı üzerinde bulunan yapıların çoğu yıkılmış ve kendi kaderine terkedilmiştir. Bu yüzden, yapılan incelemeler doğrultusunda eski yapılarla ilgili tarihsel anlamda net verilere ulaşamamaktadır.

Kızılkaya'nın geleneksel evlerinin cephe düzenleme ve süsleme faaliyetlerinde her ne kadar çevresinde yer alan Demirci kasabası ve diğer bazı köy, kasaba ve ilçelerin tesiri olsa bile Kızılkaya'da da özgün ve çok güzel evler inşa edilmiştir ancak ne yazık ki bunların eski yerleşim alanı üzerinde yer alan pek çoğu harap, yıkık ve kaderine terkedilmiş vaziyettedir. Evlerin, bilhassa pencere ve çıkma tasarımları şehirlerdeki evlerle yarışacak bir pozisyona sahiptir. Keza, Aksaray'ın şehir

merkezinde yer alan geleneksel evlerin pencere tezyinlerinden dahi oldukça çeşitli olup özenli bir işçilik göstermektedir.

4.4. Camiler

Kızılkaya köyünde iki adet cami tespit edilmekle birlikte bunlardan birisi 1979 yılında inşa edilen “Kızılkaya Köyü Merkez Camii” (Resim: 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271), diğeri ise günümüze yıkılmış ve harap bir şekilde gelerek kaderine terk edilmiş olup köy halkı tarafından da isimlendirilen “Kızılkaya Köyü Eski Camii”’dir (Resim: 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152), (Çizim: 18). Bu cami köydeki tek eski camidir. Bu çalışma kapsamında tarihi cami olarak ele alınan tek cami bu camidir. “Kızılkaya Köyü Merkez Camii” köyün tarihi camilerinden olmadığı için bu çalışmanın katalog bölümünde yer almayıp bu caminin bazı yapı elemanlarında kullanılan ahşap malzemeler, fotoğraflar eşliğinde değerlendirildiği için çalışmanın sadece değerlendirme bölümünde yer almıştır.

4.4.1. Malzeme ve Teknik

Köydeki diğeri tarihi yapılarda olduğu köyün tek tarihi camisinde de malzeme olarak kesme ve moloz taş kullanılmış olup teknik olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

4.4.2. Plan Tipi ve Elemanları

Kızılkaya’da yapılan çalışma kapsamına girip incelenen camiler arasında bu camilerin sadece biri tarihi cami olduğundan caminin plan temel dizaynı, enine gelişen kareye yakın dikdörtgen plan tipi içerisine girmektedir. Cami, mihraba dik üç sahnalı inşa edilmiştir (Çizim: 18). Bu plan tipi, Kızılkaya’nın 5 km. kadar uzağındaki Demirci’de bulunan Bahçeli (Aşağı) Camii ve Çarşı Camii’nde görülmekle birlikte Konya, Karaman, Aksaray, Nevşehir ve Kayseri gibi pek çok ilde de yaygınlık göstermektedir. Demirci’deki Eski Camii her ne kadar mihraba dik dört sahnalı inşa edilmiş olsa da aslında mihraba dik üç sahnalı tasarlanmış olup sonradan bir sahnın daha eklenerek caminin sahnın sayısı dörde çıkmıştır (Plan: 59, 60, 61, 62, 63, 64). Demirci’deki hem Bahçeli (Aşağı) Camii’nde, hem Çarşı Camii’nde, hem de Eski

Camii'nde sahinları bölüp kemerlere oturan ayaklar, mihrap aksının kemer düzleminde bir sıraya tabi tutulmuştur.

Camiden geriye etrafı çatlamış ve yıkılmış mihrap, pencere bölümleri, iki bağımsız ayak, dört kapı ve niş kalmıştır. Kapıların üçü basık ve yuvarlak formu, diğeri ise düzdür. Kapıların üçü caminin doğu tarafında, diğeri ise batı tarafında yer almaktadır. Caminin iç kısmı mihrap ve iki bağımsız ayak dışında yıkılmış ve terk edilmiş olduğundan iç kısmında diğeri hangi bölümlerin olduğu belli değildir ve bu yüzden bilinmemektedir (Resim: 147, 148, 149, 150, 151).

Caminin üst örtüsü köy halkından edinilen bilgilere göre kırma çatılı olarak inşa edilmiş ancak yıllar içerisinde yıkılmıştır. Keza, minaresi de yıkılmış olduğundan mevcut değildir. Bununla birlikte, ilerleyen zamanlarda diğeri tarihi yapılar gibi tescillenip rölöve ve restorasyon çalışmaları yapılırsa cami minaresi ve diğeri tüm elemanlarıyla beraber bir bütün halinde hizmete açılabilir.

4.4.3. Süsleme

Cami günümüze üst örtüsü yıkılmış ve harap bir şekilde geldiğinden camide mihrabı haricinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. Caminin geriye ender kalan bölümlerinden biri olan mihrabının sarı, mavi, lacivert ve beyaz çini seramik taşından yapılmış olduğu tahmin edilmektedir (Resim: 152). İç içe geçmiş yuvarlak kemer formu olan bu mihrabın en üstteki yuvarlak kemer formu bir uçtan diğeri uca kadar birbirine bağlı üçgen şeklinde geometrik süslemelere de sahip olmakla beraber mihrabın doğu kısmı yıkılmıştır. Keza, mihrabın alt kısmından ortasına kadar belli kısımları da yıkık halde bulunmaktadır. Hatta mihrabın yan ve üst taraflarında da bazı çatlaklar ve yıkıntılar oluşmuştur. Bu kısımlardan arta kalan kısımlarıyla günümüze gelen bu mihrabın sarı, mavi, lacivert ve beyaz çini seramik taşından yapılmış olduğunun tahmin edilmesi gerek köy halkının verdiği bilgilere, gerekse yapılan arazi çalışmaları esnasında fotoğraflanmasına dayanmaktadır.

4.4.4. Tarihlendirme

Kızılkaya’da yapılan çalışma kapsamında köyün tek tarihi camisi olup incelenen cami günümüzde üst örtüsü tamamen yıkık ve harap halde olup kaderine terk edilmiş bulunduğundan caminin kitabesine de rastlanılamamıştır. Cami bu yüzden hem köy halkının verdiği bilgiler, hem çevre il, ilçe, köy ve kasabalardaki camilerin tarihçesi ve mimari üslupları, hem de Kızılkaya’da incelenen bu tarihi caminin mimari üslubu doğrultusunda 18. yy. sonu ya da 19. yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

4.5. Su Yapıları

Kızılkaya’da bu çalışma kapsamında su yapısı olarak incelenen beş adet sarnıç, dört adet çeşme, bir adet köprü ve bir adet de değirmen tespit edilmiştir. Bu yapıların da köydeki diğer tarihi yapılar gibi şimdiye kadar hiçbirinin tescili yapılmamıştır.

4.5.1. Sarnıçlar

Bu yapılar, suyun tutması amacıyla yapılmış, bir anlamda kuyu gören yapılar olup sularını doğal kaynak, akarsu, yağmur ve kar suları oluşturabilmekte ancak Kızılkaya’da tespit edilen sarnıçların hiçbirinin günümüzde suyu akmamaktadır (Resim: 153, 154, 155, 156, 157), (Çizim: 19, 20, 21, 22, 23).

4.5.1.1. Malzeme ve Teknik

Kızılkaya’da tespit edilip incelenen sarnıçlarda yapım malzemesi olarak moloz taş ve düzgün kesme taş ve yapım tekniği olarak yığma tekniği kullanılmıştır.

4.5.1.2. Yapı Elemanları

Sarnıçların hepsi köyün eski yerleşim alanında bulunmaktadır. Bunların özellikle biri kötü durumda olup toprak altında kaldığı gibi dışarıdan son derece karanlık görülmektedir. Keza, hiçbirinin aşağı iniş merdiveni de bulunmamaktadır (Resim: 153, 154, 155, 156, 157), (Çizim: 19, 20, 21, 22, 23).

4.5.1.3. Plan Tipleri

Daha önceleri su çekmek amacıyla yukarıdan, çoğunlukla tonozla, bir delik açılarak kovaya bağlı bir ip kullanılmış olup bu tür sarnıçlar Özyurt’un tipolojisine

göre “tam gömme sarnıçlar” olarak değerlendirilmiştir.⁵⁷ Buna benzer sarnıçlar, Kızılkaya’ya 5 km. kadar uzaklıkta yer alan Demirci Kasabası’nda bulunmaktadır (Resim: 533), (Plan: 65). Konya ve çevresinde⁵⁸ bilhassa Hatıp, Orhaniye, Akören ve Hatunsaray’da da tam gömme sarnıçlar çokça görülmektedir.

4.5.1.4. Süsleme

İncelenen sarnıçların hiçbirinde süsleme özelliklerine rastlanılamamıştır.

4.5.1.5. Tarihlendirme

İncelenen sarnıçlarda kitabe bulunmadığından köydeki pek çok yapı gibi sarnıçlar da köy halkın verdiği bilgiler ve mimari üslup doğrultusunda 18. yy. sonu ya da 19. yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

4.5.2. Çeşmeler

Kızılkaya köyünde incelenen bir diğer su yapıları çeşmelerdir. Çalışma kapsamında incelenen dört adet çeşme mevcuttur. Bu çeşmelerin dördü de bağımsız çeşmeler grubuna girmektedir (Resim: 158, 159, 160, 161), (Çizim: 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30). Bu tip çeşmeler çoğunlukla bir yapının eklentisi olmayan ya da onun alanında bulunmayan, su kaynağında, bir yerleşim merkezinde veya onun kenarında bulunan çeşmelerdir. Köye 5 km. kadar mesafede bulunan Demirci Kasabası’nın dışında yer alan “Harman yeri” olarak tanımlanan yerde bulunan Çayırpınarı Çeşmesi de bağımsız çeşmeler grubunda yer almaktadır.⁵⁹ (Resim: 534), (Plan: 66). Aksaray’ın bazı köy, kasaba ve ilçelerinde de bu tür çeşmeler görülebilmektedir.⁶⁰ (Resim: 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543), (Plan: 67, 68, 69, 70, 71, 72). Keza Konya, Karaman,

⁵⁷ Bu sarnıçlar, zemin üzerine çukur açılarak; kenarlarına taş duvar örülerek yapılmıştır. Sarnıçların zemin seviyesinin üzerinde sarnıç ağzı ve giriş dehlizi bulunmaktadır. Demirci’deki sarnıçta da giriş dehlizi mevcut olmakla birlikte buradaki sarnıç ağzı toprak altında kalmıştır. Bu türdeki sarnıçların üzeri tonoz, kubbe, külah veya ahşap kirişleme ile örtülmüştür (Özyurt, 1988, s.107).

⁵⁸ Karpuz, I, 2009, s.590, 644, 672.

⁵⁹ Aygör, 2020, s. 34, 56.

⁶⁰ Erdal, 2014, s.537.

Aksaray, Niğde ve Kayseri illerinde de bu gruba giren pek çok çeşme bulunmaktadır.⁶¹ (Resim: 544).

4.5.2.1. Malzeme ve Teknik

İncelemesi yapılan tüm çeşmelerde kesme, moloz ve kaba yonu taş bir arada kullanılmış olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

4.5.2.2. Yapı Elemanları

İncelenen çeşmeler arasında 4 no.lu çeşmenin su taşı konulan üçgen alınlıklı nişi bulunmaktadır (Resim: 161), (Çizim: 29).

4.5.2.3. Plan Tipleri

İncelenen tüm çeşmeler bağımsız çeşmeler grubunda ve tek cepheli bir biçimde inşa edilmiş olup yatay dikdörtgen planlı yapılmıştır.

4.5.2.4. Süsleme

Çalışma kapsamında incelenen 1, 2 ve 3 no.lu çeşmelerde süsleme özellikleri görülmezken 4 no.lu çeşmede üçgen alınlıklı yapılmış nişte geometrik süsleme özelliği görülmektedir (Resim: 161), (Çizim: 29). Demirci'deki "Harman yeri" olarak tanımlanan yerde bulunan Çayırpınarı Çeşmesi'nde⁶² (Resim: 534), (Plan: 66) ve Güzelyurt'taki bazı çeşmelerde de üçgen alınlık görülmektedir.⁶³ Ancak bu üçgen alınlığı, çeşmelerin cephelerinde kullanılmıştır (Resim: 541, 542, 543). Üçgen alınlığının Konya'daki çeşmelerde de epeyce kullanıldığı görülmektedir.⁶⁴ Karaman Damlapınar Köyü Meydan Çeşmesi'nde de bu tip bir özellik görülmektedir.⁶⁵ (Resim: 544).

⁶¹ Erdal, 2014, ss.537-538.

⁶² Aygör, 2020, s.35, 56, 122.

⁶³ Aygör, 2020, s.56; Komisyon, 2009, I, s.48, 51, 53.

⁶⁴ Karpuz, I, 2009, s.590, 621, 636; Karpuz, II, 2009, s.943.

⁶⁵ Erdal, 2014, ss.537-538.

4.5.2.5. Tarihlendirme

İncelenen çeşmelerin hiçbirinde kitabe bulunmamaktadır. Bu yüzden tarihlendirme, köy halkının verdiği bilgiler ve mimari üslup baz alınarak yapılmıştır. 1, 2 ve 3 no.lu çeşmeler 18. yy. sonu ya da 19. yy. başlarına tarihlendirilirken 4 no.lu çeşme de köyün içinde ve yeni yerleşim alanında yer aldığından diğerlerine göre daha yeni olup 20. yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

4.5.3. Köprüler

Köydeki su yapılarından bir adet köprü incelenmiştir. 1 no.lu köprü eski yerleşim alanına yakın bulunan ağaçlık ve bolca otların bulunduğu ıssız bir arazide yer almaktadır (Resim: 162), (Çizim: 31).

4.5.3.1. Malzeme ve Teknik

Köyde tek tarihi köprü olarak incelenen yapıda kesme, moloz ve kaba yonu taş bir arada kullanılmış olup yapım tekniği olarak da yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir.

4.5.3.2. Yapı Elemanları

Kızılkaya'nın bazı çevre köy ve kasabalarında selyaranlı köprüler bulunurken Kızılkaya'da yapılan çalışma kapsamında incelenen köprüde selyaran bulunmamaktadır. Demirci'deki Kocabaş Köprüsü'nde böyle bir uygulama bulunmaktadır (Resim: 545), (Plan: 73).

4.5.3.3. Plan Tipleri

İncelenen köprü, eski yerleşim alanının yakınlarında bulunup yuvarlak kemer formlu, tek gözlü ve düz bir köprü olup iki yöne eğimli grubuna girmektedir. Bu gruptaki köprüler Konya'nın bazı ilçe, kasaba ve köylerinde de görülmektedir.⁶⁶

⁶⁶ Duran- Baş- Özcan, 2016, s.30, 31, 63, 64, 65, 66, 71, 72, 103, 104, 129, 130, 131, 137, 138, 146, 147, 150, 151, 154, 155, 159, 160, 161, 162, 171, 172.

(Resim: 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561), (Plan: 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83,84, 85, 86, 87).

4.5.3.4. Süsleme

İncelenen köprüde herhangi bir süsleme özelliği görülmemektedir.

4.5.3.5. Tarihlendirme

İncelenen köprüde kitabe bulunmamaktadır. Bu yüzden tarihlendirme yapılırken köy halkının verdiği bilgiler ve mimari üslup göz önüne alınarak köprü, 20. yy. başlarına tarihlendirilebilmektedir.

4.5.4. Değirmenler

Kızılkaya’da yapılan çalışma doğrultusunda incelenen su yapılarından bir adet de değirmen tespit edilmiştir. Köydeki pek çok yapının ismi bulunmayıp pek çok yapı numaralandırılarak isimlendirildiğinden bu yapı da numaralandırılarak isimlendirilmiştir (Resim: 163, 164, 165), (Çizim: 32).

4.5.4.1. Malzeme ve Teknik

İncelenen yapıda malzeme olarak değirmen taşlarında kesme ve kaba yonu taş kullanılmış olup yapım tekniği olarak yığma tekniği kullanımı tercih edilmiştir. Değirmen çarkında ise Arif Yöney’in aktardığı bilgilere göre, berçin, saç demir ve çam malzemeleri kullanılmıştır.

4.5.4.2. Yapı Elemanları

İncelenen yapı han ve bezirhaneyi andıran büyük bir binanın içinde olup iki ayrı şekilde bulunmakta olup Arif Yöney’e göre değirmen, bu binanın içinde iki ayrı taştan oluşmaktadır. Bunların kapıya yakın olanına kapı taşı, kapıdan uzak olanına ise bucak taşı denilmekte, günümüzde sadece kapı taşı kullanılmaktadır. Kapı taşındaki değirmen bir çarktan oluşmakta ve bu çarkın üzerinde su girişi bulunmaktadır (Resim: 164, 165), (Çizim: 32).

4.5.4.3. Plan Tipleri

İncelenen değirmen kareye yakın dikdörtgen planlı olup değirmenin her iki yanı taşlarla duvara bitişik bir biçimde inşa edilmiştir (Resim: 165), (Çizim: 32). Buna benzer planlı değirmenler Konya'nın bazı ilçe, kasaba ve köylerinde de görülmektedir.⁶⁷ (Resim: 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570), (Plan: 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95). Nurbanu Tosun Soyel'in 2009 yılında yayımlanan "Kuzey Kıbrıs'taki Tarihi Su Değirmenleri ve Kırsal Peyzajın Parçası Olarak Korunması İçin Öneriler" isimli doktora tezinde⁶⁸ J. Boucher tarafından fotoğrafı çekilen Kuzey İspanya/Carabria'da da buna benzer bir değirmen örneği bulunmaktadır.⁶⁹ (Resim: 571).

4.5.4.4. Süsleme

İncelenen yapıda herhangi bir süsleme özelliğine rastlanılamamıştır.

4.5.4.5. Tarihlendirme

Yapılan incelemelerde köy halkının verdiği bilgilere, köyün ileri gelenlerinden biri olan Arif Yöney'in de aktardığı bilgilere göre ve yapının mimari üslubuna dayanılarak yapı 20.yy. başlarına tarihlendirilmektedir.

4.6. Kaya Oyma Mekânlar

Yapılan çalışma neticesinde Kızılkaya köyünde dört adet kaya oyma mekân tespit edilmiş olup bunlar yer altı şehri özelliğine sahip değildir. Yer altı şehirleri Kızılkaya 5 km. kadar mesafede bulunan Selime kasabası ile Nevşehir ve çevresinde çok fazla görülmektedir (Resim: 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316).

4.6.1. Malzeme ve Teknik

⁶⁷ Duran- Baş- Özcan, 2016, s.34, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 94, 95, 96, 110, 111, 112, 140, 141, 190, 191.

⁶⁸ Soyel, 2009, s. 93.

⁶⁹ Boucher, 1998, s.19.

İncelenen tüm kaya oyma mekânlarda malzeme olarak bölgenin kayaç yapısını oluşturan kireçtaşının oyulması ile kesme ve moloz taş; teknik olarak da kaya oyma ve yığma tekniği kullanılmıştır.

4.6.2. Yapı Elemanları ve Tipleri

Kızılıkaya köyü halkının rivayetlerine ve mimari üsluba göre her ne kadar Kapadokya bölgesi sınırları içerisinde yer alsa da burada yer altı şehirleri bulunmamakta, sadece kayadan oyma, genellikle ev şeklinde dolayısıyla barınma ve konaklama amacıyla kullanılmış birtakım yaşam alanları bulunmaktadır. Yapılan çalışma kapsamında incelenen bu yapıların üçü bu tür yapılar olup diğeri bir kilise olmak üzere toplam dört adet kaya oyma mekân incelenmiştir (Resim: 166-241), (Çizim: 33, 34, 35, 36). Bu mekânlar, yumuşak volkanik tabakanın oyulması neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu mekânların ilk kez ve ne zaman yapıldıklarına dair net bir bilgi bulunmamakla beraber yine köy halkının rivayetlerine ve mimari üsluplarına göre Geç Roma ya da Erken Bizans dönemi yapıları olabileceği tahmin edilmektedir. Keza bu yapılar, 19.yy. da çoğunlukla ev olarak kullanılmıştır. Bu mekânlar, incelenen kilise de dâhil olmak üzere yıllar içerisinde ev olarak kullanımdan çıkıp daha çok ahır biçiminde kullanılmış ancak günümüzde kaderine terk edilmiş durumdadır. Köyün eski yerleşim alanı olması sebebiyle bu mekânların içinde bulunduğu alan afet bölgesi ilan edilmiş ve bu güzide mekânlar terk edilmiştir. Genellikle harabe şeklinde günümüze kadar gelebilmiş bu yapıların içerisinde ocak, mutfak, tandır evi, tuvalet vb. bölümler bulunmaktadır. Ancak Kızılıkaya’da tespit edilip incelenen kaya oyma mekânlarında bu tür bölümlere rastlanılamadığı gibi bu mekânların çoğunlukla eklentisiz ve sade olduğu görülmektedir.

Yer altı şehirleri, işlenmeye uygun alanlarda, yer altında ve yer üstünde özel mekânlar meydana getirmiş yapılardır. Akyürek’e göre ilk defa ve ne zaman yapıldıkları ile ilgili kesin bir bilgi yoktur. Ancak günümüzdeki bulgulara göre MS. 5.-10.yy. Bizans dönemi verileri mevcut durumdadır.⁷⁰ Bu yapılar çoğunlukla barınma, dinsel ve savunma maksadıyla kullanılmıştır. Kapadokya bölgesindeki yer

⁷⁰ Akyürek, 1998, s.227.

altı şehirlerine ve kaya oyma mekânlara Uçhisar, Ürgüp, Orta Hisar, Gülşehir, Zelve, Soğanlı, Erdemli, Aksaray, Ihlara, Tavasun, Himmetdede, Süleymanlı, Mimar Sinan, Talas, Gesi, Bünyan, Karaman-Manazan'da rastlanmaktadır.⁷¹ Bixio'ya göre yer altı şehirlerinin sayısı hakkında pek çok fikir görüş ortaya atılmıştır. İtalyan araştırmacılar 175 tane olduğunu öne sürmektedir.⁷² Gülyaz ve Yenipınar'a göre bir başka ekip Kapadokya'da 150-200 civarında yeraltı şehri olduğunu belirtmektedir.⁷³ Bu sayı, koruma kurullarının çalışmalarında tescili yapılmış kaya oyma ve yeraltı mekânlarla artış göstermiştir.

Bixio'nun yaptığı tipolojiye göre yer altı yapıları; doğal oyuklar ve yapay oyuklar olarak iki ana grupta incelenmektedir: Yapay oyuklar, insan eliyle biçimlendirilen oyuklar olup kendi içerisinde yeryüzündeki oyuk yerleşmeler (peribacaları, kaya kiliseleri, kaya mezarları vb.) ve yer altı yapıları olarak ikiye ayrılmaktadır (yer altı şehirleri, su tünelleri vb.). Demirci'deki Kızılarkalesi Yer altı Şehri “yeryüzündeki oyuk yerleşmeler” tipi içerisinde yer almaktadır.⁷⁴ Erkan Aygör de “Aksaray Demirci Tarihi Yapıları” isimli kitabında katalog ve değerlendirme bölümlerinde Kızılarkalesi Yer altı Şehri'nden belgeler eşliğinde bahsetmektedir.⁷⁵ (Resim: 572, 573, 574).

Eyice'nin kaya oyma mekânlarla ilgili yaptığı tipolojiye göre ise Demirci'deki Kızılarkalesi beşinci tipte yer almaktadır. Buna göre, bir dağın içinin tabakalar halinde ihtiyaca göre katlar dâhilinde bölündüğü ve tüneller aracılığı ile bağlandığı bir tasarımdır.⁷⁶ Burası dört katlı bir yer altı şehri olup içinde tüneller birbirine bağlantı sağlamaktadır. Keza, işlevsel mekânlar belli bir gereksinim sonucunda meydana getirilmiştir.

⁷¹ Komisyon, 1989, s.24.

⁷² Bixio, 1993, s.44.

⁷³ Gülyaz- Yenipınar, 2003, s.38.

⁷⁴ Bixio, 1993, s.47.

⁷⁵ Aygör, 2020, s.37, 60, 124, 125.

⁷⁶ Eyice, 1971, s.184.

Arıbaş ve Yıldırım'a göre Demirci Kasabası'nın yakın çevresinde de buna benzer yer altı şehirleri mevcuttur. Demirci Kasabası sınırları içinde Göktaş Yer altı Şehri bulunurken Demirci Kasabası yakınında Çukurören Yer altı Şehri ve Saratlı Yer altı Şehri bulunmaktadır.⁷⁷

Tüm bunların yanı sıra Kızılkaya'da bulunan kaya oyma mekânlar yer altı şehri olarak değil de ev ve kilise biçiminde kullanım alanına sahip tek katlı yapılardır. Bunlar yer altına inilen ve yer üstüne çıkılan yapılar olmadığı, dolayısıyla tek katlı yapılar olduğu için yer altı şehri özelliği göstermemektedir. Bu çalışma kapsamında incelenen 2 no.lu kaya oyma mekân hariç diğer üç kaya oyma mekân ev olarak kullanılmış olup daha sonra bu dört yapının hepsi de köy halkının da verdiği bilgiler doğrultusunda ahır olarak kullanılmış ancak günümüzde kaderine terk edilmiştir. 2 no.lu kaya oyma mekân hakkında yapılan çalışmalar neticesinde buranın bir kaya kilisesi olduğu kanısına varılmıştır (Resim: 176-192), (Çizim: 34). Bu kanıya gerek köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda, gerekse yapının içinde bir apsise ve sütun başlıklarına rastlanması sonucunda varılmıştır. Keza, 2 no.lu kaya oyma mekân olan kilisenin de incelenen diğer kaya oyma mekânlar gibi 19. yy. da ev biçiminde kullanıldığı hem köy halkının verdiği bilgilere göre, hem de yapıların mimari üslubuna dayanılarak kuvvetle muhtemeldir.

4.6.3. Plan Tipleri

İncelenen kaya oyma mekânlarının her biri tek katlı olup dikdörtgen plan tipinde inşa edilmiştir. Buna benzer plan tipindeki kaya oyma mekânlar Batman'ın Hasankeyf ilçesinde de görülmektedir (Resim: 575-615), (Plan: 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104). İbrahim Çakmak, 2021 yılında yayımlanan "Hasankeyf ve Çevresinde İncelenen Çok Amaçlı Kullanım Gördüğü Düşünülen Bir Grup Kaya Oyma Mekân" isimli yüksek lisans tezinde bu yapıların her birini detaylı bir biçimde ele almıştır.⁷⁸

⁷⁷ Arıbaş-Yıldırım, 2012, ss.204-206.

⁷⁸ Çakmak, 2021, ss.19-75.

4.6.4. Süsleme

İncelenen kaya oyma mekânlardan 1 no.lu kaya oyma mekânda herhangi bir süsleme özelliği görülmezken; 2 no.lu kaya oyma mekânın (kilise) sütun başlıklarında kılıç formlu nesnel bir süsleme (Resim: 181, 182) ve sütun başlıklarından templona açılan bölümde başında fesi andıran kıyafet giyimli insan görünümüne sahip figürlü bir süsleme görülürken (Resim: 183); 3 no.lu kaya oyma mekânın ana mekânının batısındaki mekânda bir ögenin baş, göz ve gövde kısımlarının olduğu taşlarda tahmin edilen ama insan ya da hayvan olduğu kestirilemeyen figürlerin olduğu süslemeler görülmekte (Resim: 214); 4 no.lu kaya oyma mekânın kuzey mekânının sütun başlığındaki kediyi andıran figürlü ve gülü andıran bitkisel süslemeler (Resim: 231), 4 no.lu kaya oyma mekânın kuzey mekânının sütun başlığı yanında ve tavan altında bulunan insan görünümlü figürlü süslemeler (Resim: 232) ve yine 4 no.lu kaya oyma mekânın kuzey mekânının sütun başlığında bulunan köpek, ayı ve kuşu andıran figürlü süslemeler görülmektedir (Resim: 233).

4.6.5. Tarihlendirme

Kızılkaya’da yapılan çalışma doğrultusunda incelenip tespit edilen tüm kaya oyma mekânlarının gerek köy halkının verdiği bilgilere göre, gerekse çevre yerlerde incelenen yapıların mimari üsluplarına göre Geç Roma veya Erken Bizans dönemi yapıları olabileceği tahmin edilmekle birlikte bu yapıların 18.yy. sonu veya 19.yy. başlarında barınma ve konaklama ihtiyaçlarının giderildiği mesken olarak yani ev biçiminde kullanıldığı yapıların içindeki pencere ve giriş açıklığından da anlaşılmaktadır.

4.7. Mezar Taşları

Yapılan çalışmada Kızılkaya köyünde eski yazılı olan beş mezar taşı tespit edilmiş olup bunlar köyün eski yerleşim alanının başladığı noktada yer alan Kızılkaya Köyü Mezarlığı’nda bulunmaktadır.

4.7.1. Mezar Taşı Tipleri

Çalışma kapsamında köyde tespit edilip incelenen beş mezar taşından 1 no.lu mezar taşı dikdörtgen formlu, tepe kısmı hafif sivri ve dairesel (Resim: 242), (Çizim: 37); 2, 3 ve 4 no.lu mezar taşları dikdörtgen formlu, sivri kemer tepelikli (Resim: 243, 244, 245), (Çizim: 38, 39, 40); 5 no.lu mezar taşı da düşey dikdörtgen formlu olup sarık bir başlığa sahiptir (Resim: 246), (Çizim: 41). Kağancan Ayaz'ın 2022 yılında yayımlanan "Bursa Yenişehir Tarihi Yapıları" isimli yüksek lisans tezinde de dikdörtgen formlu, sivri kemer tepelikli mezar taşı örnekleri bulunmaktadır.⁷⁹ (Resim: 616, 617, 618), (Plan: 105, 106, 107). Edirne Şahabettin Paşa Camii haziresindeki mezar taşları⁸⁰ (Resim: 619, 620) ve Bursa İnegöl Kavaklaraltı Mezarlığındaki muhacirlere ait mezar taşları (Resim: 621, 622) arasında düşey dikdörtgen formlu mezar taşı örnekleri görülmektedir.⁸¹ Keza, yine Kağancan Ayaz'ın 2022 yılında yayımlanan "Bursa Yenişehir Tarihi Yapıları" isimli yüksek lisans tezinde de bu tarz mezar taşı örnekleri bulunmaktadır.⁸² (Resim: 623, 624), (Plan: 108, 109).

4.7.2. Başlık Tipleri

İncelenen mezar taşlarından 1, 2, 3 ve 4 no.lu mezar taşlarında herhangi bir başlık tipi görülmezken 5 no.lu mezar taşında bir sarık başlık görülmektedir. Bu tip başlıklara benzer örnekler, İstanbul'un Üsküdar ilçesinde bulunan Çingene Fırını (Karakadı) Camii'nin Haziresi'ndeki bazı mezar taşlarında da görülmektedir.⁸³ (Resim: 625).

4.7.3. Malzeme ve Teknik

Çalışma kapsamında incelenen mezar taşlarının hepsinde kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği kullanılmıştır.

4.7.4. Kitabe Metinleri

⁷⁹ Ayaz, 2022, s.123, 177, 178, 179, 293, 294, 297.

⁸⁰ Karademir-Kunt, 2019, ss.329-356.

⁸¹ Çetinaslan, 2013, ss.184-194.

⁸² Ayaz, 2022, s.123, 124, 179, 296.

⁸³ Yariş- Yariş, 2016, s.740, 749, 753.

İncelenen mezar taşlarının üzerinde yer alan kitabe metinlerinin hepsinde ölen kişinin adı, onun adına edilen dua ve ölüm tarihi gibi bilgiler yer almaktadır. Mezar taşlarının tümünde celi sülüs yazı çeşidi kullanılmıştır.

4.7.5. Süsleme

İncelenen mezar taşlarından 1, 2, 3 ve 4 no.lu mezar taşlarında herhangi bir süsleme özelliği görülmezken 5 no.lu mezar taşının tepesinde sarık bir başlık bulunmaktadır (Resim: 246), (Çizim: 41). Bu başlık, mezar taşının tepesinde nesnel bir süsleme özelliği göstermektedir.

4.7.6. Tarihlendirme

İncelenen mezar taşlarının kitabe metinlerinden anlaşıldığına göre 1 no.lu mezar taşı 1869 yılında, 2 no.lu mezar taşı 1895 yılında, 3 no.lu mezar taşı 1881 yılında, 4 no.lu mezar taşı 1901 yılında ve 5 no.lu mezar taşı 1881 yılında inşa edilmiştir. Dolayısıyla çalışma kapsamında tespit edilip incelenen tüm mezar taşları Geç Osmanlı dönemine tarihlendirilmektedir.

4.8. Ticaret Yapıları

4.8.1. Dükkânlar

İncelenen ticaret yapılarından köyde bir adet tarihi dükkân tespit edilmiştir. Burası demir işlerinin ağırlıklı olarak yapıldığı bir yapı olup köyün ileri gelenlerinden ve dükkânın dedesinden babasına ve babasından kendisine devredildiği üçüncü kuşak demir ustası olan Arif Yöney'in hali hazırda çalıştırdığı bir iş yeridir. Dükkânı kendisi çalıştırdığı için de dükkânın ismi "Demirci Arif Ağa Dükkânı" diye geçmektedir (Resim: 247-261), (Çizim: 42).

4.8.1.1. Malzeme ve Teknik

Arif Yöney'in aktardığı bilgilere göre bu yapı daha önceleri köyün eski yerleşim alanında yer almaktayken tamamen yıkılmış olup sonraları köyün yeni yerleşim alanına yine aynı tasarımla ve malzemeler ile yapılmış ancak köydeki tek

tarihi yapı olarak günümüze kadar gelebilmiştir. Yapıda malzeme olarak köydeki pek çok yapıda kullanıldığı gibi kesme, moloz ve kaba yonu taş kullanılmıştır. Köyün eski yerleşim yerindeki halinin şu an ayakta duran halinden tek farkı, teknik olarak yığma tekniğinden ziyade yapının özellikle duvar kısımlarında kaya oyma tekniğinin de kullanılmış olmasıdır. Bununla birlikte bu anlatılanlar ile ilgili yapı daha önceleri tamamen yıkılmış olduğundan yapının eski haline dair herhangi bir belge mevcut olmadığından bunun sadece bilgisi verilmiştir.

4.8.1.2. Plan Tipleri

Ticaret yapısı olarak incelenen dükkân, tek katlı, kareye yakın dikdörtgen planlı olup düz toprak damlı inşa edilmiştir. Demirci⁸⁴ (Resim: 286, 447), (Plan: 110) ve Güzelyurt'ta⁸⁵ da bu tarz uygulamaya sahip dükkânlar bulunmakta ancak buralardaki dükkânlar tonoz üzeri düz toprak damlı bir biçimde yapılmıştır (Resim: 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634).

4.8.1.3. Süsleme

İncelenen yapıda herhangi bir süsleme özelliği görülmemektedir.

4.8.1.4. Tarihlendirme

İncelenen yapının kitabesi bulunmamaktadır. Yapı, her ne kadar sonraları köyün yeni yerleşim alanına tekrar yapıлып eski halindeki hizmeti vermeye devam etse de Arif Yöney'in verdiği bilgilere ve yapının mimari üslubuna göre 20.yy. başlarına tarihlendirilmektedir.

⁸⁴ Aygör, 2020, s.57.

⁸⁵ Komisyon, I, 2009, ss.78-80.

5. SONUÇ

Kızılıkaya'nın kendine has tarihsel dokusu ve mimari varlığı onun tarihsel ve mimari anlamda ne kadar donanımlı olduğunu şüphesiz gözler önüne sermektedir. Ancak ne yazık ki onun bu denli donanımlı oluşunu, pek çok araştırmacı ve akademisyen gözlerinden kaçırmıştır. Hâlbuki Aşıklıhöyük de bu köyün alanı içinde yer almaktadır. Kızılıkaya, sanat tarihi ve mimari bağlamda gelecekte Aşıklıhöyük kadar kazı ve diğer faaliyetler hususunda ilgi görüp çalışma yapılan bir yer olursa en az onun kadar değer görür ve bu değer kültürel ve turizm faaliyetlerinin de katlanarak artmasına hatta katma değeri yüksek bir yer olmasına katkı sağlayabilir.

İncelenen eserler, her ne kadar ağırlıklı ev mimarisine girse de son derece zengin bir mimari çeşitliliğe sahiptir. Kızılıkaya'da kırsal mimari yapılarının inceleme arazisi ve daha sonraları afet bölgesi ilan edilen bölüm, 19.yüzyıldan başlayıp 20.yüzyılın ikinci devresine kadar sürmüştür. Bundan sonra yeni yerleşim alanında yaşamaya başlayan köy sakinleri eski yerleşim alanının dokusundan gittikçe uzaklaşmakla birlikte bunların çok az bir bölümü eski bölümde yaşamaktadır. Onlar da eski bölümün başladığı mezarlık civarındaki birkaç evde yaşamaktadırlar.

Kızılıkaya'da günümüze kadar gelen tarihi yapılar arasında evler ilk sırada yer almaktadır. Çünkü köydeki tarihi yapılar içerisinde en fazla yer bulan yapılar, sivil mimari kategorisine giren evler olmaktadır. Kızılıkaya evlerinin mimari kimliği gerek civarındaki Gülağaç, Demirci, Güzelyurt ve Selime; gerekse Aksaray, Ürgüp, Göreme, Avanos, Ortahisar, Uçhisar, Nevşehir, Niğde, Kayseri gibi tarihi ve turistik atmosferi bulunan yerlerde görülen tamamlayıcılık, kendi işlevsel ve geleneksel kaideleri ile biçimlenen bir konumdadır. Kırsal mimarinin hüküm sürdüğü ekonomik yaşamda hayatlı yani avlulu konut, son derece yaygın bir plan tipi olarak yüzyıllardır kullanım alanına sahip olup Kızılıkaya gibi volkanik arazinin hâkim olduğu yerlerde de kullanılmaktadır. Hayatsız yani avlusuz, divanhaneli yani eyvanlı evler de diğer ev plan tiplerinden olup yine avlusuz koridora sahip evler de civar yerlerde ve Kapadokya'da görülebilmektedir. Bu bölgelerde sıkça karşılaşılan tandır evi, mutfak, ahır ve tandır damı da kırsal tarımın olmazsa olmaz geçim kaynağında yer edinen öğelerdir. Bu durum göstermektedir ki, geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan bu

bölgelerde tandır evi, mutfak, ahır ve tandır damı temel faktör olarak değerlendirilmektedir. Keza, Kızılkaya'nın çok yakınında bulunan Aşıklıhöyük'ün mimari kimliği buna en uygun örnek olarak verilebilir. Cephe mimarisi ve pencere süslemelerindeki ayrıntılı işçilik de Kızılkaya'daki evlerin diğer önemli özellikleri arasında yer almaktadır. Avrupa sanat ve mimarisinin tesirlerini gösteren bu uygulamalar arasında; düşey köşe silmeleri, yatay kat ayrımları, yuvarlak, teğet, sivri, üçgen alınlıklı gibi farklı pencere kemerleri ve profilli silmeler görülebilmektedir. Kapadokya bölgesinin işçilik ve tasarımında en itinalı emsallerden biridir denilebilmektedir. Bununla beraber, tarihi yapıların özellikle de evlerin çoğu ne yazık ki günümüzde sanıldığı kadar iyi durumda değildir. Buralarda ticari yapılar da mühimdir ancak artık pek çoğu işlevini yitirmiş veya kaderine terk edilmiştir. Kızılkaya'da çok fazla işyeri yoktur. Bu yüzden burada yaşayanların çoğu Aksaray'ın merkezinde çalışmakta, kimisi de tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Dolayısıyla köyde ticari yapılar hemen hemen yoktur. Olanlar da daha sonraları yapıldığı için tarihi yapı özelliği göstermez. Zaten ticari yapılar yeni yerleşim alanına konumlanmıştır. Köyde bir berber, bir bakkal, bir ekmek fırını ve bir de çay ocağı bulunmaktadır. Genellikle tek katlı yerler olup bölgenin geneli gibi taş malzemeden ve müstakil yapılmışlardır. Bunlar kaynaklarda ve köy halkının verdiği bilgiler doğrultusunda çok fazla geçmişi olmayan yapılardır. Bununla beraber, köyün eski yerleşim alanında uzun yıllar önce tarihi bir dükkân varmış ancak zamanla yıkılmış ve terk edilmiş olunup bunun yerine yine aynı mimari tasarım, plan, yapı malzemesi ve yapım tekniğiyle orijinaline sadık kalınarak köyün yeni yerleşim alanına da tek katlı, kareye yakın dikdörtgen planlı olup düz toprak damlı bir biçimde inşa edilmiştir. Köyün gerek eski yerleşim alanında yıkılan, gerekse yeni yerleşim alanında ayakta duran ve hizmet veren dükkânlar tarihi yapılardır. Köyün ileri gelenlerinden biri olan ve hali hazırda yeni yerleşim alanındaki dükkânı çalıştıran demir ustası Arif Yöney hem yıkılan dükkânın, hem de günümüzdeki dükkânın tarihi yapılar olduğunu, yıkılan dükkânın üzerinden geçen zamandan bu yana her iki yapının da dedelerinden kalan yapılar olmasına ve kendisinin üçüncü kuşak olarak hali hazırda ayakta duran dükkânı çalıştırmasına bağlamaktadır.

Kızılkaya’da en eski yapı olarak genelde evler bulunduğundan eski diye çok fazla tabir edilebilecek yapı bulunmamaktadır. Eski yerleşim alanındaki evlerin, sarnıçların arasında yıkılmış ve kaderine terk edilmiş bir tane eski bir cami tespit edilmiştir. Buranın bir cami olduğu, yıkılan ve muhtemelen çiniden yapılmış sarı beyaz, mavi ve lacivert renklerin olduğu, ortasındaki beyaz rengin üzerinde daire şeklinde işlemelerin olduğu mihraptan anlaşılabilmektedir. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Üstü tamamen yıkılmıştır. Caminin içi adeta yıkılmış bir ev gibi boş kalmıştır ancak bu alanda iki tane bağımsız ayak bulunmaktadır. Cami, enine gelişen, mihraba dik, üç sahınlı yapılmıştır. Bu plan tipi, Türkler bölgeye geldikten sonra Konya, Karaman ve Aksaray civarında çok benimsenen ve uygulanan bir cami plan tipi olmuştur.

Köyün eski yerleşim alanında ağırlıklı olarak her ne kadar evler bulunsa da yer yer su yapılarından sarnıç ve çeşmeler de görülmektedir. Keza, köprü ve değirmen de köyün su yapıları arasında yer almaktadır. Sarnıç ve çeşmeler köydeki pek çok ev gibi kendi kaderine terk edilmiş halde ayakta durmakta ancak kullanılmamaktadır. Değirmen ise kapıya yakın olan yerde “kapı taşı” olarak tabir edilen duvara bitişik bir biçimde inşa edilmiş taşların arasındaki çark olup bu çarkın su girişi bulunduğundan dolayı su değirmeni olarak kullanılmakla birlikte daha önceleri un değirmeni olarak da kullanıldığı köyün bir demir ustası olan Arif Yöney tarafından rivayet edilmektedir. Tüm bu su yapıları arasında yeni yerleşim alanında bulunan 4 no.lu çeşme ile bahsi geçen değirmen hali hazırda kullanılmaktadır, diğer su yapıları kaderine terkedildiğinden dolayı kullanılmamakta ancak hâlâ ayakta durmaktadır. İlerleyen zamanlarda tüm bu su yapıları da köydeki diğer tarihi yapılar gibi tescil işlemi görüp her biri rölöve ve restorasyonu çalışması görürse daha fazla tanınır hale gelecek, bu sayede pek çok akademik ve bilimsel çalışmalara aracılık edecek ve aynı zamanda turizme kazandırılabilir.

Kızılkaya kaya oyma mekânları, hem jeolojik yapıdan dolayı, hem de mimari öge olarak Kapadokya’da pek çok örneği görülen kaya yerleşmelerinin benzerliğini göstermektedir. Yeryüzünde bulunan oyuk yerleşmeler tipi içindeki kaya oyma mekânları dağa bakan yamaçta yer almaktadır. Bunların her biri dikdörtgen planlı olup

bazılarının pek çok mekânı bulunduğundan dolayı bunlar kompleks yapı özelliği göstermektedir. İncelenen kaya oyma mekânlardan bir adet kaya kilise tespit edildiğinden bu yapı köyün Hristiyan dini ve kültürü açısından da büyük bir potansiyele sahip olduğunu kanıtlamakla birlikte şu an köydeki yapılarla ilgili herhangi bir tescil işlemi yapılmadığından keşfedilmemiş bir vaziyettedir. İlerleyen zamanlarda tescil, rölöve ve restorasyon çalışmaları yapılırsa son derece estetik bir hal alacak ve bunun neticesinde de hem bu yapı hem de diğer kaya oyma mekânlar gerek akademik ve bilimsel çalışmalar, gerekse turizm çalışmaları için değerli bir konuma gelecektir.

Kızılkaya köyü sivil mimari açısından zengin bir yer olmasına rağmen dini mimari açısından zengin bir yer değildir. Köyde üst örtüsü tamamen yıkılmış cami dışında eski yazılı olan beş mezar taşı tespit edilmiş olup bunlar köyün eski yerleşim alanının başladığı noktada yer alan Kızılkaya Köyü Mezarlığı'nda bulunmaktadır. İncelenen mezar taşlarının hepsinde kesme taş malzeme ve zemin oyma tekniği kullanılmıştır. Formları itibariyle 1 no.lu mezar taşı dikdörtgen formlu, tepe kısmı hafif sivri ve dairesel; 2, 3 ve 4 no.lu mezar taşları dikdörtgen formlu, sivri kemer tepelikli; 5 no.lu mezar taşı da düşey dikdörtgen formlu olup sarık bir başlığa sahiptir. Her biri Geç Osmanlı dönem özelliği gösteren Osmanlı Türkçesi ile yazılmış mezar taşları olup 5 no.lu mezar taşı dışında sade bir görünüme sahip olduğundan hiçbirinde süsleme özelliği görülmemektedir. Süsleme özelliğini bir tek 5 no.lu mezar taşının tepesinde bulunan sarık bir başlık göstermektedir. Bu başlık, mezar taşının tepesine nesnel bir süsleme özelliği katmaktadır. Görülmektedir ki Kızılkaya, mezar taşı bakımından her ne kadar çok fazla tarihi bir atmosfere sahip olmasa da bulunduğu bölgenin sadece sivil mimari açısından değil, aynı zamanda dini mimari açısından da Geç Osmanlı dönemi etkilerini günümüze kadar getirip taşıması bakımından önemli tarihi yapılar sunmaktadır. Ancak Kızılkaya'daki tarihi yapıların herhangi bir tescilleme işlemi söz konusu olmadığından bu önemli ve değerli yapılar henüz pek bilinmemekle birlikte ilerleyen zamanlarda tescilleme işlemiyle beraber yapıların rölöve ve restorasyon çalışmaları olursa burası dini mimari açısından da daha değerli ve tanınır duruma gelebilecektir.

Kızılkaya köyünün tabii atmosferi, kır yerleşmesini en iyi anlatan bir öge olarak kendini göstermektedir. Volkanik taşlardan oluşan yerleşmeler, yağma şeklindeki yapılar, su, iklim, bitki örtüsü yerleşmeye karakter kazandıran öğeler olmaktadır. Bu öğeler, köyün içindeki bahçelerin ağaç ve bitkilerinden, plato etrafındaki otlardan, Melendiz Çayı'nın doğaya kaynaklık ettiği canlılığa varıncaya dek neredeyse her unsurunda görülebilmektedir. Kızılkaya'nın kırsal mimarisinin biçimlenmesinde sosyoekonomik verilerin büyük önemi vardır. Tarihsel süreç içerisinde tarım ekonomisinin mevcudiyeti, kıt imkânlarla gereksinimlerin yeterli mekânlarda çözüme kavuşturulmasını mümkün kılmıştır. Birey ve toplum ekseninde diğer bir etki olarak sosyokültürel etkiden bahsedilebilmektedir. Bireyin kişiliği, içinde yaşadığı toplum ve çevre ile şekillendiğinden gelenek, görenek, örf ve adetler onun kişiliğini temsil etmesinde öncü bir görev üstlenmektedir.

Sağlanan bütün bilgi ve veriler ışığında, Kızılkaya köyünde kültürel kimliğin birey ötesi haline gelmiş olması, buranın Kapadokya bölgesinde yer alması ve ne yazık ki henüz keşfedilmemiş tarihi ve mimari pek çok enstrümana sahip olması gibi özellikleri buranın zengin bir kültürel birikim ve miras mevcudiyetinin en büyük kanıtıdır. Çünkü tarihi ve mimari donanımının henüz pek çok araştırmacı ve akademisyen tarafından keşfedilmemiş olması buranın kıymetini kat kat artırmakla birlikte ilerleyen zamanlarda en az Aşıklıhöyük kadar bir açık hava müzesi olmasına işaret etmektedir. Bununla beraber, burada henüz tescili sağlanmamış tarihi ve kültürel donanıma sahip kır mimarisi öğeleri, farklılaşan ve gittikçe küreselleşen sistem ve süreçlerin etkisinde kalarak, yıkılmaya, kaderine terkedilmeye ve nihayetinde yok olmaya maruz kalmaktadır. Bu yüzden Kızılkaya'nın tarihi ve kültürel mirasını gelecek kuşaklara ve sanat ve bilim dünyasına aktarabilmek adına buranın acilen dokusunun korunmaya ve basın ve yayın organlarında tarihi, mimari ve kültürel birikimine sahip çıkılması için gerekli reklam ve tanıtım faaliyetlerinin sıklıkla yapılması gerekmektedir. Bunun sonucunda Kızılkaya aynı zamanda bir turizm merkezi haline bile gelebilir.

Kızılkaya, sanatsal faaliyetler açısından, özellikle de bugüne kadar pek çok sinema filminin çekildiği bir plato konumundadır. Sinema filmleri bile köyün tarihi

atmosferinin yoğun olarak yaşandığı dağa bakan yamaç üzerindeki eski yerleşim alanı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çünkü buranın sadece tarihi ve mimari değil, doğal ve ekolojik bir atmosferi de bulunmaktadır. Eski yerleşim alanının hemen aşağısında bulunan Melendiz Çayı içindeki, kenarındaki ve etrafındaki pek çok kaz ve ördek gibi hayvanlarla iç içe olup çayın aktığı yol boyu uzanan ağaçlar bunun en açık kanıtıdır.

Kültürün tarihsel oluşu ve şimdiki zaman ile arasında bulunan bağ tam da geçmişle şu an yaşanan olayları ve olguları bir sentez halinde bireye ve topluma hatırlatma, belleğe kazınma faaliyetleri gerçekleştirir. Bireyler, içinde yaşadıkları toplumun ve çevrenin kültür varlıklarının geçmişini anımsayarak bunu günümüze aktarırlar. Bunun için bireyler kültürel, maddi ve manevi varlıklarının birer taşıyıcısı olarak bu misyon ve sorumluluğu üstlenip onların gelecekte vizyon sahibi olmaları için tüm bu değerlere sahip çıkmaları gerekmektedir.

Kır mimarisi, tarihsel devrimin en iyi şahidi olmaktan öte, aynı zamanda kültürel mirasın da koruyucusu ve taşıyıcı biçiminde kendini göstermektedir. Kızılkaya'nın kırsal yerleşiminin; sosyal, kültürel, mimari ve iktisadi yönlerden devamının sağlanabilmesi için bir planlama yapılması olmazsa olmaz bir gereklilik olmaktadır. Kızılkaya'da henüz Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KVKBK)'nın tescil tespit, kentsel sit alanı içerisinde hali hazır ve kadastro (mülkiyet) gibi çalışmaları yoktur ancak yapılacak bu çalışmalar Koruma Amaçlı İmar Planı ile uygulama boyutunda ele alınıp gerçekleştirilmelidir. Buranın kentsel ve üçüncü derece arkeolojik sit alanı olarak 04.03. 2016 tarih ve 3482 sayılı karar ile sadece sit alanı sınırları belirlendiğinden mimari yapılarının tescil işlemleriyle ilgili Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü'nün yapmış olduğu bir çalışma şu an için mevcut değildir ama ilerleyen zamanlarda böyle bir çalışma yapması ve bu çalışmanın da böyle bir duruma kaynaklık etmesi beklenmektedir. Kır mimarisi karakterini ortaya koyan geleneksel öğeler korunarak, yaşam kalitesini yükseltecek elemanlar irdelenip bir değerlendirme süzgecinden geçirilmelidir. Yapılacak bütün bu çalışmalar, yöre halkını da gözetecek bir biçimde ve onların da bu çalışmalara katkısını sağlayacak bir model ile sentez haline getirilebilir.

KAYNAKÇA

- Abdik, Neslihan Özcan, (2013), Kapadokya Bölgesi’ndeki Yerleşim Alanlarının Mimari Nitelikleri Bağlamında İrdelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), E.Ü.F.B.E., Kayseri.**
- Akok, Mahmut, (1953), “Köyde Yaşayan Mimari, Kayseri’nin Karaev Köyü Yapıları Üzerine Bir Etüd”, Arkitekt, ss. 7-8.**
- Akyürek, Engin, (1998), “M.S. IV.-XI. Yüzyıllar: Kapadokya’daki Bizans”, Kapadokya, İstanbul, ss. 226-395.**
- Aran, Kemal, (2000), Barınaktan Öte Anadolu Kır Yapıları, Ankara.**
- Arıbaş, Kenan- Yıldırım, Tahsin, (2012), Tarihin Başladığı Yer Gülağaç, Konya.**
- Aygör, Erkan, (2020), Aksaray Demirci Tarihi Yapıları, Konya.**
- Balcı, Semra Yıldırım, (2007), Orta Anadolu Obsidiyen Teknolojisi: Aşıklı Höyük Modeli, Tekno-Kültürel Kökeni ve Evrimi, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s.15.**
- Barışta, Hatice, Örcün, (1991), “Düz Damlı Konya Evlerinde Görülen Küp Bacalar”, Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildiriler, (Konya, 5-7 Mart 1990 Selçuk Üniversitesi), Ankara, ss. 35-45.**
- Bekleyen, Ayhan, (2007), “Diyarbakır Kırsalındaki Güvercin Evleri”: Boranhaneler, Karacalı (Tılalo Köyü), Trakya Univ J Sci, Sayı:8, ss. 99-107.**
- Bektaş, Cengiz, (2001), Halk Yapı Sanatı, İstanbul.**
- Berk, Celile, (1951), Konya Evleri, İstanbul.**
- Bixio, Roberto, (1993), “Surveys in The Underground Cities of Cappadocia”, XI. Araştırma Sonucu Toplantıları, Ankara, ss. 43-56.**
- Boucher, J., (1998), Traditional Water Power in the North of Spain, International Molinology, Journal of the International Molinological Society, No: 56, ss.18-22.**
- Budak, Ayşe, (2018), Mimarsız Mimarlık Kapadokya Bölgesi Kaya Oyma Camiler, Konya.**
- Budak, Yusuf- Yavuz, Arzu Özen, (2022), “Kapadokya Bölgesi - Uçhisar Evlerinin Kural Tabanlı Analizi”, Online Journal of Art and Design, Cilt:4, Sayı:10, ss.205-220.**

Büyükmihçi, Gonca, (2000), “Anadolu’da Konut: Nevşehir Evleri”, **Arkitekt**, Sayı: 478, ss. 58-72.

Büyükmihçi, Gonca, (2005), **Kayseri’de Yaşam ve Konut Kültürü**, Kayseri.

Cezar, Mustafa, (1971), **Sanatta Batıya Açılış ve Osman Hamdi**, İstanbul.

Çakıroğlu, Necibe, (1952), **Kayseri Evleri**, İstanbul.

Çakmak, İbrahim, (2021), **Hasankeyf Çevresinde Çok Amaçlı Kullanım Gördüğü Düşünülen Bir Grup Kaya Oyma Mekân**, (Yüksek Lisans Tezi), Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.

Çetinaslan, Mustafa, (2013), “İnegöl Kavaklaraltı Mezarlığındaki Muhacirlere Ait Mezar Taşları”, **İdil Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 6, ss. 160-188.

Çetiner, B., (1975), “Eski Türk Konutlarından Örnekler”, **Mimarlık**, Sayı: 136, ss.17-21.

Çorapçıoğlu, vdğ., (2008), **Kayseri Kırsalında Yöresel Mimari Özelliklerinin Belirlenmesi**, İstanbul.

Çorapçıoğlu, vdğ., (2008), **Yöresel Kırsal Mimari Kimlik**, Cilt: I-II, İstanbul.

Çulpan, Cevdet, (2002), **Türk Taş Köprüleri, Ortaçağ’dan Osmanlı Devri Sonuna Kadar**, Ankara.

Denel, Sevim, (1987), **Batılılaşma Döneminde İstanbul’da Tasarım ve Dış Mekânların Değişim Nedenleri**, Ankara.

Deniz, Bekir, (1976), **Aksaray ve Çevresindeki Türk Devri Yapıları Rehberi**, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), A.Ü.D.T.C.F., Ankara.

Dırık, Aytülü- Tekinalp, Pelin, (2022), “19. Yüzyılda Ürgüp’te Rumların Yaşadığı Mahallelerde Yer Alan Konutlar Üzerine Mimari Değerlendirme”, **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 39, Ankara.

Duran, Remzi- Baş, Ali- Özcan, Ruhi, (2016), **Konya Su Değirmenleri**, Konya.

Duran, Remzi- Baş, Ali- Özcan, Ruhi, (2016), **Tarihi Konya Köprüleri**, Konya.

Eldem, Sedat Hakkı, (1968), **Türk Evi Plan Tipleri**, İstanbul.

Erdal, Zekai, (2003), **Aksaray ve İlçelerindeki Evler**, (Yüksek Lisans Tezi), Y.Y.Ü.S.B.E., Van.

Erdal, Zekai, (2014), **Aksaray’da Türk Devri Mimarisi**, (Doktora Tezi), Y.Y.Ü.S.B.E., Van.

- Esin, Ufuk**, (1996), “On bin Yıl Öncesinde Aşıklı: İç Anadolu’da Bir Yerleşim Modeli”, **Tarihten Günümüze Anadolu’da Konut ve Yerleşme. Habitat II.**, İstanbul. ss. 31-42.
- Esin, Ufuk**, (2000), “Aşıklı Höyük Kurtarma Kazıları”, **Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)**, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Yayını No:4242, Ankara, ss.20-28.
- Esmer, Mehmet Ali**, (1992), **Avanos’un Eski Türk Evleri**, Ankara.
- Eyice, Semavi**, (1971), **Karadağ Binbir Kilise ve Karaman Çevresinde Arkeolojik İncelemeler**, İstanbul.
- Gülyaz, Murat Ertuğrul- Yenipınar, Halis**, (2003), **Rock Settlements and Underground Cities of Cappadocia**, Nevşehir.
- Harmankaya, Savaş**, ”Türkiye Neolitik Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme”, http://www.tayproject.org/downloads/Neolitik_SH.pdf (Erişim Tarihi: 25.10.2010).
- Hasol, Doğan**, (1998), **Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü**, İstanbul.
- İmamoğlu, Vacit**, (1992), **Geleneksel Kayseri Evleri**, Ankara.
- Kafecioğlu, Nuri**, (1949), **Orta Anadolu’da Köy Evlerinin Yapısı**, İstanbul.
- Kaprol, Timur**, (1999) “İstanbul Ferköy ve Kurtuluş (Tatavla) Bölgesinde Yer Alan Çok Katlı Kargir Konutların (XIX. YY. Sonu- XX. Y. Başı) Cephe Özelliklerinin Değerlendirilmesinde Tipolojik Bir Yöntem Denemesi”, **Osmanlı Mimarlığının 7. Yüzyılı Uluslararası Bir Miras**, İstanbul, ss. 308-317.
- Karademir, Murat- Kunt, İbrahim**, (2019), “Edirne Şahabettin Paşa Cami Hazinesi Mezar Taşları”, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 46, ss.329-356.
- Karpuz, Haşim**, (1992), “Karaman’da Eski Türk Evleri”, **Türk Halk Kültürü Araştırmaları**, Ankara.
- Karpuz, Haşim**, (1993), **Türk İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri**, Ankara.
- Karpuz, Haşim**, (2001), “Erzurum ve Konya Evlerinde Ahşap Malzeme Kullanımı”, (Editör: Aysun Özköse), **Ahşap Kültürü Anadolu’nun Ahşap Evleri**, Ankara, ss. 113-129.
- Karpuz, Haşim**, (2009), **Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya**, Cilt: I-II-III, Ankara.

- Kolay, Emre**, (2016), “Amasya’da Geç Dönem Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi Kamu Yapıları Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Yıl:4, Sayı: 29, Ağustos, ss. 482-502.
- Komisyön**, (1989), **Kapadokya Yeraltı Şehirleri**, Ankara.
- Komisyön**, (2009), **Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri**, Cilt: I-II, Aksaray.
- Komisyön**, (2009), **Aksaray Kültür Envanteri (Ağaçören- Eskil- Gülağaç- Ortaköy- Sarıyahşi)**, Aksaray.
- Komisyön**, (2009), **Niğde Kültür Envanteri**, Niğde.
- Komisyön**, (2012), **Anadolu’da Kırsal Mimarlık**, Bursa.
- Konyalı, İbrahim Hakkı**, (1974), **Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi**, Cilt: I-II-III, İstanbul.
- Kuban, Doğan**, (1970), “1968 Yazında Keban Baraj Bölgesinde Köy Mimarisi İncelemeleriyle İlgili Ön Rapor”, **Keban Projesi 1968 Yaz Çalışmaları**, ODTÜ Publication, Ankara.
- Kuban, Doğan**, (1996), **Türk Hayatı Evi**, İstanbul.
- Kuban, Doğan**, (2017), **Türk Ahşap Konut Mimarisi**, İstanbul.
- Kuşçu, Ayşe Dudu**, (2017), “Selçuklu Devleti’nin Moğol İşgali Altında Olduğu Dönemde Aksaray’da Geçen İki Mücadele ve Enteresan Sonuçları”, **Cappadocia Journal of History and Social Sciences**, ss. 103-110.
- Ötüken, Semiha Yıldız**, (1990), **İhlara Vadisi**, Ankara.
- Özbaşaran, M.- Duru, G.- Kayacan, N.- Erdoğu, B.- Buitenhuis, H.**, (2007), “Musular”, **Türkiye’de Neolitik Dönem, Anadolu’da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa’ya Yayılımı. Yeni Kazılar, Yeni Bulgular Vol. 1**, İstanbul, ss. 273-283.
- Özbek, Yıldırım- Arslan, Celil**, (2008), **Kayseri Kültür Envanteri**, Cilt: I-II-III, Kayseri.
- Özkan, Süleyman**, (1994), “Aksaray İli Arkeolojik Araştırmalarına Toplu Bakış”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Sayı: IX, ss. 159-172.
- Özyurt, Osman**, (1988), **Konya ve Çevresindeki Tarihi Su Sarıçları**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), S.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Schweinitz, H.-H. G.** (1906). “Ein Kleinasien, Ein Reitusflug Durch Das Innere Kleinasien im Jahre 1905”, **Uergüb: Dietrich Reimer**, Berlin.

- Sevin, Veli**, (1998), “M.Ö. I. Binyıl: Demir Çağı”, **Kapadokya**, İstanbul, ss. 170-193.
- Sezgin Haluk**, (2006), “Yöresel Konut Mimarisi ve Türkiye’deki Örnekleri Hakkında”, **Tasarım Kuram**, Sayı:4, ss. 1-20.
- Sezgin, Uğur**, (2002), XVIII. Yüzyılda Nevşehir ve İlçelerindeki Osmanlı Dönemi Dini Mimari Eserleri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Solmaz, Funda**, (2013), **Construction Techniques of Traditional Houses in Nevşehir; Case Study on Ürgüp, Mustafapaşa and İbrahimpaşa**, (Yüksek Lisans Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Soyel, Nurbanu, Tosun**, (2009), **Kuzey Kıbrıs’taki Tarihi Su Değirmenleri ve Kırsal Peyzajın Parçası Olarak Korunmaları İçin Öneriler**, (Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sözen, Metin- Tanyeli, Uğur**, (1996), **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul.
- Texier, Charles**, (2002), **Küçük Asya**, (Çev.: Ali Suat), Cilt: 3, Ankara.
- Tongal, Pınar Başak**, (2014), **Construction Techniques of Traditional Uçhisar Houses**, (Yüksek Lisans Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Topal, Nevzat**, (2009), **Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri**, Ankara.
- Tuncel, Metin**, (1998), “Oluşum Çağları”, **Kapadokya**, İstanbul, ss. 16-43.
- Yarış, Sahure- Yarış, Zülküf**, (2016), “Üsküdar’daki Çingene Fırını Camii (Karakadı Camii) Haziresi’ndeki Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 44, ss.738-756.
- Yavuz, Aysıl Tükel**, (1977), **Anadolu Selçuklu Mimarisinde Tono ve Kemer**, Ankara.
- Yenice, Tülay Karadayı**, (2012), **Aksaray Evlerinin Korunmasına İlişkin Bir Yöntem Araştırması**, (Doktora Tezi), S.Ü. F.B.E., Konya.
- Yörük, Doğan**, (1996), **16. Yüzyılın Başlarında Aksaray Kazası ve Kazanın İskanı**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), S.Ü.S.B.E., Konya.
- Yörük, Doğan**, (2005), **XVI. Yüzyılda Aksaray Sancağı**, Konya.
- Yörük, Doğan**, (2014), “XVI. Yüzyılda Konya Kazasında Su Değirmenleri ve “Bezirhaneler, **Turkish Studies**, ss.637-655, Ankara.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nigde/gezilecekyer/bor-bilginler-konagi>

<https://aksaray.ktb.gov.tr/Eklenti/7714,kegy1pdf.pdf?0>

<https://www.arkitera.com/gorus/kapadokya-mimarisinin-binlerce-yillik-oykusu/>

<https://www.gezbegen.com/kapadokyanin-en-merak-edilen-yeri-asmali-konak/>
[Erişim tarihi:05.07.2021].

<https://destinasyonkapadokya.com/blog/selcuklu-eserleri-mimarisi/>

facebookdemircikasabasi@aksaray

ÖZGEÇMİŞ

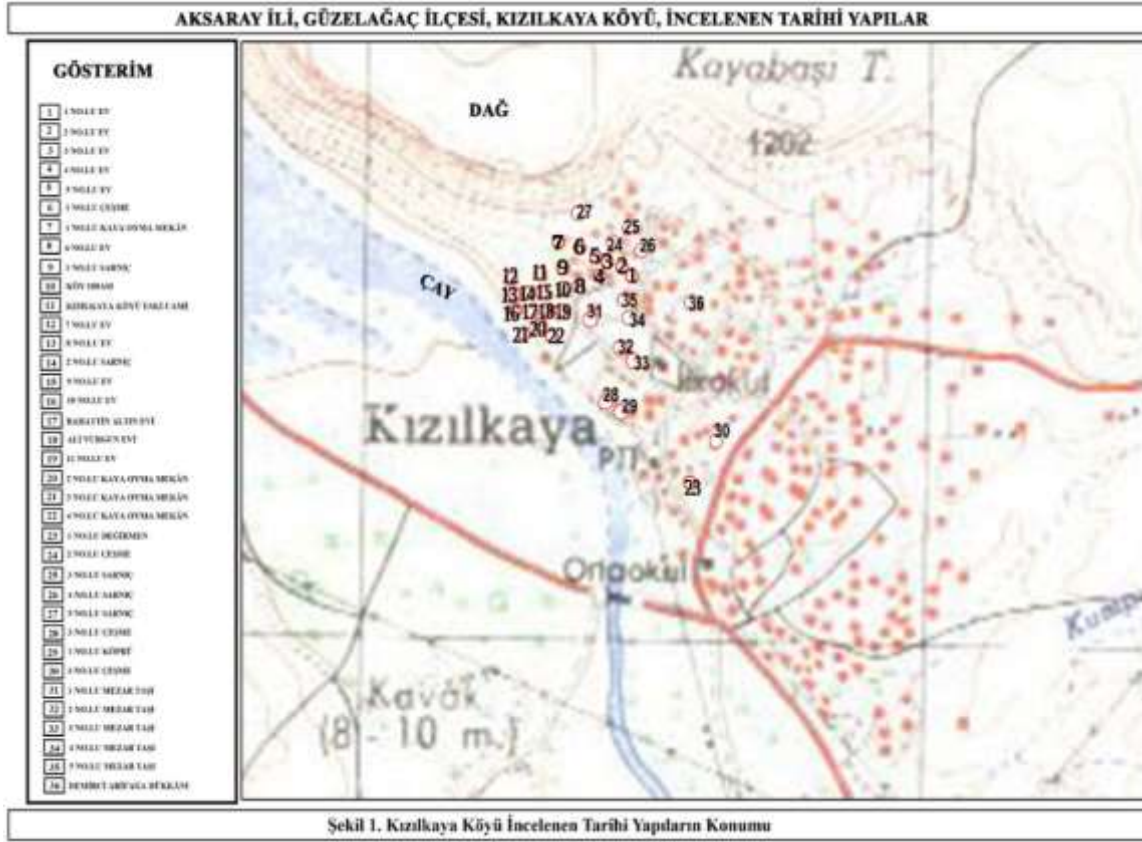
Adı Soyadı:	Ömer İÇİRGİN
Doğum Yeri:	Konya
Doğum Tarihi:	13.03.1981
Medeni Durumu:	Bekâr
Öğrenim Durumu	
Derece:	Okulun Adı:
İlköğretim:	Barbaros İlkokulu
Ortaöğretim:	M. Karacığanlar Mevlana Ortaokulu
Lise:	Meram Konya Lisesi
Lisans:	Anadolu Üniversitesi İktisat Bölümü, Anadolu Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, Selçuk Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü
Yüksek Lisans:	Selçuk Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Pamukkale Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Arkeoloji Bölümü, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü
Becerileri:	Sosyal Medya, İngilizce, Almanca, Osmanlıca, Epigrafi, Resim, Seramik, Piyano, Flüt, Gitar, Basketbol, Voleybol, Tenis, Masa Tenisi, Yüzme, Fitness, Treeking, Jumping, vs.
İlgi Alanları:	Sosyal Medya, Resim, Müzik, Seyahat, Tarih, Sanat tarihi, Arkeoloji, Felsefe vs.
İş Deneyimi: (Doldurulması isteğe bağlı)	Özkaymak Otel- Mutfak ve Bar Görevlisi, Apa Ortaokulu-Resim ve Matematik Öğretmenliği, 60.Yıl İlkokulu-İngilizce Öğretmenliği, Anadolu Üniversitesi AÖF- Büro Görevlisi, Karatay Halk Eğitim Merkezi Emlak Danışmanlığı Öğretmenliği, Selçuklu Halk Eğitim Merkezi Emlak Danışmanlığı Öğretmenliği
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar: (Doldurulması isteğe bağlı)	Prof. Dr. Mete Sezgin- 0332 2234423 Prof. Dr. Şafak Ünüvar-0533 5717120 Doç. Dr. Makbule Evrim Gülsünler-0332 2233667 Doç. Dr. Halil Akmeşe-0531 6752675
Tel:	0538 5255058
E-mail	icirgin@gmail.com
Adres:	Konevi Mah. Kalamış Sok. Özgür Apt. 11/9 Meram/Konya

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Kızılkaya Köyü İncelenen Tarihi Yapıların Konumunun Bulunduğu Askeri Harita (Google Maps'ten)

ŞEKİLLER

Şekil 1. Kızılkaya Köyü İncelenen Tarihi Yapıların Konumunun Bulunduğu Askeri Harita (Google Maps'ten)

ÇİZİMLER LİSTESİ

- Çizim 1.** 1 No.lu Ev Üst Kat Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 2.** 1 No.lu Ev Tandır Evi ve Samanlık Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 3.** 2 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 4.** 3 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 5.** 4 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 6.** 5 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 7.** 6 No.lu Ev Tandır Damı Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 8.** 7 No.lu Ev Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 9.** 8 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 10.** 8 No.lu Ev Oda Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 11.** 9 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 12.** 10 No.lu Ev Tandır Damı Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 13.** 11 No.lu Ev Samanlık Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 14.** Bahattin Altın Evi Zemin Kat Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 15.** Bahattin Altın Evi I. Kat Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 16.** Ali Vurgun Evi I. Kat Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 17.** Köy Odası Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 18.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Plan Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 19.** 1 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)
- Çizim 20.** 2 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 21. 3 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 22. 4 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 23. 5 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 24. 1 No.lu Çeşme Görünüş Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 25. 1 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 26. 2 No.lu Çeşme Görünüş Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 27. 2 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 28. 3 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 29. 4 No.lu Çeşme Görünüş Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 30. 4 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 31. 1 No.lu Köprü Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 32. 1 No.lu Değirmen Görünüşü Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 33. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 34. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kilise) Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 35. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 36. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 37. 1 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 38. 2 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 39. 3 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 40. 4 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 41. 5 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

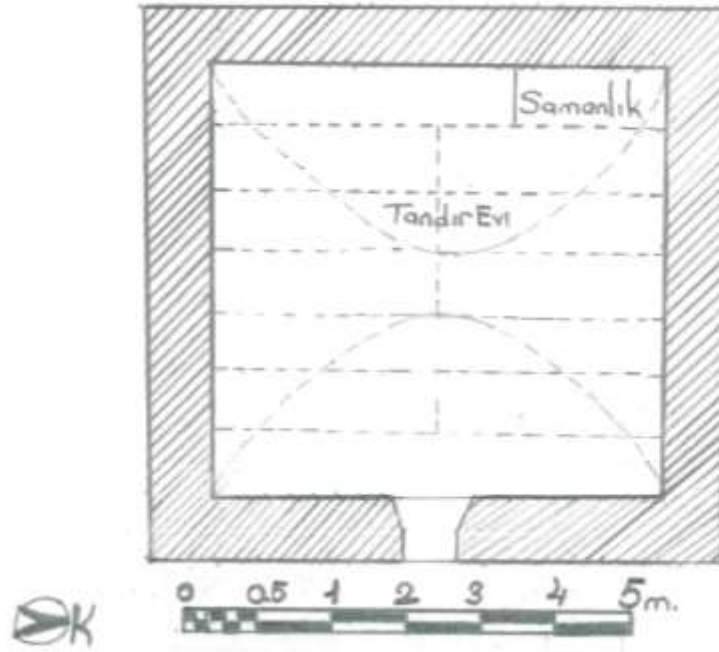
Çizim 42. Demirci Arif Ağa Dükkânı Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

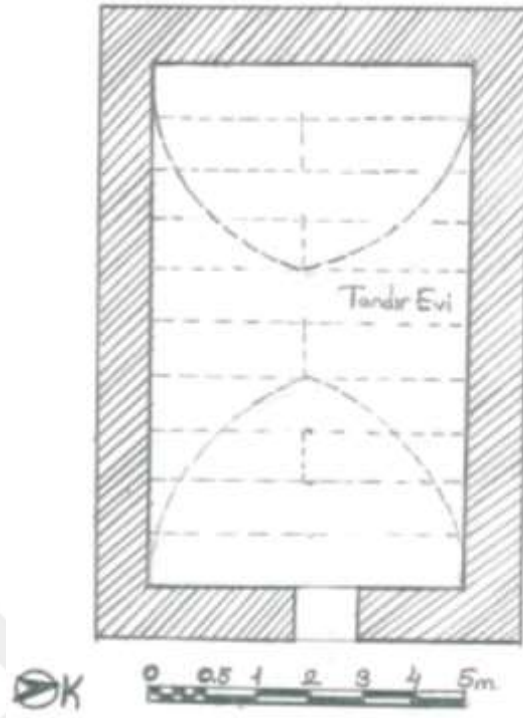
ÇİZİMLER

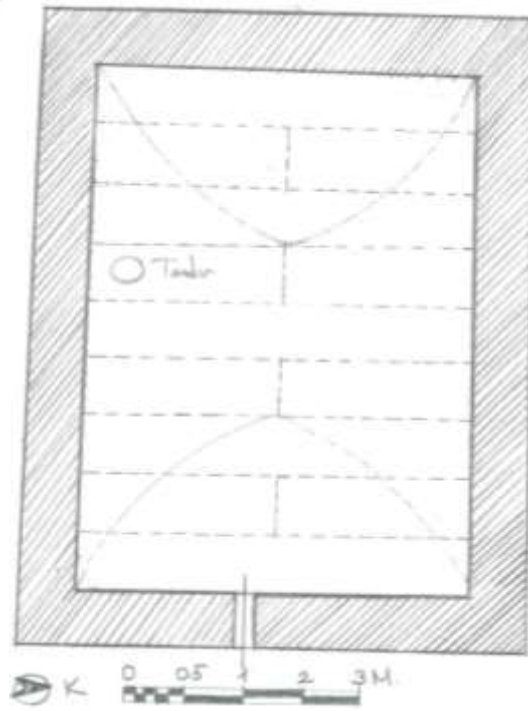
Çizim 1. 1 No.lu Ev Üst Kat Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

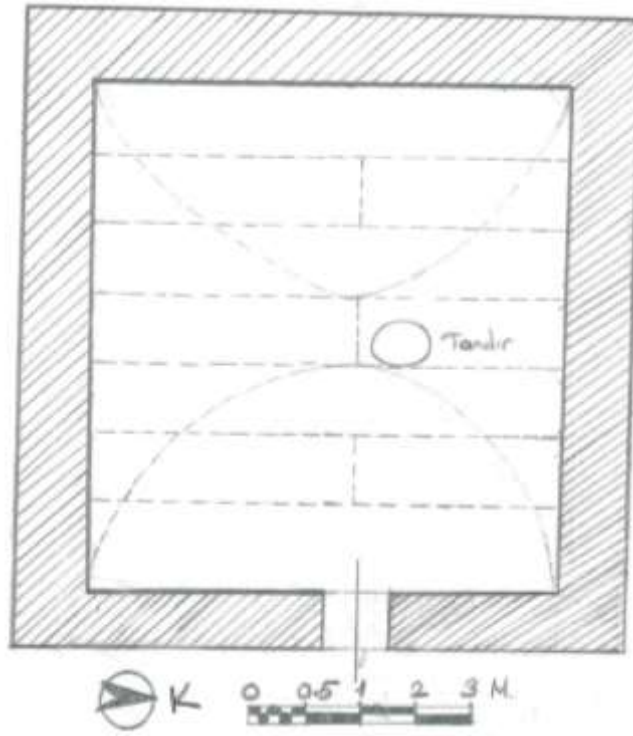
Çizim 2. 1 No.lu Ev Alt Kat Tandır Evi ve Samanlık Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

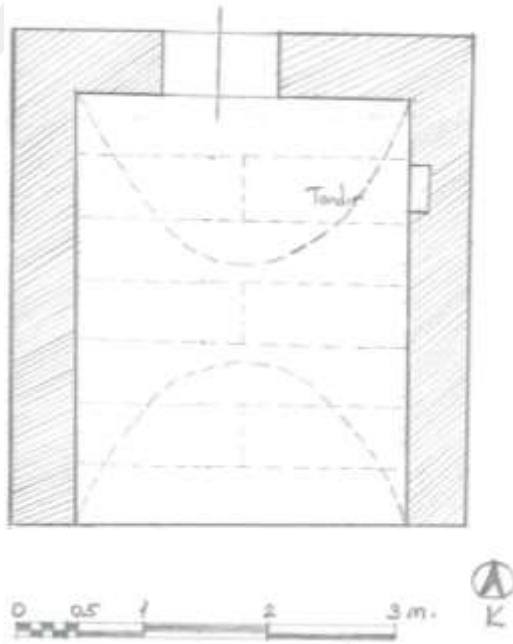
Çizim 3. 2 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

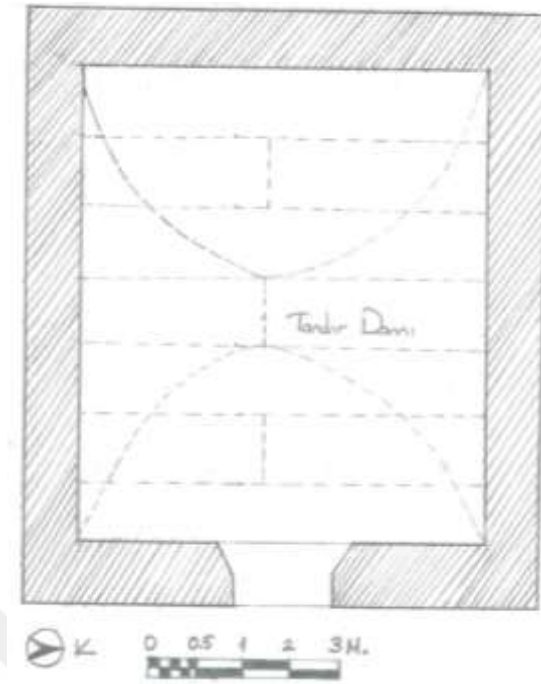
Çizim 4. 3 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

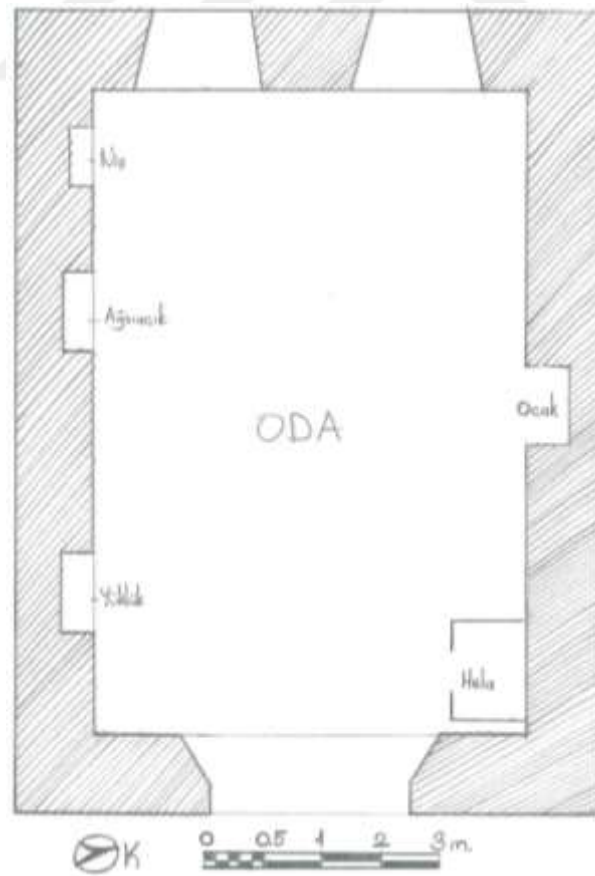
Çizim 5. 4 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

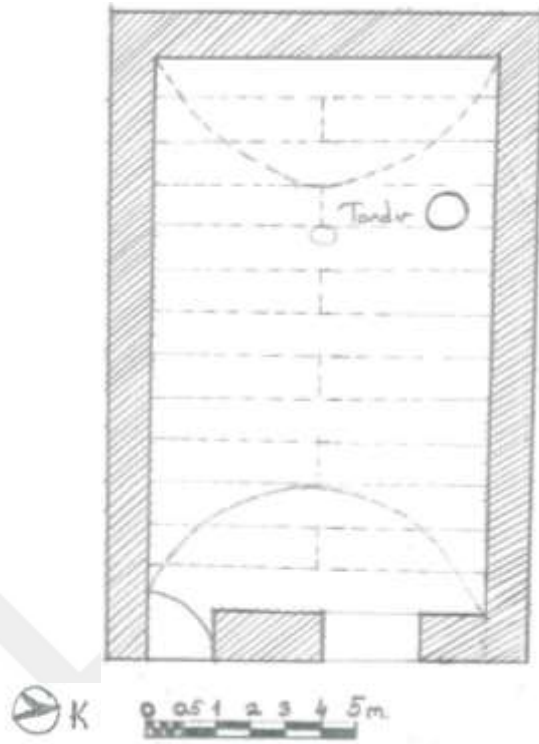
Çizim 6. 5 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

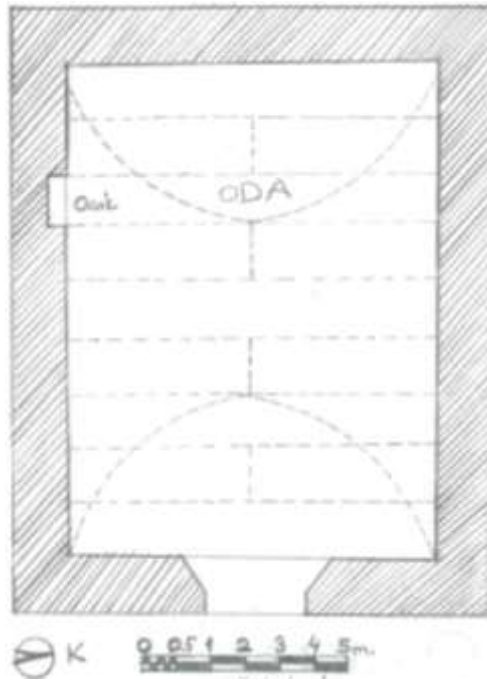
Çizim 7. 6 No.lu Ev Tandır Damı Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

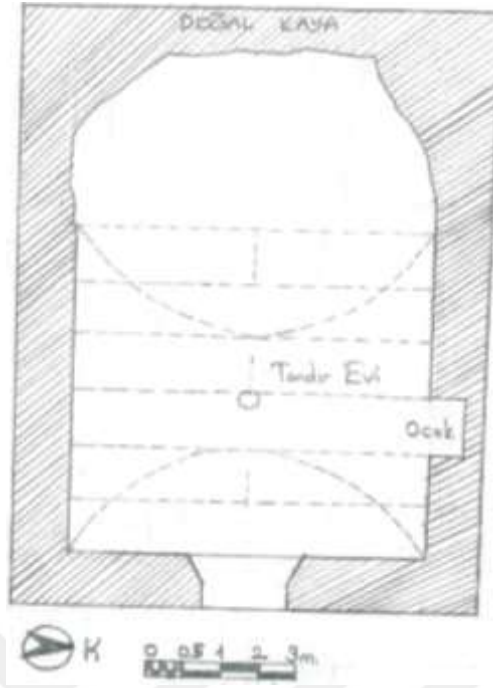
Çizim 8. 7 No.lu Ev Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

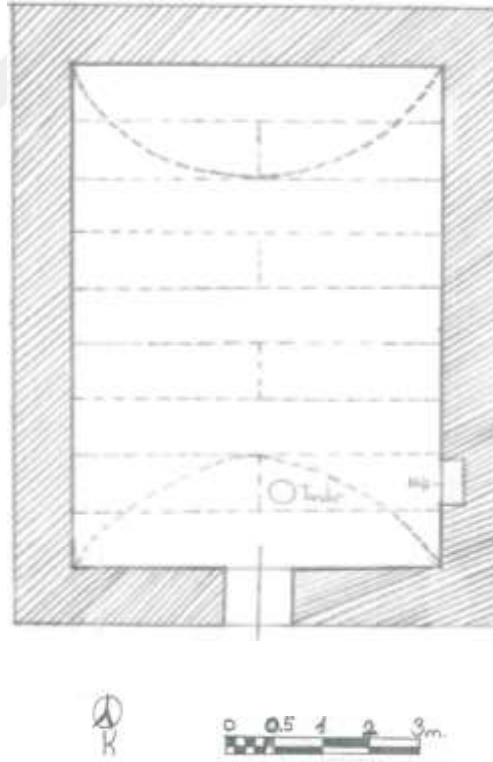
Çizim 9. 8 No.lu Ev Alt Kat Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

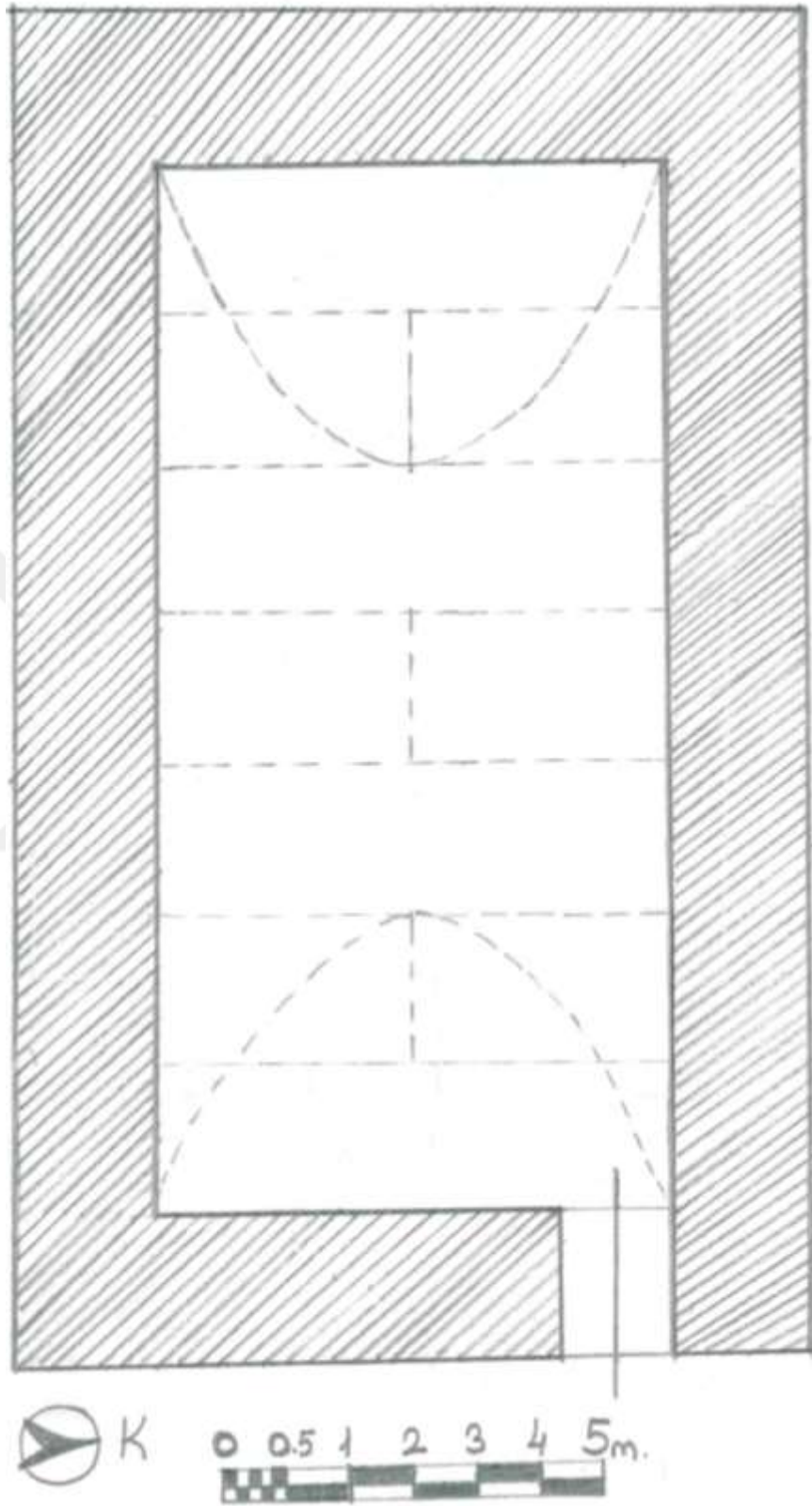
Çizim 10. 8 No.lu Ev Üst Kat Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

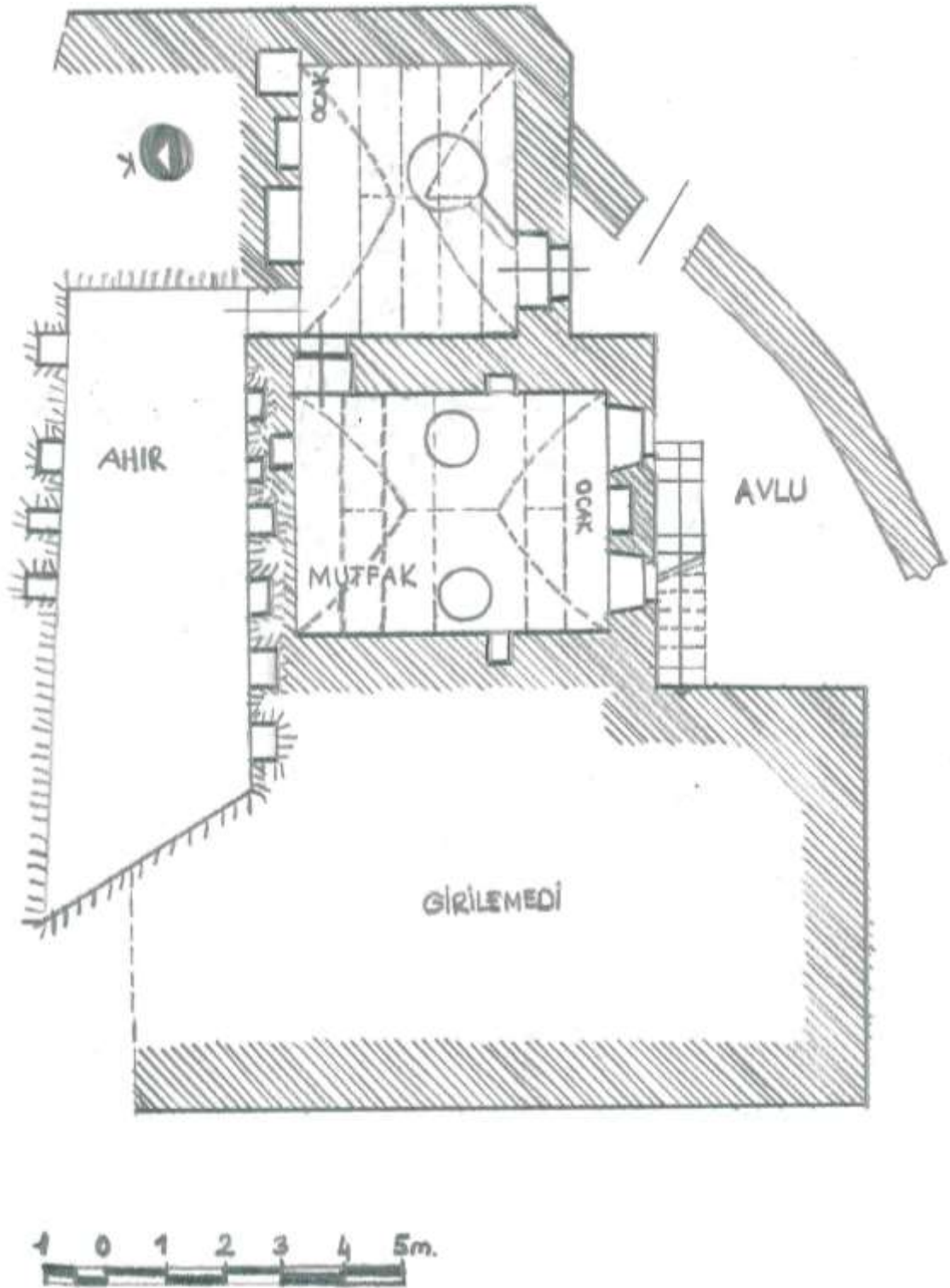
Çizim 11. 9 No.lu Ev Tandır Evi Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

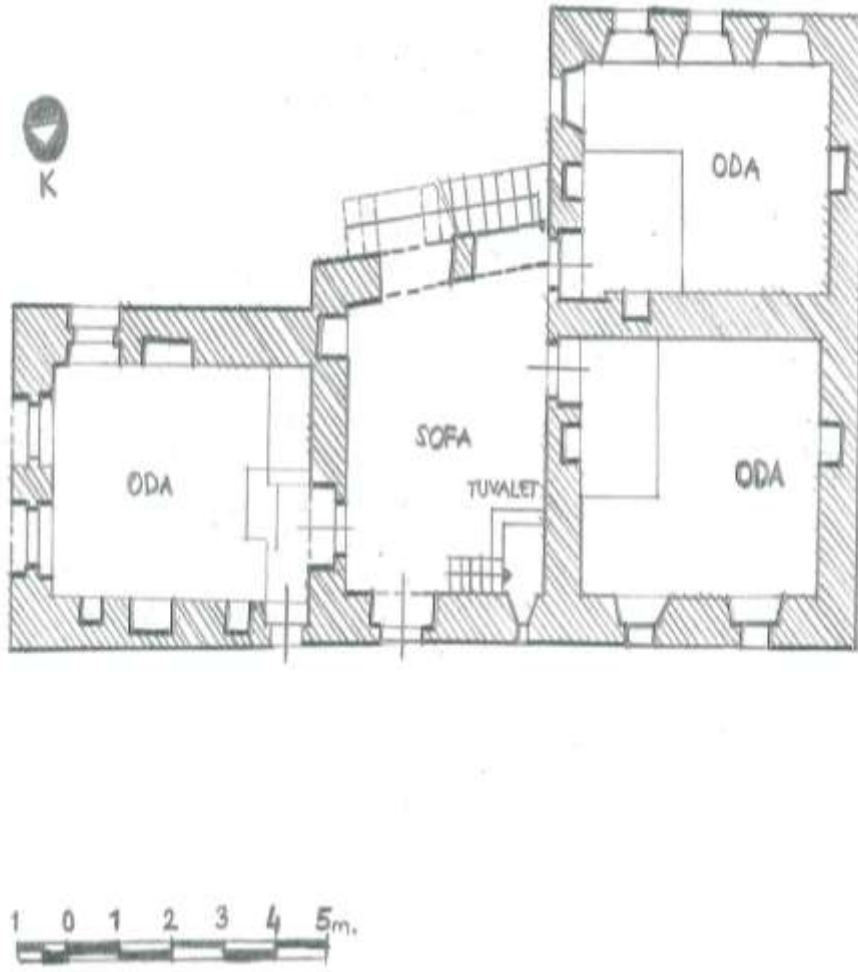
Çizim 12. 10 No.lu Ev Tandır Damı Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

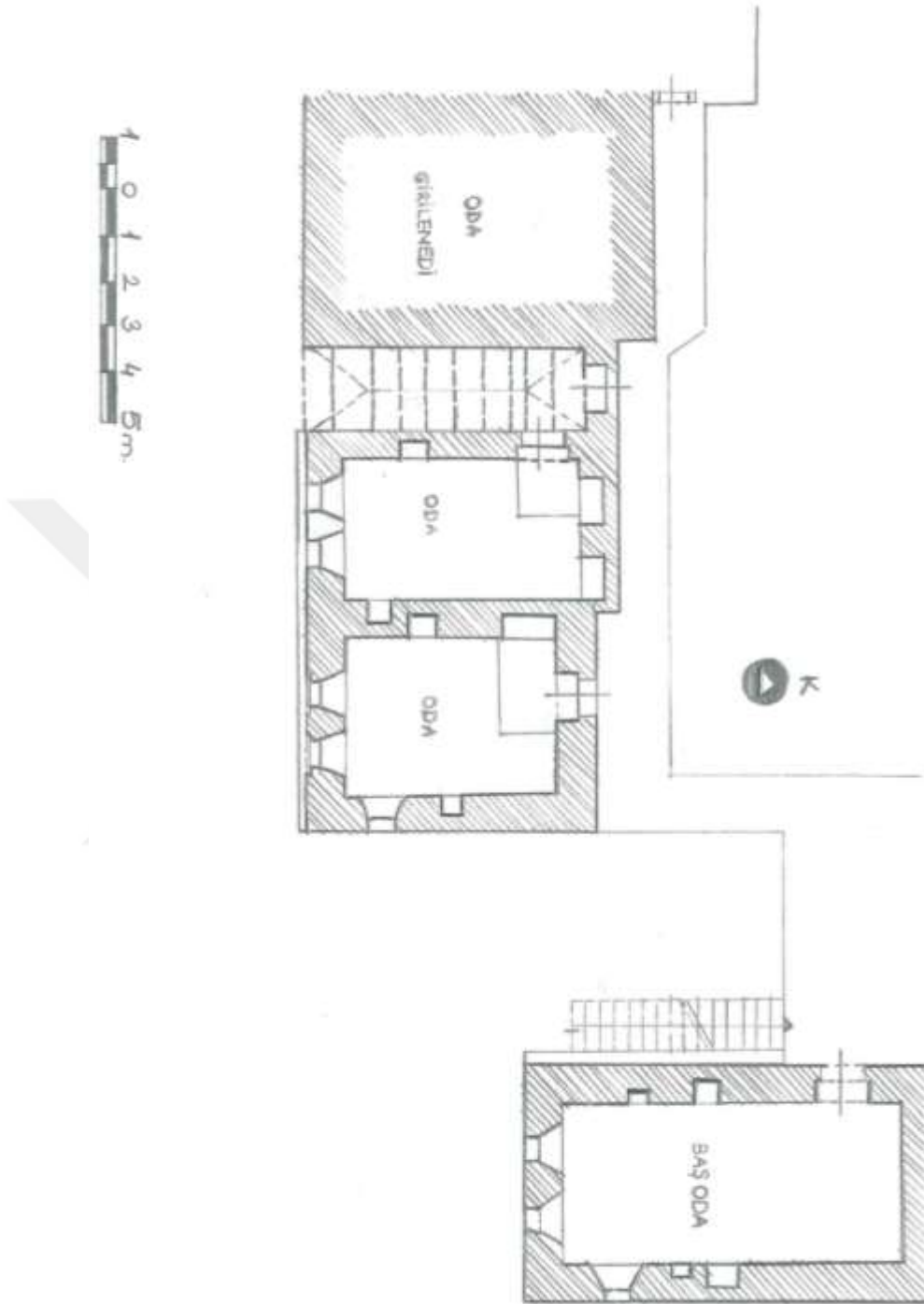
Çizim 13. 11 No.lu Ev Samanlık Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

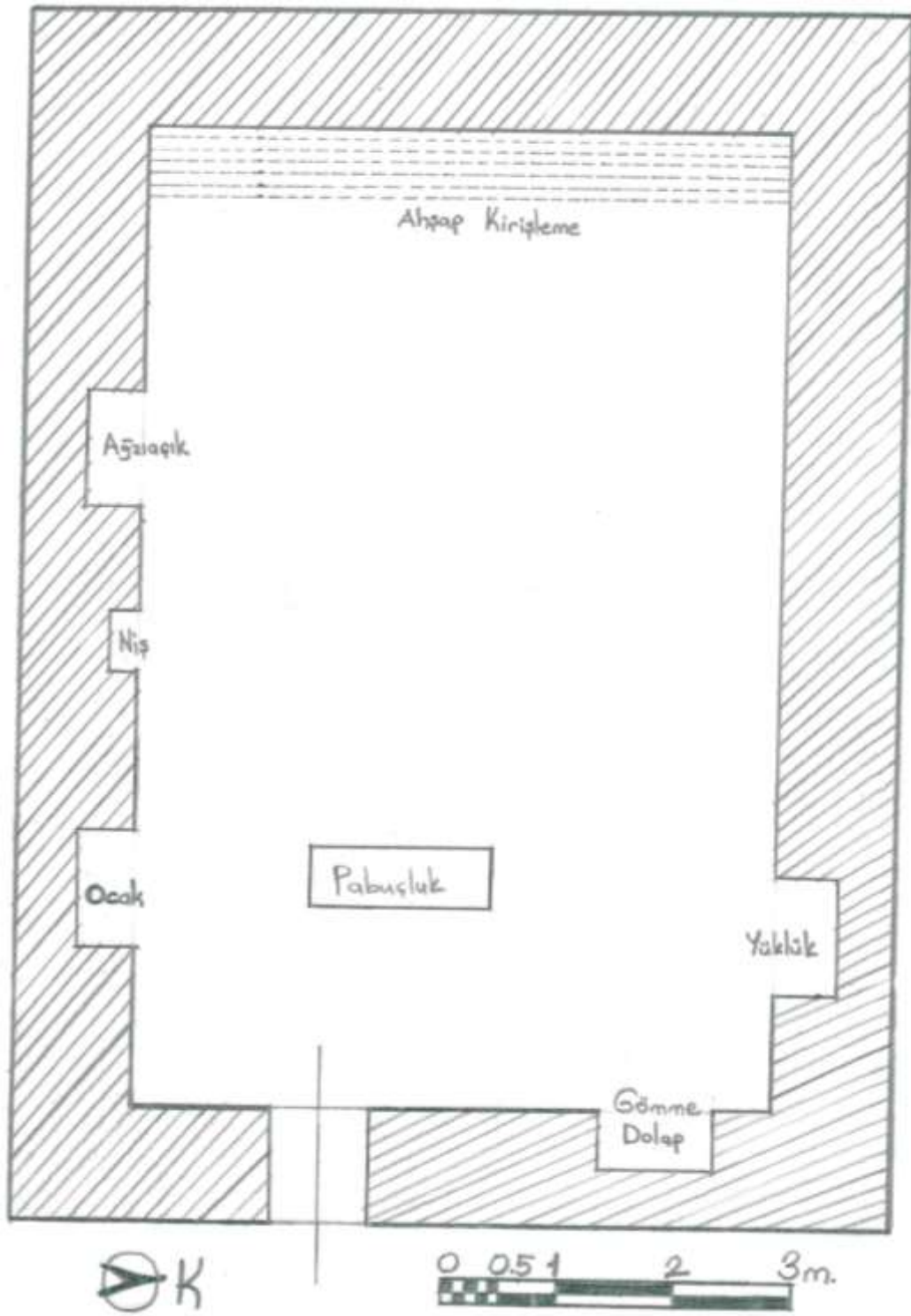
Çizim 14. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Plan Çizimi (Zekai Erdal'dan İşlenerek Ömer İçirgin tarafından çizilmiştir.)

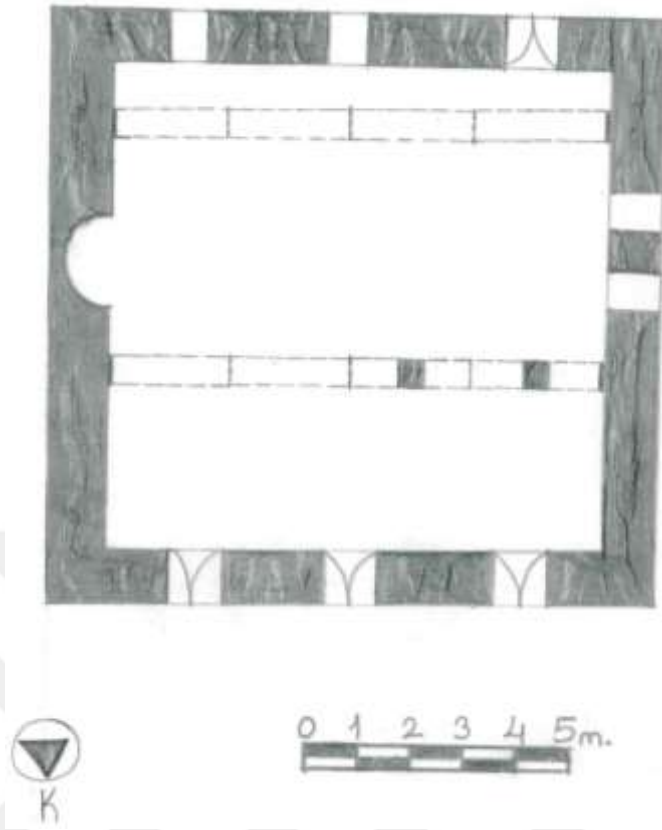
Çizim 15. Bahattin Altın Evi I. Kat Plan Çizimi (Zekai Erdal'dan işlenerek Ömer İçirgin tarafından çizilmiştir.)

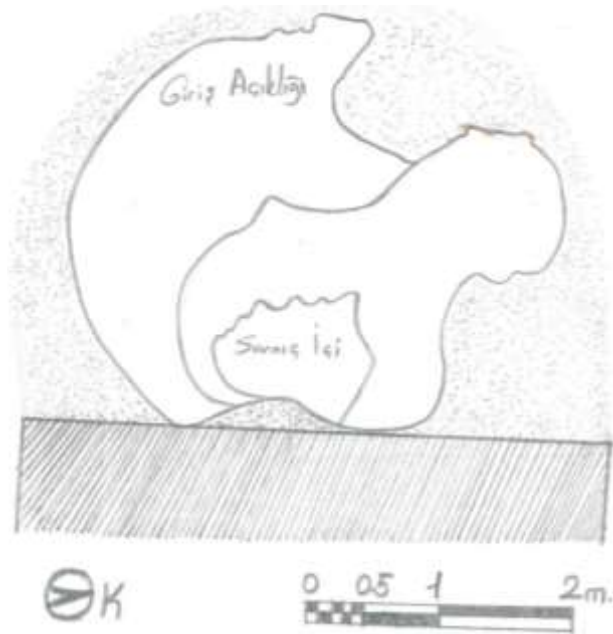
Çizim 16. Ali Vurgun Evi I. Kat Plan Çizimi (Zekai Erdal'dan İşlenerek Ömer İçirgin tarafından çizilmiştir.)

Çizim 17. Köy Odası Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

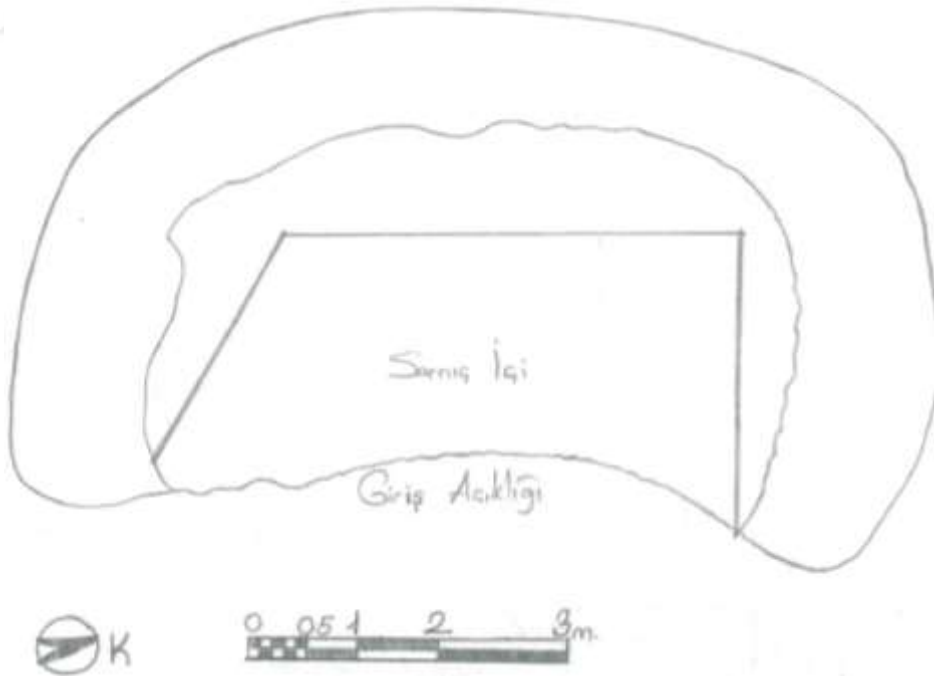
Çizim 18. Kızılkaya Köyü Eski Camii Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 19. 1 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

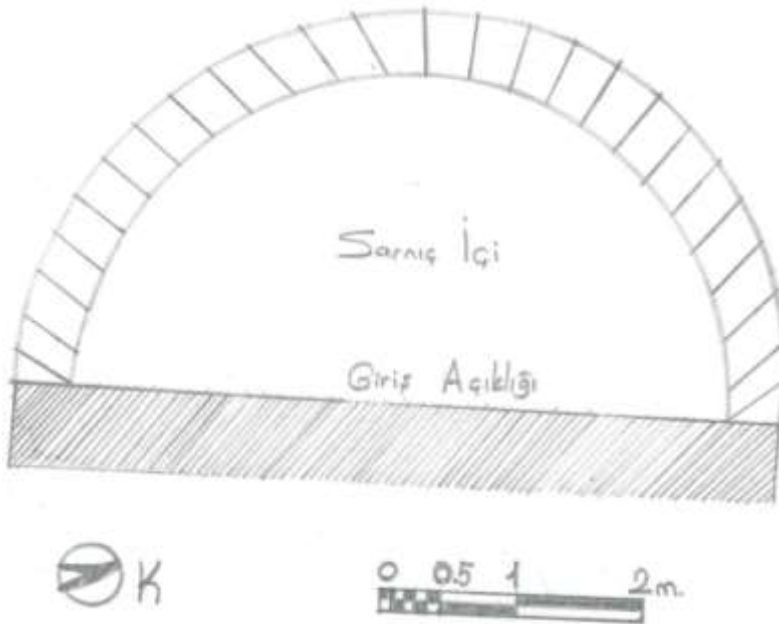
Çizim 20. 2 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

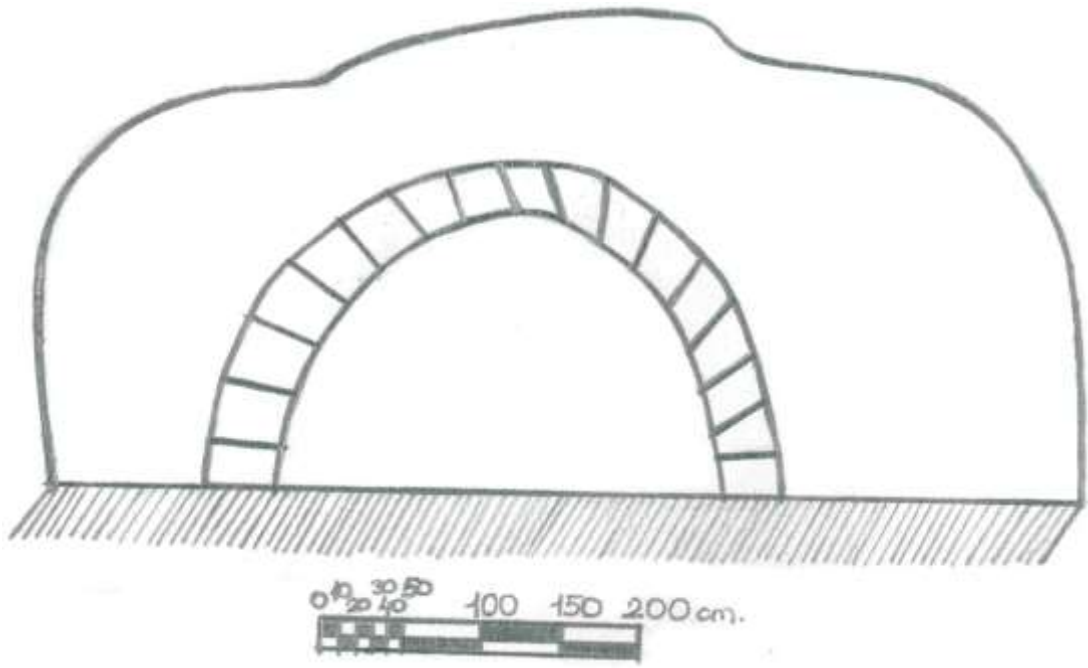
Çizim 21. 3 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

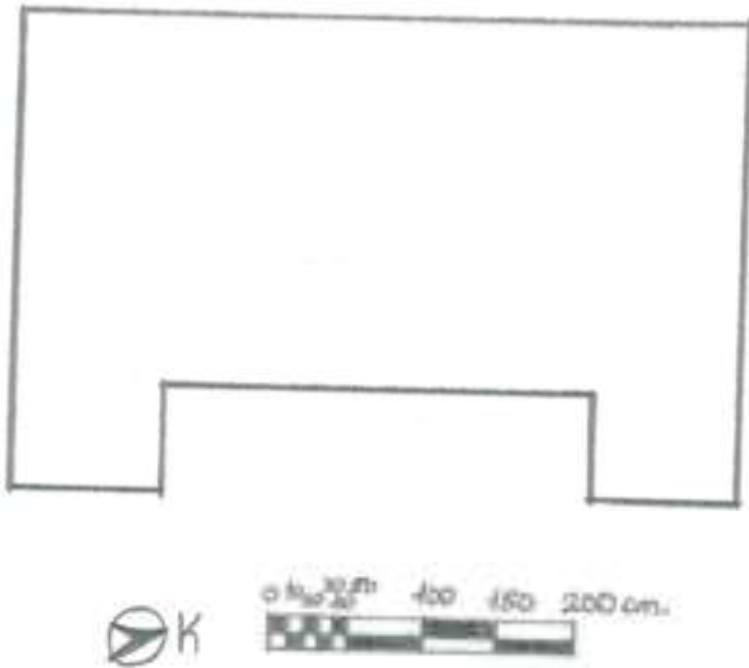
Çizim 22. 4 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

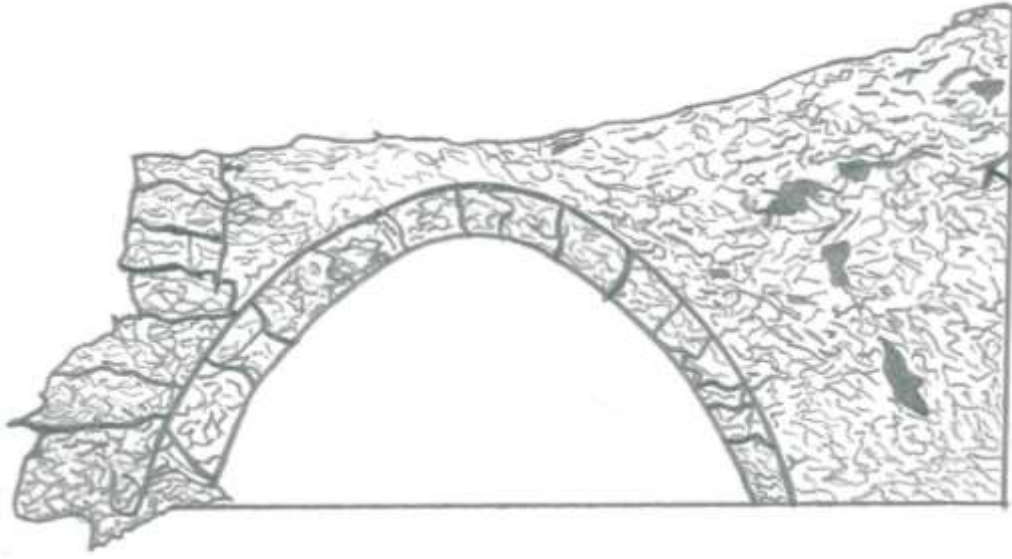
Çizim 23. 5 No.lu Sarnıç Çizimi (Ömer İçirgin)

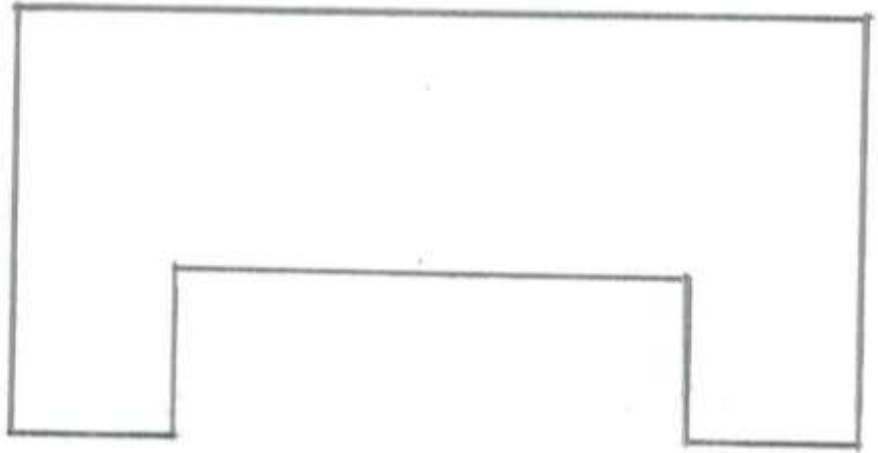
Çizim 24. 1 No.lu Çeşme Görünüş Çizimi (Ömer İçirgin)

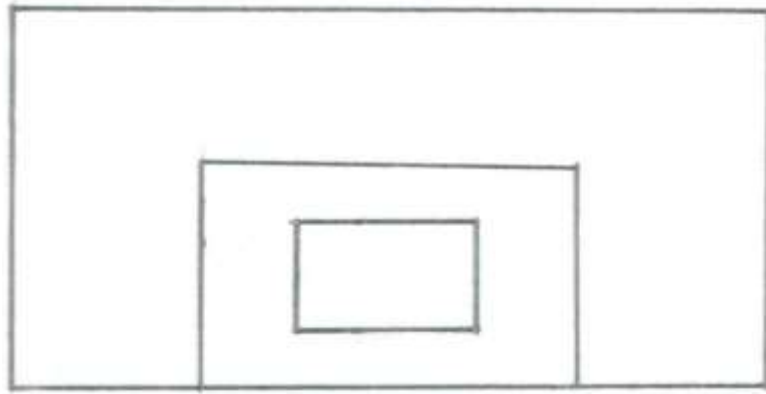
Çizim 25. 1 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 26. 2 No.lu Çeşme Görünüş Çizimi (Ömer İçirgin)

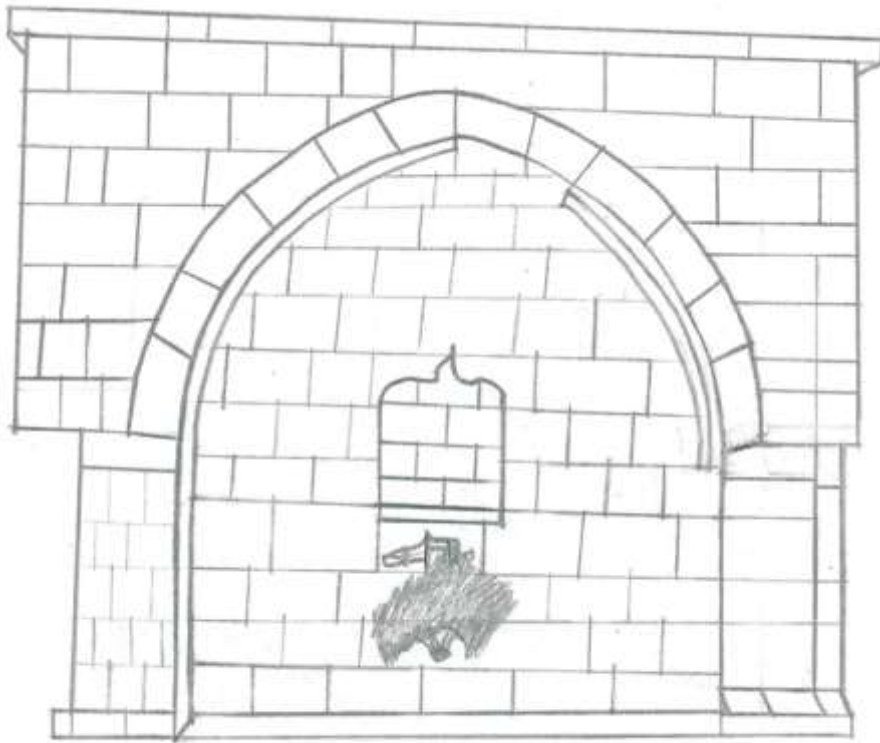
Çizim 27. 2 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

0 50 100 150 200m.

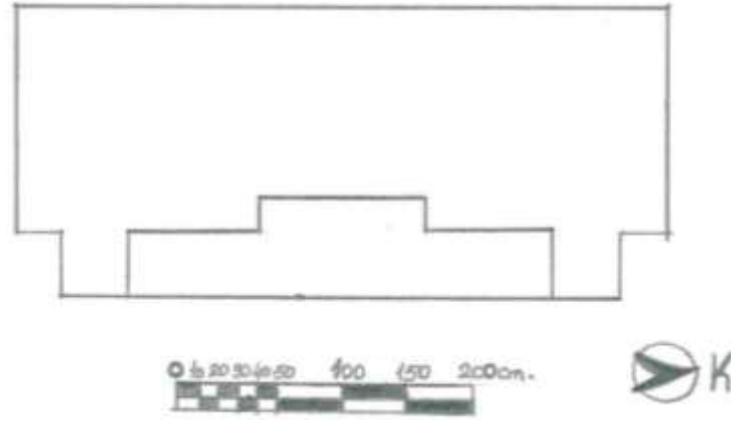

Çizim 28. 3 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

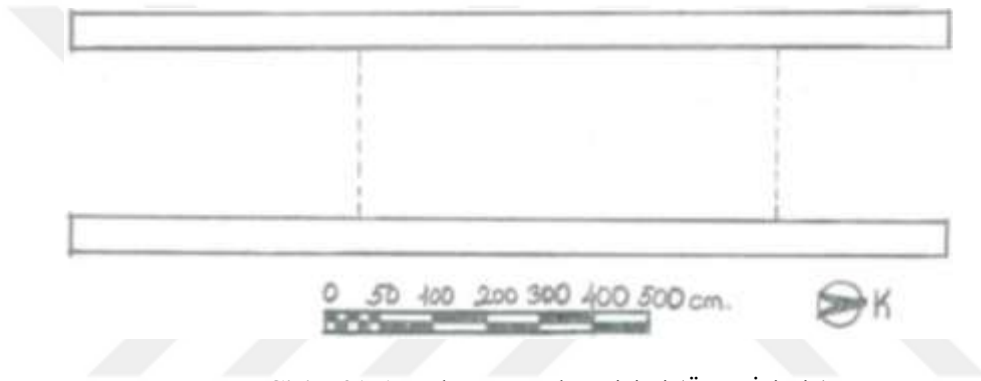

0 50 100 150 200m.

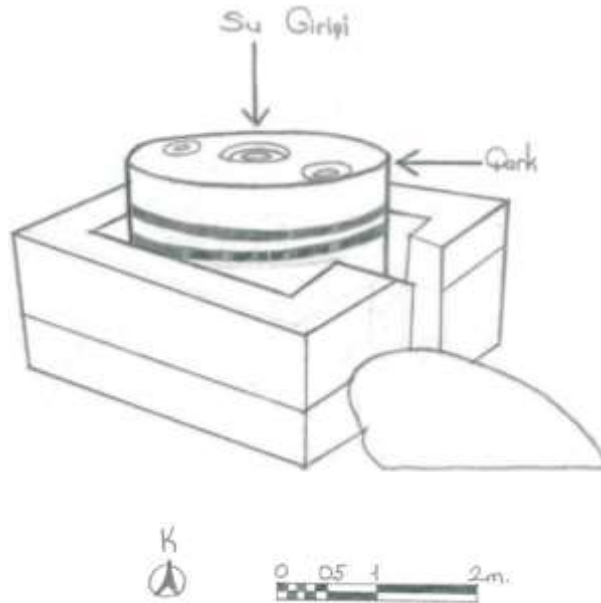
Çizim 29. 4 No.lu Çeşme Görünüş Çizimi (Ömer İçirgin)

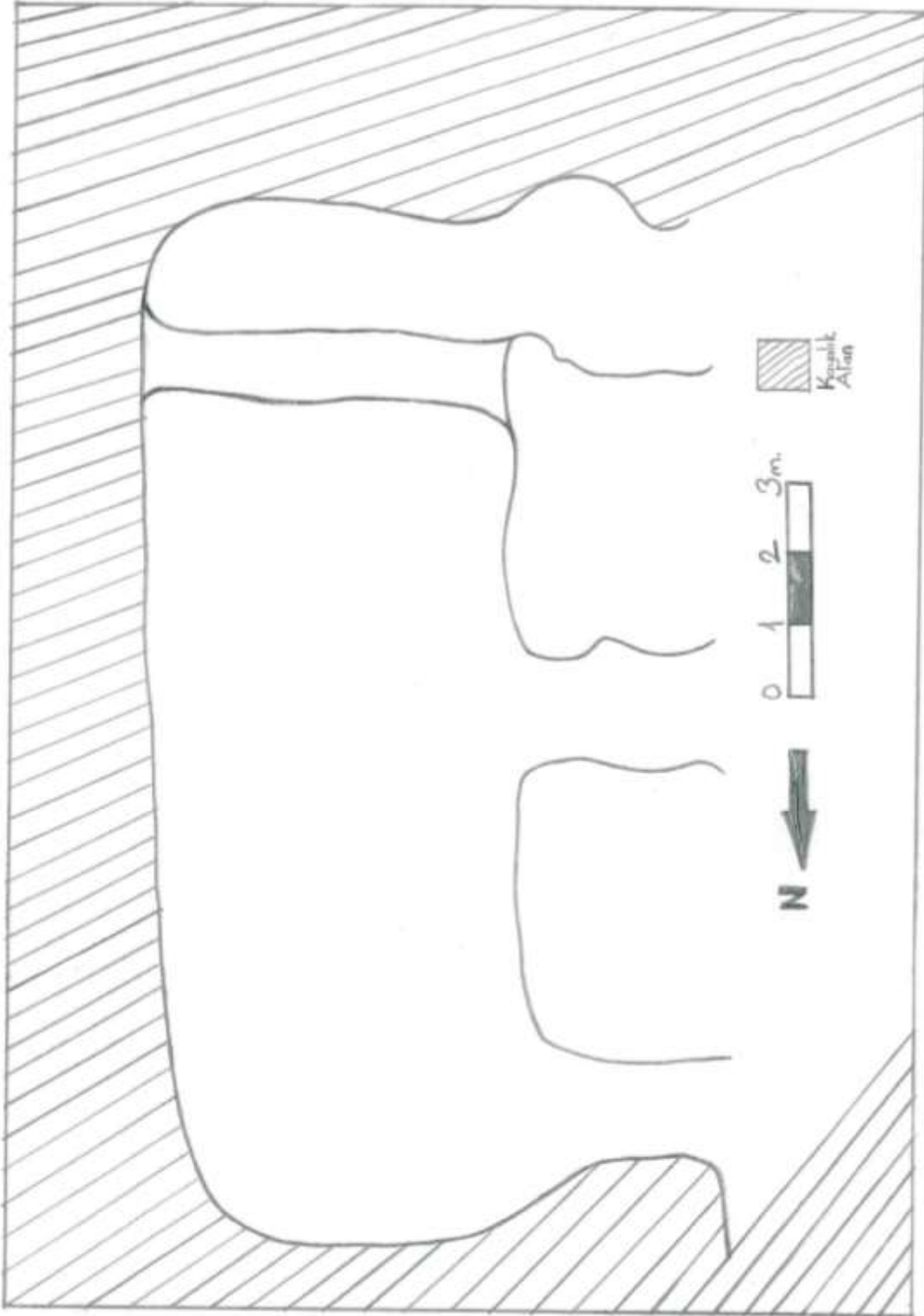
Çizim 30. 4 No.lu Çeşme Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

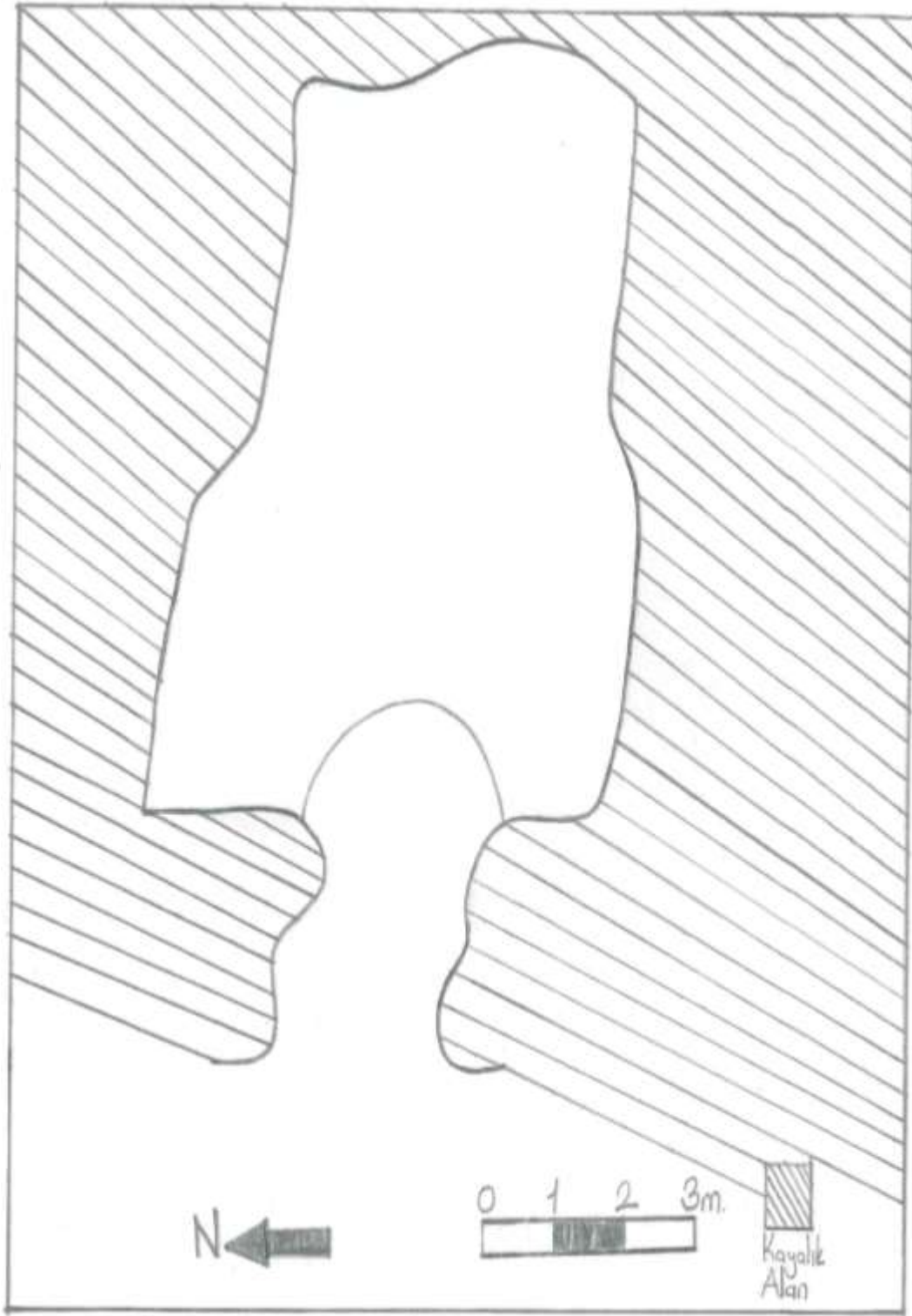
Çizim 31. 1 No.lu Köprü Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

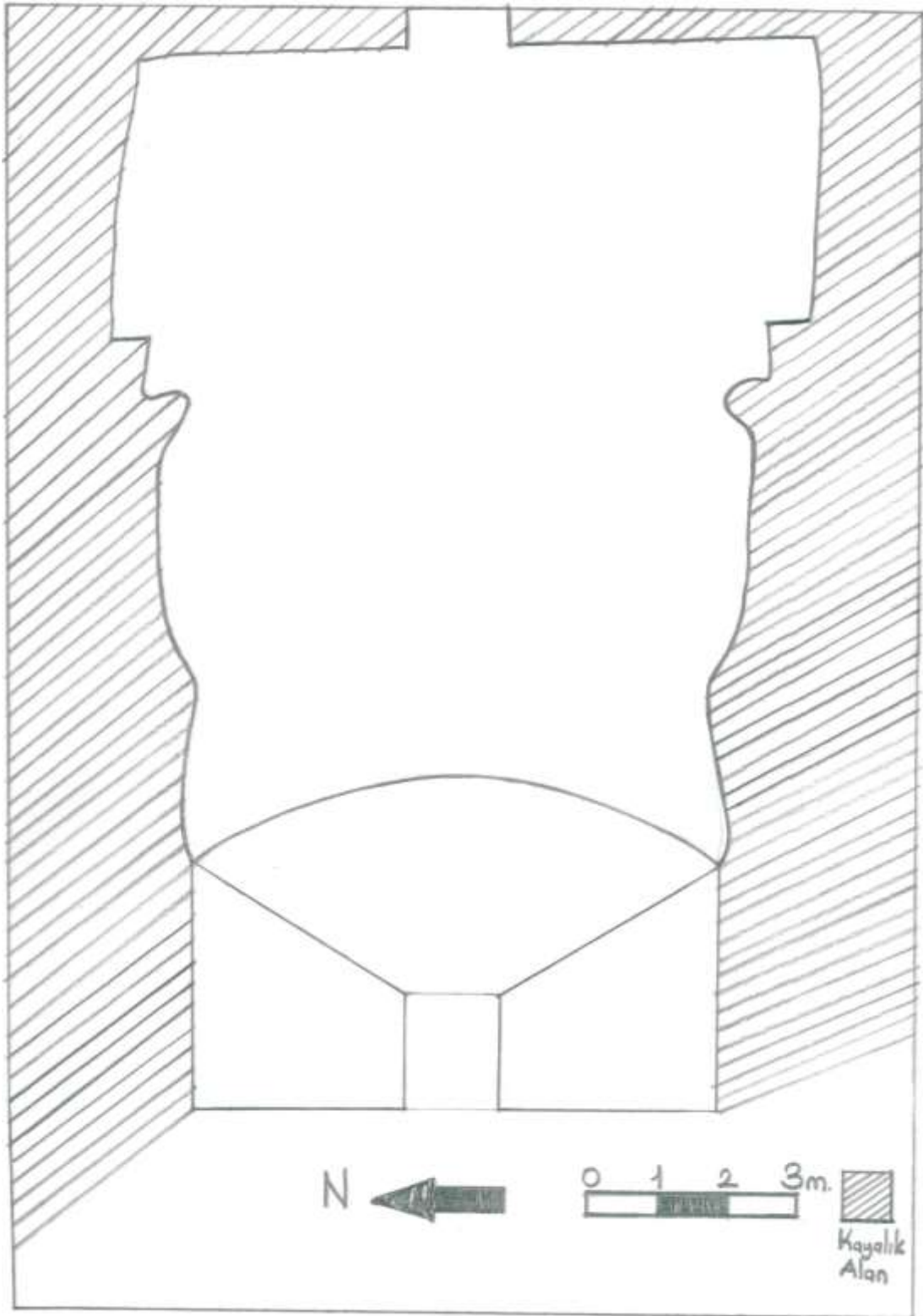
Çizim 32. 1 No.lu Değirmen Görünüşü Çizimi (Ömer İçirgin)

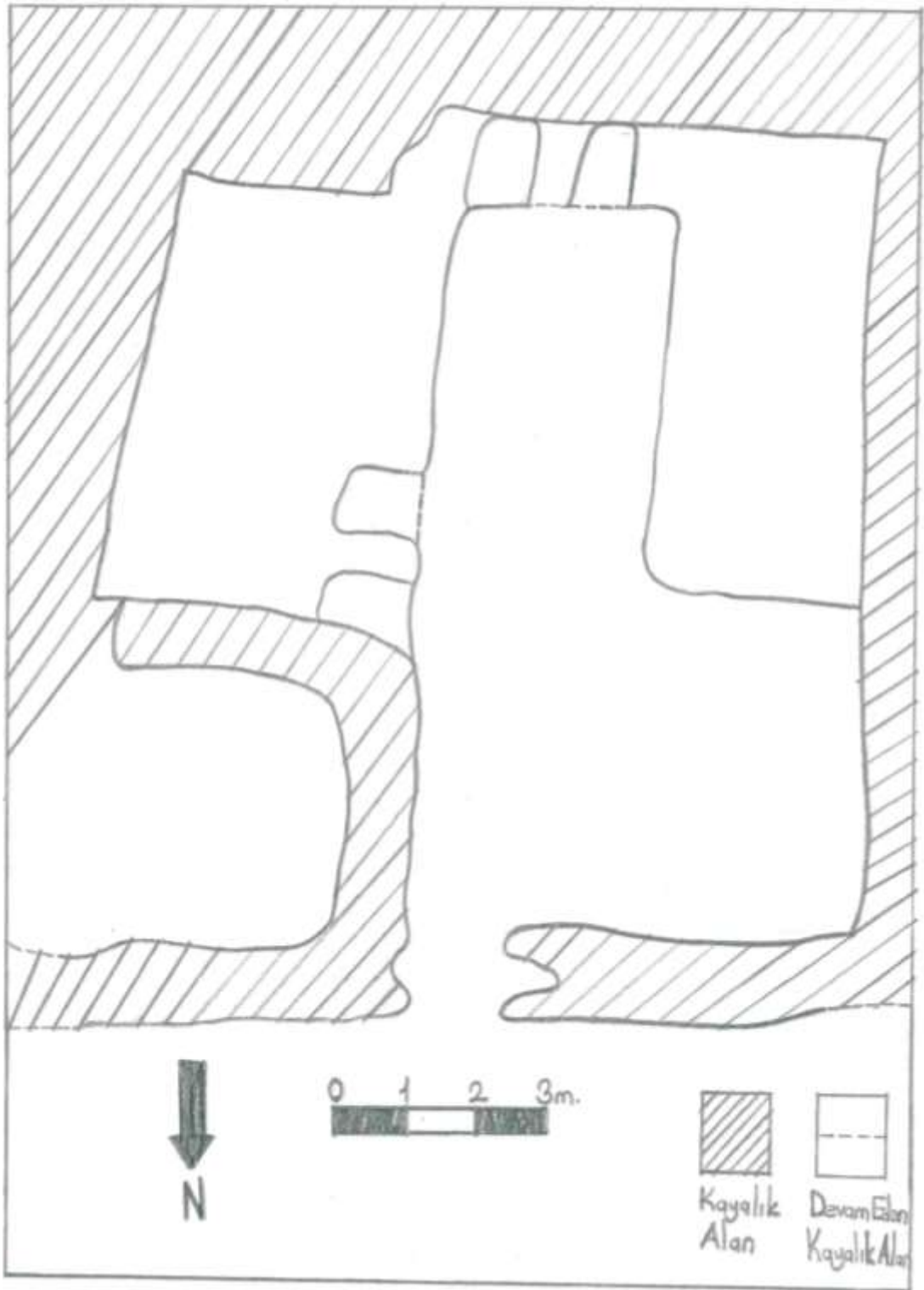
Çizim 33. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

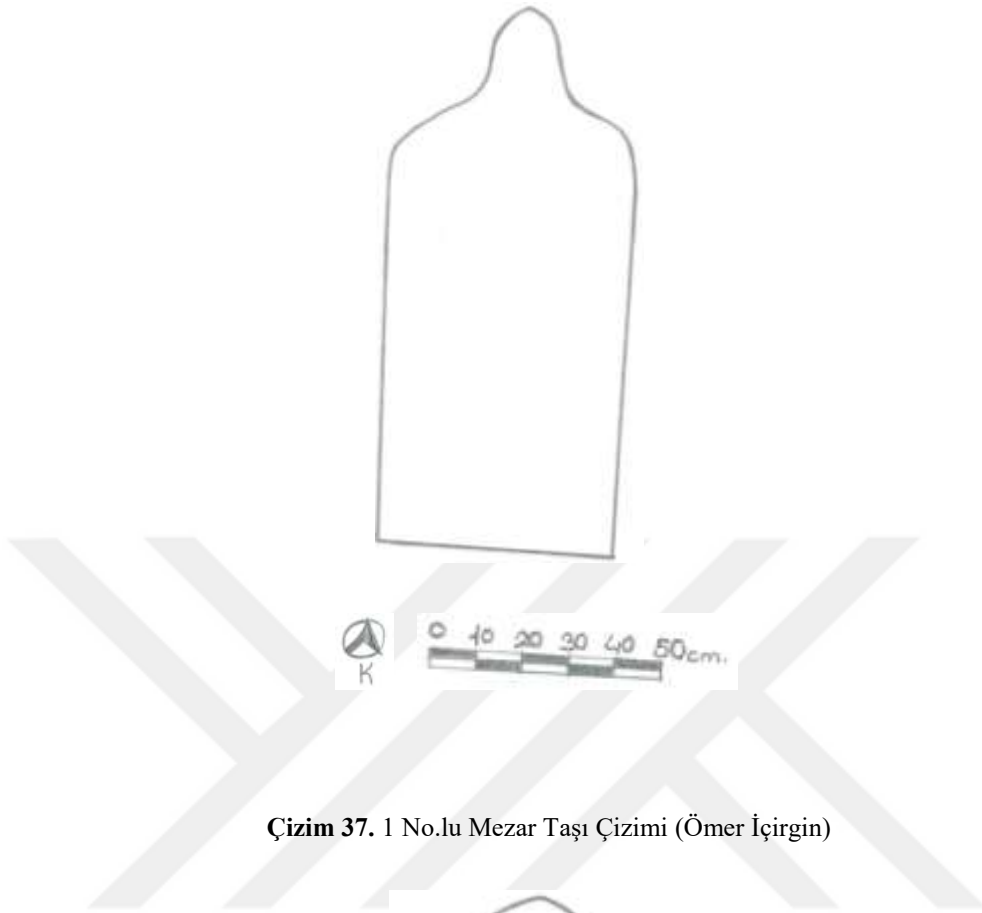
Çizim 34. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kilise) Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

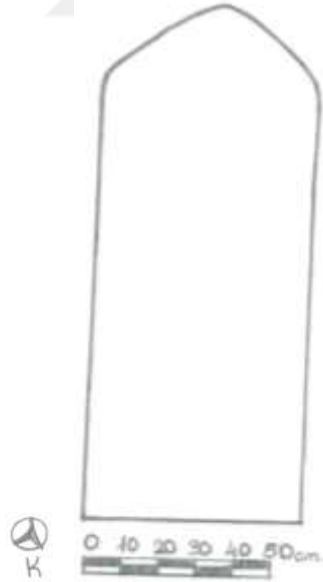
Çizim 35. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

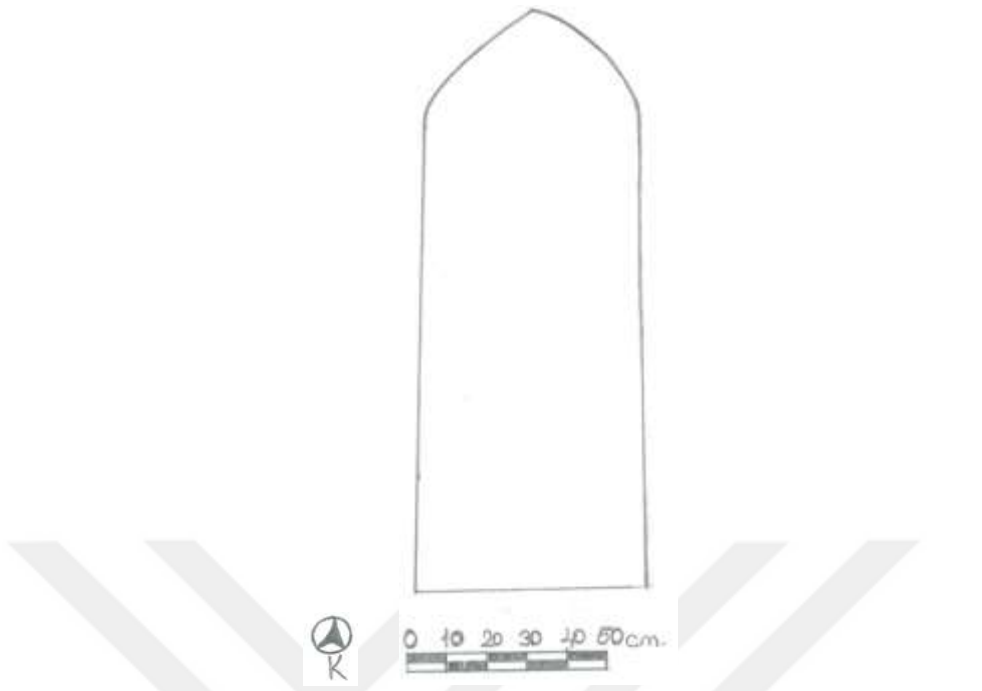
Çizim 36. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 37. 1 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 38. 2 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

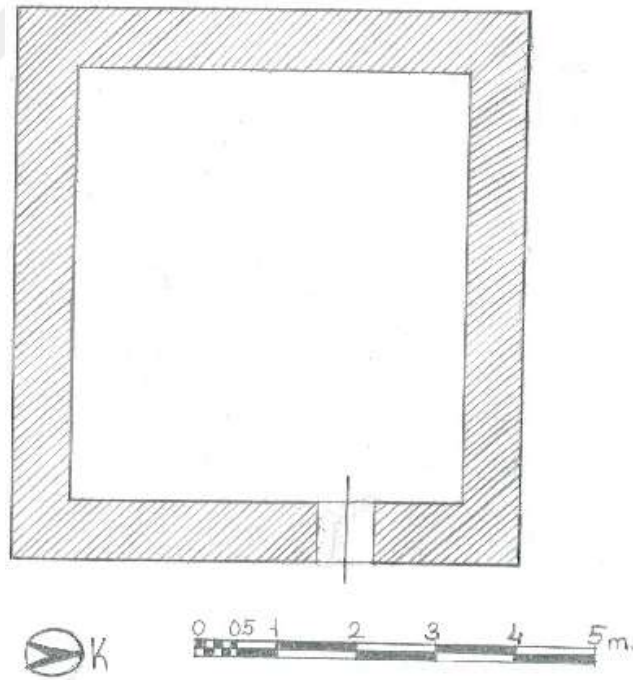
Çizim 39. 3 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 40. 4 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 41. 5 No.lu Mezar Taşı Çizimi (Ömer İçirgin)

Çizim 42. Demirci Arif Ağa Dükkânı Plan Çizimi (Ömer İçirgin)

PLANLAR LİSTESİ

- Plan 1.** Demirci Tol Kemer Uygulaması Planı (Erkan Aygör'den)
- Plan 2.** Gaziantep Müfit Arif Evi Sofasız Plan Tipi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 3.** Gaziantep Şehireküştü Mahallesi'nde Bulunan İki Odalı Bir Evin Sofasız Plan Tipi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 4.** Konya Bey Mahallesi'nde Bulunan Sofasız Plan Tipli Bir Ev (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 5.** Sofasız Plan Tipli Diyarbakır Bayram Güllaç Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 6.** Sofasız Plan Tipli Diyarbakır Bişaryan Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 7.** Sofasız Plan Tipli Gaziantep Bahtiyar Saffet Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 8.** Sofasız Plan Tipli Antakya Ahmet Kavukçu Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 9.** Sofasız Plan Tipli Antakya Çinçin Hikmet Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)
- Plan 10.** Demirci'deki Hayatlı (Avlulu) Plan Tipli Derviş Koç Evi (Erkan Aygör'den)
- Plan 11.** Demirci'deki Hayatlı (Avlulu) Plan Tipli Osman Koçak Evi (Erkan Aygör'den)
- Plan 12.** Demirci'deki Hayatsız (Avlusuz) Plan Tipli İnayet Duru Evi (Erkan Aygör'den)
- Plan 13.** Demirci'deki Hayatsız (Avlusuz) Plan Tipli İsmail Ay Köy Odası (Erkan Aygör'den)
- Plan 14.** Güzelyurt'taki Divanhaneli Plan Tipli Mehmet Sökmen Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 15.** Selime'deki Divanhaneli Plan Tipli Kitabeli Metruk Ev I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 16.** Selime'deki Divanhaneli Plan Tipli B Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 17. Gülağaç'taki Divanhaneli Plan Tipli Nuriye Başbuğ Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 18. Demirci'deki Divanhaneli Plan Tipli Abdullah Sapmaz Evi Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 19. Demirci'deki Divanhaneli Plan Tipli Abdullah Demirci Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 20. Demirci'deki Divanhaneli Plan Tipli Hacı Molla Mehmet Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 21. Aksaray Terzi Çevik Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 22. Aksaray Rıza Efendi Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 23. Aksaray Mehmet Aktaş Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 24. Aksaray Mehmet Aktaş Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 25. Güzelyurt Salih Delen Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 26. Güzelyurt Hamit Çak Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 27. Aksaray Ayşe Teke Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 28. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 29. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 30. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 31. Selime Alaettin Hamdi Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 32.-33. Tekirdağ Genççağa Evi I. Kat ve Zemin Kat Planları (Doğan Kuban'dan)

Plan 34. Birgi Çakırağa Konağı'nda Hayat'ın Mekânsal Biçimlenişi (Doğan Kuban'dan)

Plan 35. Bursa Muradiye'de Bir Evin Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Plan 36. Manisa Ayşe Kadın Evi Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Plan 37. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Damı Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 38. Demirci Osman Koçak Evi Tandır Evi Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 39. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Evi ve Ambar Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 40. Demirci Derviş Koç Evi Tandır Evi Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 41. Demirci İbrahim Ay Evi Samanlık Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 42. Ağzıkarahan Köyü Recep Çalışkan Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 43. Selime Kasabası B Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 44. Aksaray Rıza Efendi Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 45. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 46. Aksaray Eski Vali Konağı Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 47. Aksaray Terzi Çevik Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 48. Demirci İnyet-Kadir Duru Evi Üst Kat Planı (Erkan Aygör'den)

Plan 49. Gülağaç Mehmet Kent Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 50. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 51. Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

- Plan 52.** Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 53.** Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 54.** Doğantarla Kasabası A Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 55.** Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 56.** Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 57.** Aksaray Emin Bilgiç Evi Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 58.** Doğantarla Kasabası Kaya Oyma Evi Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 59.** Demirci Bahçeli (Aşağı) Camii Planı (Erkan Aygör'den)
- Plan 60.** Demirci Çarşı Camii Planı (Erkan Aygör'den)
- Plan 61.** Demirci Eski (Orta) Camii Planı (Erkan Aygör'den)
- Plan 62.** Mamasın (Gökçe) Köyü Yeni Camii Planı (Zekai Erdal'dan)
- Plan 63.** Nevşehir Özkonak Cami-i Kebir'in Planı (U. Sezgin'den)
- Plan 64.** Nevşehir Acıgöl Aşağı Camii Planı (U. Sezgin'den)
- Plan 65.** Aksaray Demirci'deki Bir Sarnıç Planı (Erkan Aygör'den)
- Plan 66.** Aksaray Demirci'deki Çayırpınarı Çeşmesi Plan ve Görünümü (Erkan Aygör'den)
- Plan 67.** Aksaray Taşpınar Kasabası Uzartık Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)
- Plan 68.** Aksaray Karkın Kasabası Eski Çeşme Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)
- Plan 69.** Aksaray Koçpınar Köyü Koçpınar Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)
- Plan 70.** Aksaray Aşağı Dikmen (Tokarız) Köyü Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Plan 71. Aksaray Gerveri (Güzelyurt) Kilise-Cami'nin Güneyindeki Çeşmenin Planı ve Görünümü (R. Yüksek'ten)

Plan 72. Aksaray Karataş Köyü Hacı Mehmed Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Plan 73. Aksaray Demirci Kocataş Köprüsü Plan ve Görünümü (Erkan Aygör'den)

Plan 74. Konya Akören Koyusu (May) Kasabası Kanlıçay Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 75. Konya Bozkır Dere Kasabası Aşağı Mahalle Cami Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 76. Konya Bozkır Dere Kasabası Önecek Kemer Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 77. Konya Bozkır Karacahisar Kasabası Aygır Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 78. Konya Ereğli Akhüyük Köyü Akköprü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 79. Konya Meram Çukurçimen Köyü Değirmenönü Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 80. Konya Meram Çukurçimen Köyü Kel Değirmen Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 81. Konya Meram Güneydere Köyü Boğaz Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 82. Konya Meram Kayadibi Köyü Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 83. Konya Meram Kent Ormanı Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 84. Konya Meram Sağlık (Ağrıs) Kasabası Bilal'in Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 85. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Beylik Deresi Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 86. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Camızcı Mehmet Dağdaş'ın Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 87. Konya Selçuklu Silile Şeytan (Gavur) Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 88. Konya Beyşehir Adaköy 3 No.lu Değirmen Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 89. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Köy Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 90. Konya Beyşehir Sarıköy Ağa Mehmet'in Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 91. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Damla Yaylası Yukarı Değirmen Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 92. Konya Doğanhisar Karaağa Kasabası Hatipoğlu Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 93. Konya Hadım Dedemli Kasabası Soğla Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 94. Konya Meram Çayırbağı Köyü Aşağı Değirmen Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 95. Konya Meram Yeşiltekke Köyü Köy (Aşık Hasan) Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Plan 96. Hasankeyf Bağlıca Köyü Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 97. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 98. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 99. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 100. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 101. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 102. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 103. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 104. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Oyma Mekân (Kilise) Planı (İbrahim Çakmak'tan)

Plan 105. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii Haziresi 1. Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Plan 106. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii Haziresi 3. Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

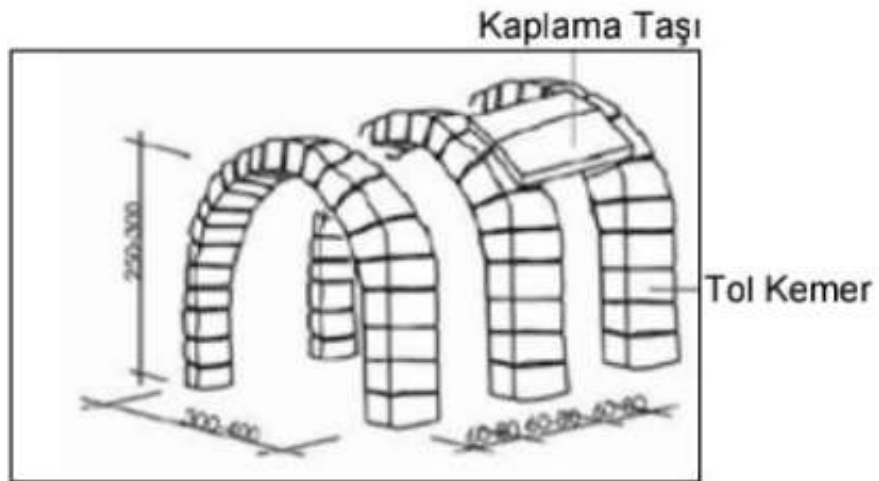
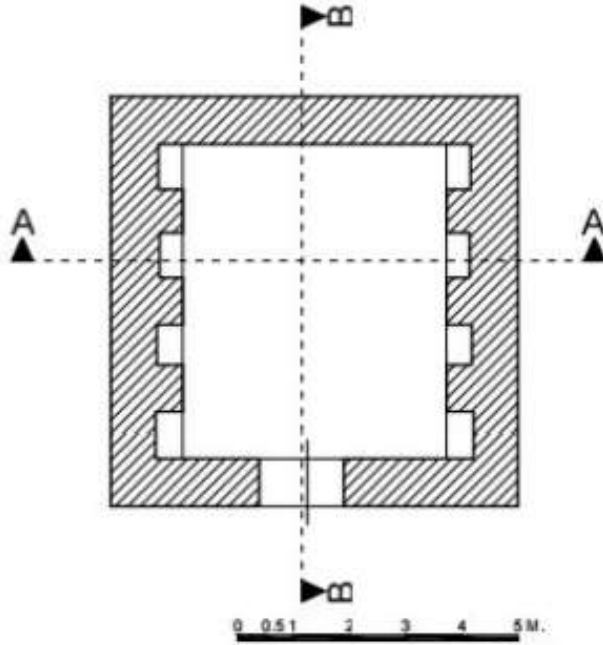
Plan 107. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii Haziresi 2. Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Plan 108. Bursa Yenişehir Sinan Paşa Camisi Haziresindeki Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

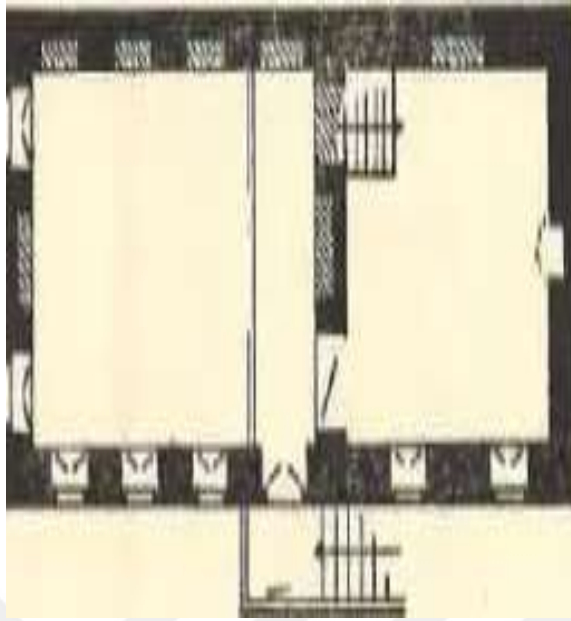
Plan 109. Bursa Yenişehir Yarhisar Hamamı Çevresindeki Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Plan 110. Aksaray Demirci Dükkânı Planı (Erkan Aygör'den)

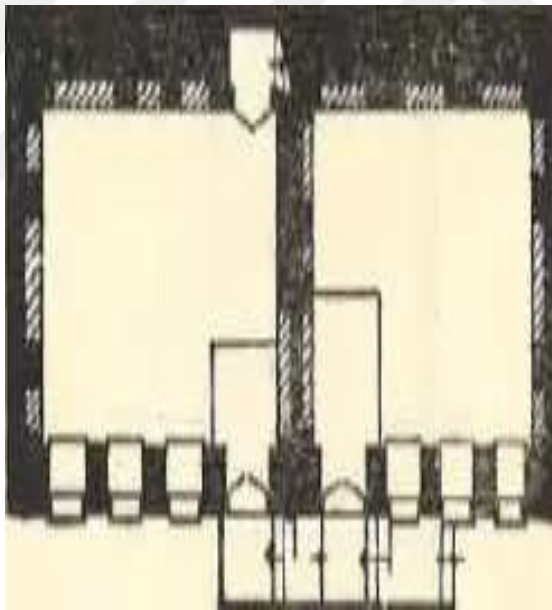
PLANLAR

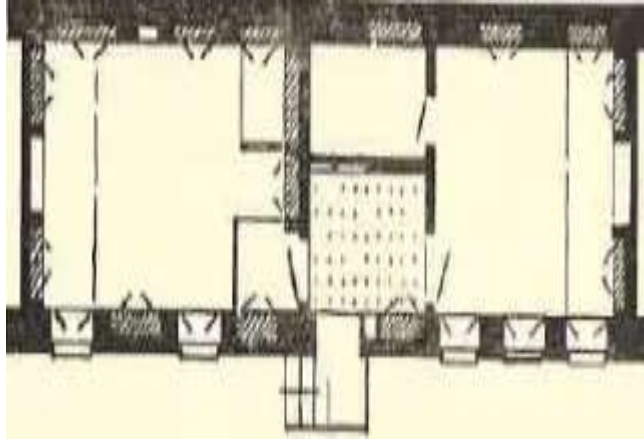
Plan 1. Demirci Tol Kemer Uygulaması Planı (Erkan Aygör'den)

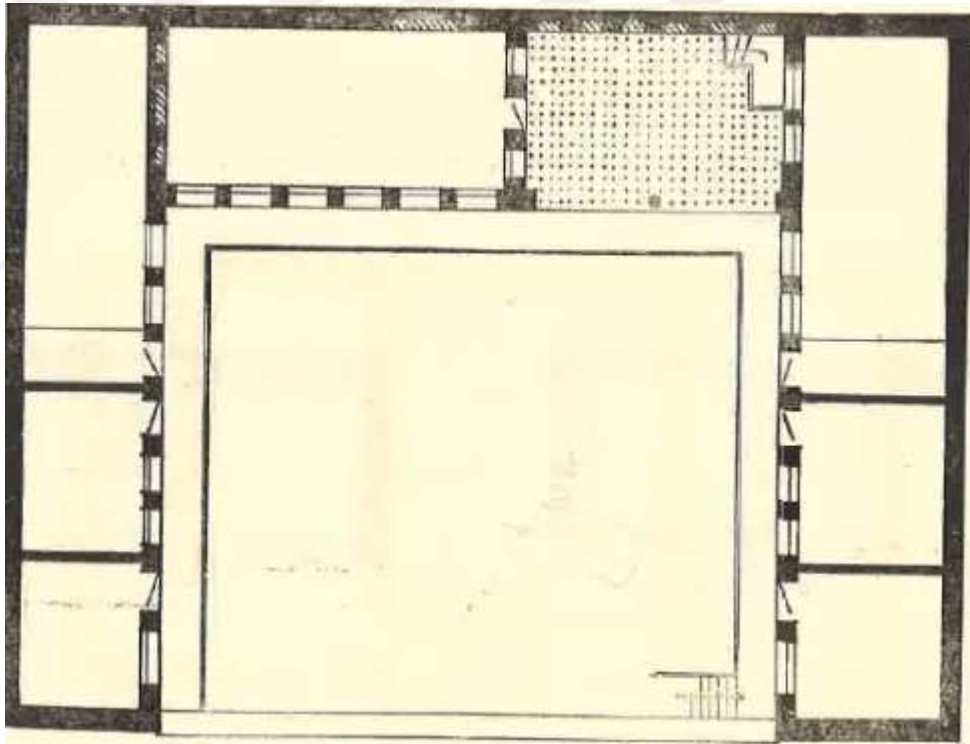
Plan 2. Gaziantep Müfit Arif Evi Sofasız Plan Tipi (Sedat Hakkı Eldem'den)

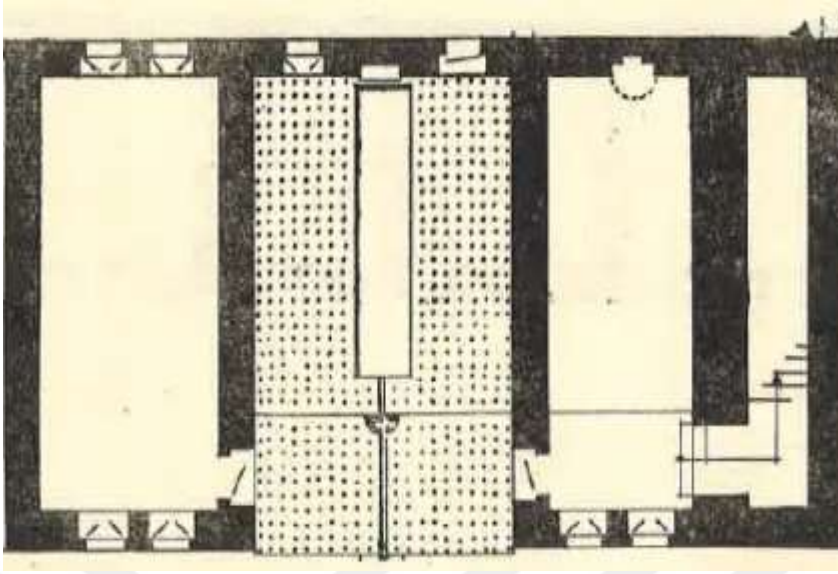
Plan 3. Gaziantep Şehreküstü Mahallesi'nde Bulunan İki Odalı Bir Evin Sofasız Plan Tipi (Sedat Hakkı Eldem'den)

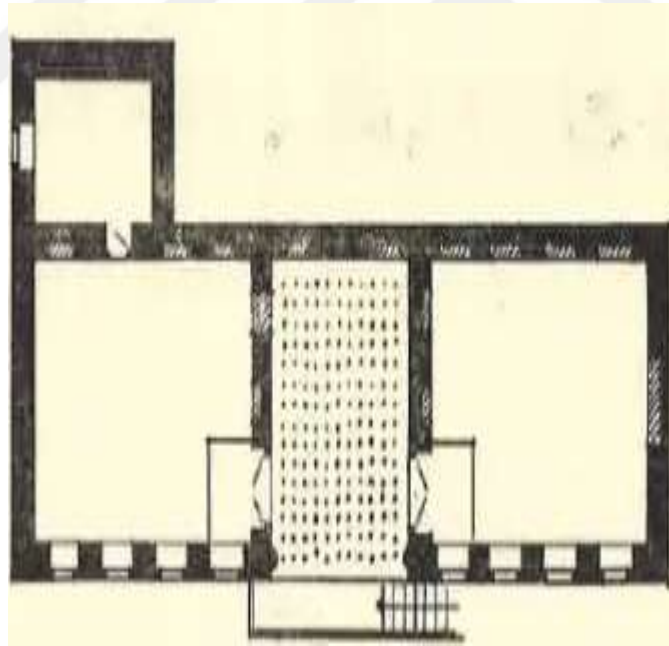
Plan 4. Konya Bey Mahallesi'nde Bulunan Sofasız Plan Tipli Bir Ev (Sedat Hakkı Eldem'den)

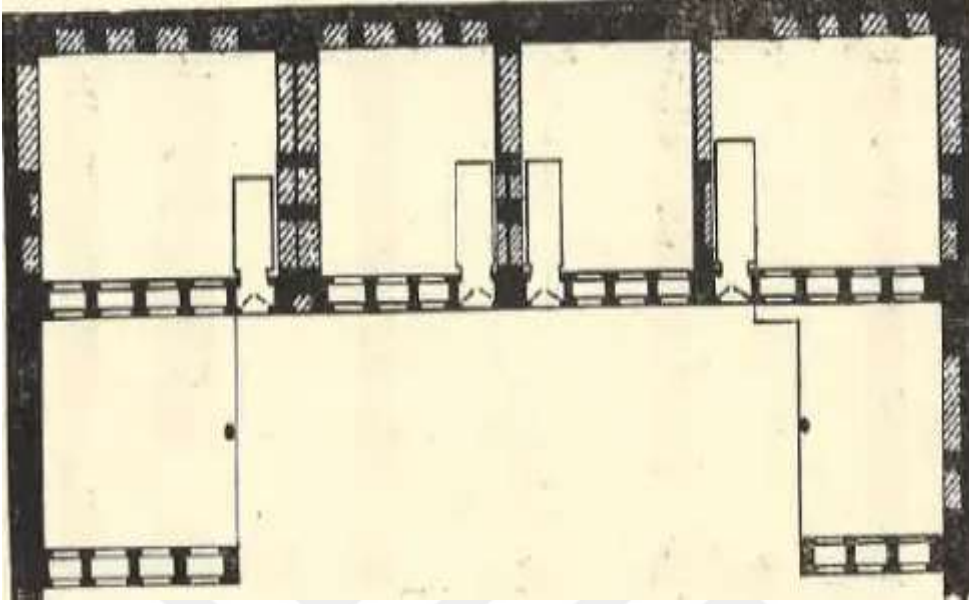
Plan 5. Sofasız Plan Tipli Diyarbakır Bayram Güllaç Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)

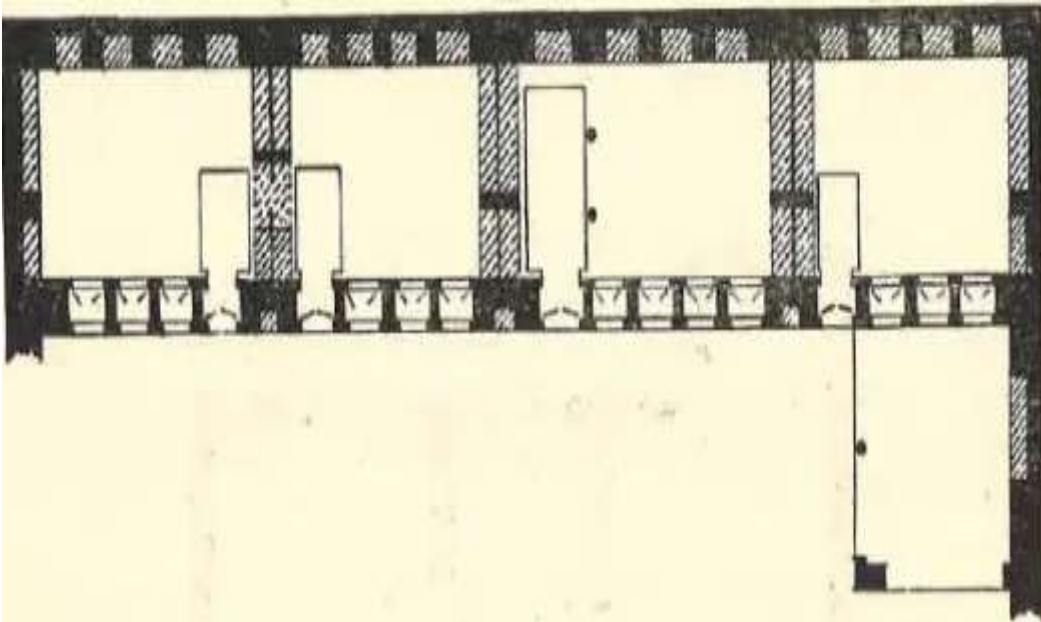
Plan 6. Sofasız Plan Tipli Diyarbakır Bişaryan Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)

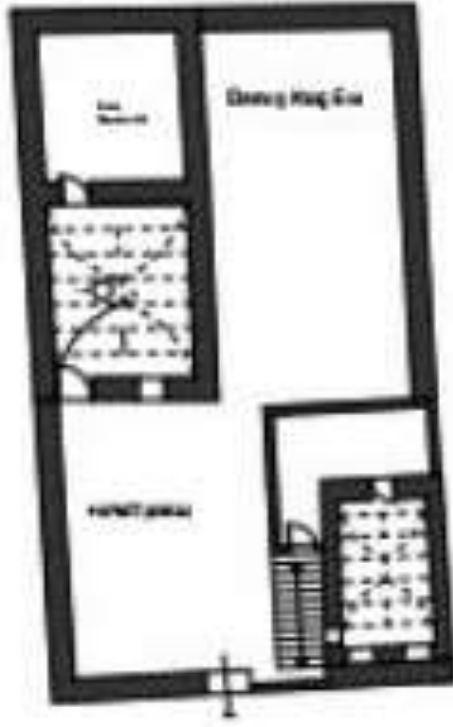
Plan 7. Sofasız Plan Tipli Gaziantep Bahtiyar Saffet Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)

Plan 8. Sofasız Plan Tipli Antakya Ahmet Kavukçu Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)

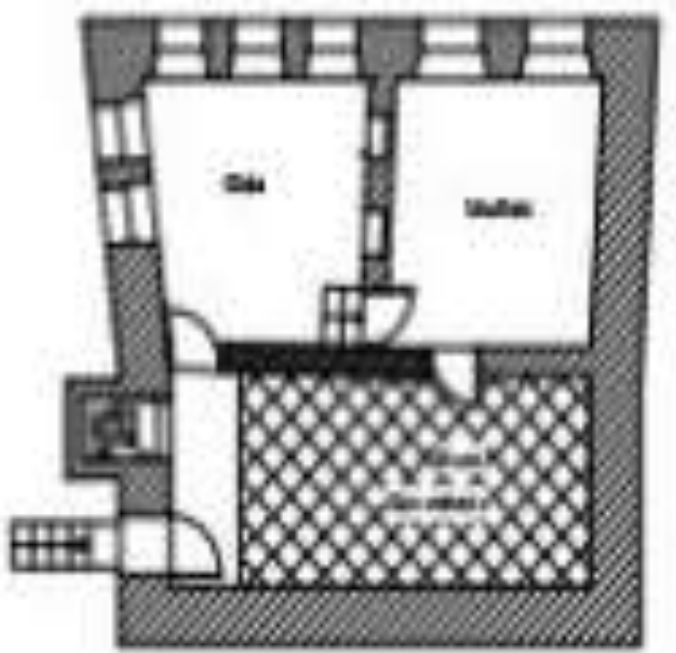
Plan 9. Sofasız Plan Tipli Antakya Çiñçin Hikmet Evi (Sedat Hakkı Eldem'den)

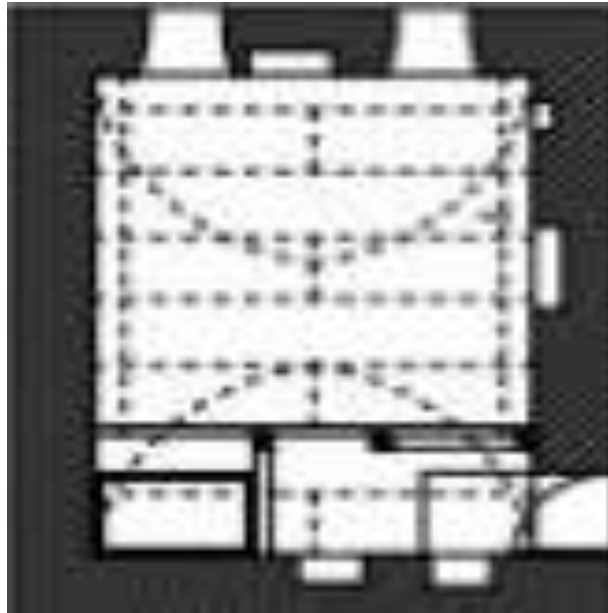
Plan 10. Demirci'deki Hayatlı (Avlulu) Plan Tipli Derviş Koç Evi (Erkan Aygör'den)

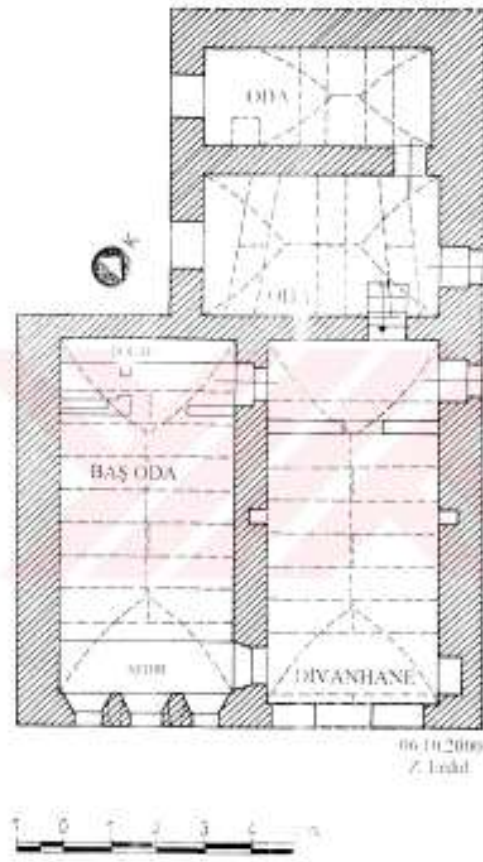
Plan 11. Demirci'deki Hayatlı (Avlulu) Plan Tipli Osman Koçak Evi (Erkan Aygör'den)

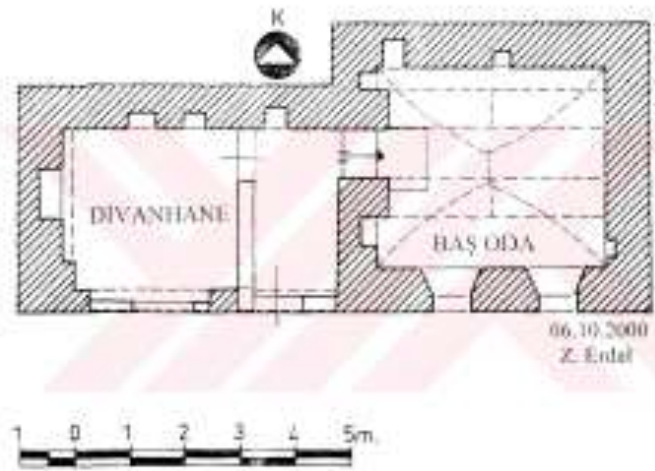
Plan 12. Demirci'deki Hayatsız (Avlusuz) Plan Tipli İnayet Duru Evi (Erkan Aygör'den)

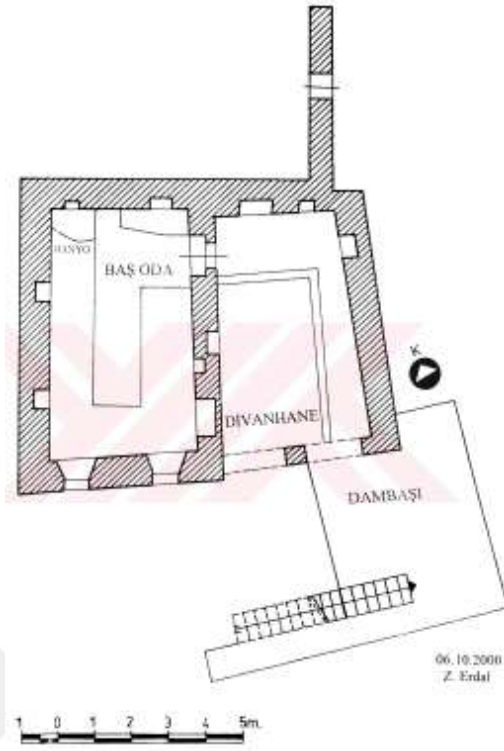
Plan 13. Demirci'deki Hayatsız (Avlusuz) Plan Tipli İsmail Ay Köy Odası (Erkan Aygör'den)

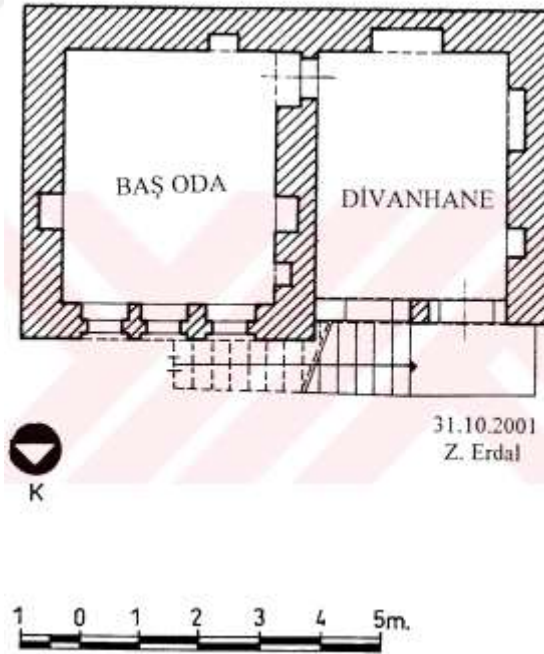
Plan 14. Güzelyurt'taki Divanhaneli Plan Tipli Mehmet Sökmen Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

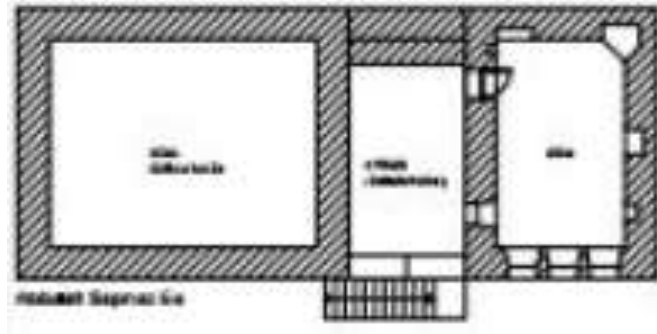
Plan 15. Selime'deki Divanhaneli Plan Tipli Kitabeli Metruk Ev I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

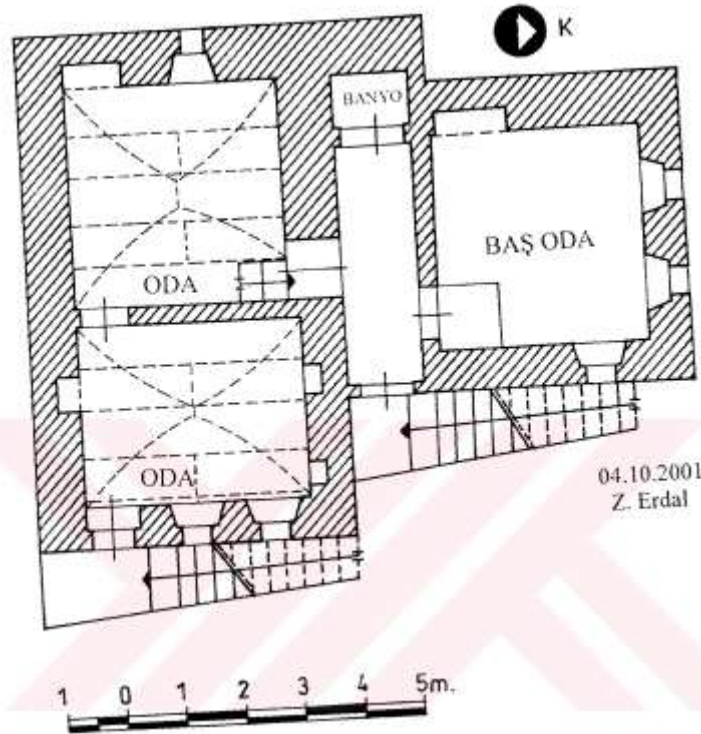
Plan 16. Selime'deki Divanhaneli Plan Tipli B Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

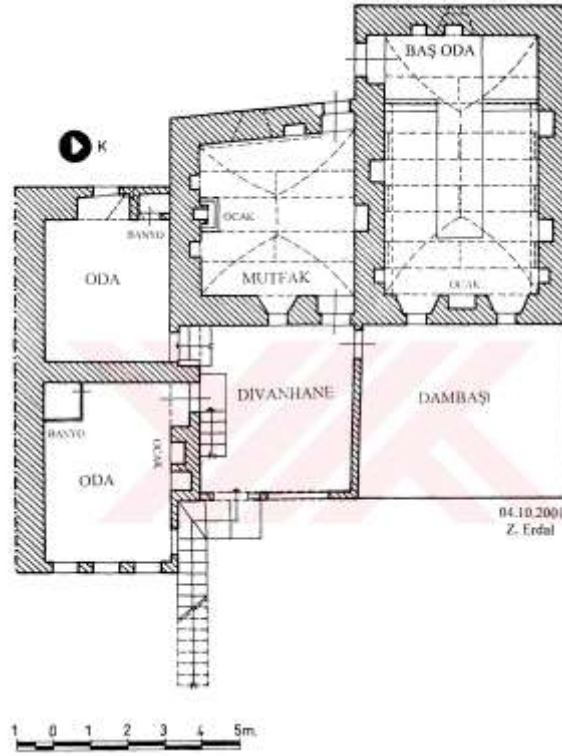
Plan 17. Gülağaç'taki Divanhaneli Plan Tipli Nuriye Başbuğ Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

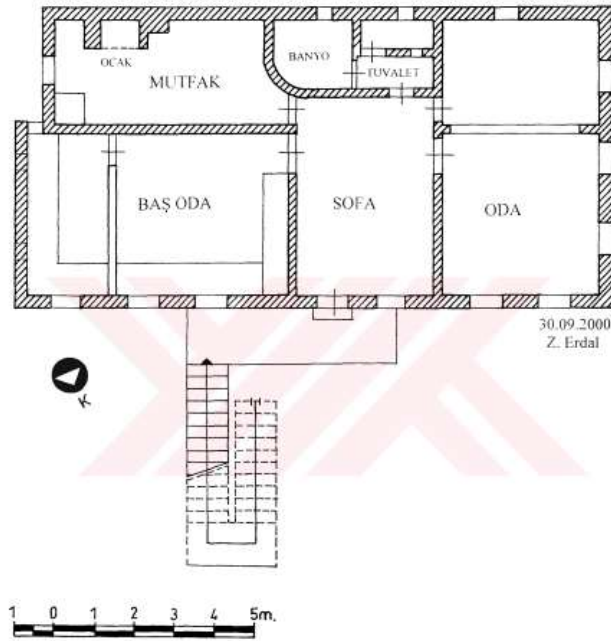
Plan 18. Demirci'deki Divanhaneli Plan Tipli Abdullah Sapmaz Evi Planı (Erkan Aygör'den)

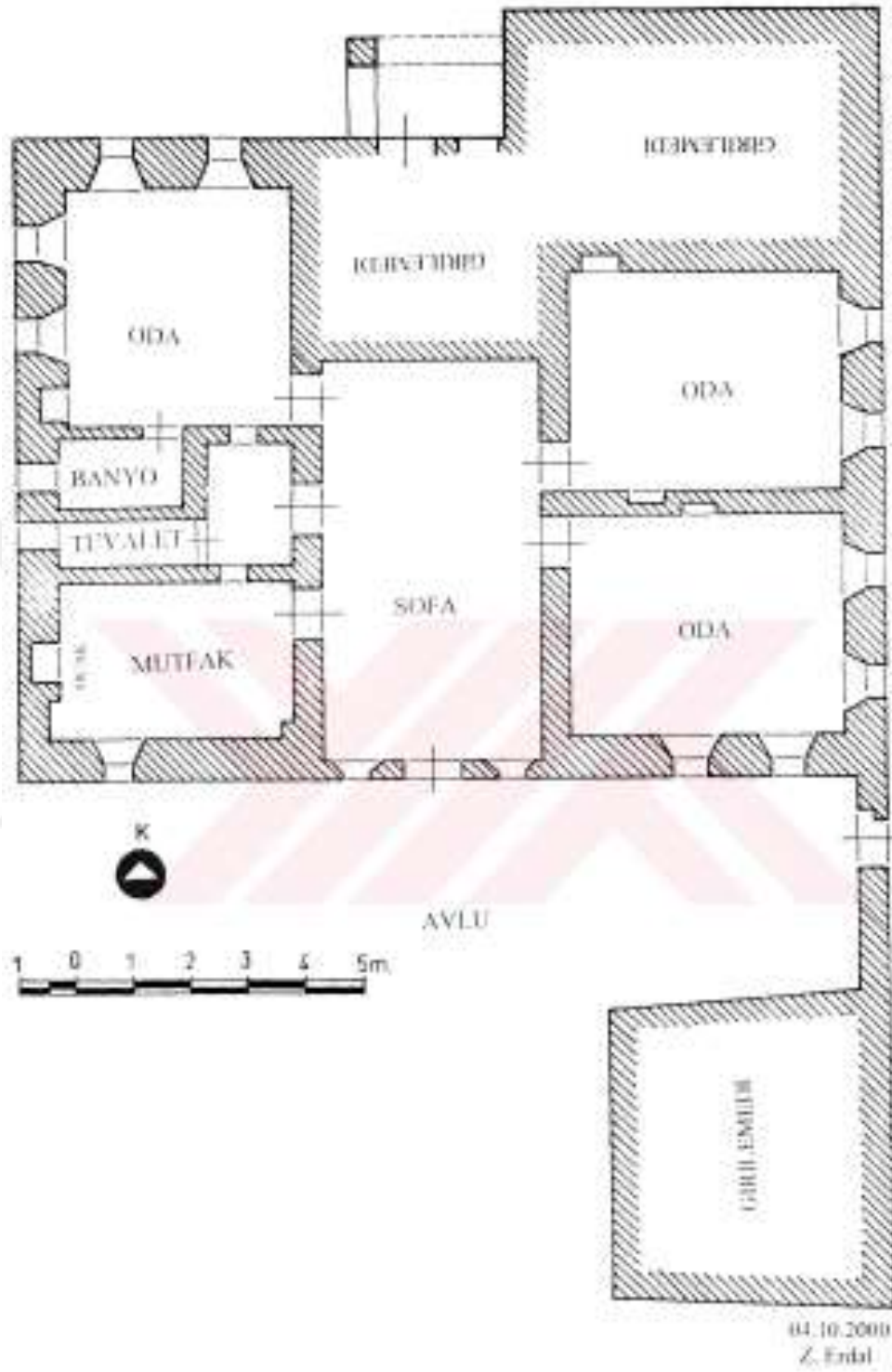
Plan 19. Demirci'deki Divanhaneli Plan Tipli Abdullah Demirci Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

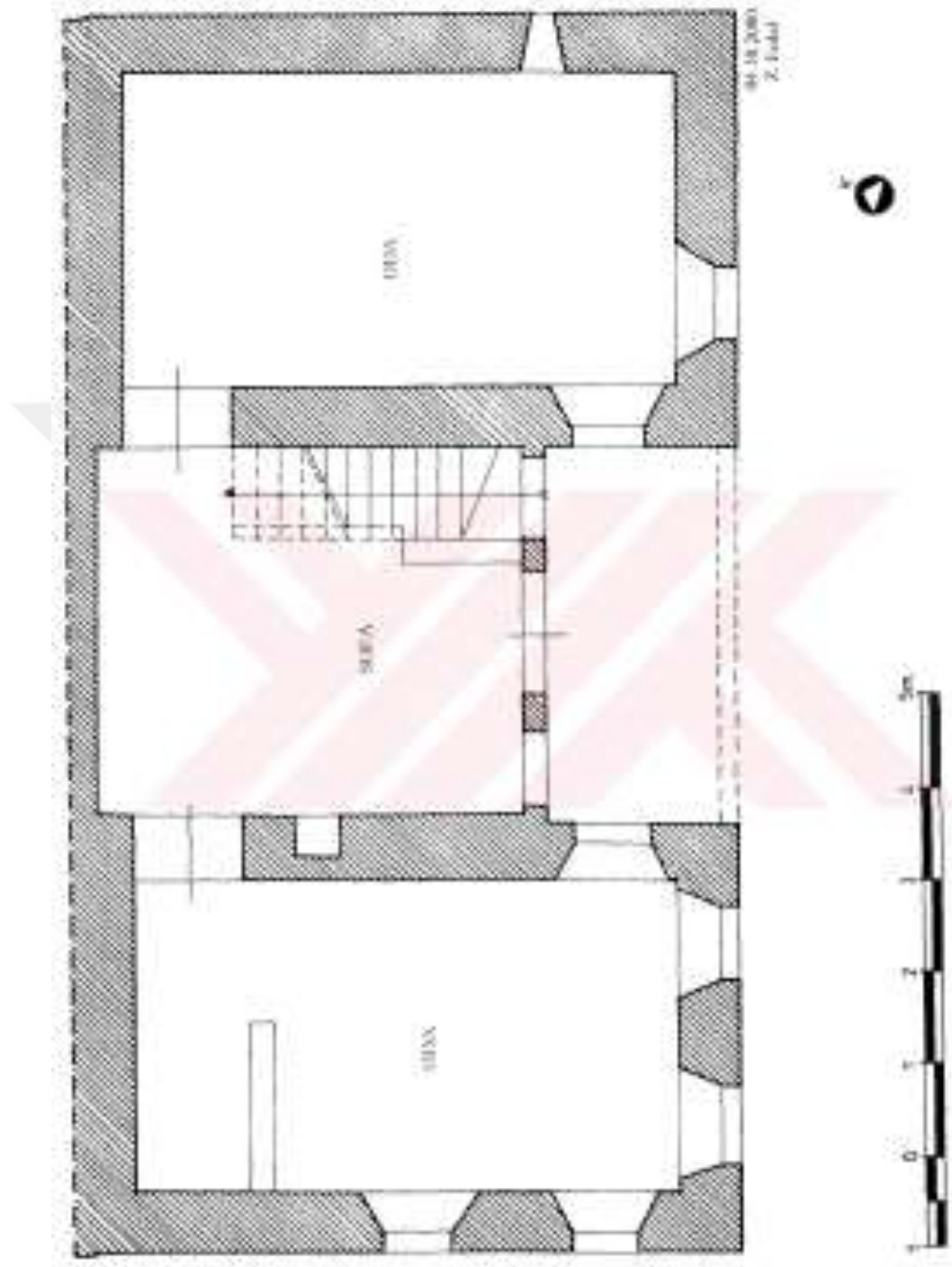
Plan 20. Demirci'deki Divanhaneli Plan Tipli Hacı Molla Mehmet Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

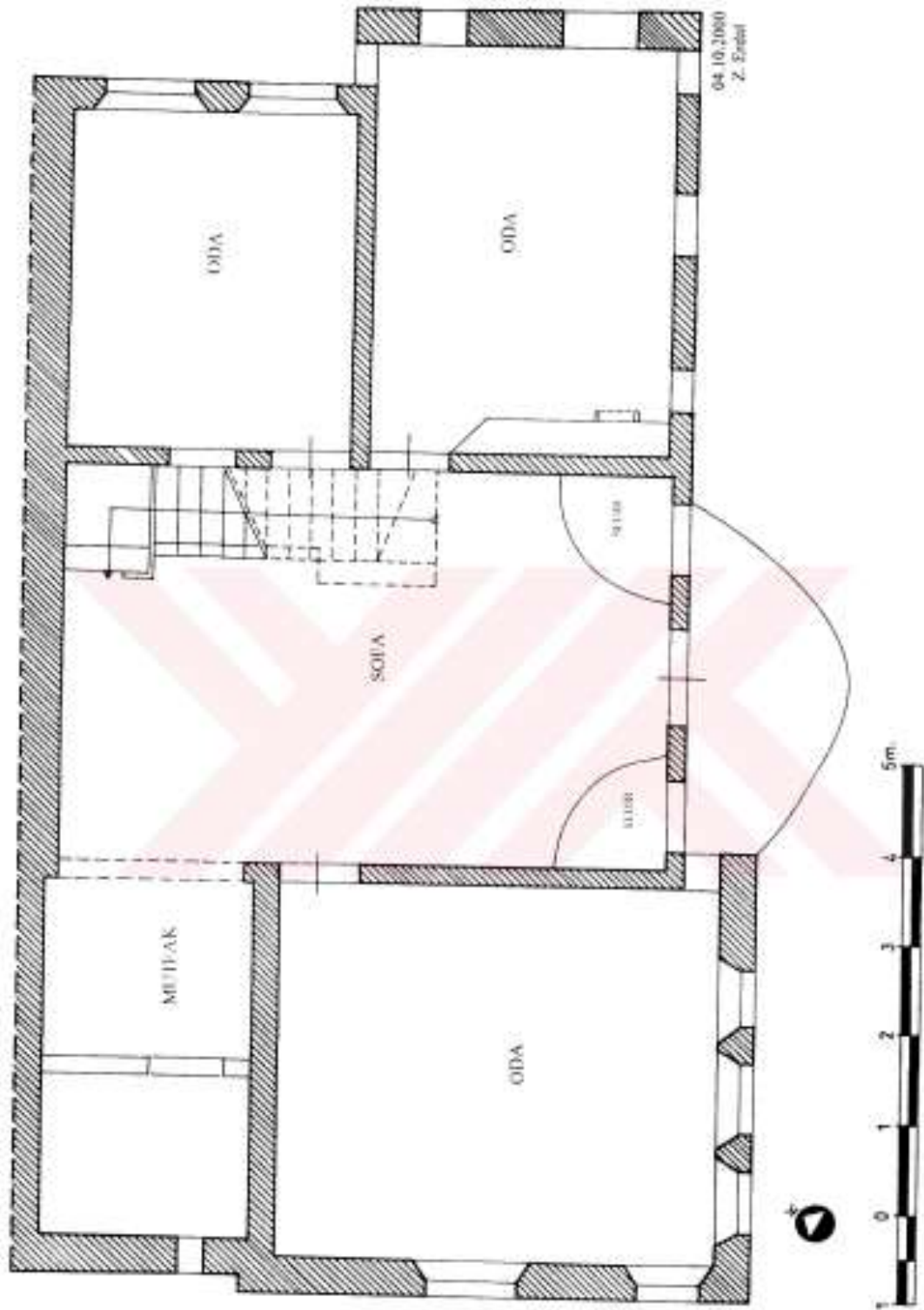
Plan 21. Aksaray Terzi Çevik Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

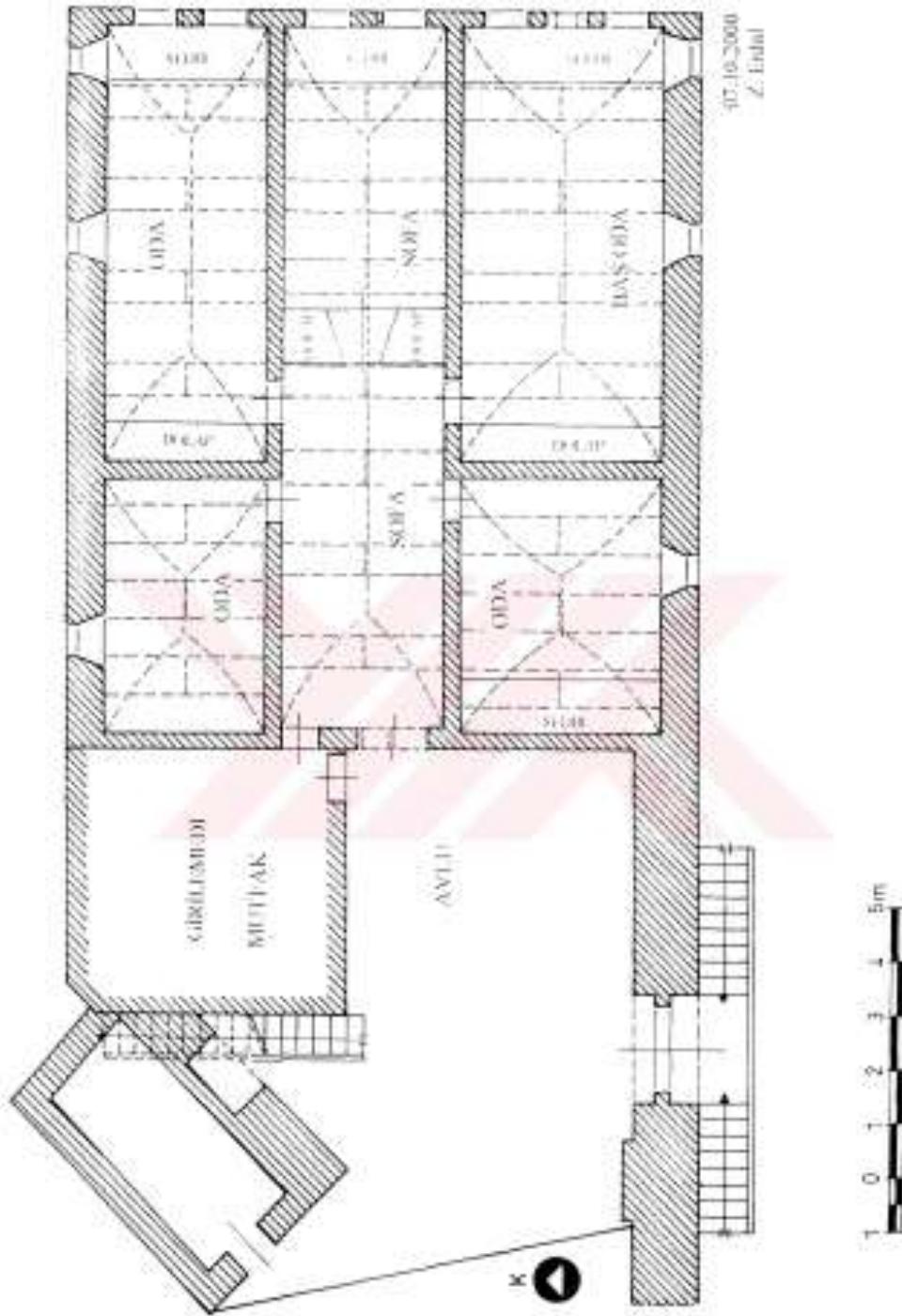
Plan 22. Aksaray Rıza Efendi Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

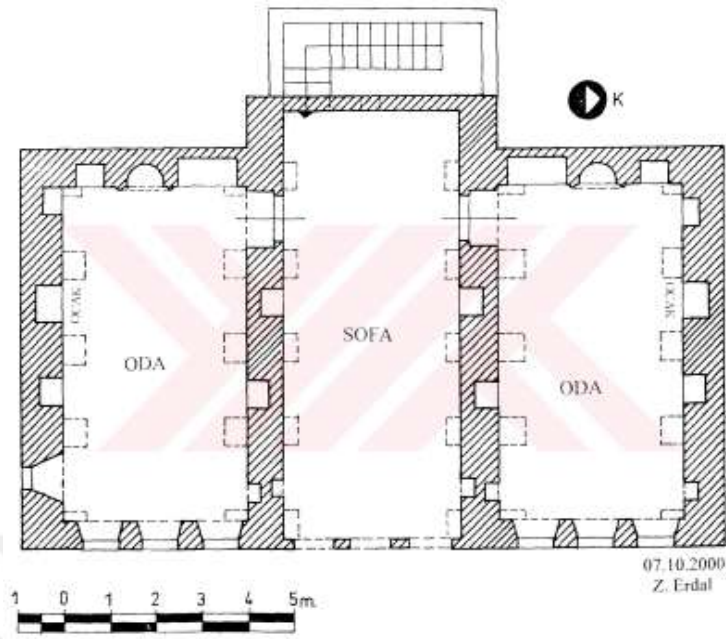
Plan 23. Aksaray Mehmet Aktaş Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 24. Aksaray Mehmet Aktaş Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

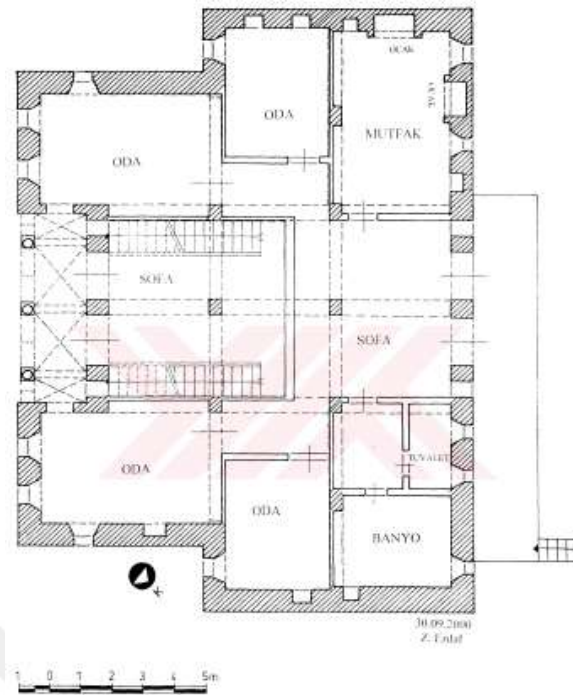
Plan 25. Güzelyurt Salih Delen Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

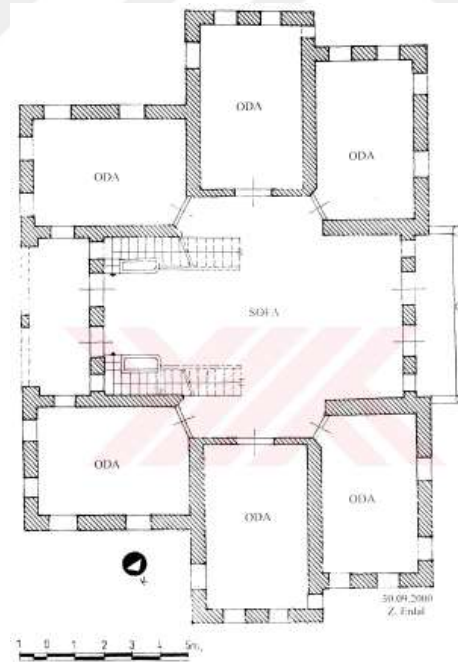
Plan 26. Güzelyurt Hamit Çak Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

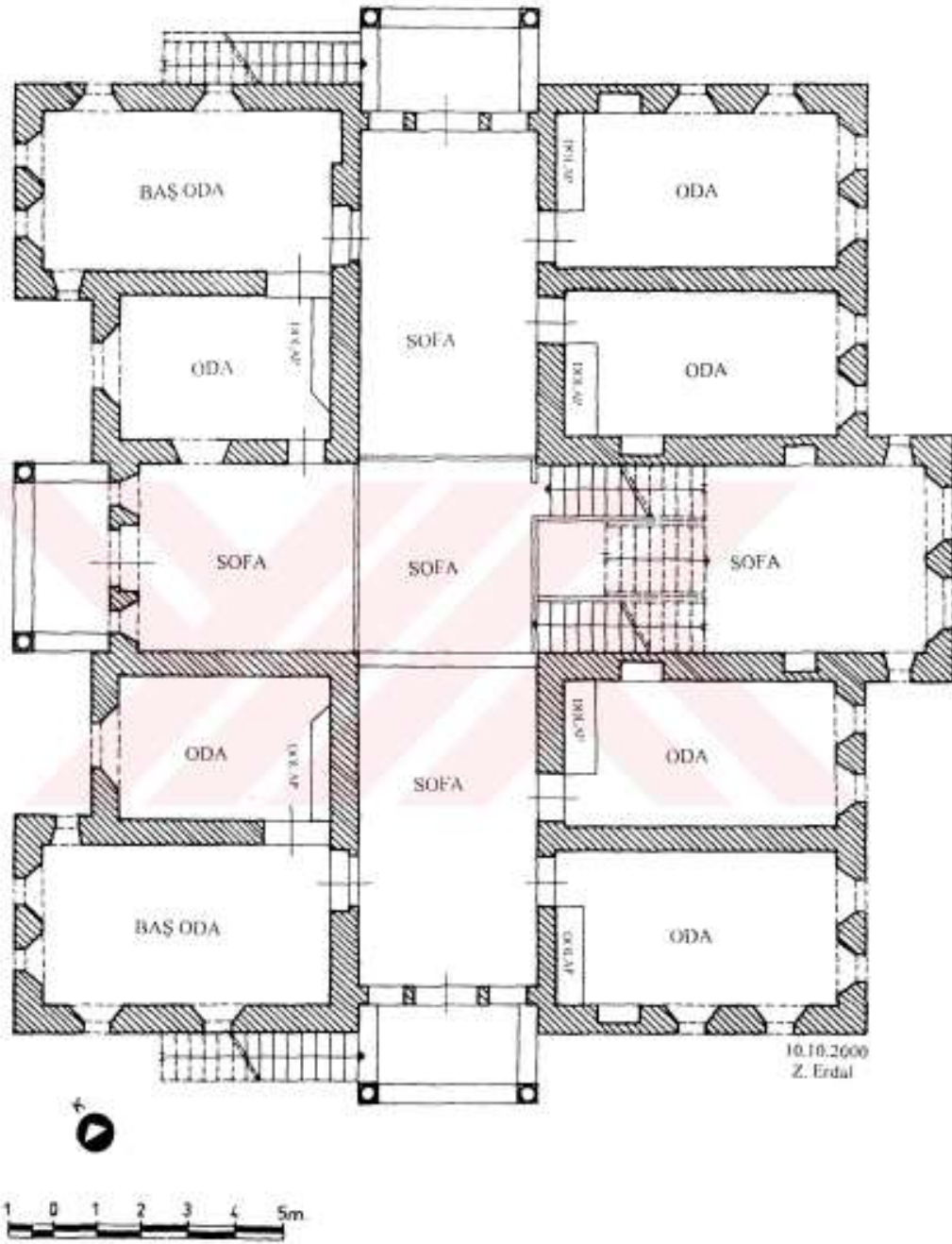
Plan 27. Aksaray Ayşe Teke Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

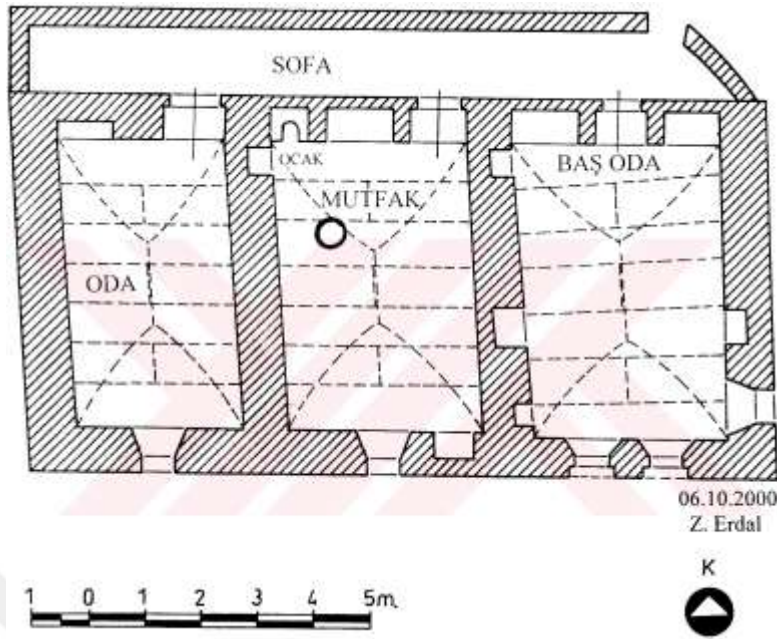
Plan 28. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

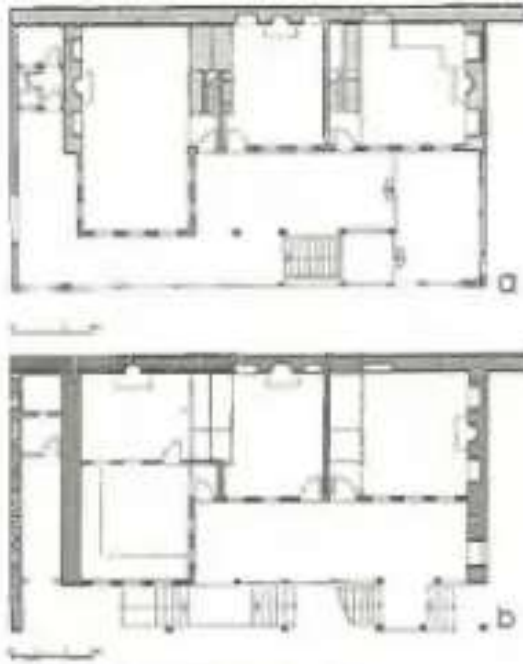
Plan 29. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

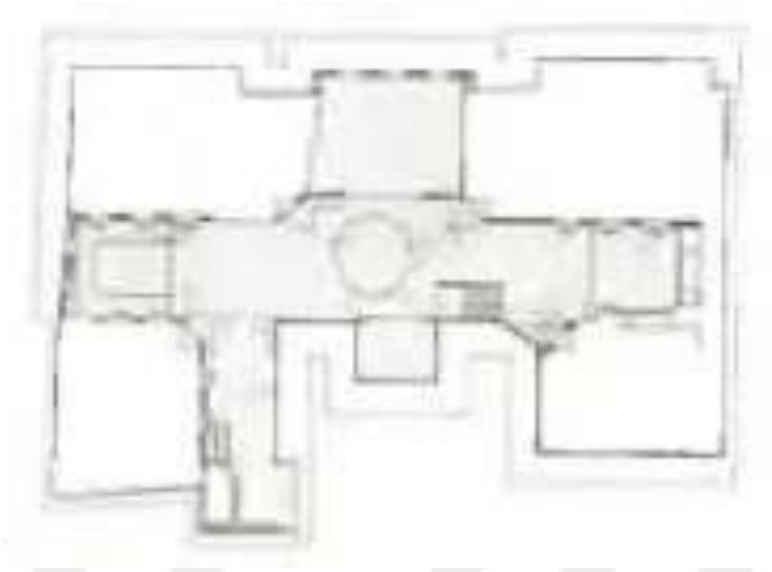
Plan 30. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

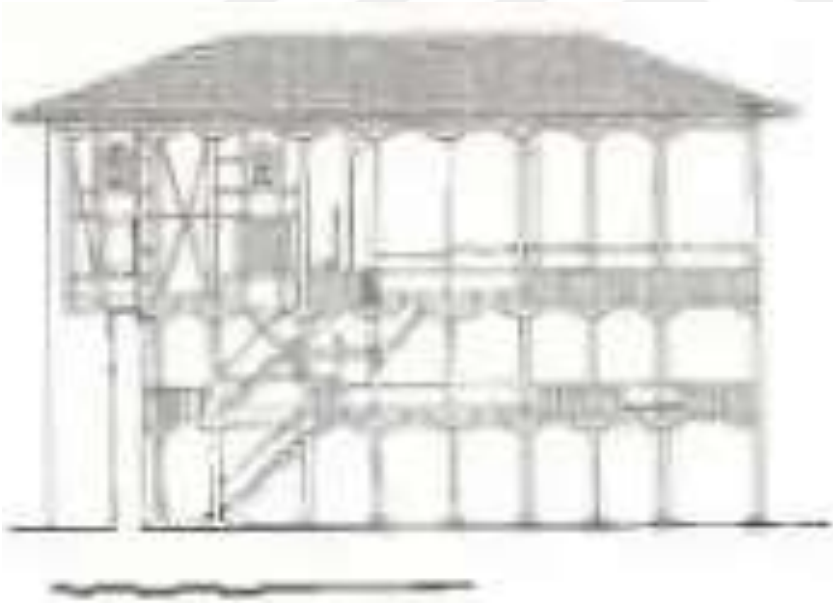
Plan 31. Selime Alaettin Hamdi Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 32.-33. Tekirdağ Gençça Evi I. Kat ve Zemin Kat Planları (Doğan Kuban'dan)

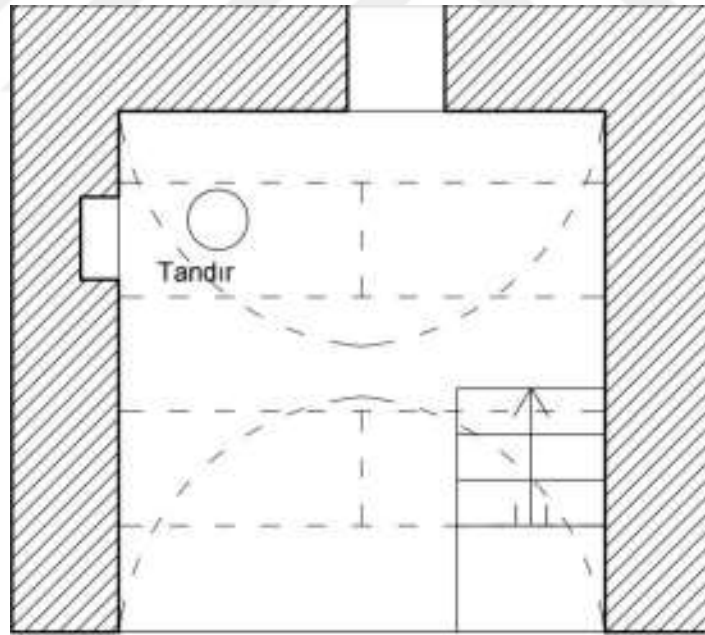
Plan 34. Birgi Çakırağa Konağı'nda Hayat'ın Mekânsal Biçimlenişi (Doğan Kuban'dan)

Plan 35. Bursa Muradiye'de Bir Evin Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

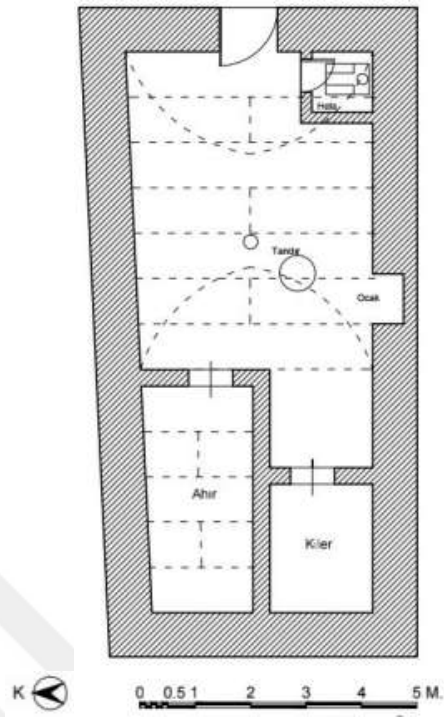

Plan 36. Manisa Ayşe Kadın Evi Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

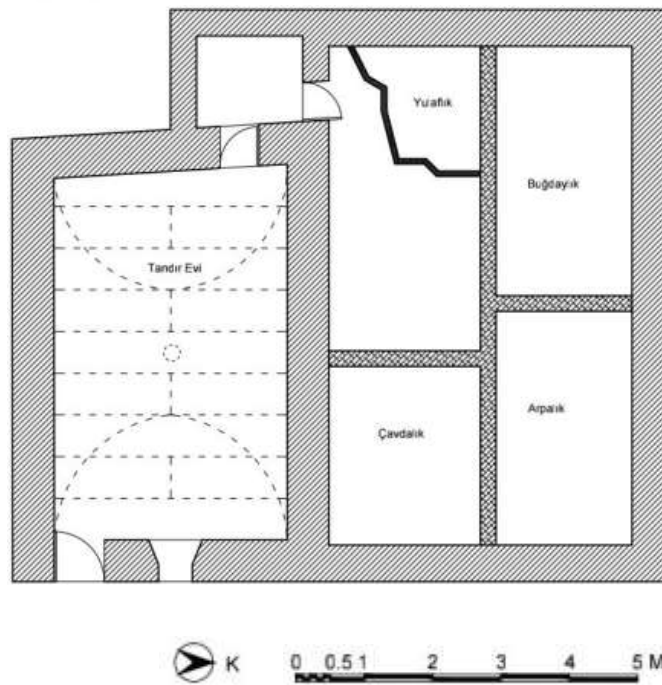

0 0.5 1 2 3 M.

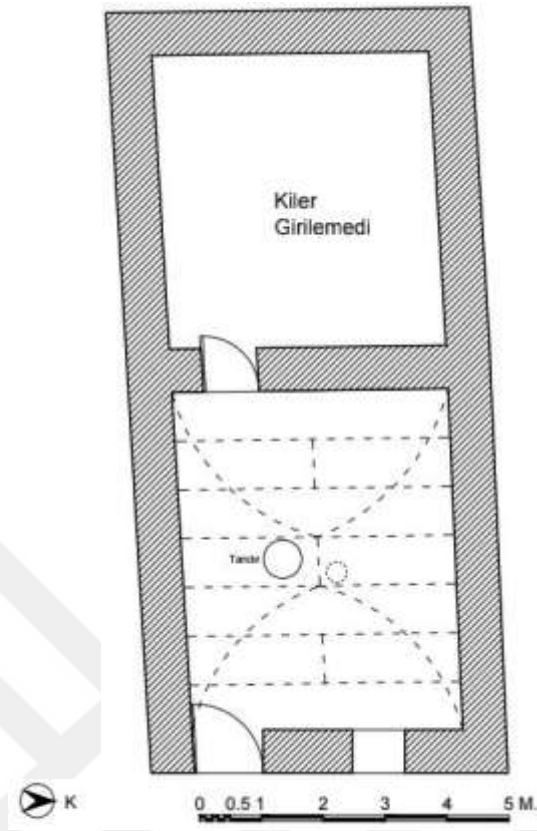
Plan 37. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Damı Planı (Erkan Aygör'den)

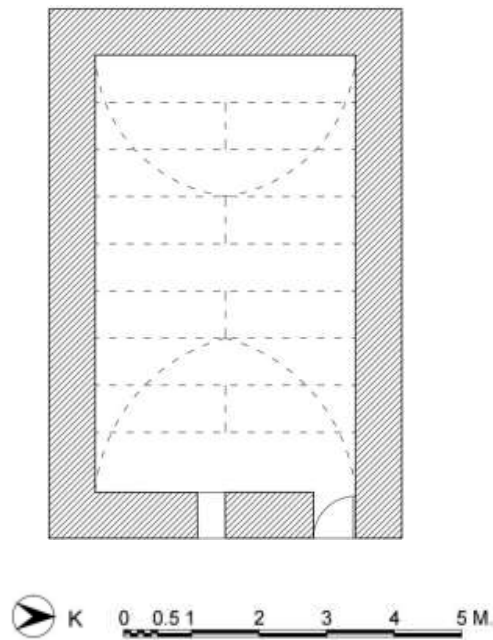
Plan 38. Demirci Osman Koçak Evi Tandır Evi Planı (Erkan Aygör'den)

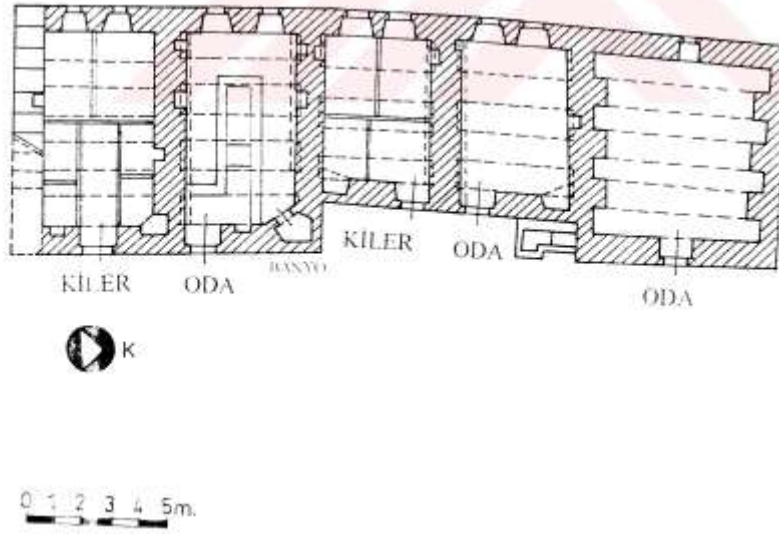
Plan 39. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Evi ve Ambar Planı (Erkan Aygör'den)

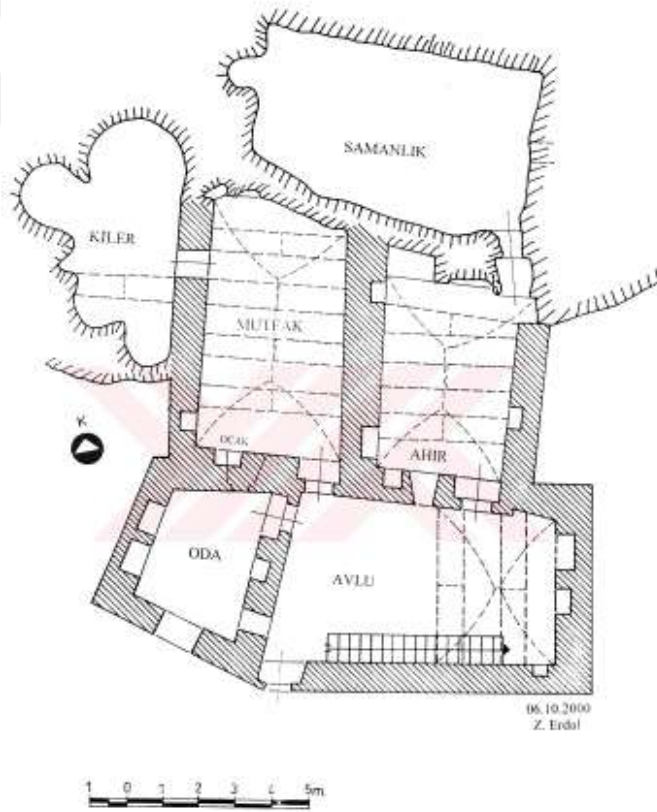
Plan 40. Demirci Derviş Koç Evi Tandır Evi Planı (Erkan Aygör'den)

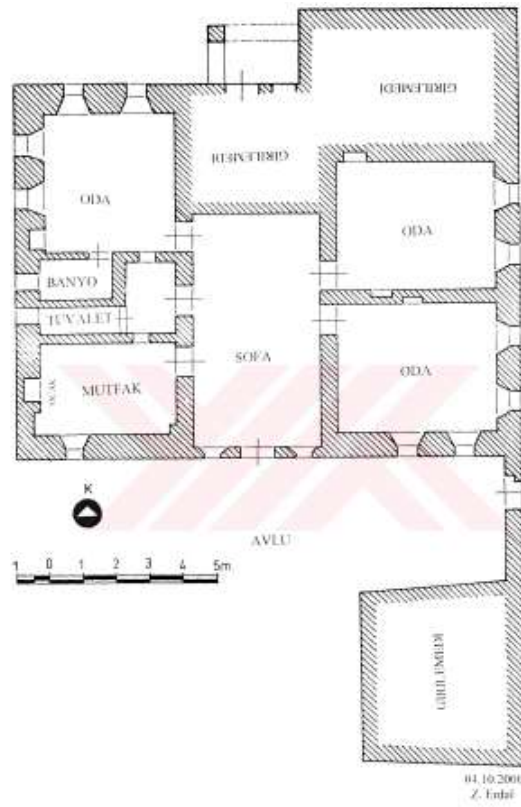
Plan 41. Demirci İbrahim Ay Evi Samanlık Planı (Erkan Aygör'den)

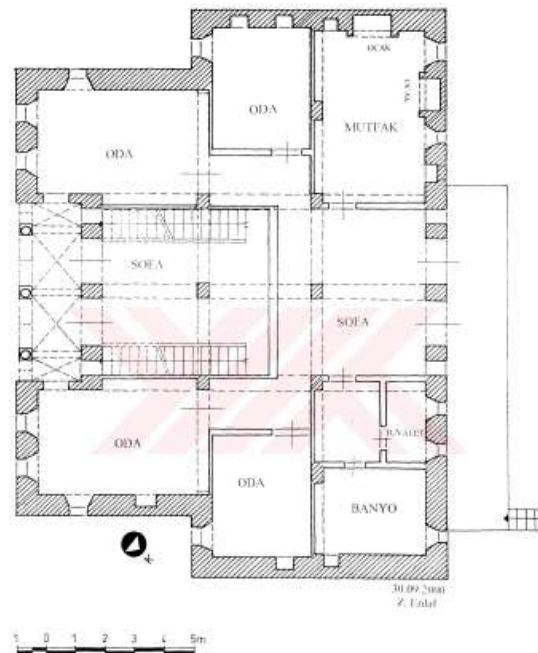
Plan 42. Ağzıkarahan Köyü Recep Çalışkan Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

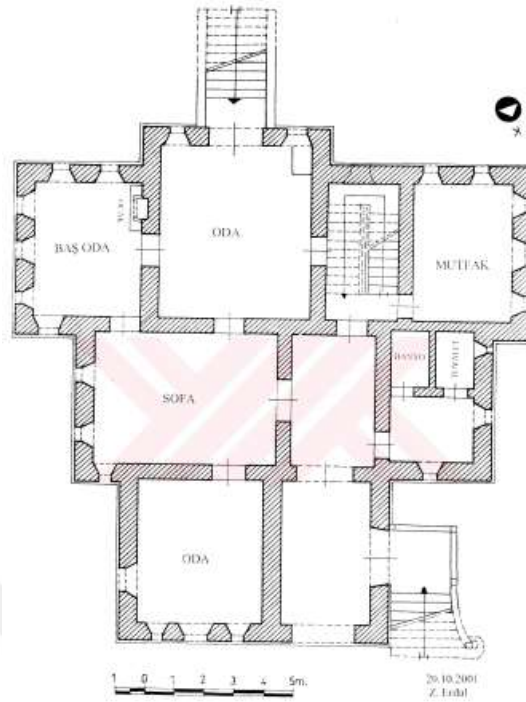
Plan 43. Selime Kasabası B Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

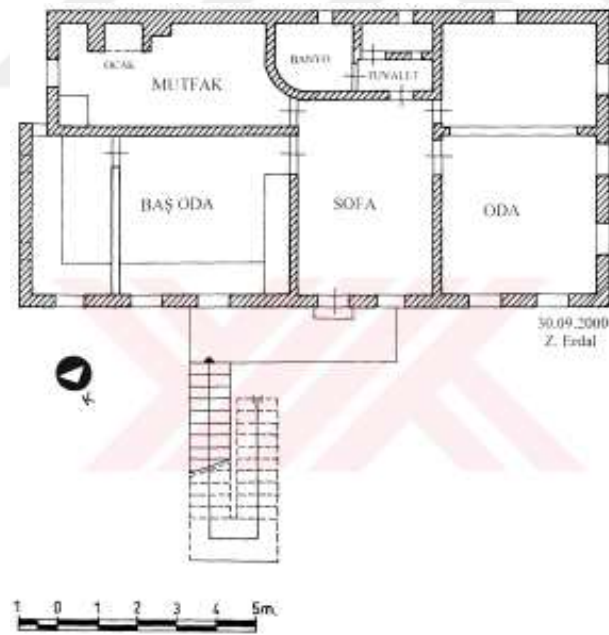
Plan 44. Aksaray Rıza Efendi Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

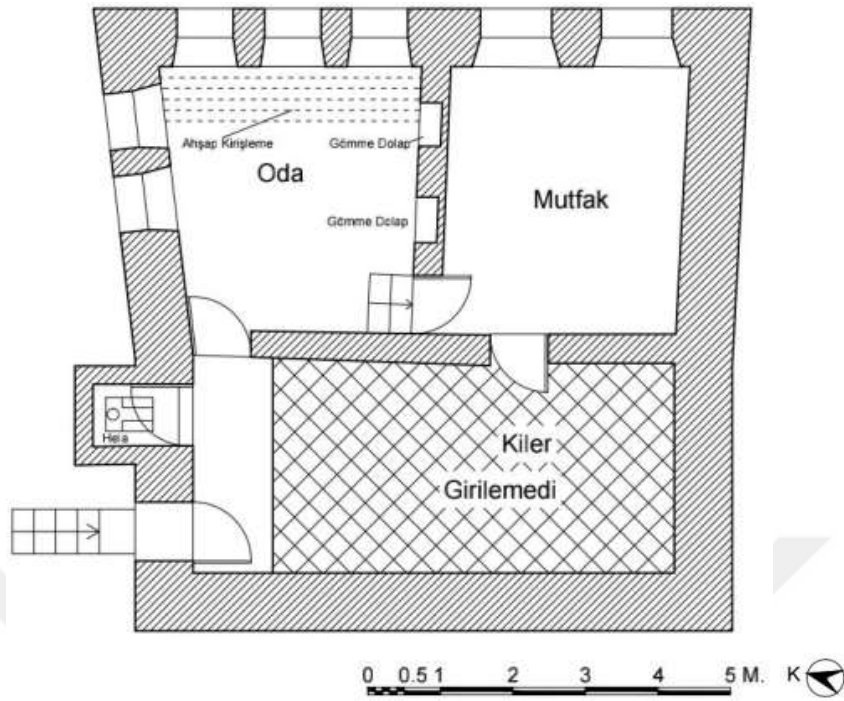
Plan 45. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

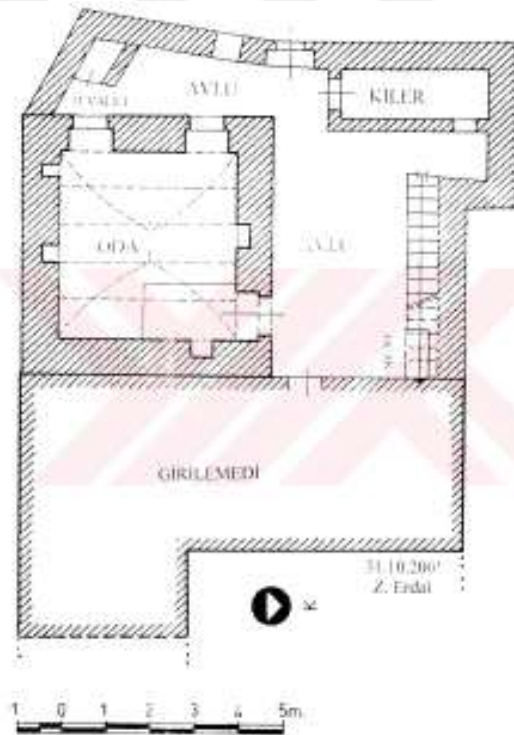
Plan 46. Aksaray Eski Vali Konağı Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

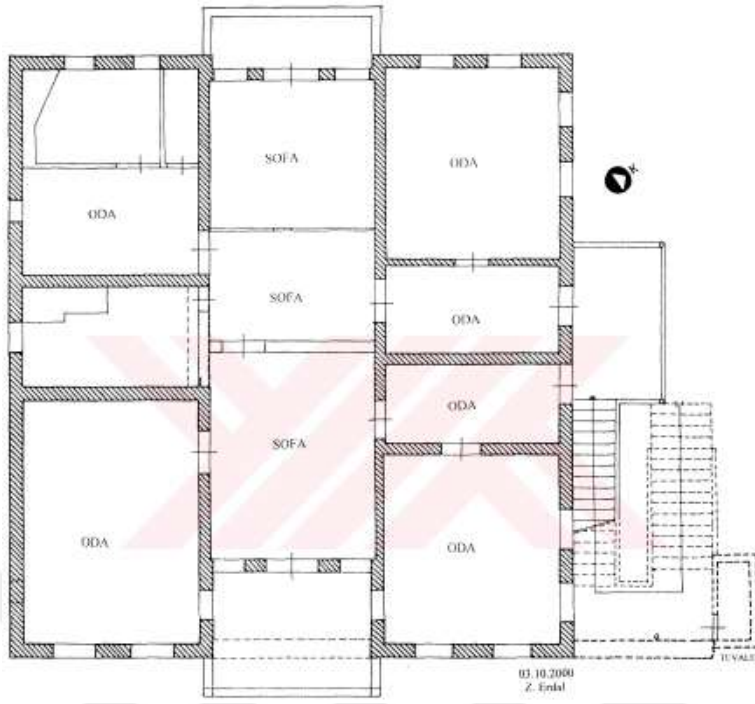
Plan 47. Aksaray Terzi Çevik Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

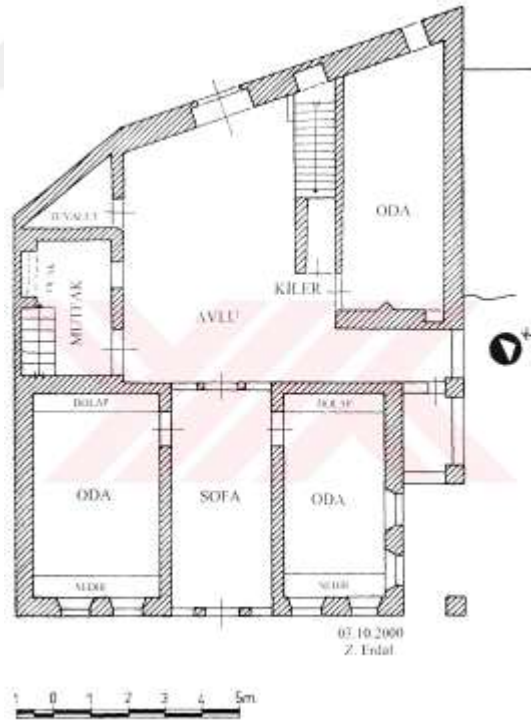
Plan 48. Demirci İnayet-Kadir Duru Evi Üst Kat Planı (Erkan Aygör'den)

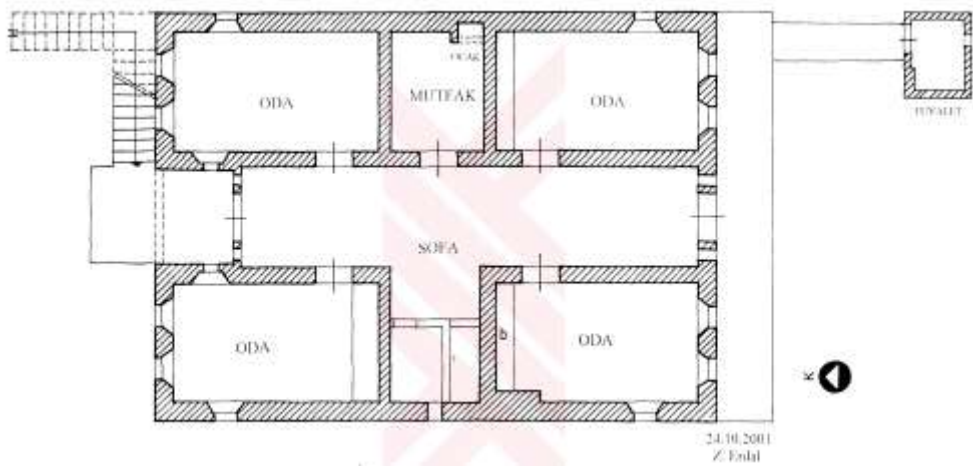
Plan 49. Gülağaç Mehmet Kent Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

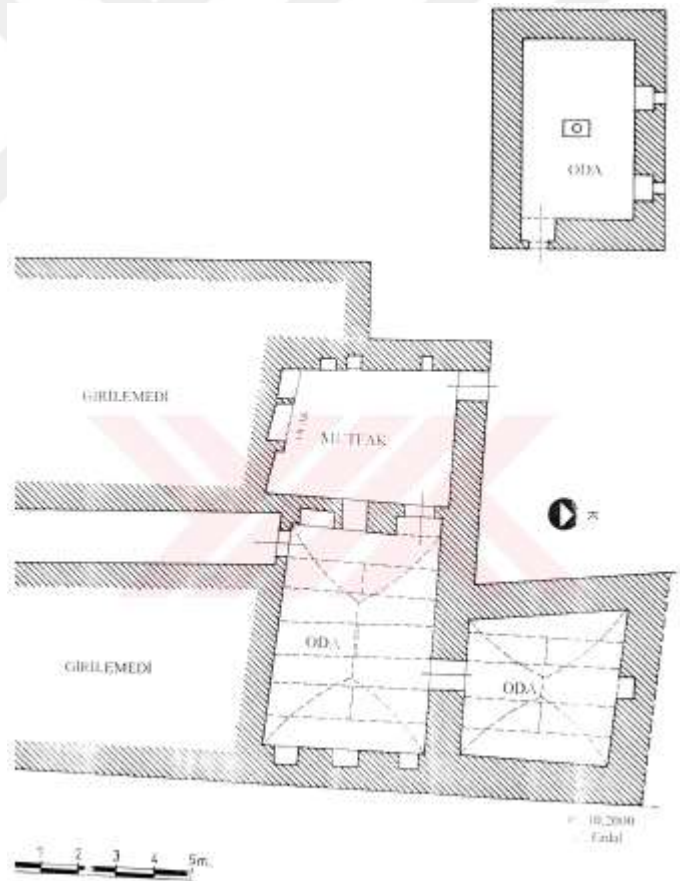
Plan 50. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

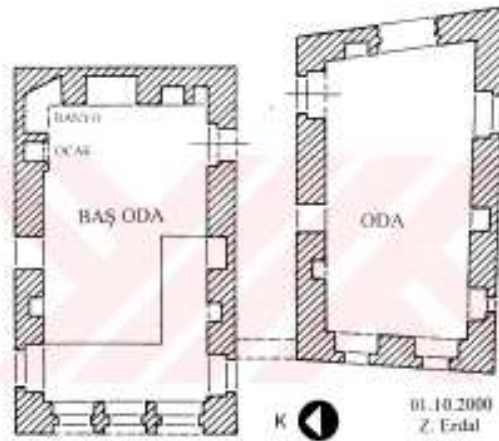
Plan 51. Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 52. Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

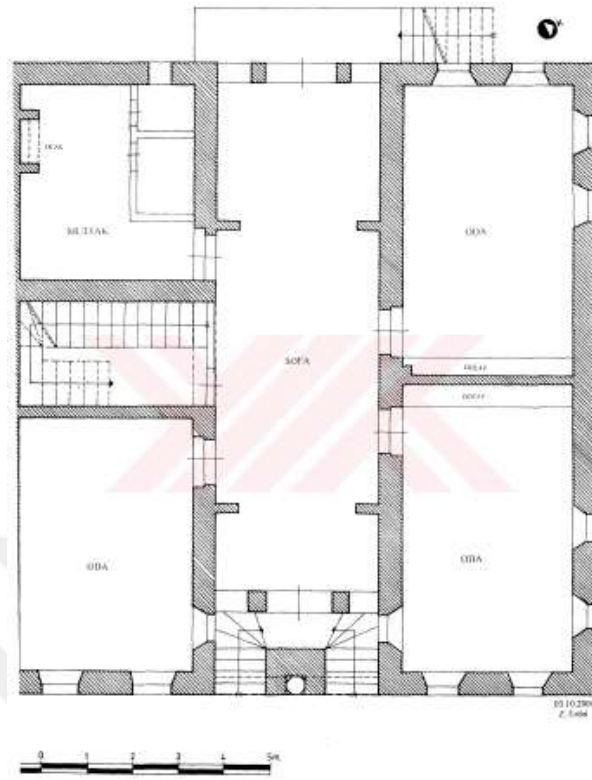
Plan 53. Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

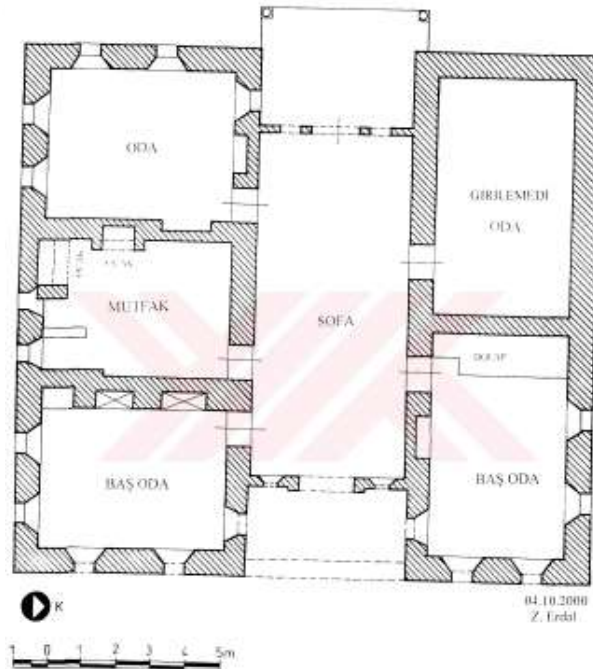
Plan 54. Doğantarlar Kasabası A Evi I. Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

Plan 55. Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

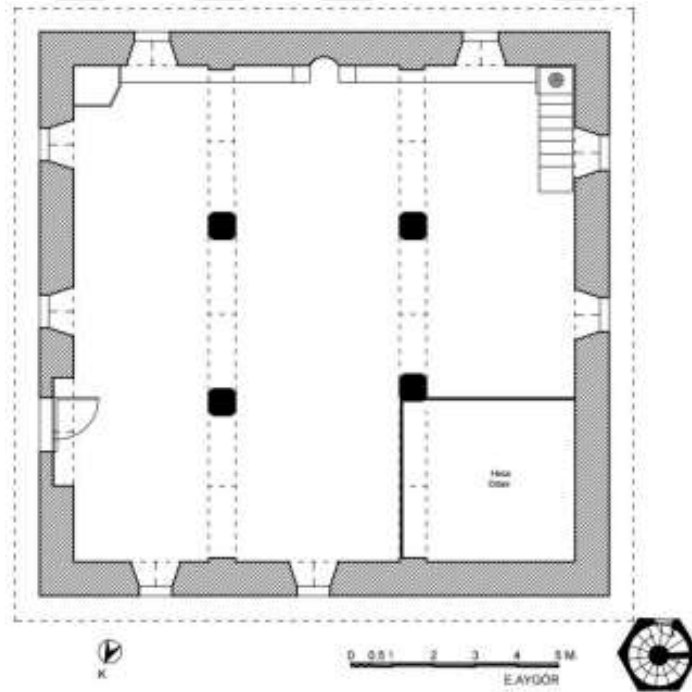
Plan 56. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Zemin Kat Planı (Zekai Erdal'dan)

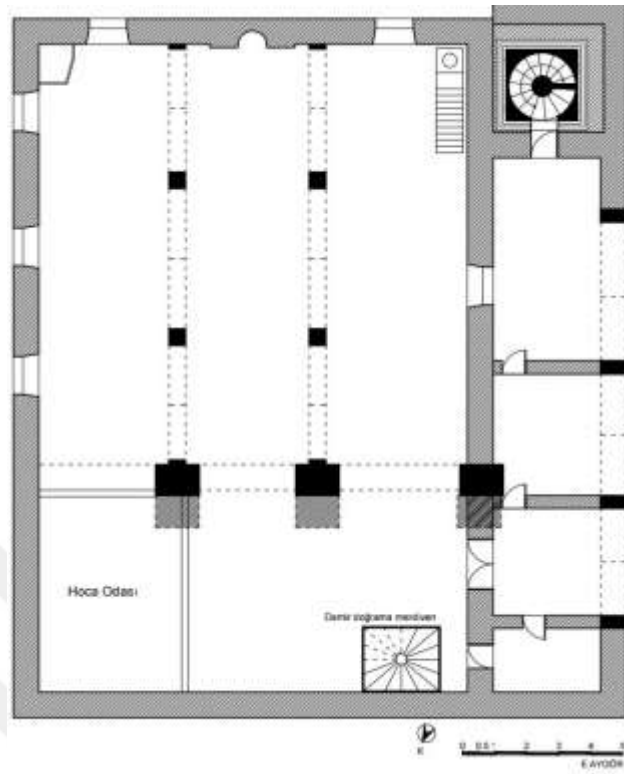
Plan 57. Aksaray Emin Bilgiç Evi Planı (Zekai Erdal'dan)

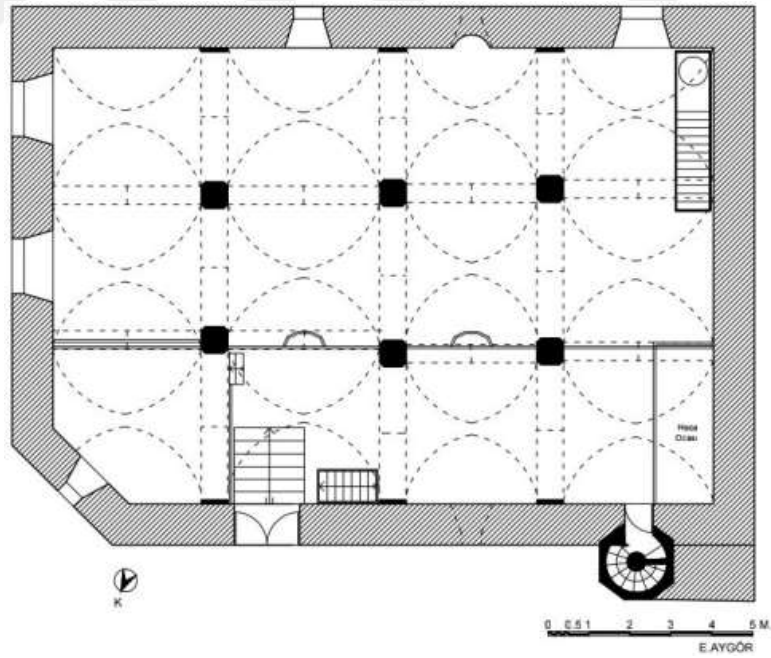
Plan 58. Doğantarla Kasabası Kaya Oyma Evi Planı (Zekai Erdal'dan)

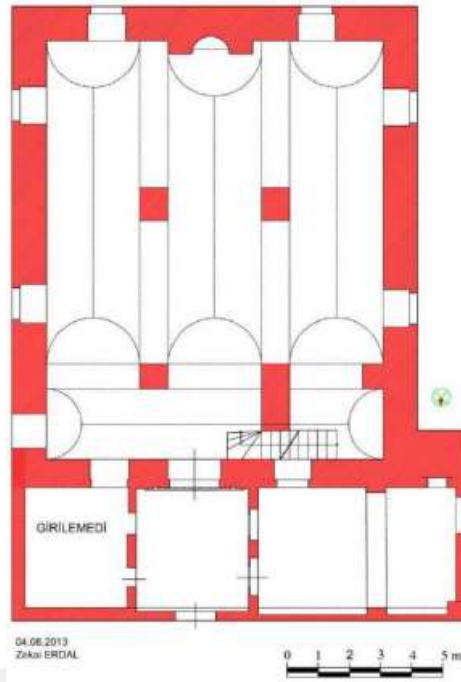
Plan 59. Demirci Bahçeli (Aşağı) Camii Planı (Erkan Aygör'den)

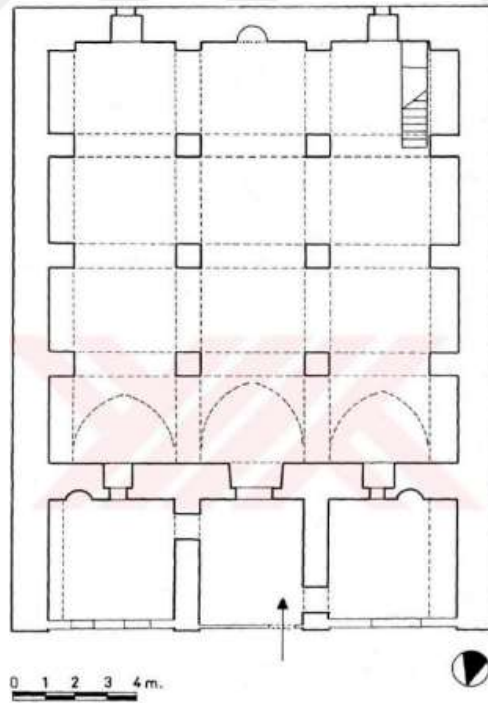
Plan 60. Demirci Çarşı Camii Planı (Erkan Aygör'den)

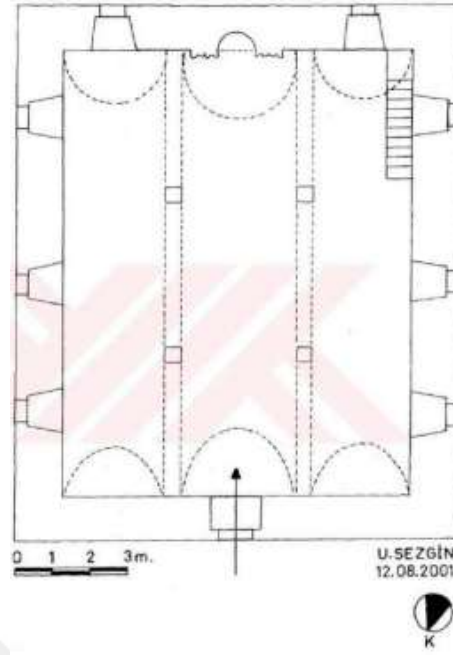
Plan 61. Demirci Eski (Orta) Camii Planı (Erkan Aygör'den)

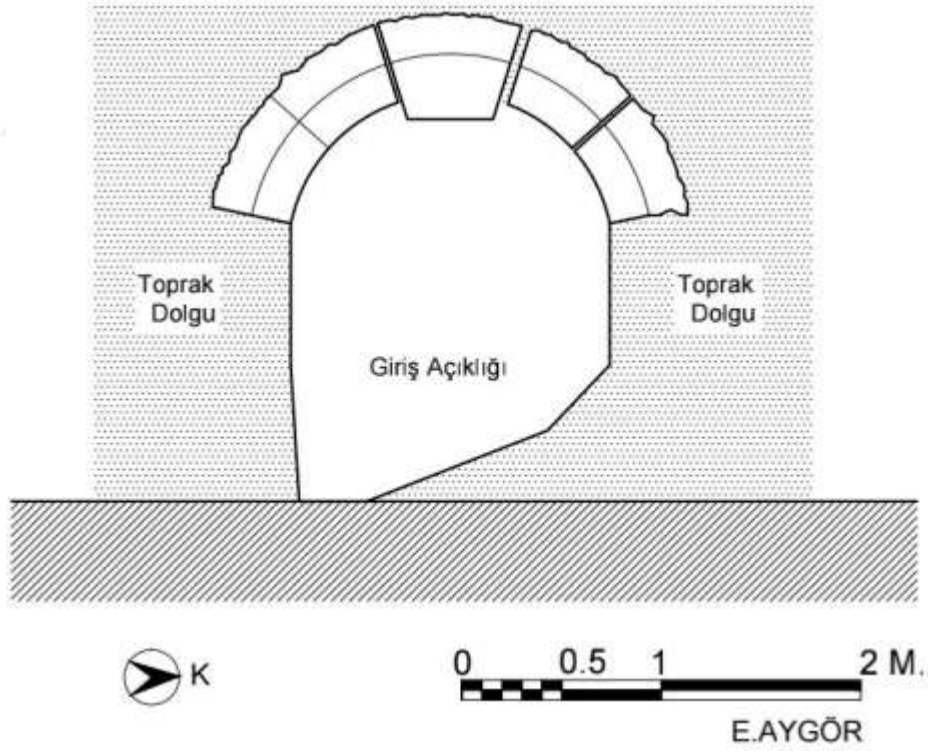
Plan 62. Mamasın (Gökçe) Köyü Yeni Camii Planı (Zekai Erdal'dan)

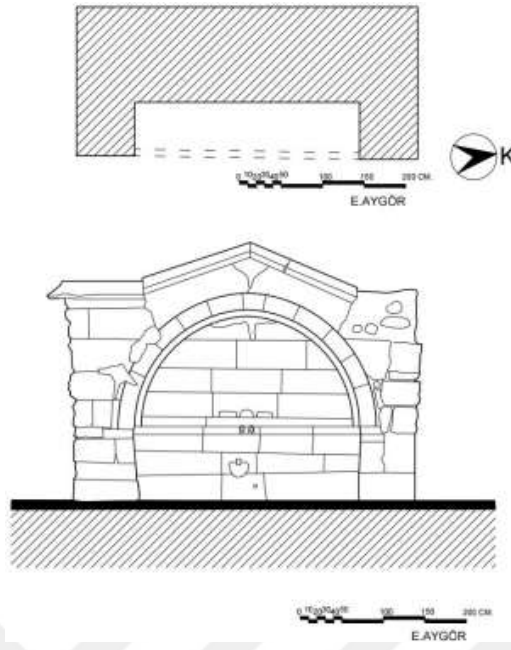
Plan 63. Nevşehir Özkonak Cami-i Kebir'in Planı (U. Sezgin'den)

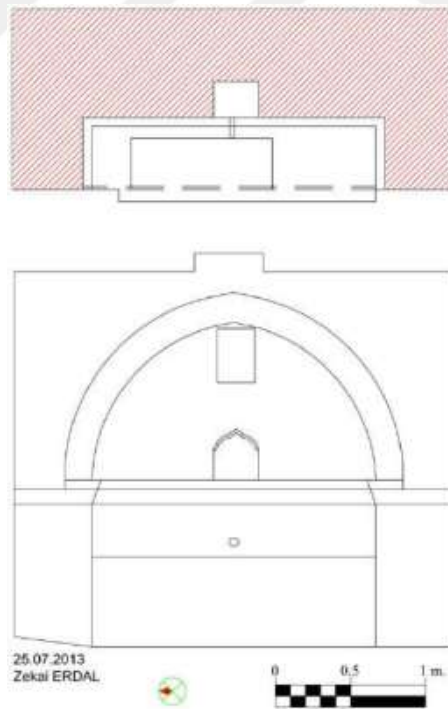
Plan 64. Nevşehir Acıgöl Aşağı Camii Planı (U. Sezgin'den)

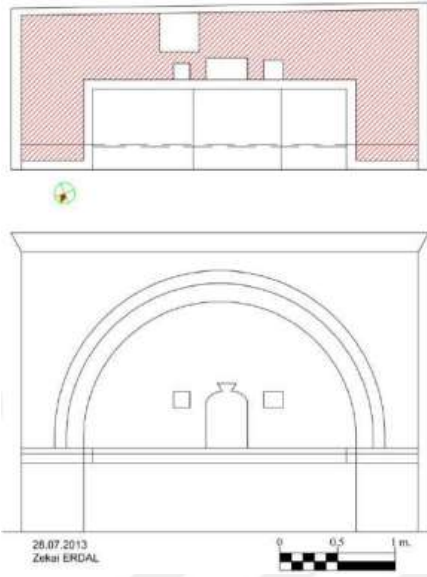
Plan 65. Aksaray Demirci'deki Bir Sarnıç Planı (Erkan Aygör'den)

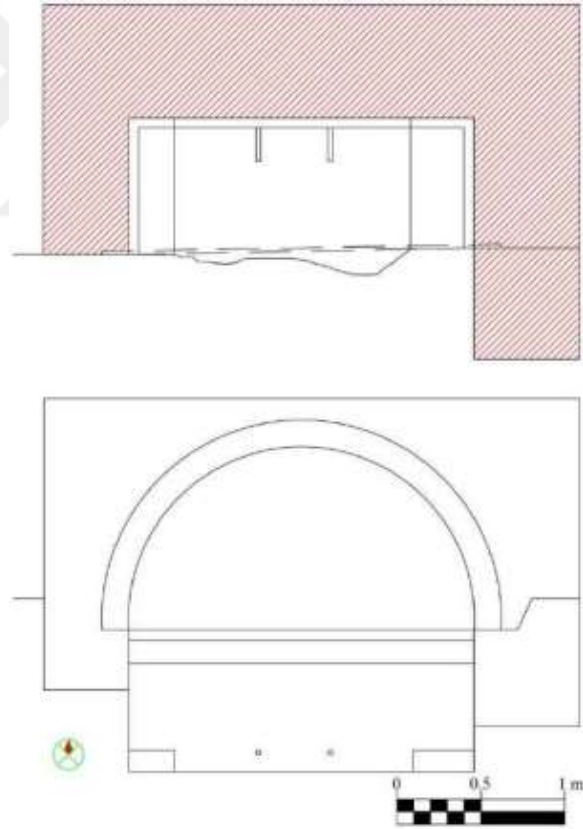
Plan 66. Aksaray Demirci'deki Çayırpınarı Çeşmesi Plan ve Görünümü (Erkan Aygör'den)

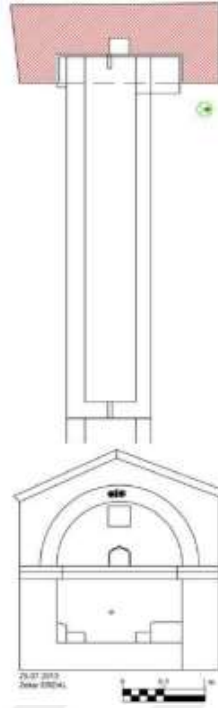
Plan 67. Aksaray Taşpınar Kasabası Uzartık Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

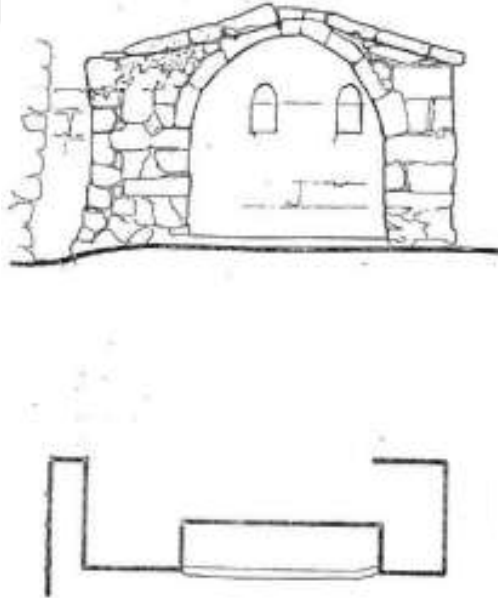
Plan 68. Aksaray Karkın Kasabası Eski Çeşme Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

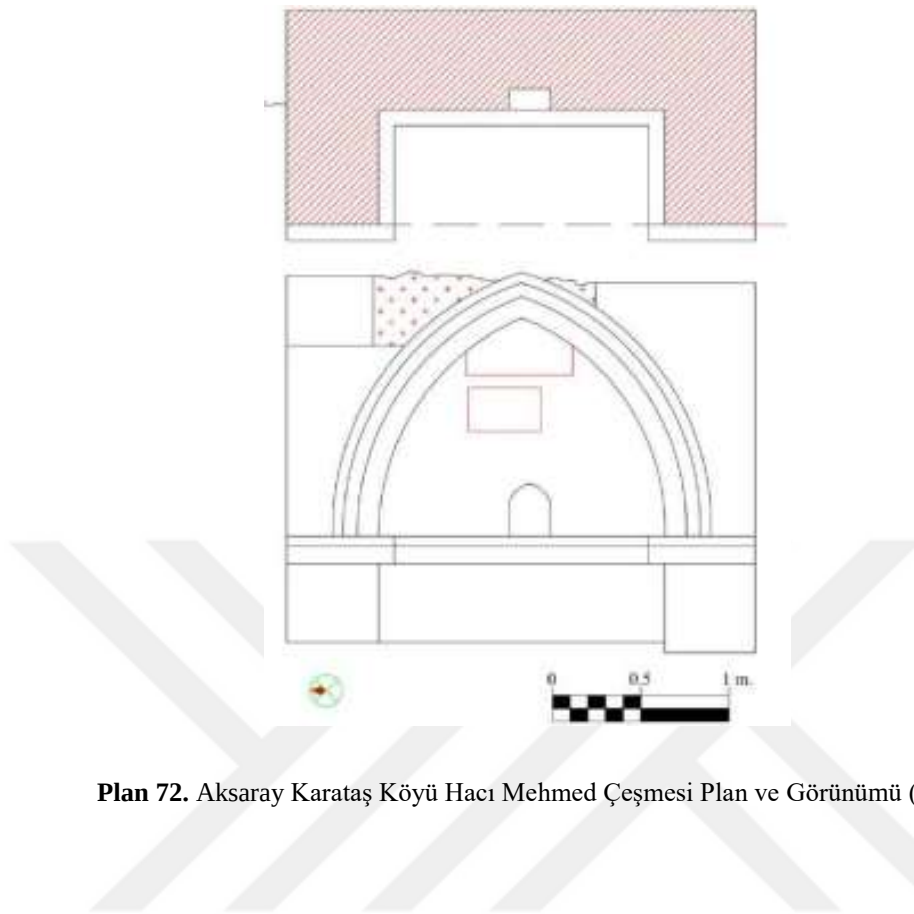
Plan 69. Aksaray Koçpınar Köyü Koçpınar Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

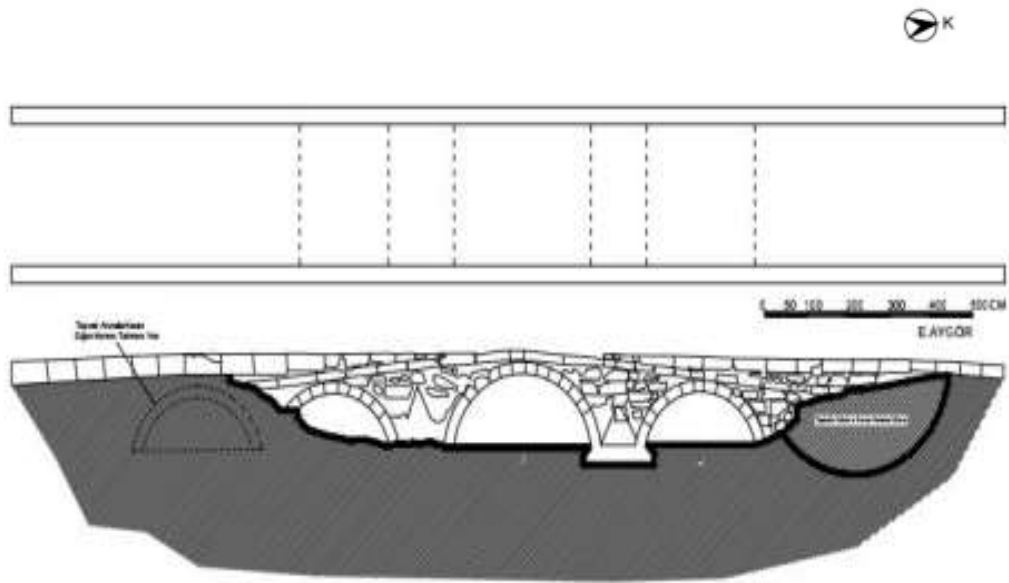
Plan 70. Aksaray Aşağı Dikmen (Tokarız) Köyü Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

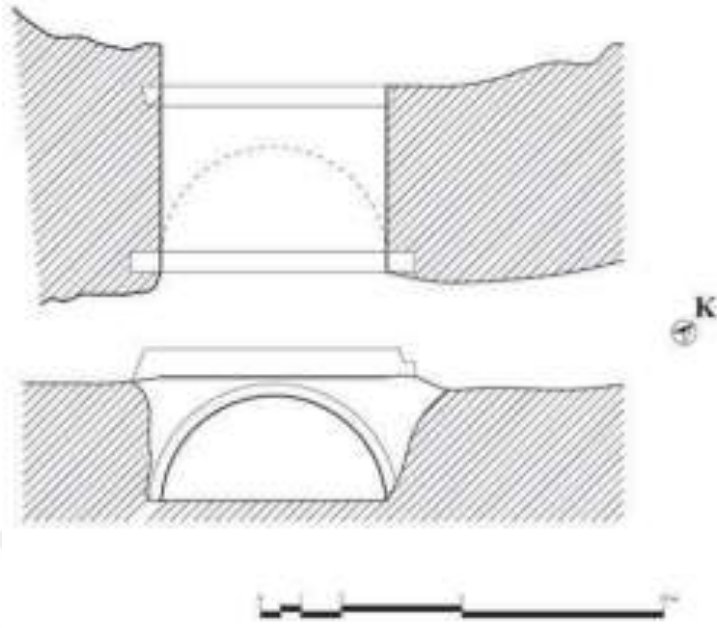
Plan 71. Aksaray Gelveri (Güzelyurt) Kilise-Cami'nin Güneyindeki Çeşmenin Planı ve Görünümü (R. Yüksek'ten)

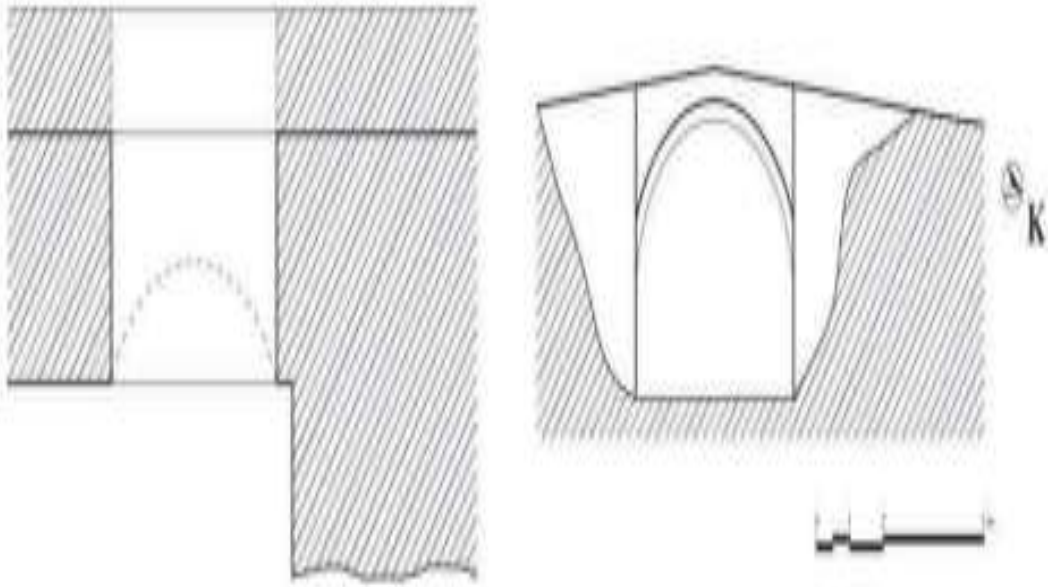
Plan 72. Aksaray Karataş Köyü Hacı Mehmed Çeşmesi Plan ve Görünümü (Zekai Erdal'dan)

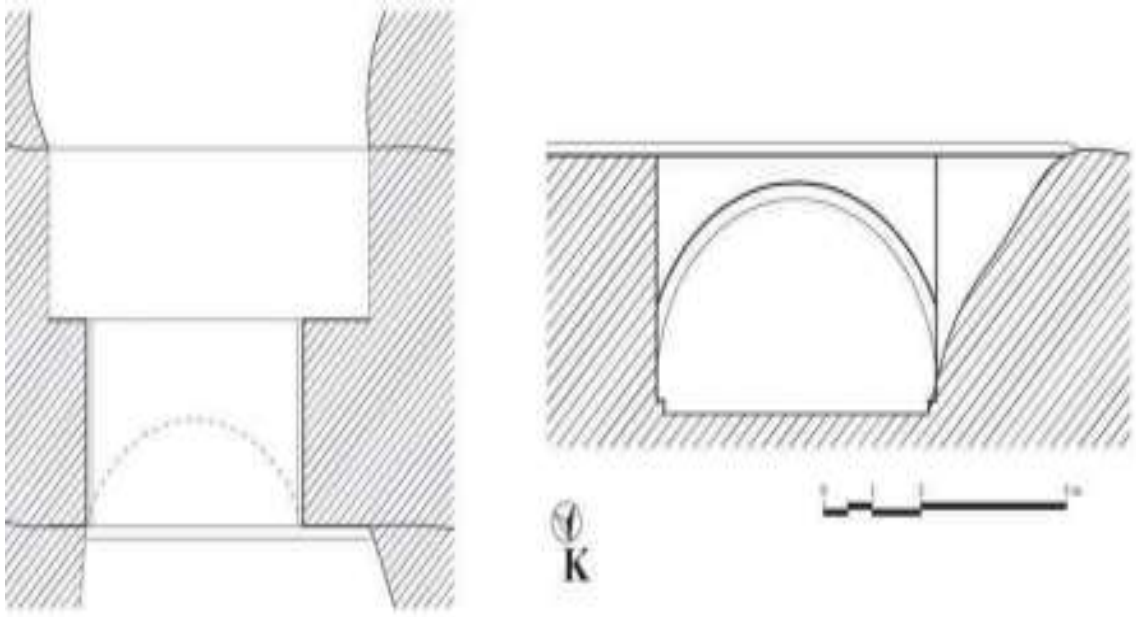
Plan 73. Aksaray Demirci Kocataş Köprüsü Plan ve Görünümü (Erkan Aygör'den)

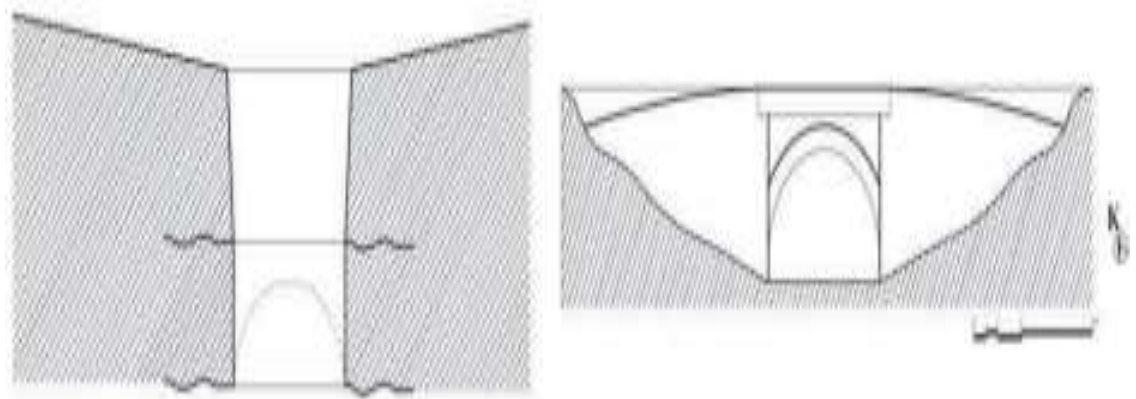
Plan 74. Konya Akören Kayası (May) Kasabası Kanlıçay Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

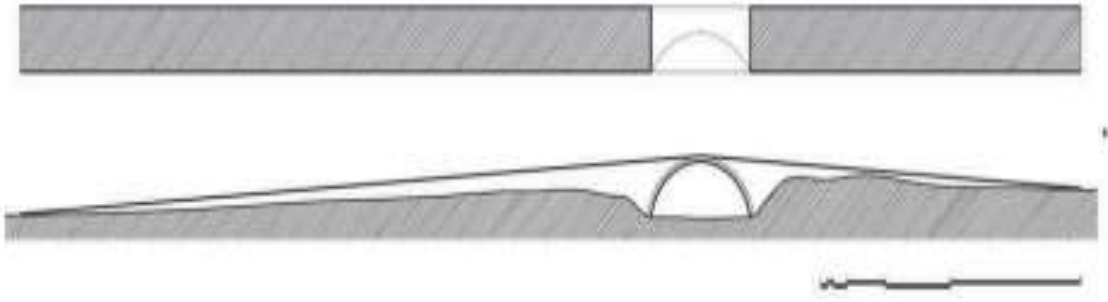
Plan 75. Konya Bozkır Dere Kasabası Aşağı Mahalle Cami Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

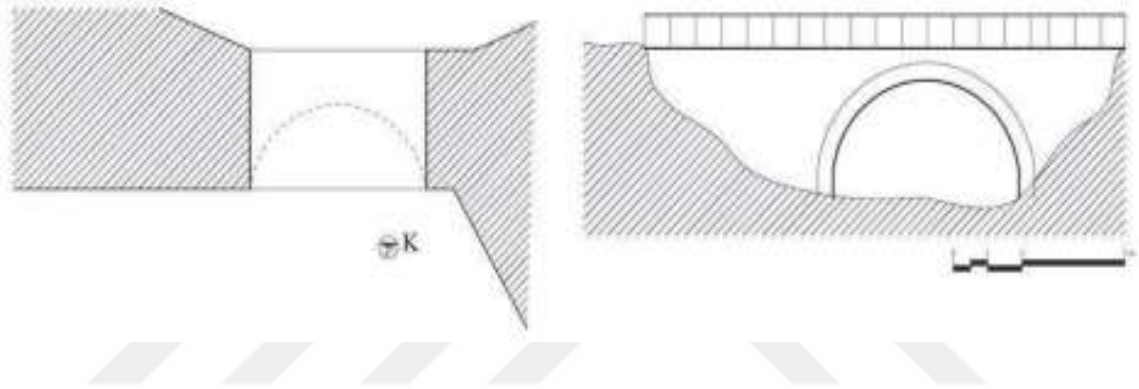
Plan 76. Konya Bozkır Dere Kasabası Önecek Kemer Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

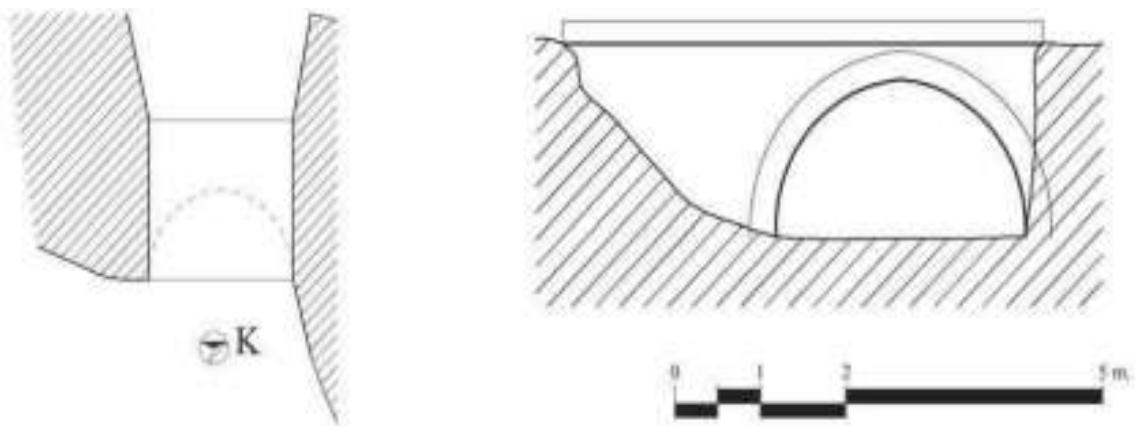
Plan 77. Konya Bozkır Karacahisar Kasabası Aygır Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

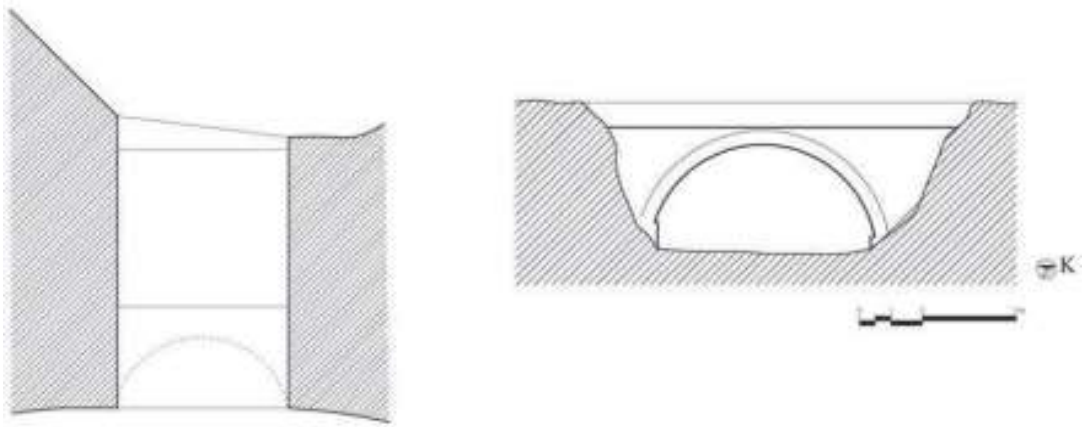
Plan 78. Konya Ereğli Akhüyük Köyü Akköprü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

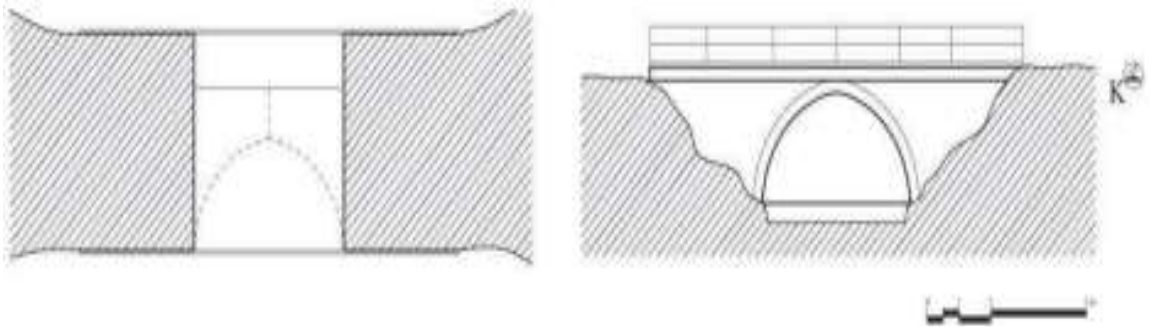
Plan 79. Konya Meram Çukurçimen Köyü Değirmenönü Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

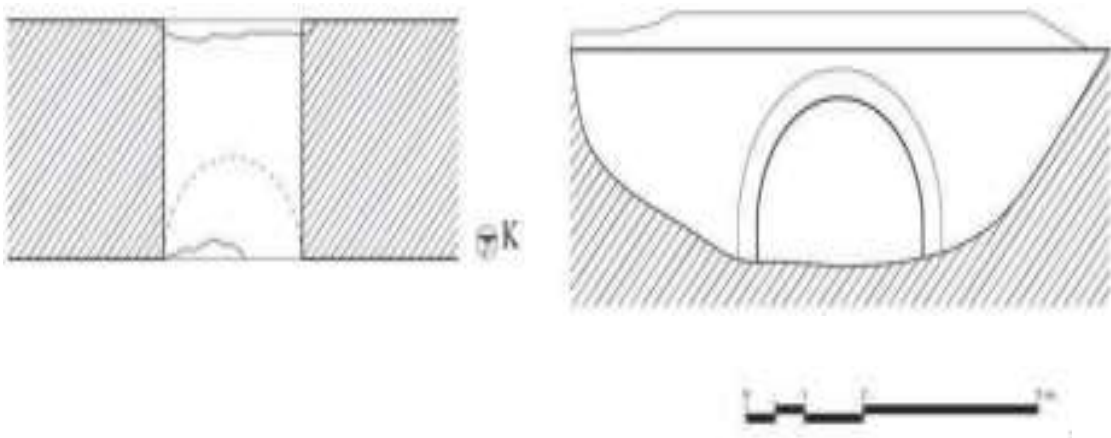
Plan 80. Konya Meram Çukurçimen Köyü Kel Değirmen Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

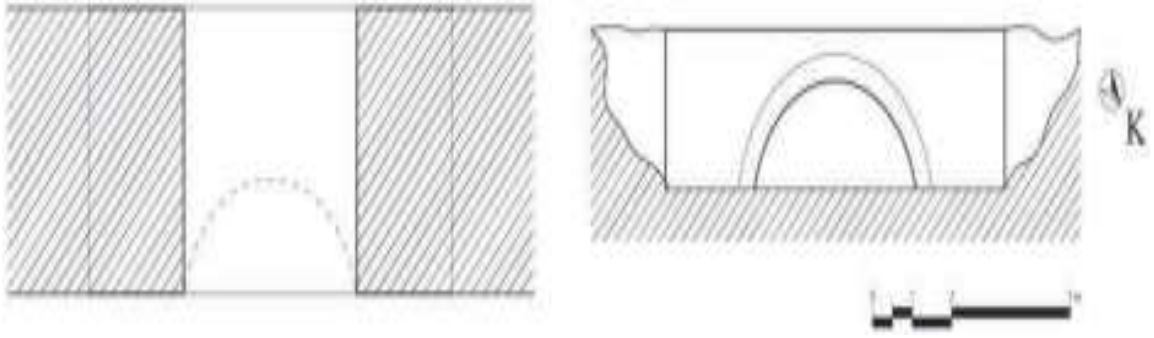
Plan 81. Konya Meram Güneydere Köyü Boğaz Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

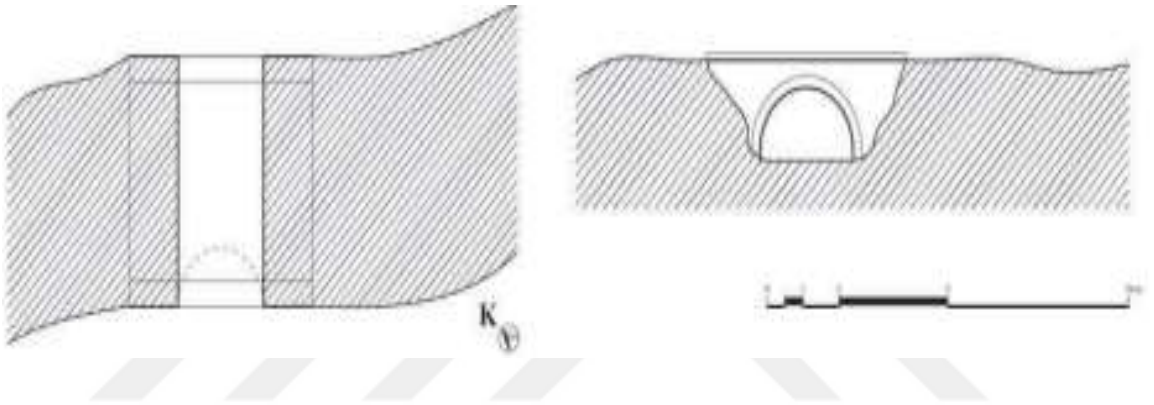
Plan 82. Konya Meram Kayadibi Köyü Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

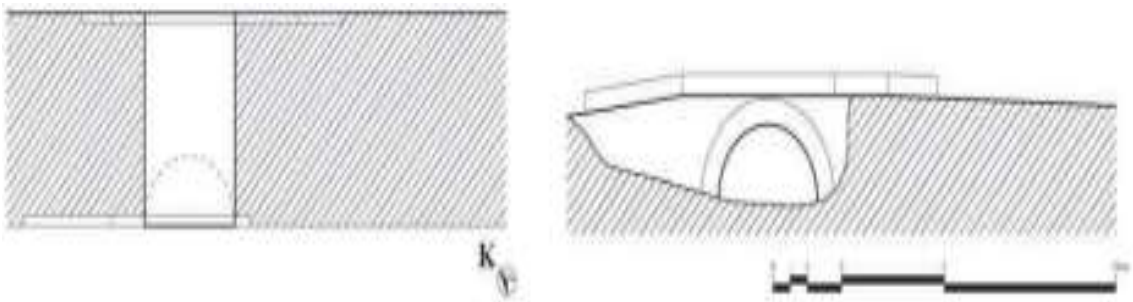
Plan 83. Konya Meram Kent Ormanı Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

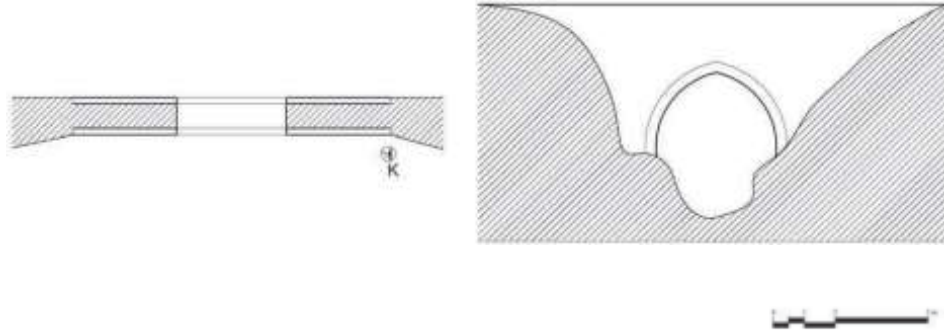
Plan 84. Konya Meram Sağlık (Ağrıs) Kasabası Bilal'in Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

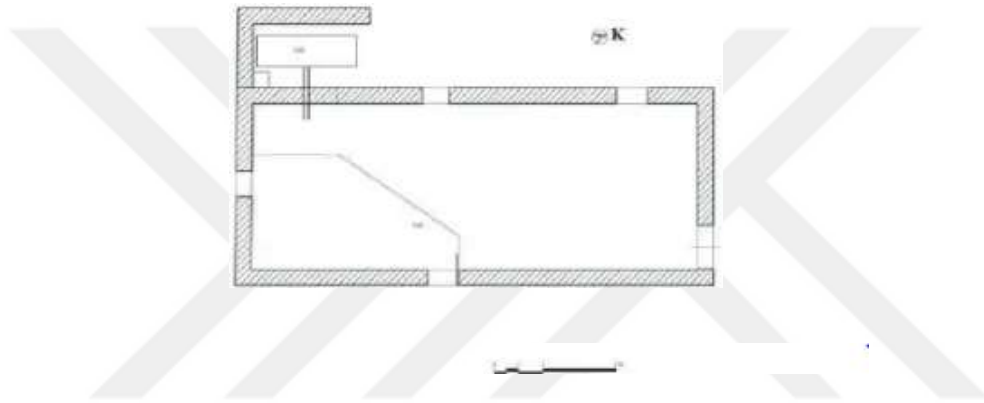
Plan 85. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Beylik Deresi Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

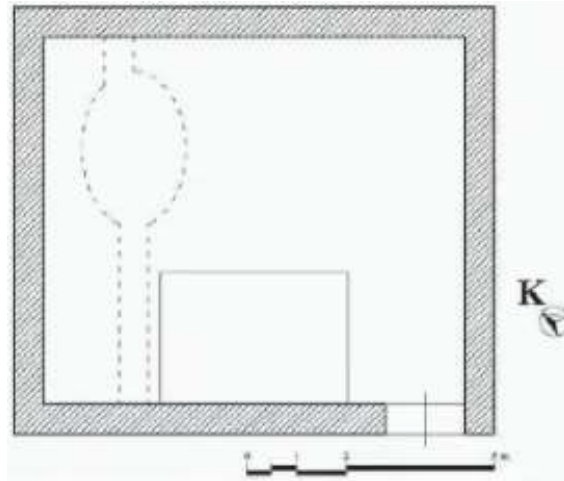
Plan 86. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Camızcı Mehmet Dağdaş'ın Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

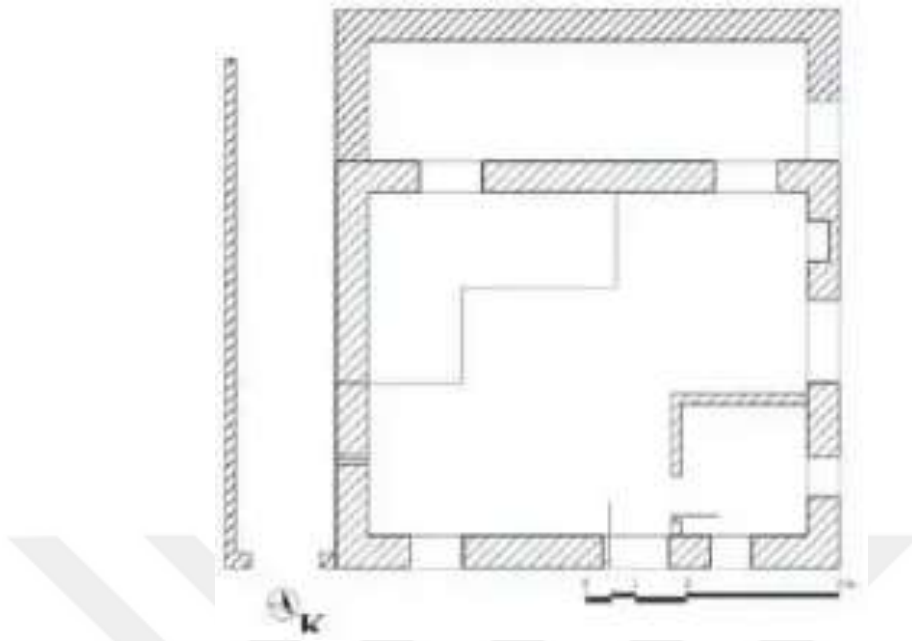
Plan 87. Konya Selçuklu Silleseytan (Gavur) Köprüsü Plan ve Görünümü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

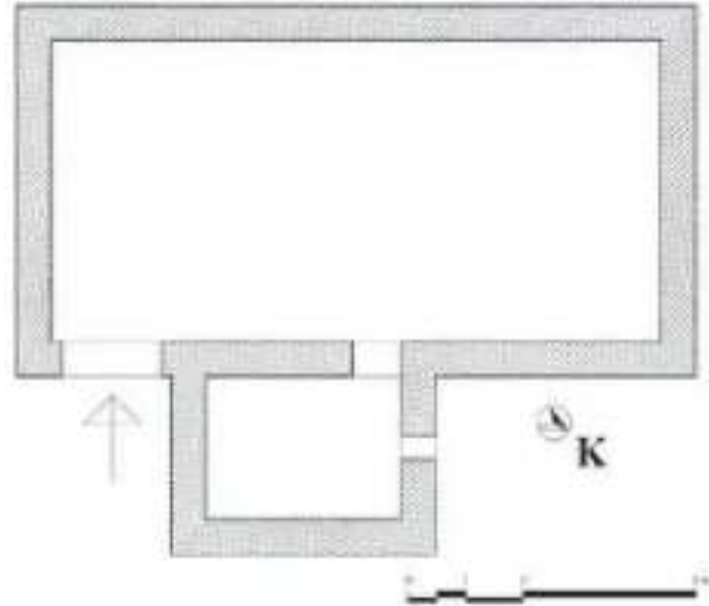
Plan 88. Konya Beyşehir Adaköy 3 No.lu Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

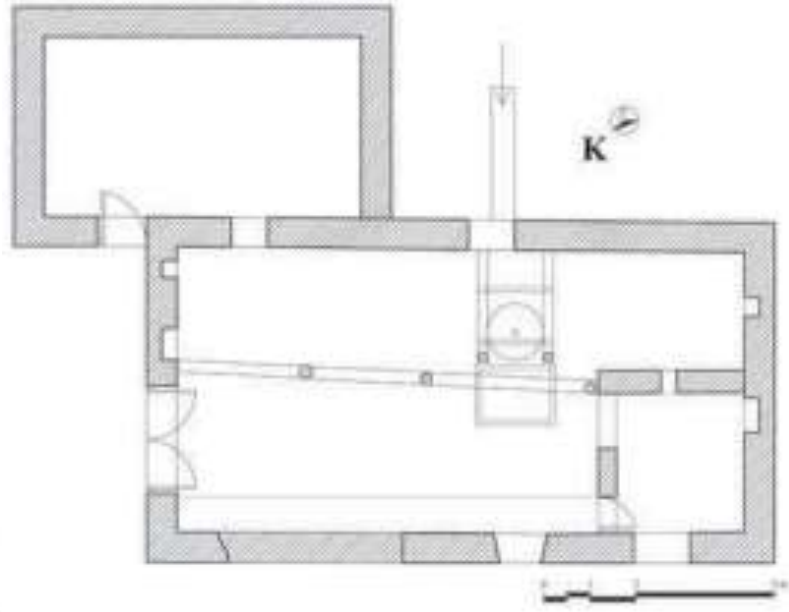
Plan 89. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Köy Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

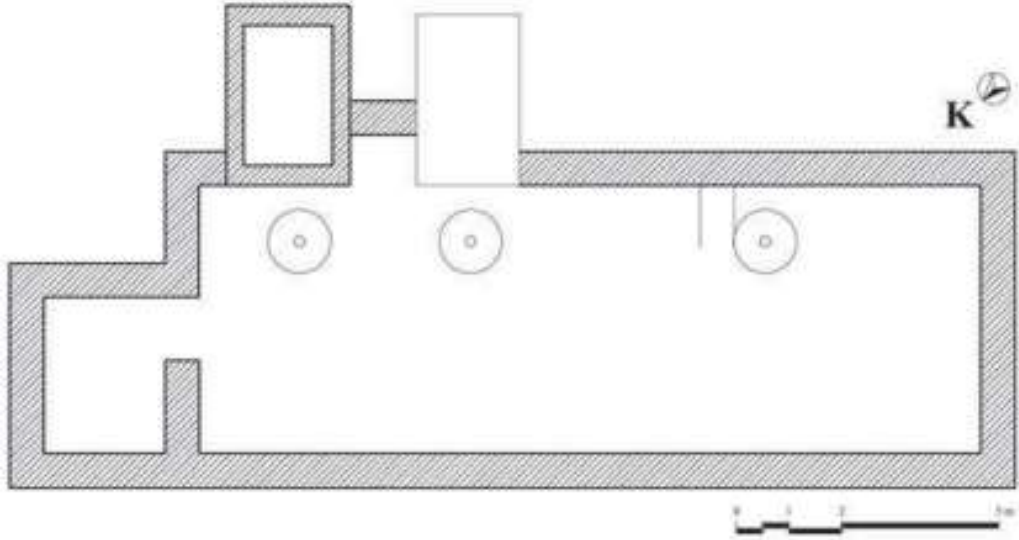
Plan 90. Konya Beyşehir Sarıköy Ağa Mehmet'in Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

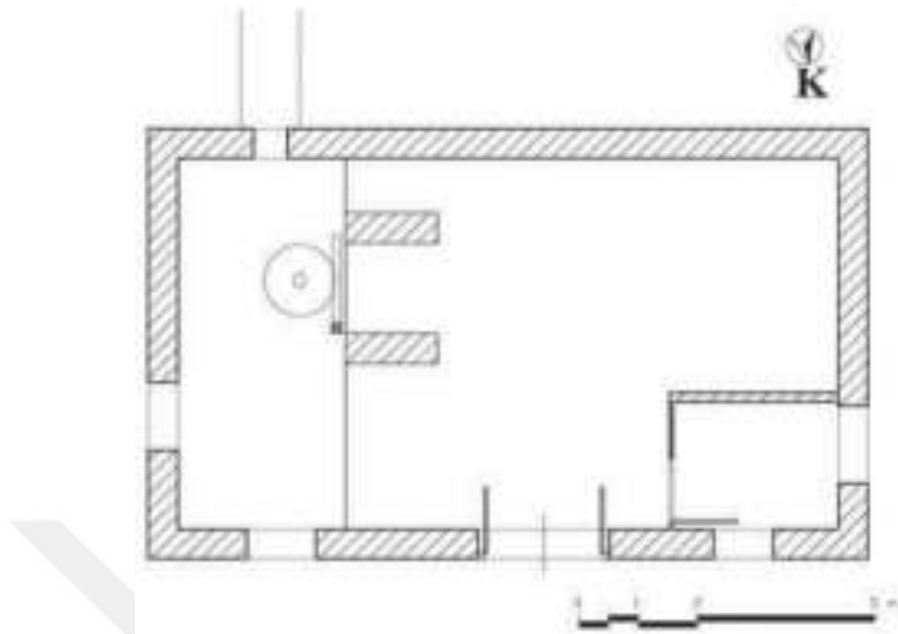
Plan 91. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Damla Yaylası Yukarı Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

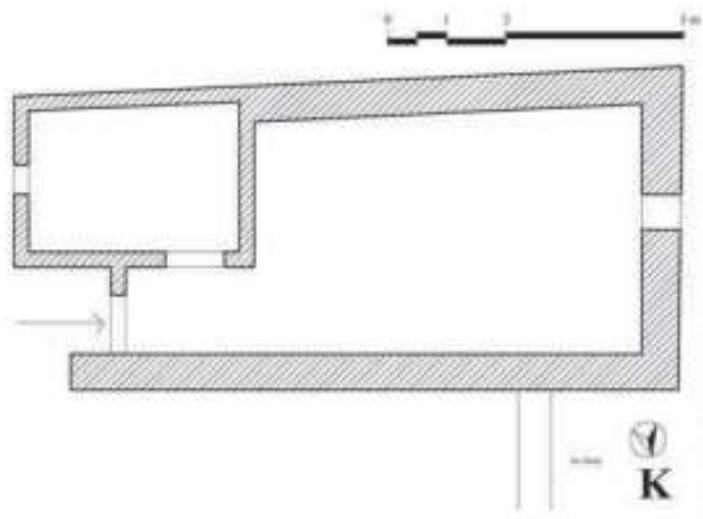
Plan 92. Konya Doğanhisar Karaağa Kasabası Hatipoğlu Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

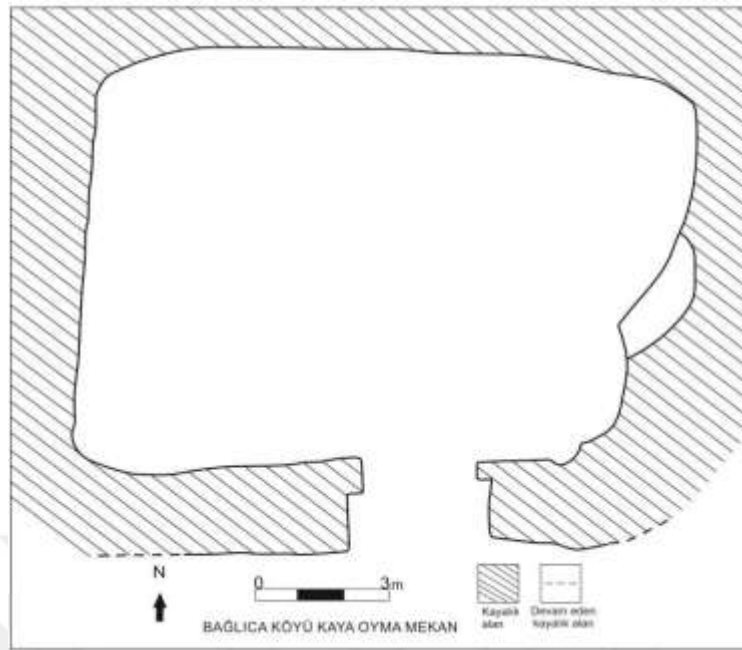
Plan 93. Konya Hadim Dedemli Kasabası Soğla Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

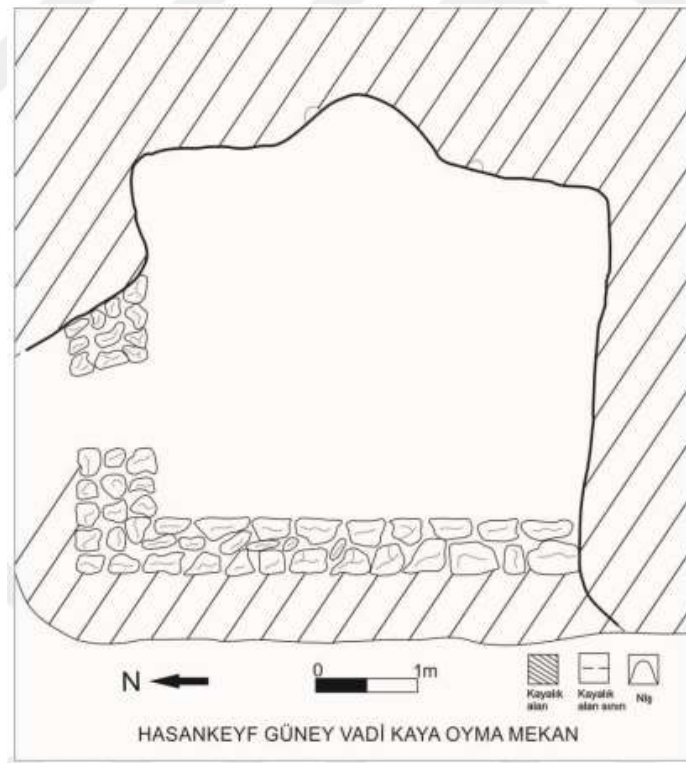
Plan 94. Konya Meram Çayırbağı Köyü Aşağı Değirmen Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

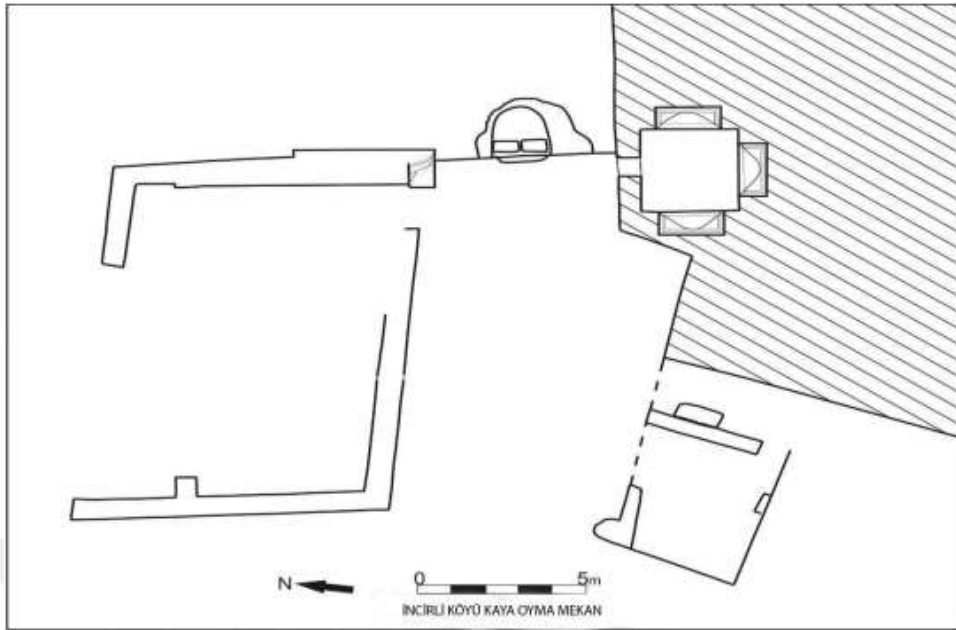
Plan 95. Konya Meram Yeşiltekte Köyü Köy (Aşık Hasan) Değirmeni Planı (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

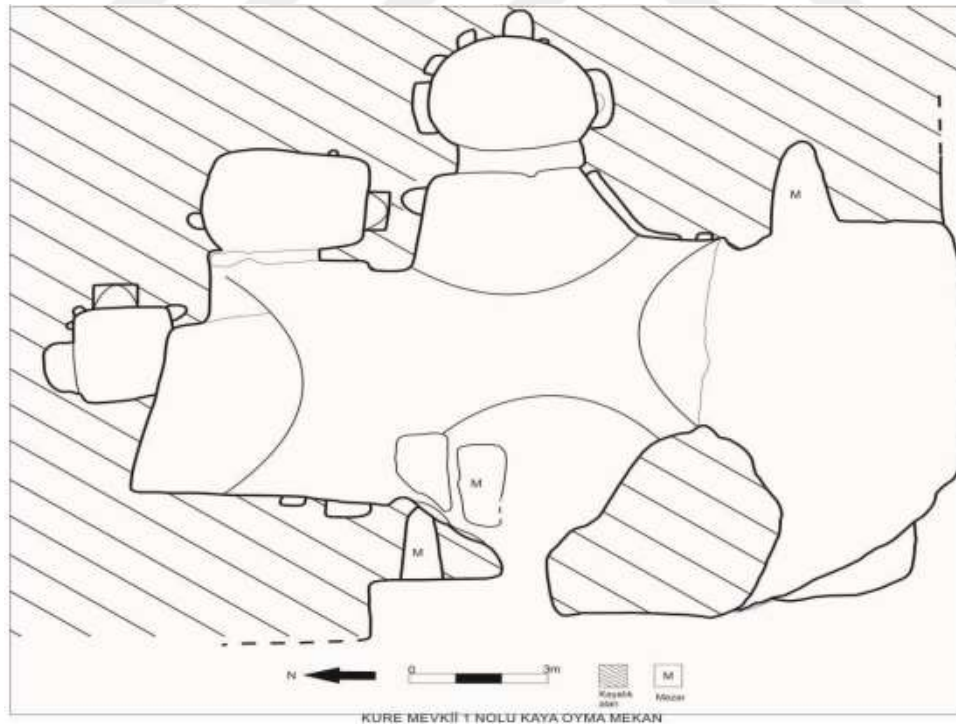
Plan 96. Hasankeyf Bağlıca Köyü Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

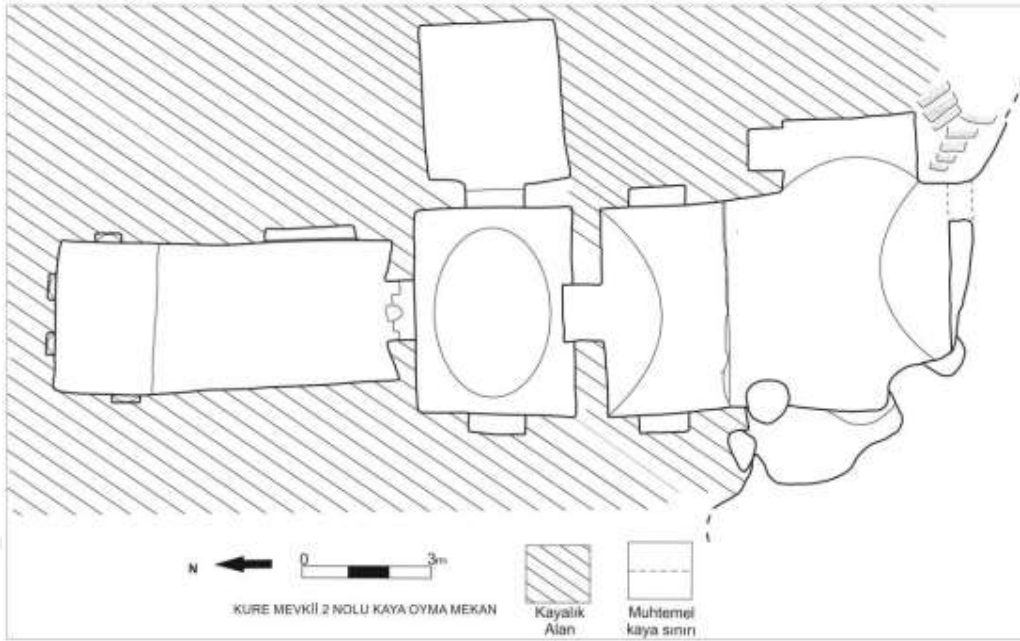
Plan 97. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekân Planı (İbrahim Çakmak'tan)

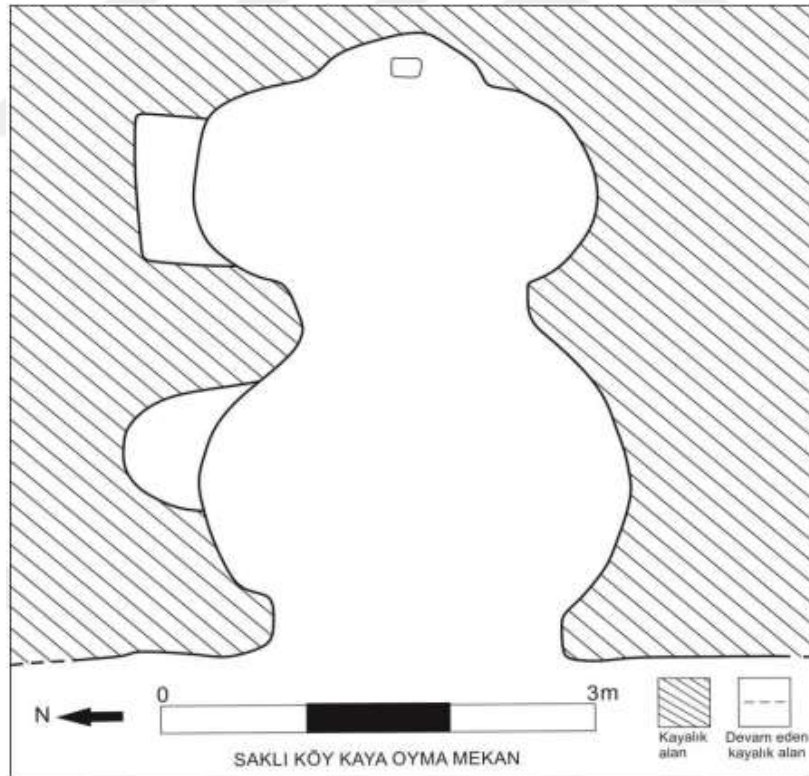
Plan 98. Hasankef İncirli Köyü Kaya Oyma Mekan Planı (İbrahim Çakmak'tan)

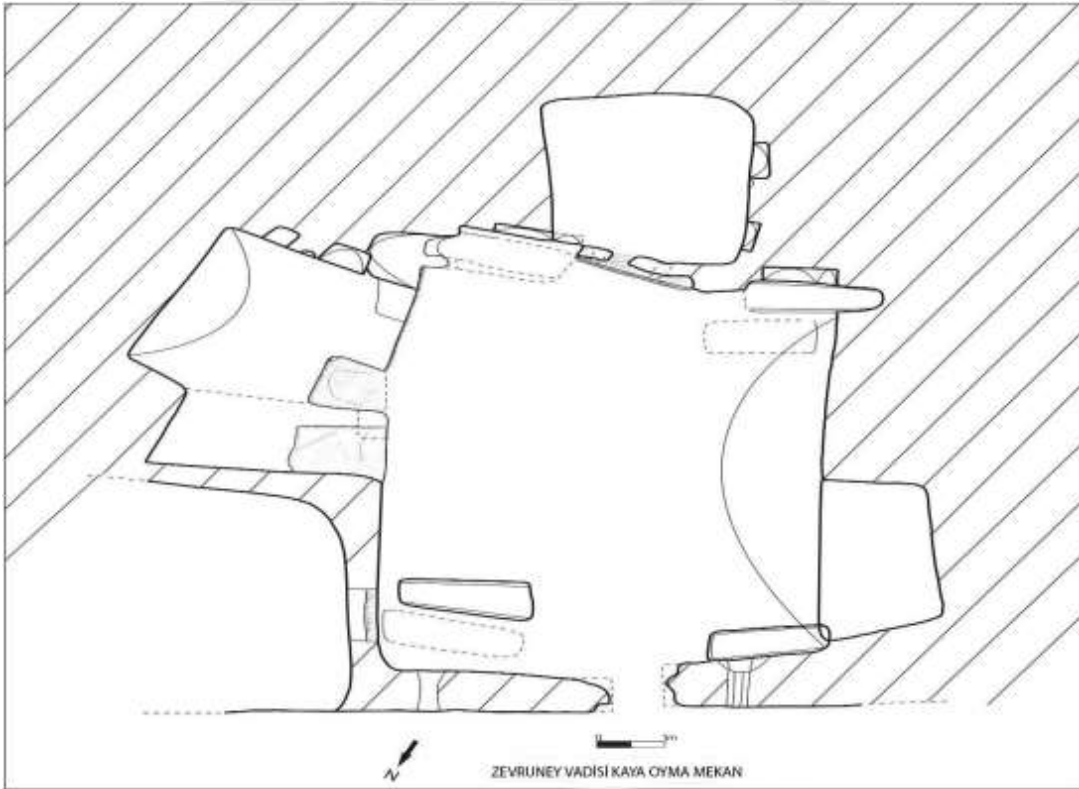
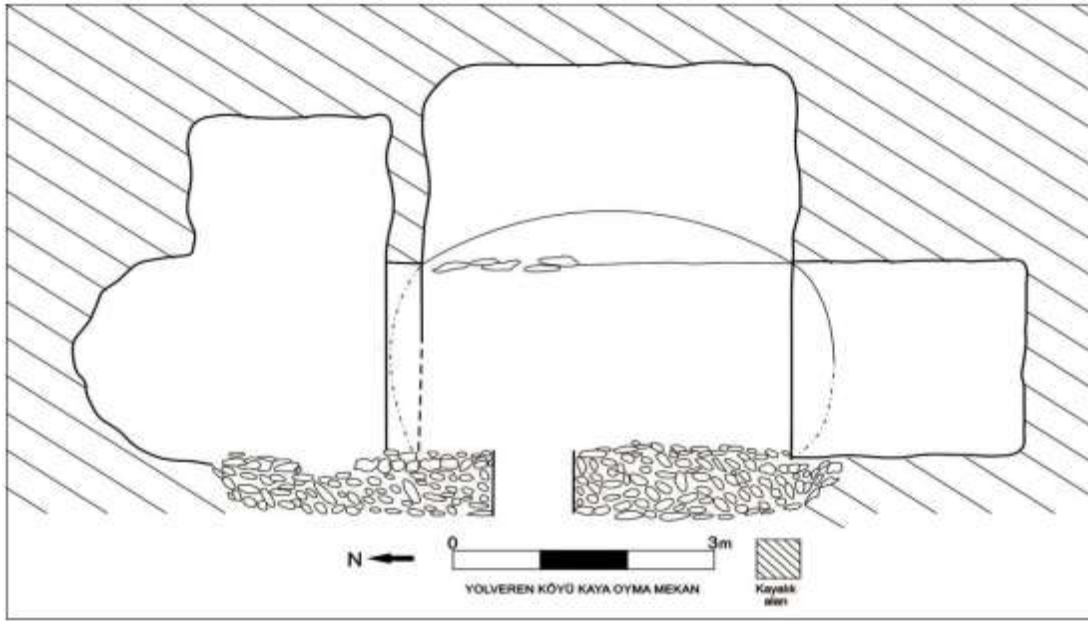
Plan 99. Hasankef Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekan Planı (İbrahim Çakmak'tan)

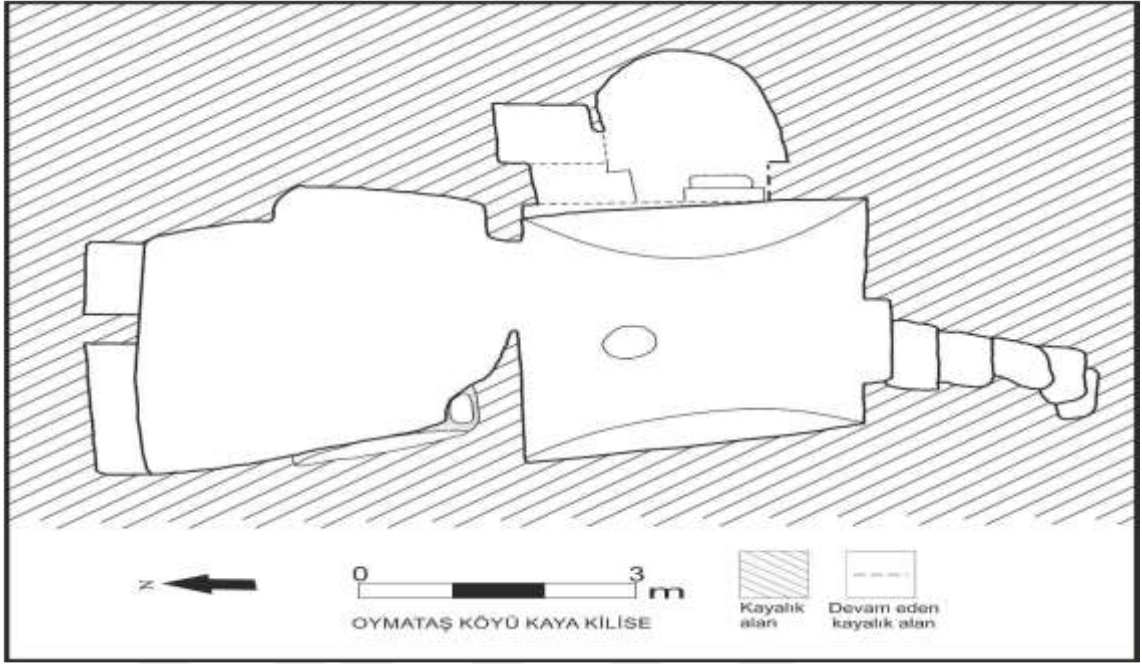

Plan 100. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekan Planı (İbrahim Çakmak'tan)

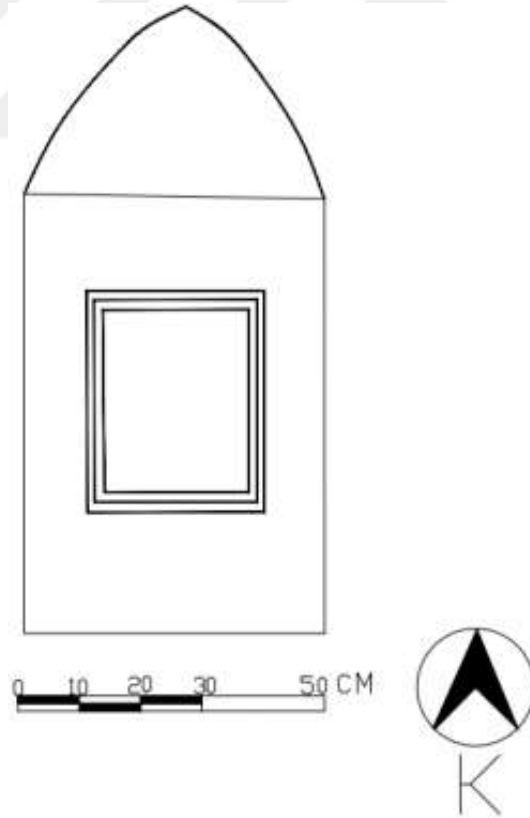

Plan 101. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekan Planı (İbrahim Çakmak'tan)

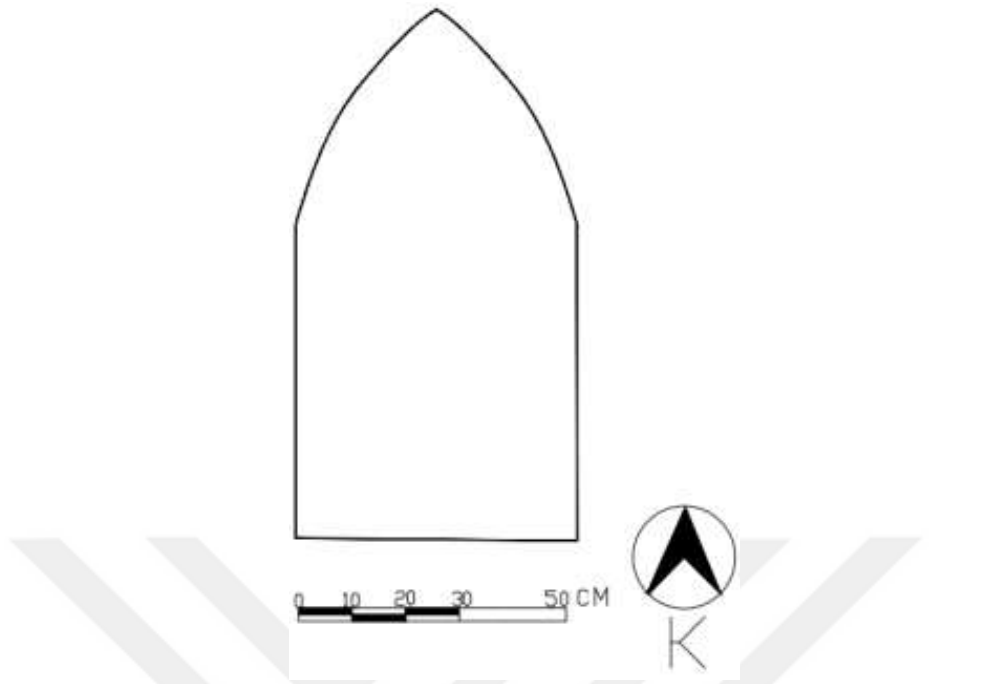

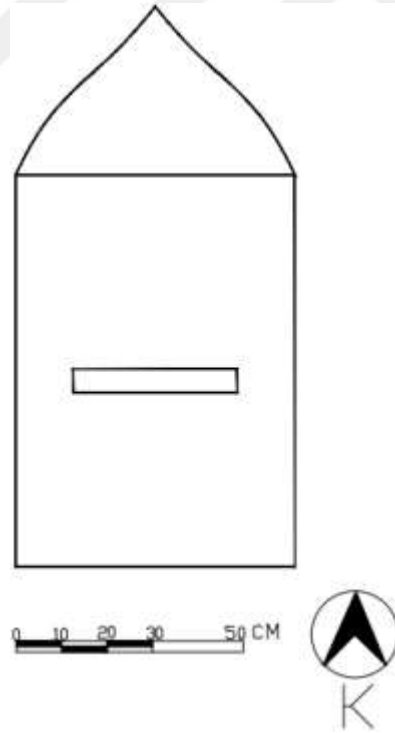
Plan 104. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Oyma Mekân (Kilise) Planı (İbrahim Çakmak'tan)

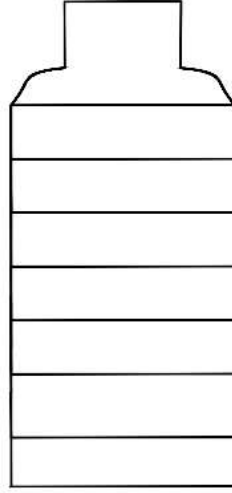
Plan 105. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii Haziresi 1. Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Plan 106. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii Haziresi 3. Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Plan 107. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii Haziresi 2. Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

0 10 20 30 50 CM

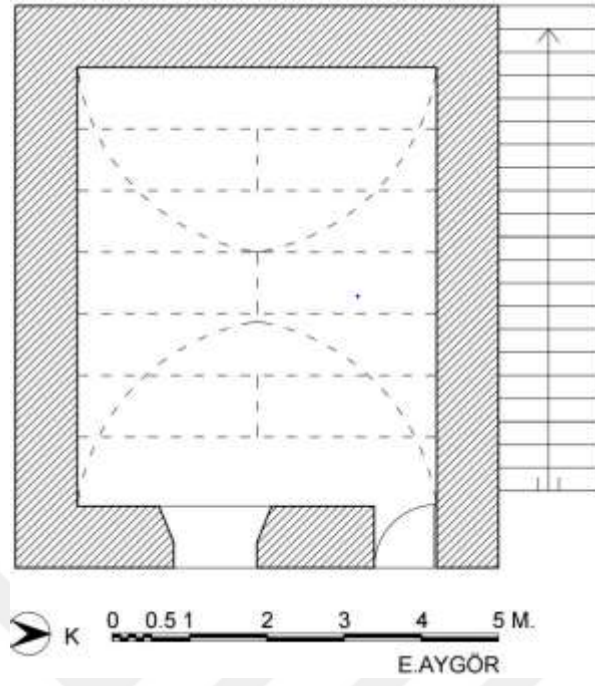
Plan 108. Bursa Yenişehir Sinan Paşa Camisi Haziresindeki Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

0 10 20 30 50 CM

Plan 109. Bursa Yenişehir Yarhisar Hamamı Çevresindeki Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Plan 110. Aksaray Demirci Dükânı Planı (Erkan Aygör'den)

RESİMLER LİSTESİ

- Resim 1.** Kızılkaya'dan Genel Bir Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 2.** Kızılkaya Mahalle Dokusu (Ömer İçirgin)
- Resim 3.** Kızılkaya Sokak Dokusu (Ömer İçirgin)
- Resim 4.** 1 No.lu Evden Genel Bir Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 5.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Ahşap Kapısı (Ömer İçirgin)
- Resim 6.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Girişinde Bulunan Sivri Kemer (Ömer İçirgin)
- Resim 7.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Kemer Detayları (Ömer İçirgin)
- Resim 8.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin İç Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 9.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Tavanı (Ömer İçirgin)
- Resim 10.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'ndeki Kemerlerin Yandan Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 11.** 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Sivri Kemerli Penceresi (Ömer İçirgin)
- Resim 12.** 1 No.lu Ev Üst Kata Çıkış Merdiveni (Ömer İçirgin)
- Resim 13.** 1 No.lu Ev Üst Katının Girişi (Ömer İçirgin)
- Resim 14.** 1 No.lu Ev Üst Katının Genel Görünümü
- Resim 15.** 1 No.lu Ev Üst Katının İç Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 16.** 1 No.lu Ev Üst Katından Bir Niş (Ömer İçirgin)
- Resim 17.** 1 No.lu Ev Üst Katından Ahşap Kirişleme Detayları (Ömer İçirgin)
- Resim 18.** 1 No.lu Ev Üst Katının Sökülmüş Kapı Girişi (Ömer İçirgin)
- Resim 19.** 1 No.lu Ev Üst Katının Sökülmüş Ahşap Kapısı (Ömer İçirgin)
- Resim 20.** 1 No.lu Ev Üst Katının Ahşap Mutfak Kapısı (Ömer İçirgin)
- Resim 21.** 1 No.lu Ev Üst Katının Sökülmüş Pabuçluk Bölümü (Ömer İçirgin)
- Resim 22.-23.** 1 No.lu Ev Üst Katının Yıkılan Tavan Görünümleri (Ömer İçirgin)
- Resim 24.** 2 No.lu Ev Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

- Resim 25.** 2 No.lu Ev Alt Kat Bölümü (Tandır Evi) (Ömer İçirgin)
- Resim 26.** 2 No.lu Ev Alt Kat Bölümü İç Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 27.** 3 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 28.** 3 No.lu Ev Yandan Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 29.** 3 No.lu Ev Tandır Evi Ahşap Kapısı (Ömer İçirgin)
- Resim 30.** 3 No.lu Ev Tandır Evi Penceresi (Ömer İçirgin)
- Resim 31.** 3 No.lu Ev Tandır Evi Girişindeki Tonoza (Ömer İçirgin)
- Resim 32.-33.** 3 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm Detayları (Ömer İçirgin)
- Resim 34.** 3 No.lu Ev Tandır Evi İçinden Pencere Detayı (Ömer İçirgin)
- Resim 35.** 3 No.lu Ev Tandır Evi İçinden Tonoza Detayı (Ömer İçirgin)
- Resim 36.** 4 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 37.** 4 No.lu Ev Pencere ve Çörten (Ömer İçirgin)
- Resim 38.** 4 No.lu Ev Küp Baca (Ömer İçirgin)
- Resim 39.** 4 No.lu Dış Kapı (Ömer İçirgin)
- Resim 40.** 4 No.lu Ev İç Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 41.** 4 No.lu Ev Giriş Bölümündeki Kemer Detayı (Ömer İçirgin)
- Resim 42.-43.-44.** 4 No.lu Tonoza Detayları (Ömer İçirgin)
- Resim 45.-46.** 4 No.lu Ev İç Görünümünden Pencere (Ömer İçirgin)
- Resim 47.** 4 No.lu Evden Bir Ağzıaçık (Ömer İçirgin)
- Resim 48.** 5 No.lu Ev Genel Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 49.** 5 No.lu Ev Tandır Evi Dış Cephe (Ömer İçirgin)
- Resim 50.** 5 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 51.** 6 No.lu Ev Tandır Damı Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 52.** 6 No.lu Ev Tandır Damı İç Görünüm (Ömer İçirgin)

- Resim 53.** 7 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 54.** 7 No.lu Ev İç Görünüm Niş ve Pencereleler (Ömer İçirgin)
- Resim 55.** 7 No.lu Ev Tonoqlar (Ömer İçirgin)
- Resim 56.-57.** 7 No.lu Ev Tonoqlar (Ömer İçirgin)
- Resim 58.** 7 No.lu Ev Ocak (Ömer İçirgin)
- Resim 59.** 7 No.lu Ev Hela (Ömer İçirgin)
- Resim 60.** 7 No.lu Ev Yüklük (Ömer İçirgin)
- Resim 61.** 7 No.lu Ev Ağzıaçık (Ömer İçirgin)
- Resim 62.** 7 No.lu Ev Ağzıaçık ve Niş (Ömer İçirgin)
- Resim 63.** 8 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 64.** 8 No.lu Ev Yandan Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 65.** 8 No.lu Ev İç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 66.** 8 No.lu Ev Pencere (Ömer İçirgin)
- Resim 67.-68.** 8 No.lu Ev Sivri Kemerli Pencere (Ömer İçirgin)
- Resim 69.** 8 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 70.** 9 No.lu Ev Tandır Evi Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 71.** 9 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 72.** 9 No.lu Ev Tandır Evi Ocak (Ömer İçirgin)
- Resim 73.** 10 No.lu Ev Tandır Damı Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 74.** 10 No.lu Ev Tandır Damı Girişindeki Kemer (Ömer İçirgin)
- Resim 75.** 10 No.lu Ev Tandır Damı Niş (Ömer İçirgin)
- Resim 76.** 11 No.lu Ev Samanlık Genel Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 77.** 11 No.lu Ev Samanlık İç Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 78.** Bahattin Altın Evi Genel Görünümü Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 79.** Bahattin Altın Evi Genel Görünümü Yeni Hali (Ömer İçirgin)

- Resim 80.** Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesi Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 81.-82.** Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesi Görünümleri (Ömer İçirgin)
- Resim 83.** Bahattin Altın Evi Kuzeydoğu Cephesi Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 84.-85.** Bahattin Altın Evi Kuzeydoğu Cephesinden Görünümleri (Ömer İçirgin)
- Resim 86.** Bahattin Altın Evi Doğu Cephesindeki İnşa Kitabesi Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 87.-88.** Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesinden Görünümleri ve Saçaklar (Ömer İçirgin)
- Resim 89.** Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesinin Eski Halinden Bir İnşa Kitabesi (Zekai Erdal'dan)
- Resim 90.-91.-92.-93.** Bahattin Altın Evi Güney Cephesinden Görünümleri (Ömer İçirgin)
- Resim 94.** Bahattin Altın Evi Zemin Kat Güneydoğu Köşedeki Pah Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 95.** Bahattin Altın Evi I. Kat Divanhaneye Açılan Kuzeydeki Kapı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 96.** Bahattin Altın Evi I. Kat Divanhaneye Açılan Kuzeydeki Kapı Yeni Hali (Ömer İçirgin)
- Resim 97.** Bahattin Altın Evi I. Kat Güneydoğu Odanın Batı Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 98.** Bahattin Altın Evi I. Kat Güneybatı Odanın Batı Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 99.** Bahattin Altın Evi I. Kat Güneybatı Odanın Batı Duvarındaki Eski Bir Süsleme Detayı (Zekai Erdal'dan)
- Resim 100.** Bahattin Altın Evi I. Kat Kuzeybatı Odanın Batı Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 101.** Bahattin Altın Evi I. Kat Kuzeybatı Odanın Batı Duvarındaki Eski Bir Süslemenden Detay (Zekai Erdal'dan)
- Resim 102.** Bahattin Altın Evi Zemin Kat Doğu Odanın Zeminindeki Tandır Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 103.** Bahattin Altın Evi Zemin Kat Tandır Evi (Ömer İçirgin)

Resim 104.-105. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Kayaya Oyulmuş Tandır Girişi (Ömer İçirgin)

Resim 106.-107.-108.-109. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Kayaya Oyulmuş Tandır Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 110.-111. Bahattin Altın Evi Kuzey Cephe Zemin Katlar (Ömer İçirgin)

Resim 112. Bahattin Altın Evi Kuzey Cephe Zemin Kat Dolap Nişleri (Ömer İçirgin)

Resim 113.-114. Bahattin Altın Evi Avluya Çıkan Kuzey Cephesi (Ömer İçirgin)

Resim 115. Bahattin Altın Evi I. Kat Ahşap Kirişleme (Ömer İçirgin)

Resim 116. Bahattin Altın Evi I. Kat Üçgen Alınlık Görünümlü Pencere (Ömer İçirgin)

Resim 117.-118. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Kemerli Giriş Bölümü (Ömer İçirgin)

Resim 119. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Sivri Kemerli Giriş Bölümü İç Cephe (Ömer İçirgin)

Resim 120. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Mutfak Kuzey Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 121. Ali Vurgun Evi Güney Cephesi ve Genel Görünümü Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 122.-123.-124. Ali Vurgun Evi Güney Cephesi ve Genel Görünümleri Yeni Hali (Ömer İçirgin)

Resim 125. Ali Vurgun Evi Baş Oda Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 126. Ali Vurgun Evi Baş Oda Yeni Hali (Ömer İçirgin)

Resim 127. Ali Vurgun Evi Baş Oda Güney Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 128. Ali Vurgun Evi Tandır Evi (Ömer İçirgin)

Resim 129. Ali Vurgun Evi Tandır Evi Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 130. Ali Vurgun Evi Güney Cephe Eyvan Tonozu (Ömer İçirgin)

Resim 131. Ali Vurgun Evi I. Kat Güneybatıdaki Eyvan Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 132. Ali Vurgun Evi Kuzey Cephesi'nden Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 133. Ali Vurgun Evi I. Kat Odaların Bağlandığı Sofa-Yol Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

- Resim 134.** Ali Vurgun Evi I. Kat Odaların Bağlandığı Sofa-Yol (Ömer İçirgin)
- Resim 135.** Ali Vurgun Evi I. Kat Doğudaki İlk Odanın Güney Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)
- Resim 136.** Ali Vurgun Evi Kuzey Cephe Eyvan Tonozu (Ömer İçirgin)
- Resim 137.** Köy Odası Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 138.** Köy Odası Yandan Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 139.** Köy Odası İç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 140.** Köy Odası Pencere (Ömer İçirgin)
- Resim 141.** Köy Odası Ahşap Kirişleme (Ömer İçirgin)
- Resim 142.** Köy Odası Pabuçluk (Ömer İçirgin)
- Resim 143.** Köy Odası Yüklük ve Gömme Dolap Bölümleri (Ömer İçirgin)
- Resim 144.** Köy Odası Ocak (Ömer İçirgin)
- Resim 145.** Köy Odası Niş ve Ağzıaçık (Ömer İçirgin)
- Resim 146.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 147.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Doğu Cephesi Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 148.** Kızılkaya Köyü Eski Camii İç Görünümü (Ömer İçirgin)
- Resim 149.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Sivri Formlu Kapılar (Ömer İçirgin)
- Resim 150.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Niş (Ömer İçirgin)
- Resim 151.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Pencere (Ömer İçirgin)
- Resim 152.** Kızılkaya Köyü Eski Camii Mihrabı (Ömer İçirgin)
- Resim 153.** 1 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 154.** 2 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 155.** 3 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 156.** 4 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 157.** 5 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 158.** 1 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)

- Resim 159.** 2 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 160.** 3 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 161.** 4 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 162.** 1 No.lu Köprü Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 163.** 1 No.lu Değirmen Dış Cephe Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 164.** 1 No.lu Değirmen İç Cephe Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 165.** 1 No.lu Değirmen Çark ve Su Girişi (Ömer İçirgin)
- Resim 166.** 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 167.-168.-169.-170.-171.** 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklıkları (Ömer İçirgin)
- Resim 172.-173.-174.** 1 No.lu Kaya Oyma Mekân İç Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 175.** 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Niş (Ömer İçirgin)
- Resim 176.-177.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Genel Görünüm (Ömer İçirgin)
- Resim 178.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Dış Cephe Üst Örtü (Ömer İçirgin)
- Resim 179.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Giriş Açıklığı (Ömer İçirgin)
- Resim 180.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Girişinde Bulunan Tonozlu Sütun Başlığı (Ömer İçirgin)
- Resim 181.-182.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Kılıç Formlu Sütun Başlığı (Ömer İçirgin)
- Resim 183.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Sütun Başlıklarından Templona Açılan Bölüm (Ömer İçirgin)
- Resim 184.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Templon (Ömer İçirgin)
- Resim 185.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Ana Apsis (Ömer İçirgin)
- Resim 186.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Yan Apsis (Ömer İçirgin)
- Resim 187.** 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Niş (Ömer İçirgin)

Resim 188.-189. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Nartekse Açılan Bölüm (Ömer İçirgin)

Resim 190. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Narteks (Ömer İçirgin)

Resim 191.-192. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Duvar ve Tavan Arası Geçişler (Ömer İçirgin)

Resim 193.-194. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 195.- 196.-197.-198. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklıkları(Ömer İçirgin)

Resim 199.-200. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı Üstünde Bulunan Niş (Ömer İçirgin)

Resim 201.-202.-203. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekâna Sonradan Yapılmış Kapı Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 204.-205.-206.-207. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekândaki Kapı Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 208.-209. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekân Tavan Örtüsü (Ömer İçirgin)

Resim 210. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Doğusundaki Mekânın Pencere Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 211.-212.-213. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Batısındaki Mekân Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 214. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Batısındaki Mekânda Görülen Figürlü Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 215.-216.-217.-218. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Kuzeyindeki Mekân Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 219.-220. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Güneyindeki Nişler (Ömer İçirgin)

Resim 221.-222.-223.-224. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Güneydoğusundaki Mekân Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 225. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 226. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 227. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Giriş Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 228. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Pencere Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 229.-230. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Üçgen Formlu Niş (Ömer İçirgin)

Resim 231. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânı Sütun Başlığındaki Kediye Andıran Figürlü ve Güllü Andıran Bitkisel Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 232. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânı Sütun Başlığı Yanında ve Tavan Altında Bulunan İnsan Görünümlü Figürlü Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 233. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânı Sütun Başlığındaki Köpek, Ayı ve Kuşu Andıran Figürlü Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 234. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzeydoğu Mekânı (Ömer İçirgin)

Resim 235. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Güney Mekânı Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 236. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Güneydoğu Mekânı Tonozu (Ömer İçirgin)

Resim 237. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Batı Mekânı Giriş Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 238.-239.-240. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Batı Mekânı Giriş ve Pencere Açıklıkları İç Cepheden Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 241. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Batı Mekânı Nişler (Ömer İçirgin)

Resim 242. 1 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 243. 2 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 244. 3 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 245. 4 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 246. 5 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 247. Demirci Arif Usta Dükkânı Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 248.-249.-250.-251.-252.-253. Demirci Arif Usta Dükkânı Dış Cephesinde Bulunan Malzemeler (Ömer İçirgin)

Resim 254.-255.-256.-257.-258.-259.-260.-261. Demirci Arif Usta Dükkânı İç Cephesinde Bulunan Malzemeler (Ömer İçirgin)

Resim 262. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 263.-264. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Avlu Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 265.-266.-267. Kızılkaya Köyü Merkez Camii İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 268. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Ahşap Mihrap (Ömer İçirgin)

Resim 269.-270. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Ahşap Minberden Görünümler (Ömer İçirgin)

Resim 271. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Ahşap Vaaz Kürsüsü (Ömer İçirgin)

Resim 272. Demirci Kasabası Çarşı Camii Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 273. Demirci Kasabası Çarşı Camii Orta Sahın ve Mihrap Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 274. Demirci Kasabası Çarşı Camii Minber ve Harim Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 275. Demirci Kasabası Abdullah Sapmaz Evi Sokağa Yakın İlk Ev Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 276. Demirci Kasabası Abdullah Sapmaz Evi Tandır Damı (Erkan Aygör'den)

Resim 277. Demirci Kasabası Abdullah Sapmaz Evi Eyvan ve Kuzey Oda Cephe Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 278. Avanos Bayır Mahallesi Günümüzde Yıkılmış Halde Bulunan Bir Ev ve Onun Altındaki Çatı Altı Denilen Bir Geçit (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 279. Avanos Orta Mahalle Cerit Sokak Hikmet Cingi Evi Genel Görünümü (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 280. Ürgüp Duayeri Mahallesi'nde Bulunan Divanhaneli Bir Ev (Aytülü Dırık'tan)

Resim 281. Uçhisar Evleri (Yusuf Budak'tan)

Resim 282. Kayseri Talas Evleri (<https://www.kayseri.bel.tr/kesfet-listeleme/talas-evleri>)

Resim 283. Niğde Bor Bilginler Konağı Evleri (<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nigde/gezilecekyer/bor-bilginler-konagi>)

Resim 284. Güzelyurt'un İlk Yerleşim Yeri Aşağı Mahalle'deki Aya Gregorius Theologos Kilisesi Çevresindeki Kaya Mekânlar (<https://aksaray.ktb.gov.tr/Eklenti/7714,kegy1pdf.pdf?0>)

Resim 285. Demirci Kasabası Çangallar Bezirhanesi Genel Görünümü (Erkan

Aygör'den)

Resim 286. Demirci Kasabası Dükkânı Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 287. Selime Kasabası B Evi Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 288. Selime Kasabası Alaettin Hamdi Evi Baş Oda Güney Cephesinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 289.Ürgüp Karağandere Mahallesi'nden Bir Konağın Genel Görünümü (Aytülü Dırık ve Pelin Tekinalp'ten)

Resim 290. Güzelyurt'un Tek Katlı, Kesme Taştan Yapılmış Bir Evi (<https://aksaray.ktb.gov.tr/Eklenti/7714,kegy1pdf.pdf?0>)

Resim 291. Demirci Kasabası İsmail Ay Köy Odası Odaya Giriş Kapısında Bulunan Tosbağa (Erkan Aygör'den)

Resim 292. Demirci Kasabası İsmail Ay Köy Odası Gusülhane, Yüklük, Ağzı Açık, Musandıra (Erkan Aygör'den)

Resim 293. Demirci Kasabası İsmail Ay Köy Odası Testilik (Erkan Aygör'den)

Resim 294. Demirci Kasabası Osman Koçak Evi Tandır Evi (Erkan Aygör'den)

Resim 295.-296.-297.-298. Uçhisar Yığma Tekniğindeki Yapılar (Yusuf Budak'tan)

Resim 299.-300.-301.-302. Selime Katedrali Yakınlarında Bulunan Yığma Tekniği İle Yapılmış Evler (Ömer İçirgin)

Resim 303. Uçhisar Kaya Oyma Tekniğindeki Mekânlar (Neslihan Özcan Abdik'ten)

Resim 304. Ürgüp'te Kaya Oyma Tekniğiyle Yapılmış Mekânlar (H. Schweinitz'den)

Resim 305.-306.-307.-308.-309.-310.-311.-312.-313.-314.-315.-316. Selime Katedrali Yakınlarında Bulunan Kaya Oyma Tekniği İle Yapılmış Yeraltı Şehirleri (Ömer İçirgin)

Resim 317. Ortahisar'da Kaya Oyma Tekniği İle Yapılmış Bir Ev (Funda Solmaz'dan)

Resim 318. Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Ürgüp Arslanlı Ev (<https://www.arkitera.com/gorus/kapadokya-mimarisinin-binlerce-yillik-oykusu/Murat E. Gülyaz'dan>)

Resim 319. Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Ürgüp'teki Asmalı Konak (<https://www.gezbegen.com/kapadokyanin-en-merak-edilen-yeri-asmali-konak/>[Erişimtarihi:05.07.2021])

Resim 320. Uçhisar'da Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Bir Ev (Pınar Başak Tongal'dan)

Resim 321.-322. Uçhisar'da Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Evler, Parsel:765-666 (Yusuf Budak'tan)

Resim 323.Demirci Çapanoğlu Ali Örs Evi Gelin Odası Tol Kemer (Erkan Aygör'den)

Resim 324. Demirci İsmail Ay Köy Odası Pencere ve Gömme Dolabın Bulunduğu Yerdeki Tol Kemer (Erkan Aygör'den)

Resim 325. Demirci Osman Koçak Evi Oda Tavanı Atkı Kemer Tono (Erkan Aygör'den)

Resim 326. Demirci Osman Sarı Evi Batı Oda Tono (Erkan Aygör'den)

Resim 327. Avanos Körükçüler Konağı Tono (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 328. Avanos Doktor Konağı Zemin Kat Güneydoğu Köşesindeki Tono (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 329. Avanos Doktor Konağı Ahşap Merdiven Aralığındaki Tono (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 330.-331. Avanos'taki Sarıhan Tono (Mehmet Ali Esmer'den) (<https://destinasyonkapadokya.com/blog/selcuklu-eserleri-mimarisi/>)

Resim 332. Demirci Bahçeli (Aşağı) Camii Düz Betonarme Tavan (Erkan Aygör'den)

Resim 333. Konya Sedirler Caddesi'nde Bulunan Bir Evin Ahşap Kirişlemeleri (Celile Berk'ten)

Resim 334.-335. Konya Esenlü Mahallesi 252 No.lu Sokakta Bulunan 16 No.lu Abdütallu Hacı Ahmet Efendi Evinin Ahşap Kirişlemeleri (Celile Berk'ten)

Resim 336. Konya Hacı Kadirler Evi'nin Odadaki Ahşap Kirişlemeleri (Celile Berk'ten)

Resim 337. Demirci İnayet Duru Evi Ahşap Kirişlemeleri (Erkan Aygör'den)

Resim 338. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Divanhaneli Bölümü (Erkan Aygör'den)

Resim 339. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Eyvan ve Kuzey Oda Cephe Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 340. Demirci Çapanoğlu Ali Osman Örs Evi Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 341. Demirci Çapanoğlu Ali Osman Örs Evi Üst Kat Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 342. Demirci Osman Sarı Evi Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 343. Demirci Derviş Koç Evi Avlu Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 344.-345. Osman Koçak Evi Avlu Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 346. Derviş Koç Evi Avlu Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 347. Aksaray Özetler Evi (Zekai Erdal'dan)

Resim 348. Aksaray Ahmet İleri Evi Köşk Katı (Zekai Erdal'dan)

Resim 349. Aksaray Halit Terzioğlu ve İbrahim Kaya Evleri (M. Ay Arşivi'nden)

Resim 350. Avanos Doktor Hacı Nuri Bey Konağı (Zekai Erdal'dan)

Resim 351. Aksaray Perekzadeler Konağı I.Kat Avlu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 352. Aksaray Paşacık Mahallesi'nde Bir Ev (Zekai Erdal'dan)

Resim 353. Aksaray Cemalettin Us Evi Zemin Kat Kuzey Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 354. Aksaray İsaogulları Evi I.Kat Giriş Kapısı (Zekai Erdal'dan)

Resim 355. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Güneydoğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 356. Güzelyurt Hamit Çak Evi I. Kat Sofasının Batıdan Görünüşü (Zekai Erdal'dan)

Resim 357. Güzelyurt Hamit Çak Evi Zemin Kat Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 358. Aksaray Ayşe Teke Evi I. Kat Sofası (Zekai Erdal'dan)

Resim 359. Derviş Koç Evi Alt Kat Mutfak Girişi (Erkan Aygör'den)

Resim 360. Birgi Çakırağa Konağı Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Resim 361. Manisa Kula'dan Bir Evin Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Resim 362. Ankara Kaleiçi Başkale Sokağı 5 No.lu Evin Köşk ve Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Resim 363. Safranbolu'da Yola Kapanmış Hayatlı Bir Ev (Doğan Kuban'dan)

Resim 364. Alanya'da Hayatlı Bir Ev (Doğan Kuban'dan)

Resim 365. Burdur'da 19.Yüzyıla Ait Hayatlı Bir Ev (Doğan Kuban'dan)

Resim 366. Manisa Kula'da Hayatlı Bir Ev (C. Binan'dan)

Resim 367. Aksaray Rıza Efendi Evi Kuzey Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 368. Aksaray Eski Vali Konağı Güneybatı Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 369. Aksaray Ahmet İleri Evi Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 370. Güzelyurt Salih Delen Evi Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 371. Güzelyurt Mehmet Sökmen Evi Güneydoğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 372. Gülağaç Mehmet Kent Evi Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 373. Aksaray Terzi Çevik Evi Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 374. Aksaray Perekzadeler Konağı Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 375. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Çırappa (Erkan Aygör'den)

Resim 376. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Üzüm Kokusu, Aşır (Erkan Aygör'den)

Resim 377. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Köfte Taşı (Erkan Aygör'den)

Resim 378. Demirci Köfte Taşında Köfte Yapımı
(facebookdemircikasabasi@aksaray)

Resim 379. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Örümcek Otu (Erkan Aygör'den)

Resim 380. Avanos Yukarı Mahalle Kayıkçı Sokak 27 No.lu Evin Çardağında Yer Alan Tandır (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 381. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Evi İç Görünüm (Erkan Aygör'den)

Resim 382. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Tandır Evi Külle (Erkan Aygör'den)

Resim 383. Demirci Osman Koçak Evi Tandır Evi Külle (Erkan Aygör'den)

Resim 384. Selime Aalettin Hamdi Evi Mutfak Zeminindeki Tandır (Zekai Erdal'dan)

Resim 385. Avanos Yukarı Mahalle Kayıkçı Sokak 27 No.lu Evin Tافanasında Yer Alan Tandır (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 386. Demirci Osman Koçak Evi Ahır (Erkan Aygör'den)

Resim 387. Demirci Çapanoğlu Ali Örs Evi Alt Kat Ahır (Erkan Aygör'den)

Resim 388. Demirci Çapanoğlu Ali Örs Evi Alt Kat Ahır Yemlikler (Erkan Aygör'den)

Resim 389. Demirci İbrahim Ay Evi Alt Kat Ahır(Samanlık) İç Görünüm (Erkan Aygör'den)

Resim 390. Demirci İbrahim Ay Evi Ambar Hububat Boşaltma Deliği (Erkan Aygör'den)

Resim 391. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Kaya Oyma Kiler (Erkan Aygör'den)

Resim 392. Ağzıkarahan Köyü Recep Çalışkan Evi Zemin Katın Güneyindeki Kiler (Zekai Erdal'dan)

Resim 393. Aksaray Aşıklıhöyük'te Bulunan Kiler (Ufuk Esin'den)

Resim 394. Selime B Evi Zemin Katta Bulunan Samanlık (Zekai Erdal'dan)

Resim 395. Demirci Derviş Koç Evi Avlu Kapısı Yanındaki Hela (Erkan Aygör'den)

Resim 396. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Doğu Cephesi ve Hela (Zekai Erdal'dan)

Resim 397. Aksaray İsaogulları Evi'nin Güneydoğusundaki Hela (Zekai Erdal'dan)

Resim 398. Demirci İsmail Ay Köy Odası Gusülhane, Yüklük, Ağzı Açık, Musandıra (Erkan Aygör'den)

Resim 399. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Kuzey Oda Gusülhane (Erkan Aygör'den)

Resim 400. Demirci Osman Sarı Evi Batı Oda Gusülhane ve Gömme Dolaplar (Erkan Aygör'den)

Resim 401. Doğantarla Kasabası A Evi Baş Odadaki Gusülhane (Zekai Erdal'dan)

Resim 402. Ağzıkarahan Köyü Recep Çalışkan Evi Zemin Kattaki Gusülhane (Zekai Erdal'dan)

Resim 403. Demirci Osman Koçak Evi Yıkanma Nişi (Gusülhane) (Erkan Aygör'den)

Resim 404. Demirci Derviş Koç Evi Gömme Dolap (Erkan Aygör'den)

- Resim 405.** Demirci İnayet Duru Evi Ahşap Gömme Dolap (Erkan Aygör'den)
- Resim 406.** Demirci İsmail Ay Köy Odası Gömme Dolap (Erkan Aygör'den)
- Resim 407.** Demirci Abdullah Sapmaz Evi Kuzey Oda Kaş Kemerli Niş (Erkan Aygör'den)
- Resim 408.** Demirci Abdullah Sapmaz Evi Sergen (Erkan Aygör'den)
- Resim 409.** Güzelyurt Murtaza Koyu Evi I. Kat Güneydoğudaki Odanın Kuzey Duvarındaki Yüklük (Zekai Erdal'dan)
- Resim 410.** Demirci Osman Koçak Evi Tandır Evi Ocak (Erkan Aygör'den)
- Resim 411.** Demirci Osman Koçak Evi Avlusundaki Ocak (Erkan Aygör'den)
- Resim 412.** Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi Baş Odanın Güneydoğu Duvarında Bulunan Ocak (Zekai Erdal'dan)
- Resim 413.** Aksaray İhlara Kasabası Köy Odasında Bulunan Ocak (Zekai Erdal'dan)
- Resim 414.** Aksaray Demirci Kasabası Hacı Molla Mehmet Evi Baş Odasında Bulunan Ocak (Zekai Erdal'dan)
- Resim 415.** Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi Mutfağındaki Tandır-Ocak (Zekai Erdal'dan)
- Resim 416.** Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Katındaki Mutfak ve Ocaklar (Zekai Erdal'dan)
- Resim 417.** Aksaray Emin Bilgiç Evi Mutfağındaki Ocaklar (Zekai Erdal'dan)
- Resim 418.** Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Damındaki Tandır (Erkan Aygör'den)
- Resim 419.** Demirci Osman Koçak Evi Tandır (Erkan Aygör'den)
- Resim 420.** Demirci Hacı Molla Mehmet Evi Merdiveni (Zekai Erdal'dan)

Resim 421. Aksaray Mehmet Aktaş Evi I. Kat Merdiveni (Zekai Erdal'dan)

Resim 422. Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi I. Kat Merdiveni (Zekai Erdal'dan)

Resim 423. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Kuzeybatı Cephesi Kapıları (Zekai Erdal'dan)

Resim 424. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Katının Güneydoğudaki Giriş Bölümünün Kapıları (Zekai Erdal'dan)

Resim 425. Demirci Abdullah Sapmaz Eyvanlı Evi Kuzey Oda Pabuçluk (Erkan Aygör'den)

Resim 426. Avanos Sanayi Caddesi Üzerindeki Ahmet Süt Evi Ön Cephe Görünümü (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 427. Avanos Alaaddin Mahallesi Sanayi Caddesi Üzerindeki 18 No.lu Ev Cephe Görünümü (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 428. Avanos Alaaddin Mahallesi Sanayi Caddesi Üzerindeki 18 No.lu Evin Cephesindeki Korniş Detayları (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 429. Avanos Alaaddin Mahallesi Harput Sokak 22 No.lu Evin (Mustafa Güven Evi) Balkonunu (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 430. Avanos Orta Mahalle Genççağa Sokak 3 No.lu Evin Balkonunu (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 431. Kayseri Çayırağası Evi Cephesi (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 432.-433.-434.-435.-436.-437. Geleneksel Nevşehir Evlerinden Bazı Evlerin Cephesi (Gonca Büyükmihçi'den)

Resim 438.-439. Geleneksel Nevşehir Mustafa Paşa Evi Cephesi (Gonca Büyükmihçi'den)

Resim 440. Geleneksel Nevşehir-Uçhisar Evlerinden Bir Evin Cephesi (Gonca Büyükmihçi'den)

Resim 441. Geleneksel Nevşehir-Ürgüp Evlerinden Bir Evin Cephesi (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 442. Demirci'deki Çeşitli Evlerin Düşey Köşe Taş Cepheli Görünümleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 443. Geleneksel Nevşehir-Göreme Yığma Evlerinden Bir Evin Düşey Köşe Taş Cepheli Görünümü (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 444. Geleneksel Nevşehir Evlerinden Bir Evin Düşey Köşe Taş Cepheli Görünümü (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 445. Aksaray Ahmet İleri Evi Düşey Köşe Taş Döşemeli Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 446. Demirci Çangallar Bezirhanesi Üst Örtü Toprak Damı (Erkan Aygör'den)

Resim 447. Demirci Dükkânı Üst Örtü Düz Toprak Damı (Erkan Aygör'den)

Resim 448. Güzelyurt Salih Delen Evi Doğu Cephesi Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtü (Zekai Erdal'dan)

Resim 449. Güzelyurt Salih Delen Evi Üst Örtü Sistemi (Zekai Erdal'dan)

Resim 450. Güzelyurt Yukarı Mahalle'deki Bir Evin Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtüsü (Zekai Erdal'dan)

Resim 451. Demirci Bahçeli Camii Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtü (Erkan Aygör'den)

Resim 452. Demirci Çarşı Camii Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtü (Erkan Aygör'den)

Resim 453.-454.-455.-456. Demirci Evlerinden Çörten Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 457. Aksaray Perekzadeler Konağı Çörtenleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 458.-459.-460.-461.-462.-463.-464. Demirci Evlerinden Saçak ve Çıkma Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 465. Güzelyurt Murtaza Koyu Evi Güney Cephesindeki Saçaklar (Zekai Erdal'dan)

Resim 466.-467.-468.-469.-470.-471. Demirci Evlerinden Lambalık ve Çiçeklik Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 472. Demirci Evlerinden Güvercinlik Alt Kat Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 473. Demirci Evlerinden Güvercinlik Üst Kat Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 474. Demirci Evlerinden Küp Baca Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 475. Gülağaç Evlerinden Küp Baca Görünümleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 476. Ağzıkarahan Köyü'ndeki Bir Evin Küp Baca Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 477.-478. Demirci Evlerinden Taş Baca Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 479. Aksaray Ahmet İleri Evi Taş ve Tuğla Örgülü Baca Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 480. Aksaray Özetler Evi Taş ve Tuğla Örgülü Baca Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 481. Avanos Orta Mahalle Baklacı Sokak 12 No.lu Evin Balkon Altı Çıkmaları (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 482. Kayseri Bayram Sokak'taki Bir Evin Çıkmaları (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 483. Kayseri Özkaramete Evi Çıkmaları (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 484. Kayseri Reşit İmamoğlu Evi Çıkmaları (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 485. Kayseri Şükriye Yapışlar Evi Çıkmaları (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 486. Mehmet Asatekin'in İzni ile Kayseri Endürlükten Bir Çıkma Örneği (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 487. Kayseri 20.Yy.a Ait Lala Mahallesi Rifat Çalika Evi'nin Büyük Olasılıkla Selamlık Bölümünün Çıkması (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 488. Kayseri Tavukçu Mahallesi'ndeki Bir Evin Üçgen Çıkmlarla Bir Köşe Çözümü (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 489. Kayseri Mehmet Mıçça Evi'nin Ahşap Payandalarla Taşınan Çıkması (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 490. Demirci Dış Kapı Üstüne Çakılan Nal (Erkan Aygör'den)

Resim 491.-492.-493.-494.-495.-496.-497. Demirci Evleri Pencere Tipleri (Erkan Aygör'den)

Resim 498. Kayseri Lala Mahallesi'nde 20.Yy. Başlarında İnşa Edilen Ömer Taşcıoğlu Evi'nin I. Kat Pencereleeri (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 499. Kayseri Şükriye Yapışlar Evi'nin Pencereleeri, 1902 (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 500. Kayseri Gavıcmoğlu Evi'nin Sofa Kapısı Üstündeki Pencereleeri (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 501. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 502. Aksaray Emin Bilgiç Evi Güneydoğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 503. Aksaray Emin Bilgiç Evi Güney Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 504. Aksaray Emin Bilgiç Evi Kuzeydoğu Cephesindeki Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 505. Aksaray Emin Bilgiç Evi Giriş Eyvanındaki Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 506. Aksaray Emin Bilgiç Evi Doğu Cephesindeki Pencere Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 507. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi I. Kat Sofası Tavan Göbeği Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 508. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Zemin Katı Baş Odasındaki Ahşap Dolap Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 509. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Güneydoğu Cephesindeki Alınlık Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 510. Aksaray Cemalettin Us Evi I. Kat Kuzey Cephedeki Alınlık Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 511. Aksaray Cemalettin Us Evi Çatı Saçağındaki Ahşap Bezemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 512. Aksaray İsaogulları Evi Kuzey Cephedeki Alınlık Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 513. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Giriş Kapısındaki Süslemeler (Zekai Erdal'dan)

Resim 514. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Kapısı Süslemeleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 515. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Bölümü Ahşap Tavan Süslemeleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 516. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Bölümündeki Ahşap Göbek Süslemeleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 517. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Bölümü Tavan Kenarındaki Ahşap Süslemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 518. Aksaray Ayşe Teke Evi I. Kat Güneydeki Odanın Batı Duvarındaki Alçı Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 519. Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi Baş Odanın Batı Duvarındaki Alçı Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 520. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Kuzeyindeki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Köşelik (Zekai Erdal'dan)

Resim 521. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Kuzeyindeki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Göbek (Zekai Erdal'dan)

Resim 522. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Batısındaki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Köşelik (Zekai Erdal'dan)

Resim 523. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Batısındaki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Göbek (Zekai Erdal'dan)

Resim 524. Aksaray Eski Vali Konağı Kuzey Cephesindeki Balkon Taşıyan Profilli Konsoldaki Çinili ve Taştan Bitkisel Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 525. Aksaray Eski Vali Konağı Kuzey Cephesindeki Balkonun Batısında Bulunan Çinili Kabara (Zekai Erdal'dan)

Resim 526. Aksaray Eski Vali Konağı Zemin Kat Baş Odadaki Çinili Ocak (Zekai Erdal'dan)

Resim 527. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Sofasındaki Kalem İşi ve Vitray Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 528. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Sofasının Doğu Duvarında Bulunan Kitabenin Kalem İşi Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 529. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Doğu Cephesi Balkon Duvarındaki Kalem İşli Bitkisel Süslemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 530. Aksaray Ahmet İleri Evi Sofa Duvarındaki Kalem İşi Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 531. Aksaray Eski Vali Konağı Giriş Bölümündeki Vitray (Zekai Erdal'dan)

Resim 532. Aksaray Eski Vali Konağı Zemin Kat Oda Kapılarının Üzerindeki Vitray (Zekai Erdal'dan)

Resim 533. Aksaray Demirci'deki Bir Sarnıç Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 534. Aksaray Demirci Çayırpınarı Çeşmesi (Erkan Aygör'den)

Resim 535. Aksaray Taşpınar Kasabası Uzartık Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 536. Aksaray Karkın Kasabası Eski Çeşme (Zekai Erdal'dan)

Resim 537. Aksaray Koçpınar Köyü Koçpınar Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 538. Aksaray Aşağı Dikmen (Tokarız) Köyü Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 539. Aksaray Gelveri (Güzelyurt) Kilise-Camii'nin Güneyinde Bulunan Çeşme (Zekai Erdal'dan)

Resim 540. Aksaray Karataş Köyü Hacı Mehmed Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 541. Aksaray Güzelyurt Göller Mevkii 2 No.lu Çeşme (Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri'nden)

Resim 542. Aksaray Güzelyurt 50 No.lu Evin Avlu Duvarındaki 10 No.lu Çeşme (Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri'nden)

Resim 543. Aksaray Güzelyurt Akrepol Sokakta 40 No.lu Çeşme (Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri'nden)

Resim 544. Karaman Damlapınar Köyü Meydan Çeşmesi (1899) (Zekai Erdal'dan)

Resim 545. Aksaray Demirci Kocataş Köprüsü (Erkan Aygör'den)

Resim 546. Konya Akören Kayasu (May) Kasabası Kanlıçay Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 547.-548. Konya Bozkır Dere Kasabası Aşağı Mahalle Cami Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 549. Konya Bozkır Dere Kasabası Önecek Kemer Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 550. Konya Bozkır Karacahisar Kasabası Aygır Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 551. Konya Ereğli Akhüyük Köyü Akköprü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 552. Konya Meram Çukurçimen Köyü Değirmenönü Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 553. Konya Meram Çukurçimen Köyü Kel Değirmen Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 554. Konya Meram Güneydere Köyü Boğaz Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 555. Konya Meram Kayadibi Köyü Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 556. Konya Meram Kent Ormanı Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 557.-558. Konya Meram Sağlık (Ağrıs) Kasabası Bilal'in Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 559. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Beylik Deresi Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 560. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Camızcı Mehmet Dağdaş'ın Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 561. Konya Selçuklu Silleseytan (Gavur) Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 562. Konya Beyşehir Adaköy 3 No.lu Değirmen (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 563. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Köy Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 564. Konya Beyşehir Sarıköy Ağa Mehmet'in Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 565. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Damla Yaylası Yukarı Değirmen (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 566.-567. Konya Doğanhisar Karaağa Kasabası Hatipoğlu Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 568. Konya Hadim Dedemli Kasabası Soğla Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 569. Konya Meram Çayırbağı Köyü Aşağı Değirmen (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 570. Konya Meram Yeşiltekke Köyü Köy (Aşık Hasan) Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 571. Kuzey İspanya/Carabria'daki Tipik Bir Su Değirmeni Örneği (J. Boucher'den, 1998, s. 19)

Resim 572. Demirci Kızlarkalesi Yeraltı Şehri Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 573. Demirci Kızlarkalesi Yeraltı Şehri Kaya Oyma Mekânlar (Erkan Aygör'den)

Resim 574. Demirci Kızlarkalesi Yeraltı Şehri Tırhazlar (Erkan Aygör'den)

Resim 575. Hasankeyf Bağlıca Köyü Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 576. Hasankeyf Bağlıca Köyü Kaya Oyma Mekân Ana Mekânı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 577. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânı Genel Görünümü (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 578. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânı Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 579. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânın Doğudaki Nişi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 580. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânın Kuzeybatı Cephesindeki Yunan Haçı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 581. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekânı Genel Görünümü (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 582. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekânı Tahrip Olmuş Nişi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 583. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekânı Mezar Odasının Girişi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 584. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 585. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Doğudaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 586. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Kuzeydoğudaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 587. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Kuzeydeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 588. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Haç İşaretleri (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 589. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânından Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 590. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Üst Örtüsü Mekânından Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 591. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Doğusundaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 592. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Kuzeyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 593. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 594. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 595. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Doğudaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 596. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Haç İşareti (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 597. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 598. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 599. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Güney Mekân (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 600. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânın Doğusundaki Niş (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 601. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 602. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Doğusundaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 603. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Güneyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 604. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Kuzeyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 605. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 606. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 607. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânından Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 608. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Doğusundaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 609. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Güneyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 610. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Kuzeybatısındaki Niş (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 611. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 612. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 613. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Üst Örtüsü (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 614. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Apsisi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 615. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Mezar Odası (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 616. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii 1. Mezar Taşı Ön Yüzü (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 617. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii 3. Mezar Taşı Ön Yüzü (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 618. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii 2. Mezar Taşı Ön Yüzü (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 619. Edirne Şahabettin Paşa Camii Haziresi'ndeki Nefize Tuti Hanıma Ait Mezar Taşı (Murat Karademir'den)

Resim 620. Edirne Şahabettin Paşa Camii Haziresi'ndeki Şerife Emetullah'a Ait Mezar Taşı (Murat Karademir'den)

Resim 621. Bursa İnegöl Kavaklaraltın'daki 4 No.lu Dudu Hanım'ın Mezar Taşının Genel Görünümü (Murat Karademir'den)

Resim 622. Bursa İnegöl Kavaklaraltı'ndaki 17 No.lu Gülsüm Hanım'ın Mezar Taşının Genel Görünümü (Mustafa Çetinaslan'dan)

Resim 623. Bursa Yenişehir Sinan Paşa Camii Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 624. Bursa Yenişehir Yarhisar Hamamı Yakınındaki Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 625. İstanbul Üsküdar Çingene Fırını (Karakadı) Camii Haziresi'nde Bulunan Kuka Başlıklı Mezar Taşı (Sahure Yariş ve Zülküf Yariş'ten)

Resim 626.-627.-628.-629.-630.-631.-632.-633.-634. Aksaray Güzelyurt Belediye Meydanında Bulunan Dükkânlar (Aksaray Güzelyurt Envanteri'nden)

RESİMLER

Resim 1. Kızılkaya'dan Genel Bir Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 2. Kızılkaya Mahalle Dokusu (Ömer İçirgin)

Resim 3. Kızılkaya Sokak Dokusu (Ömer İçirgin)

Resim 4. 1 No.lu Evden Genel Bir Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 5. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Ahşap Kapısı (Ömer İçirgin)

Resim 6. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Girişinde Bulunan Sivri Kemer (Ömer İçirgin)

Resim 7. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Kemer Detayları (Ömer İçirgin)

Resim 8. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin İç Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 9. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Tavanı (Ömer İçirgin)

Resim 10. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'ndeki Kemerlerin Yandan Görünümü(Ömer İçirgin)

Resim 11. 1 No.lu Ev Alt Kat Samanlık ve Tandır Evi'nin Sivri Kemerli Penceresi (Ömer İçirgin)

Resim 12. 1 No.lu Ev Üst Kata Çıkış Merdiveni (Ömer İçirgin)

Resim 13. 1 No.lu Ev Üst Katının Girişi (Ömer İçirgin)

Resim 14. 1 No.lu Ev Üst Katının Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 15. 1 No.lu Ev Üst Katının İç Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 16. 1 No.lu Ev Üst Katından Bir Niş (Ömer İçirgin)

Resim 17. 1 No.lu Ev Üst Katından Ahşap Kirişleme Detayları (Ömer İçirgin)

Resim 18. 1 No.lu Ev Üst Katının Sökülmüş Kapı Girişi (Ömer İçirgin)

Resim 19. 1 No.lu Ev Üst Katının Sökülmüş Ahşap Kapısı (Ömer İçirgin)

Resim 20. 1 No.lu Ev Üst Katının Ahşap Mutfak Kapısı (Ömer İçirgin)

Resim 21. 1 No.lu Ev Üst Katının Sökülmüş Pabuçluk Bölümü (Ömer İçirgin)

Resim 22.-23. 1 No.lu Ev Üst Katının Yıkılan Tavan Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 24. 2 No.lu Ev Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 25. 2 No.lu Ev Alt Kat Bölümü (Tandır Evi) (Ömer İçirgin)

Resim 26. 2 No.lu Ev Alt Kat Bölümü İç Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 27. 3 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 28. 3 No.lu Ev Yandan Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 29. 3 No.lu Ev Tandır Evi Ahşap Kapısı (Ömer İçirgin)

Resim 30. 3 No.lu Ev Tandır Evi Penceresi (Ömer İçirgin)

Resim 31. 3 No.lu Ev Tandır Evi Girişindeki Tonoz(Ömer İçirgin)

Resim 32. 3 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm Detayları(Ömer İçirgin)

Resim 33. 3 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm Detayları (Ömer İçirgin)

Resim 34. 3 No.lu Ev Tandır Evi İçinden Pencere Detayı (Ömer İçirgin)

Resim 35. 3 No.lu Ev Tandır Evi İçinden TonoZ Detayı (Ömer İçirgin)

Resim 36. 4 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 37. 4 No.lu Ev Pencere ve Çörtten (Ömer İçirgin)

Resim 38. 4 No.lu Ev Küp Baca (Ömer İçirgin)

Resim 39. 4 No.lu Ev Dış Kapı (Ömer İçirgin)

Resim 40. 4 No.lu Ev İç Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 41. 4 No.lu Ev Giriş Bölümündeki Kemer Detayı (Ömer İçirgin)

Resim 42.-43.-44. 4 No.lu Ev Tonz Detayları (Ömer İçirgin)

Resim 45.-46. 4 No.lu Ev İ Görünümünden Pencereleler (Ömer İçirgin)

Resim 47. 4 No.lu Evden Bir Ağzıaçık (Ömer İçirgin)

Resim 48. 5 No.lu Ev Tandır Evi Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 49. 5 No.lu Ev Tandır Evi Dış Cephe (Ömer İçirgin)

Resim 50. 5 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 51. 6 No.lu Ev Tandır Damı Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 52. 6 No.lu Ev Tandır Damı İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 53. 7 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 54. 7 No.lu Ev İç Görünüm, Niş ve Pencere (Ömer İçirgin)

Resim 55.-56.-57. 7 No.lu Ev Tonzlar (Ömer İçirgin)

Resim 58. 7 No.lu Ev Ocak (Ömer İçirgin)

Resim 59. 7 No.lu Ev Helâ (Ömer İçirgin)

Resim 60. 7 No.lu Ev Yüklük (Ömer İçirgin)

Resim 61. 7 No.lu Ev Ağızı (Ömer İçirgin)

Resim 62. 7 No.lu Ev Ağızı ve Niş (Ömer İçirgin)

Resim 63. 8 No.lu Ev Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 64. 8 No.lu Ev Yandan Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 65. 8 No.lu Ev İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 66. 8 No.lu Ev Pencere (Ömer İçirgin)

Resim 67.-68. 8 No.lu Ev Sivri Kemerli Pencere (Ömer İçirgin)

Resim 69. 8 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 70. 9 No.lu Ev Tandır Evi Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 71. 9 No.lu Ev Tandır Evi İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 72. 9 No.lu Ev Tandır Evi Ocak (Ömer İçirgin)

Resim 73. 10 No.lu Ev Tandır Damı Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 74. 10 No.lu Ev Tandır Damı Girişindeki Kemer (Ömer İçirgin)

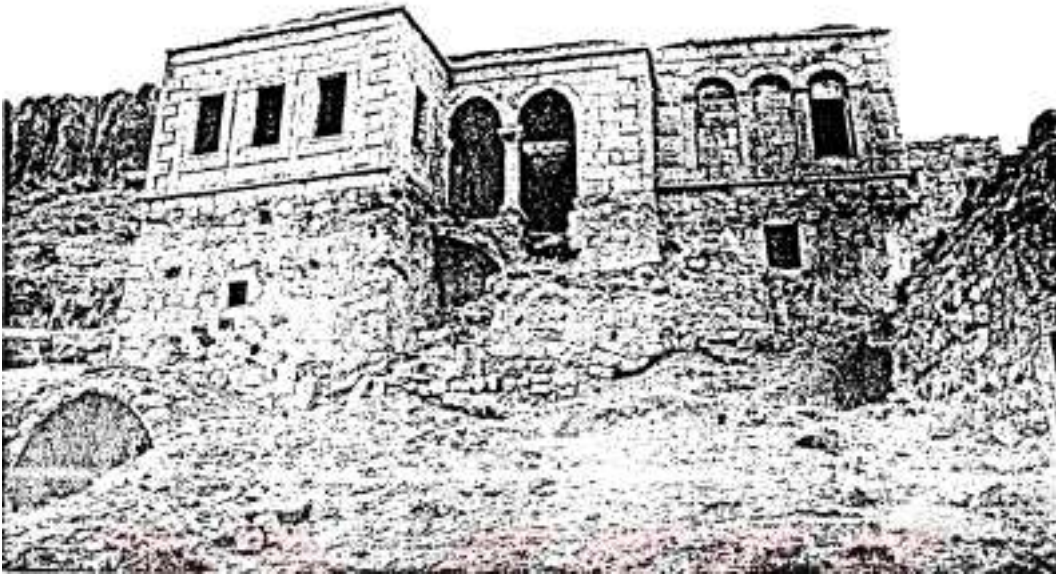
Resim 75. 10 No.lu Ev Tandır Damı Niş (Ömer İçirgin)

Resim 76. 11 No.lu Ev Samanlık Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

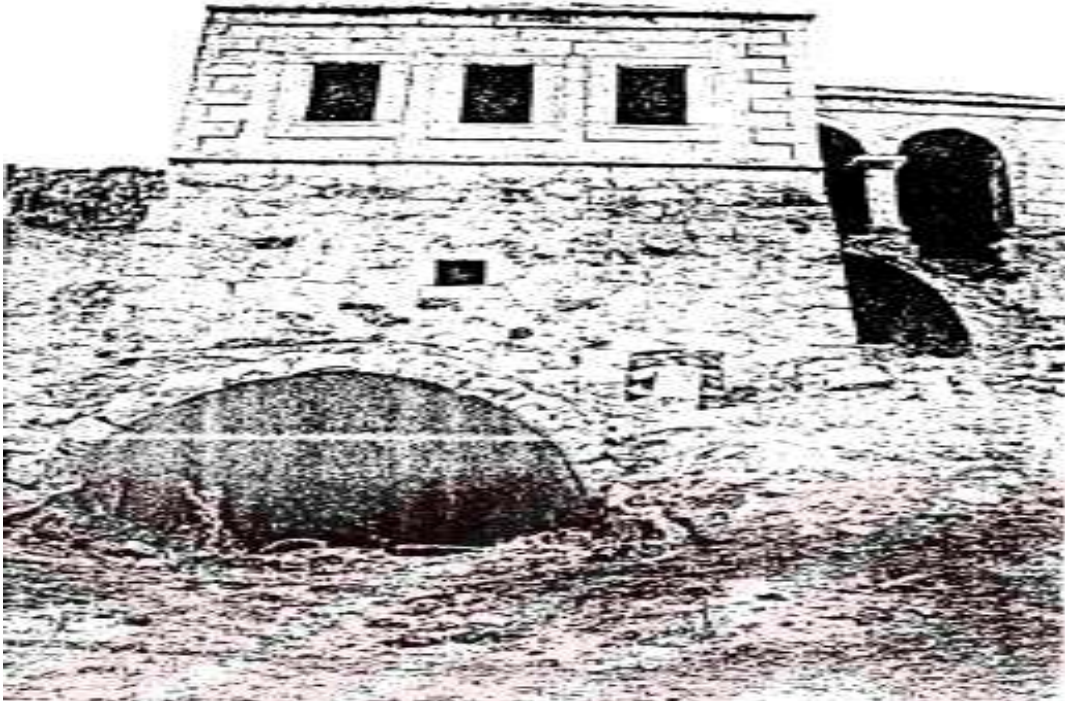
Resim 77. 11 No.lu Ev Samanlık İç Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 78. Bahattin Altın Evi Genel Görünümü Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

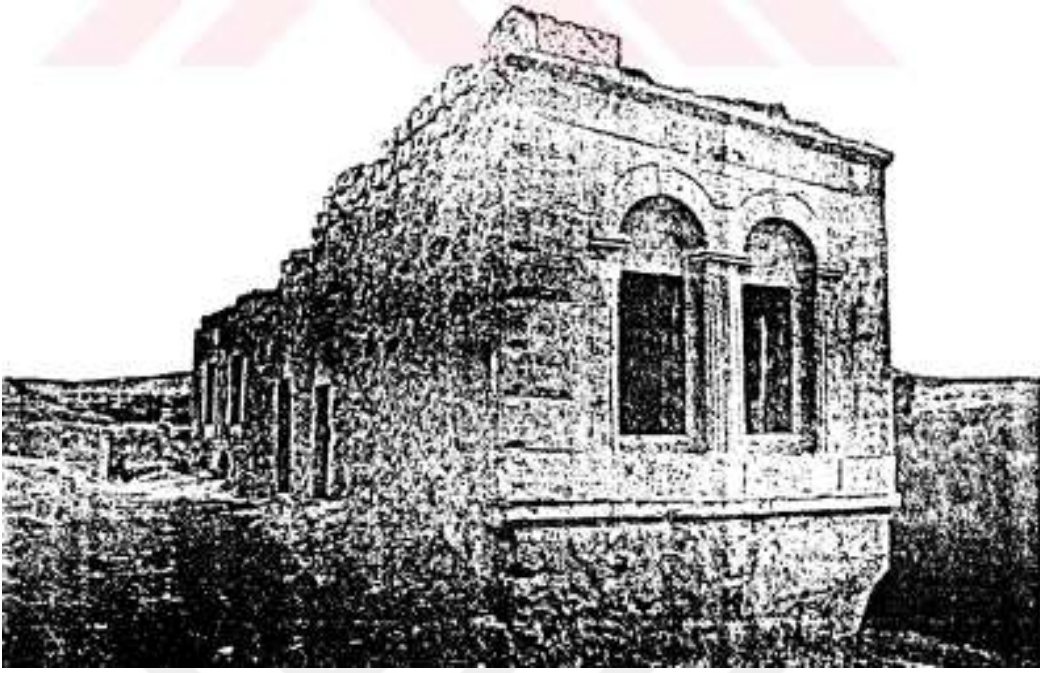
Resim 79. Bahattin Altın Evi Genel Görünümü Yeni Hali (Ömer İçirgin)

Resim 80. Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesi Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 81.-82.Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesi Görünümleri (Ömer İçirgin)

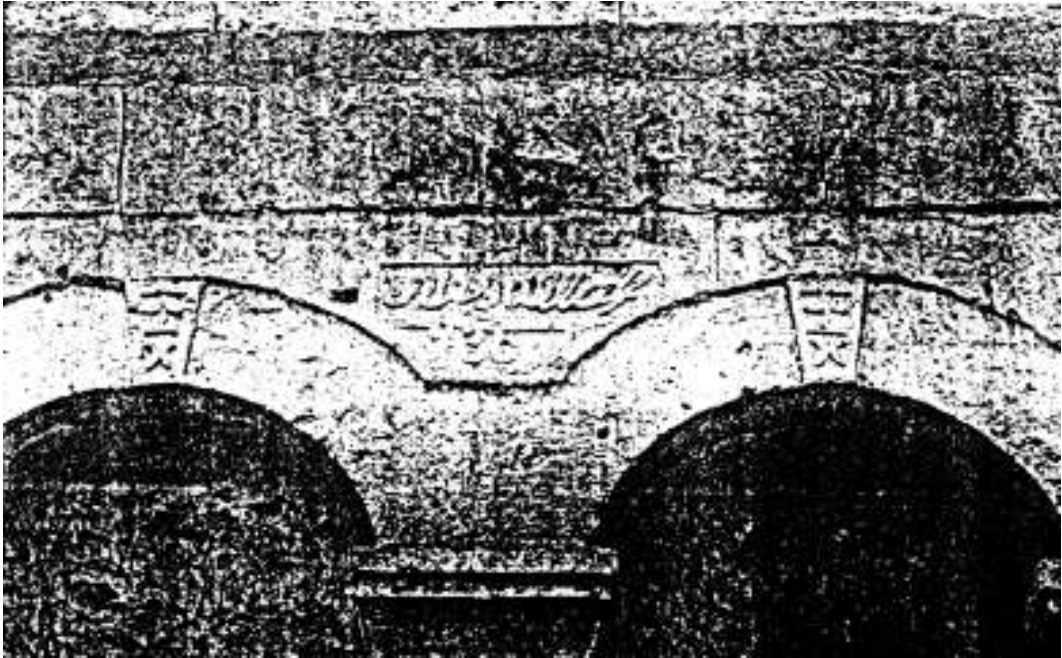

Resim 83. Bahattin Altın Evi Kuzeydoğu Cephesi Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

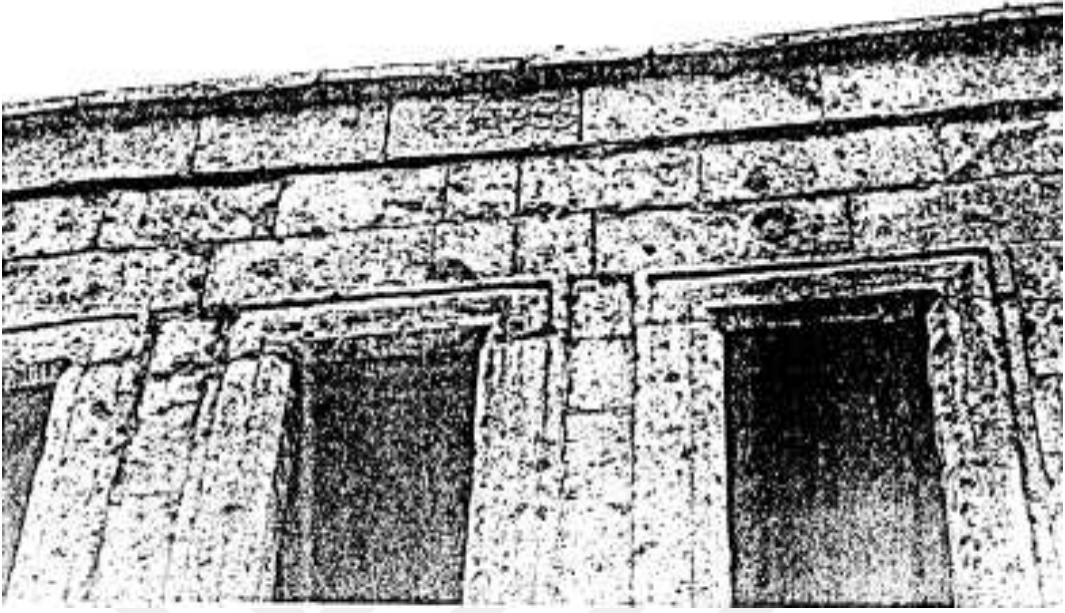
Resim 84.-85. Bahattin Altın Evi Kuzeydoğu Cephesinden Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 86. Bahattin Altın Evi Doğu Cephesindeki İnşa Kitabesi Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 87.-88. Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephesinden Görünümleri ve Saçaklar (Ömer İçirgin)

Resim 89. Bahattin Altın Evi Güneybatı Cephесinin Eski Halinden Bir İnşа Kitabesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 90.-91.-92.-93. Bahattin Altın Evi Güney Cephesinden Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 94. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Güneydoğu Köşedeki Pah Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

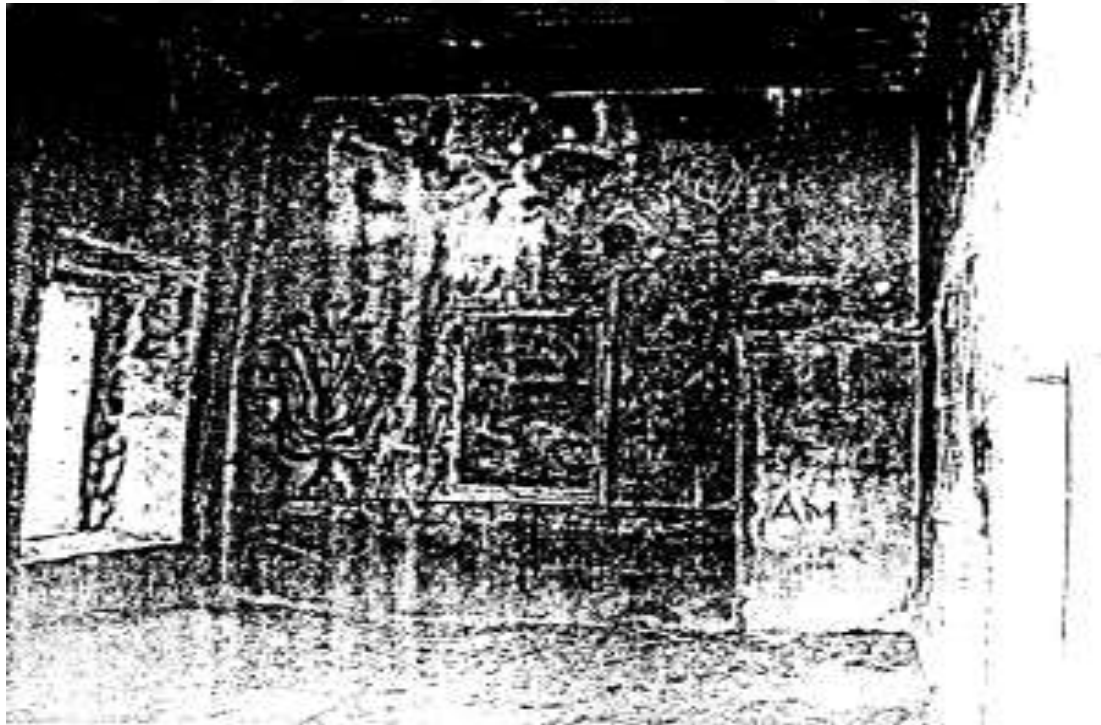
Resim 95. Bahattin Altın Evi I. Kat Divanhaneye Açılan Kuzeydeki Kapı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

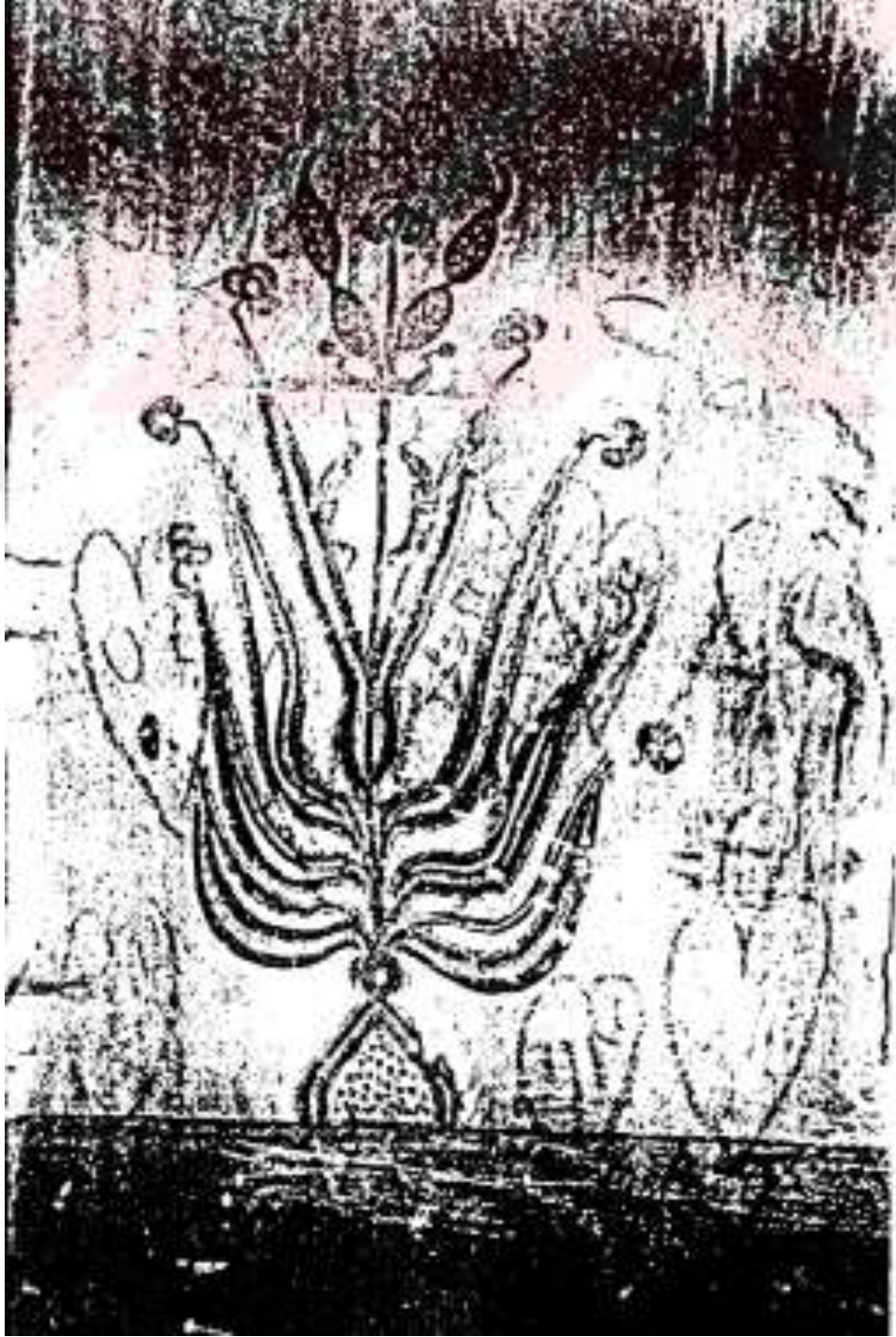
Resim 96. Bahattin Altın Evi I. Kat Divanhaneye Açılan Kuzeydeki Kapı Yeni Hali (Ömer İçirgin)

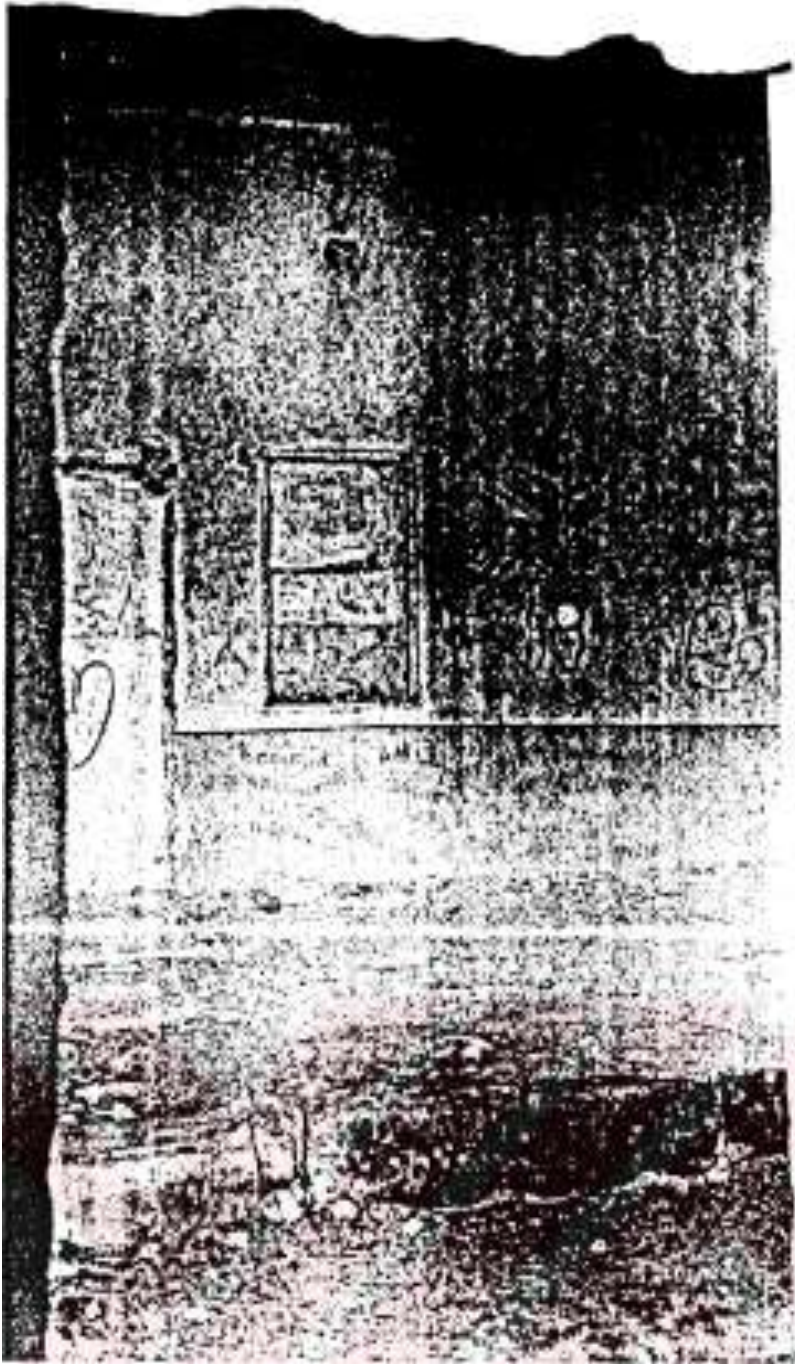
Resim 97. Bahattin Altın Evi I. Kat Güneydoğu Odanın Batı Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

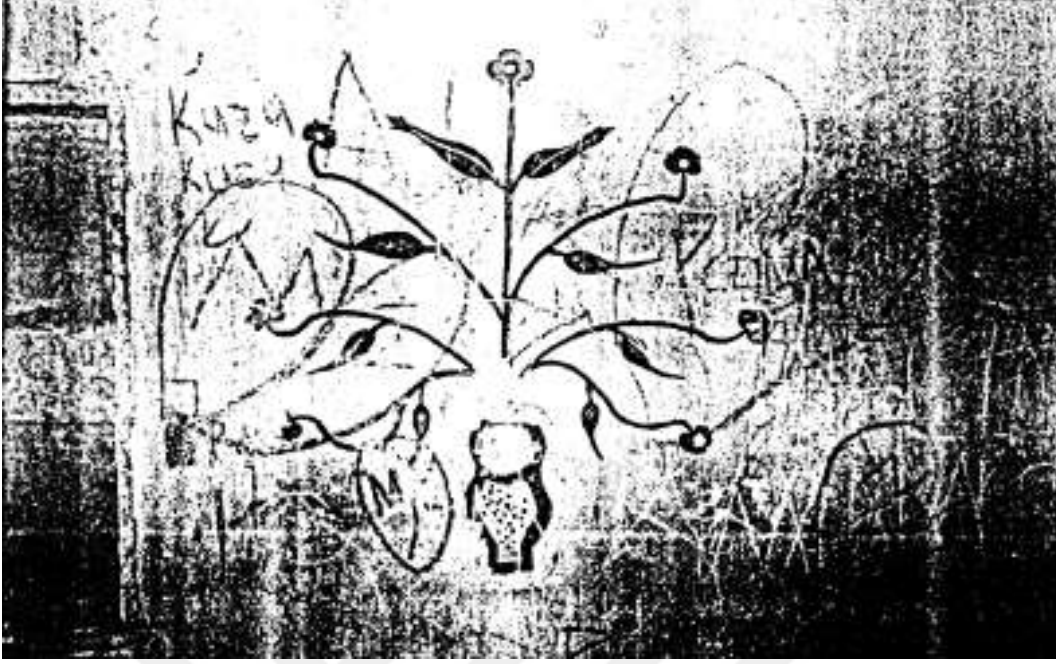
Resim 98. Bahattin Altın Evi I. Kat Güneybatı Odanın Batı Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 99. Bahattin Altın Evi I. Kat Güneybatı Odanın Batı Duvarındaki Eski Bir Süsleme Detayı
(Zekai Erdal'dan)

Resim 100. Bahattin Altın Evi I. Kat Kuzeybatı Odanın Batı Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 101. Bahattin Altın Evi I. Kat Kuzeybatı Odanın Batı Duvarındaki Eski Bir Süslemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 102. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Doğu Odanın Zeminindeki Tandır Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 103. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Tandır Evi (Ömer İçirgin)

Resim 104.-105. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Kayaya Oyulmuş Tandır Girişi (Ömer İçirgin)

Resim 106.-107.-108.-109. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Kayaya Oyulmuş Tandır Görünümleri
(Ömer İçirgin)

Resim 110.-111. Bahattin Altın Evi Kuzey Cephe Zemin Katlar (Ömer İçirgin)

Resim 112. Bahattin Altın Evi Kuzey Cephe Zemin Kat Dolap Nişleri (Ömer İçirgin)

Resim 113.-114. Bahattin Altın Evi Avluya Çıkan Kuzey Cephesi (Ömer İçirgin)

Resim 115. Bahattin Altın Evi I. Kat Ahşap Kirişleme (Ömer İçirgin)

Resim 116. Bahattin Altın Evi I. Kat Üçgen Alınlık Görünümlü Pencere (Ömer İçirgin)

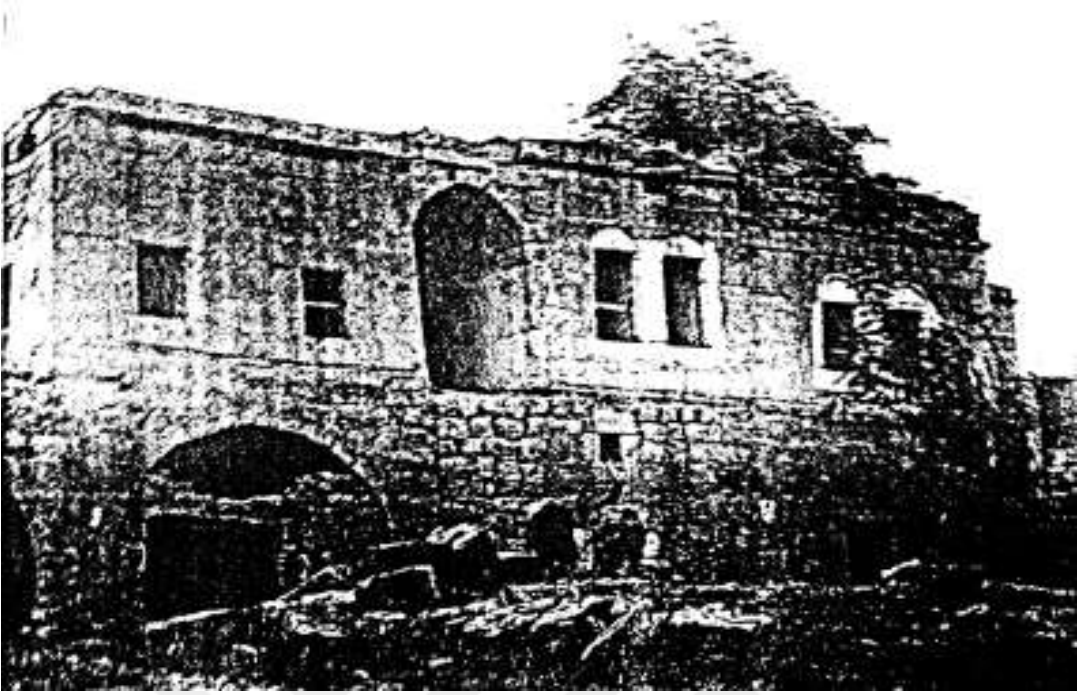
Resim 117.-118. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Kemerli Giriş Bölümü (Ömer İçirgin)

Resim 119. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Sivri Kemerli Giriş Bölümü İç Cephe (Ömer İçirgin)

Resim 120. Bahattin Altın Evi Zemin Kat Mutfak Kuzey Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

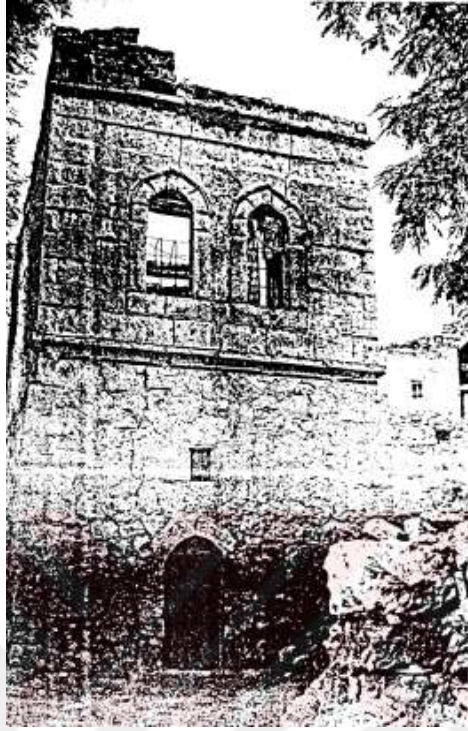

Resim 121.Ali Vurgun Evi Güney Cephesi ve Genel Görünümü Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

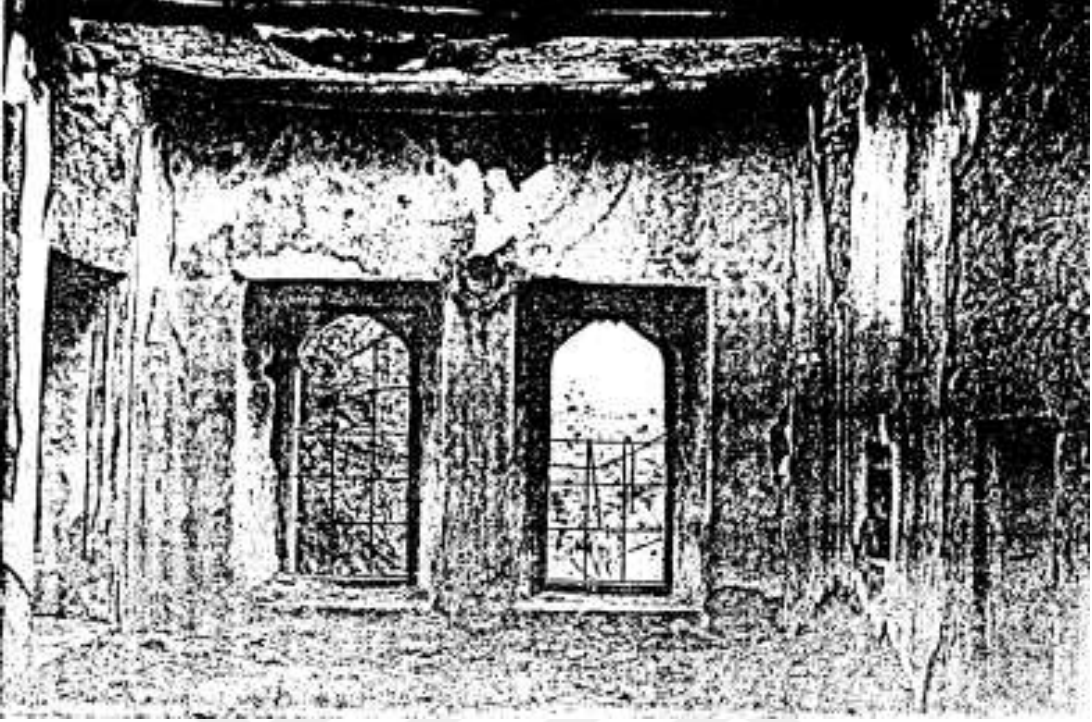
Resim 122.-123.-124.Ali Vurgun Evi Güney Cephesi ve Genel Görünümleri Yeni Hali (Ömer İçirgin)

Resim 125. Ali Vurgun Evi Baş Oda Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 126. Ali Vurgun Evi Baş Oda Yeni Hali (Ömer İçirgin)

Resim 127. Ali Vurgun Evi Baş Oda Güney Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

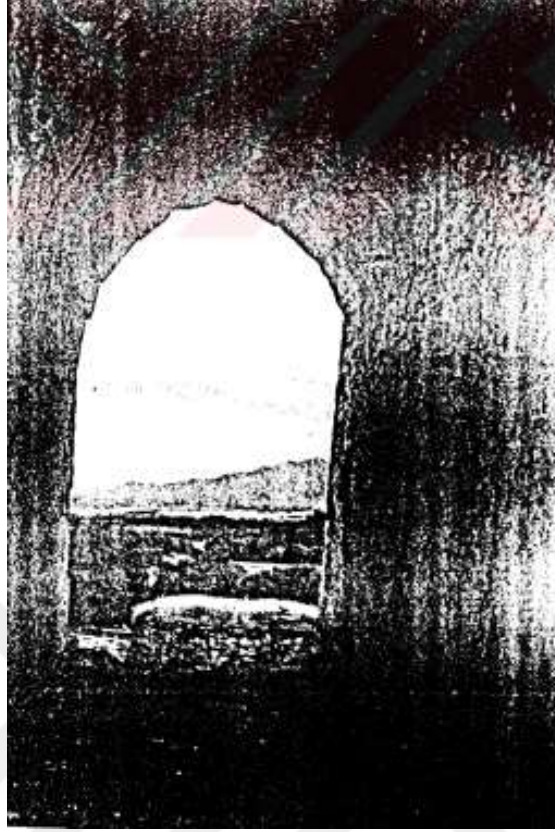
Resim 128. Ali Vurgun Evi Tandır Evi (Ömer İçirgin)

Resim 129. Ali Vurgun Evi Tandır Evi Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 130. Ali Vurgun Evi Güney Cephe Eyvan Tonozu (Ömer İçirgin)

Resim 131. Ali Vurgun Evi I. Kat Güneybatıdaki Eyvan Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

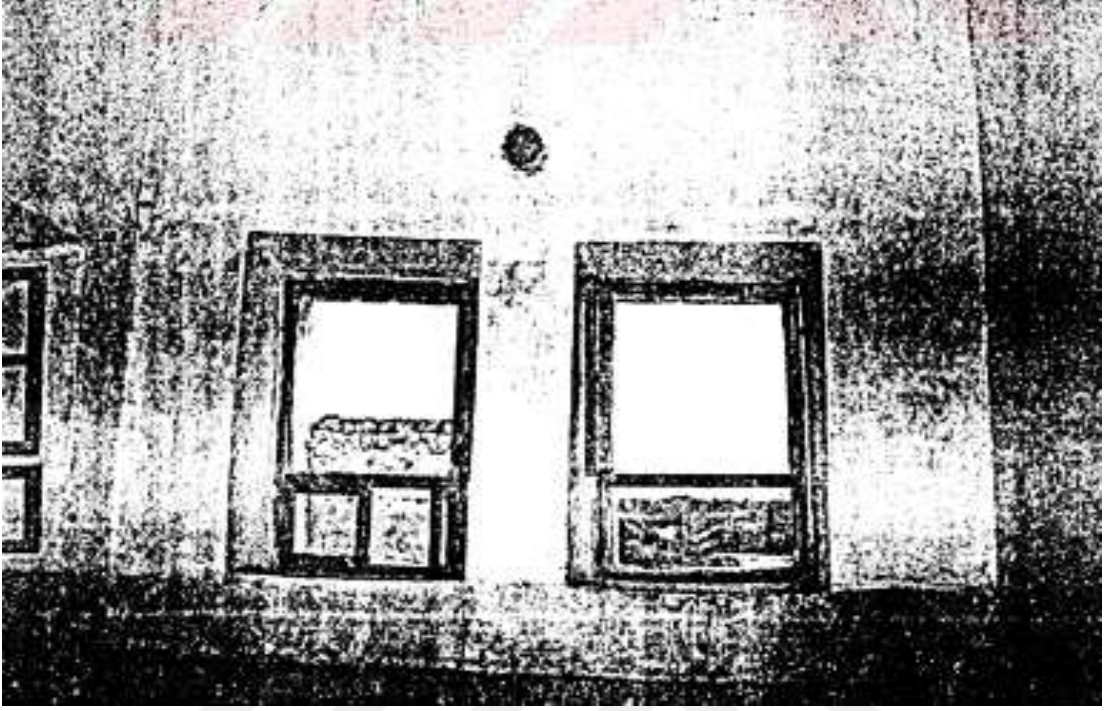
Resim 132. Ali Vurgun Evi Kuzey Cephesi'nden Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 133. Ali Vurgun Evi I. Kat Odaların Bağlandığı Sofa-Yol Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 134. Ali Vurgun Evi I. Kat Odaların Bağlandığı Sofa-Yol (Ömer İçirgin)

Resim 135. Ali Vurgun Evi I. Kat Doğudaki İlk Odanın Güney Duvarı Eski Hali (Zekai Erdal'dan)

Resim 136. Ali Vurgun Evi Kuzey Cephe Eyvan Tonozu (Ömer İçirgin)

Resim 137. Köy Odası Genel Görünüm (Ömer  cirin)

Resim 138. Köy Odası Yandan Görünüm (Ömer  cirin)

Resim 139. Köy Odası İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 140. Köy Odası Pencereleer (Ömer İçirgin)

Resim 141. Köy Odası Ahşap Kirişleme (Ömer İçirgin)

Resim 142. Köy Odası Pabuçluk (Ömer İçirgin)

Resim 143. Köy Odası Yüklük ve Gömme Dolap Bölümleri (Ömer İçirgin)

Resim 144. Köy Odası Ocak (Ömer İçirgin)

Resim 145. Köy Odası Niş ve Ağzıaçık (Ömer İçirgin)

Resim 146. Kızılkaya Köyü Eski Camii Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 147. Kızılkaya Köyü Eski Camii Doğu Cephesi Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 148. Kızılkaya Köyü Eski Camii İç Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 149. Kızılkaya Köyü Eski Camii Sivri Formlu Kapılar (Ömer İçirgin)

Resim 150. Kızılkaya Köyü Eski Camii Niş (Ömer İçirgin)

Resim 151. Kızılkaya Köyü Eski Camii Pencereleer (Ömer İçirgin)

Resim 152. Kızılkaya Köyü Eski Camii Mihrabı (Ömer İçirgin)

Resim 153. 1 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 154. 2 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 155. 3 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 156. 4 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 157. 5 No.lu Sarnıç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 158. 1 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 159. 2 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 160. 3 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 161. 4 No.lu Çeşme Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 162. 1 No.lu Köprü Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 163. 1 No.lu Değirmen Dış Cephe Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 164. 1 No.lu Değirmen İç Cephe Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 165. 1 No.lu Değirmen Çark ve Su Girişi (Ömer İçirgin)

Resim 166. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 167.-168.-169.-170.-171. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklıkları (Ömer İçirgin)

Resim 172.-173.-174. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 175. 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Niş (Ömer İçirgin)

Resim 176.-177. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 178. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Dış Cephe Üst Örtü (Ömer İçirgin)

Resim 179. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Giriş Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 180. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Girişinde Bulunan Tonoğlu Sütun Başlığı (Ömer İçirgin)

Resim 181.-182. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Kılıç Formlu Sütun Başlığı (Ömer İçirgin)

Resim 183. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Sütun Başlıklarından Templona Açılan Bölüm (Ömer İçirgin)

Resim 184. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Templon (Ömer İçirgin)

Resim 185. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Ana Apsis (Ömer İçirgin)

Resim 186. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Yan Apsis (Ömer İçirgin)

Resim 187. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Niş (Ömer İçirgin)

Resim 188.-189. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Nartekse Açılan Bölüm (Ömer İçirgin)

Resim 190. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Narteks (Ömer İçirgin)

Resim 191.-192. 2 No.lu Kaya Oyma Mekân (Kaya Kilise) Duvar ve Tavan Arası Geçişler (Ömer İçirgin)

Resim 193.-194. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 195.- 196.-197.-198. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklıkları(Ömer İçirgin)

Resim 199.-200. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı Üstünde Bulunan Niş (Ömer İçirgin)

Resim 201.-202.-203. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekâna Sonradan Yapılmış Kapı Açıklığı
(Ömer İçirgin)

Resim 204.-205.-206.-207. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekândaki Kapı Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 208.-209. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekân Tavan Örtüsü (Ömer İçirgin)

Resim 210. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Doğusundaki Mekânın Pencere Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 211.-212.-213. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Batısındaki Mekân Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 214. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Batısındaki Mekânda Görülen Figürlü Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 215.-216.-217.-218. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Kuzeyindeki Mekân Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 219.-220. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Güneyindeki Nişler (Ömer İçirgin)

Resim 221.-222.-223.-224. 3 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Güneydoğusundaki Mekân Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 225. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Genel Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 226. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 227. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Giriş Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 228. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Pencere Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 229.-230. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Doğu Mekânı Üçgen Formlu Niş (Ömer İçirgin)

Resim 231. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânı Sütun Başlığındaki Kediye Andıran Figürlü ve Güllü Andıran Bitkisel Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 232. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânı Sütun Başlığı Yanında ve Tavan Altında Bulunan İnsan Görünümlü Figürlü Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 233. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânı Sütun Başlığındaki Köpek, Ayı ve Kuşu Andıran Figürlü Süslemeler (Ömer İçirgin)

Resim 234. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Kuzeydoğu Mekânı (Ömer İçirgin)

Resim 235. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Güney Mekânı Görünümü (Ömer İçirgin)

Resim 236. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Güneydoğu Mekânı Tonozu (Ömer İçirgin)

Resim 237. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Batı Mekânı Giriş Açıklığı (Ömer İçirgin)

Resim 238.-239.-240. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Batı Mekânı Giriş ve Pencere Açıklıkları İç Cepheden Görünümleri (Ömer İçirgin)

Resim 241. 4 No.lu Kaya Oyma Mekân Batı Mekânı Nişler (Ömer İçirgin)

Resim 242. 1 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 243. 2 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 244. 3 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 245. 4 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 246. 5 No.lu Mezar Taşı (Ömer İçirgin)

Resim 247. Demirci Arif Ağa Dükkânı Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 248.-249.-250.-251.-252.-253. Demirci Arif Ağa Dükkânı Dış Cephesinde Bulunan Malzemeler (Ömer İçirgin)

Resim 254.-255.-256.-257.-258.-259.-260.-261. Demirci Arif Ağa Dükkânı İç Cephesinde Bulunan Malzemeler (Ömer İçirgin)

DEĞERLENDİRME BÖLÜMÜ RESİMLERİ

Resim 262. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Genel Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 263.-264. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Avlu Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 265.-266.-267. Kızılkaya Köyü Merkez Camii İç Görünüm (Ömer İçirgin)

Resim 268. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Ahşap Mihrap (Ömer İçirgin)

Resim 269.-270. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Ahşap Minberden Görünümler (Ömer İçirgin)

Resim 271. Kızılkaya Köyü Merkez Camii Ahşap Vaaz Kürsüsü (Ömer İçirgin)

Resim 272. Demirci Kasabası Çarşı Camii Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 273. Demirci Kasabası Çarşı Camii Orta Sahn ve Mihrap Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 274. Demirci Kasabası Çarşı Camii Minber ve Harim Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 275. Demirci Kasabası Abdullah Sapmaz Evi Sokağa Yakın İlk Ev Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 276. Demirci Kasabası Abdullah Sapmaz Evi Tandır Damı (Erkan Aygör'den)

Resim 277. Demirci Kasabası Abdullah Sapmaz Evi Eyvan ve Kuzey Oda Cephe Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 278. Avanos Bayır Mahallesi Günümüzde Yıkılmış Halde Bulunan Bir Ev ve Onun Altındaki Çatı Altı Denilen Bir Geçit (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 279. Avanos Orta Mahalle Cerit Sokak Hikmet Cingi Evi Genel Görünümü (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 280. Ürgüp Duayeri Mahallesi'nde Bulunan Divanhaneli Bir Ev (Aytülü Dırık'tan)

Resim 281. Uçhisar Evleri (Yusuf Budak'tan)

Resim 282. Kayseri Talas Evleri (<https://www.kayseri.bel.tr/kesfet-listeleme/talas-evleri>)

Resim 283. Niğde Bor Bilginler Konağı Evleri

(<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nigde/gezilecekyer/bor-bilginler-konagi>)

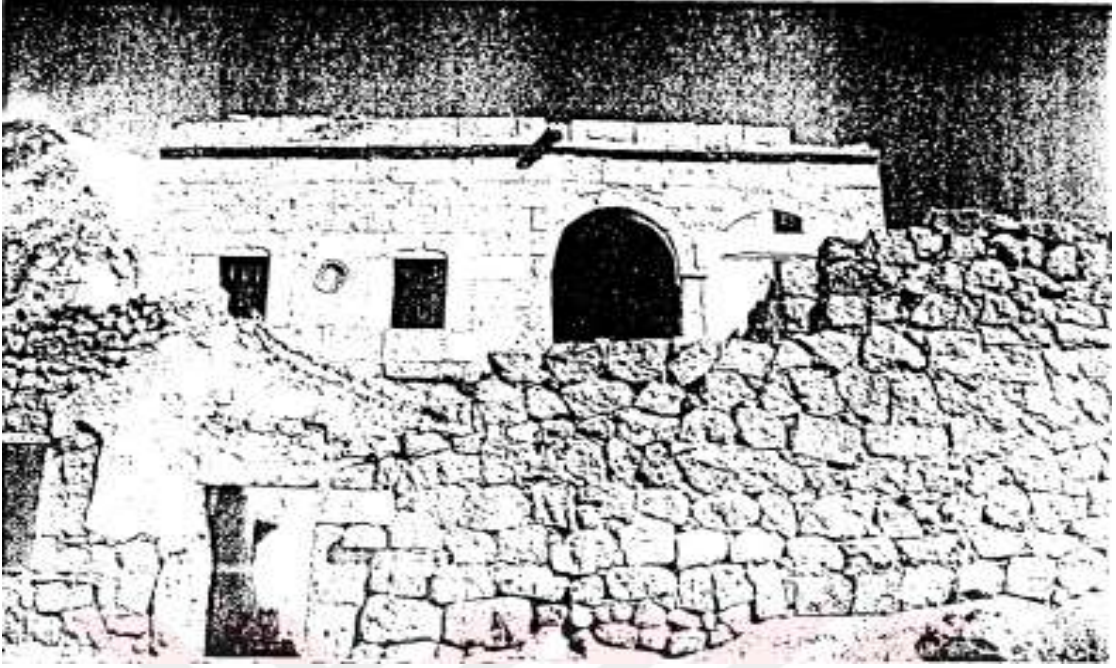
Resim 284. Güzelçay'ın İlk Yerleşim Yeri Aşağı Mahalle'deki Aya Gregorius Theologos Kilisesi Çevresindeki Kaya Mekânlar (<https://aksaray.ktb.gov.tr/Eklenti/7714,kegy1pdf.pdf?0>)

Resim 285. Demirci Kasabası angallar Bezirhanesi Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 286. Demirci Kasabası Dkkn Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 287. Selime Kasabası B Evi Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 288. Selime Kasabası Alaettin Hamdi Evi Baş Oda Güney Cephesinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 289. Ürgüp Karagandere Mahallesi'nden Bir Konağın Genel Görünümü (Aytülü Dırık ve Pelin Tekinalp'ten)

Resim 290. Güzelyurt'un Tek Katlı, Kesme Taştan Yapılmış Bir Evi
(<https://aksaray.ktb.gov.tr/Eklenti/7714,kegy1pdf.pdf?0>)

Resim 291. Demirci Kasabası İsmail Ay Köy Odası Odaya Giriş Kapısında Bulunan Tosbağa (Erkan Aygör'den)

Resim 292. Demirci Kasabası İsmail Ay Köy Odası Gusülhane, Yüklük, Ağzı Açık, Musandıra (Erkan Aygör'den)

Resim 293. Demirci Kasabası İsmail Ay Köy Odası Testilik (Erkan Aygör'den)

Resim 294. Demirci Kasabası Osman Koçak Evi Tandır Evi (Erkan Aygör'den)

Resim 295.-296.-297.-298. Uçhisar Yığma Tekniğindeki Yapılar (Yusuf Budak'tan)

Resim 299.-300.-301.-302. Selime Katedrali Yakınlarında Bulunan Yığma Tekniği İle Yapılmış Evler
(Ömer İçirgin)

Resim 303. Uçhisar Kaya Oyma Tekniğindeki Mekânlar (Neslihan Özcan Abdik'ten)

Resim 304. Ürgüp'te Kaya Oyma Tekniğiyle Yapılmış Mekânlar (H. Schweinitz'den)

Resim 305.-306.-307.-308.-309.-310.-311.-312.-313.-314.-315.-316. Selime Katedrali Yakınlarında Bulunan Kaya Oyma Tekniği İle Yapılmış Yeraltı Şehirleri (Ömer İçirgin)

Resim 317.Ortahisar’da Kaya Oyma Tekniği İle Yapılmış Bir Ev (Funda Solmaz’dan)

Resim 318. Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Ürgüp Arslanlı Ev
(<https://www.arkitera.com/gorus/kapadokya-mimarisinin-binlerce-yillik-oykusu/Murat E. Gülyaz'dan>)

Resim 319. Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Ürgüp'teki Asmalı Konak (<https://www.gezbegen.com/kapadokyanin-en-merak-edilen-yeri-asmali-konak/>[Erişim tarihi:05.07.2021])

Resim 320. Uçhisar'da Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Bir Ev (Pınar Başak Tongal'dan)

Resim 321.-322. Uçhisar'da Kaya Oyma ve Yığma Teknikleri İle Yapılmış Evler, Parsel:765-666 (Yusuf Budak'tan)

Resim 323.Demirci Çapanoğlu Ali Örs Evi Gelin Odası Tol Kemer (Erkan Aygör'den)

Resim 324. Demirci İsmail Ay Köy Odası Pencere ve Gömme Dolabın Bulunduğu Yerdeki Tol Kemer (Erkan Aygör'den)

Resim 325. Demirci Osman Koçak Evi Oda Tavanı Atkı Kemer Tonoz (Erkan Aygör'den)

Resim 326. Demirci Osman Sarı Evi Batı Oda Tonoz (Erkan Aygör'den)

Resim 327. Avanos Körükçüler Konağı Tonozu (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 328. Avanos Doktor Konağı Zemin Kat Güneydoğu Köşesindeki Tonoz (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 329. Avanos Doktor Konağı Ahşap Merdiven Aralığındaki Tono (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 330.-331. Avanos'taki Sarıhan Tonozlarından Görünümler
[\(https://destinasyonkapadokya.com/blog/selcuklu-eserleri-mimarisi/\)](https://destinasyonkapadokya.com/blog/selcuklu-eserleri-mimarisi/)

Resim 332. Demirci Bahçeli (Aşağı) Camii Düz Betonarme Tavan (Erkan Aygör'den)

Resim 333. Konya Sedirler Caddesi'nde Bulunan Bir Evin Ahşap Kirişlemeleri (Celile Berk'ten)

Resim 334.-335. Konya Esenlü Mahallesi 252 No.lu Sokakta Bulunan 16 No.lu Abdütallu Hacı Ahmet Efendi Evinin Ahşap Kirişlemeleri (Celile Berk'ten)

Resim 336. Konya Hacı Kadirler Evi'nin Odadaki Ahşap Kirişlemeleri (Celile Berk'ten)

Resim 337. Demirci İnayet Duru Evi Ahşap Kirişlemeleri (Erkan Aygör'den)

Resim 338. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Divanhaneli Bölümü (Erkan Aygör'den)

Resim 339. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Eyvan ve Kuzey Oda Cephe Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 340. Demirci Çapanoğlu Ali Osman Örs Evi Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 341. Demirci Çapanoğlu Ali Osman Örs Evi Üst Kat Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 342. Demirci Osman Sarı Evi Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 343.Demirci Derviş Koç Evi Avlu Görünümü (Erkan Aygör'den)

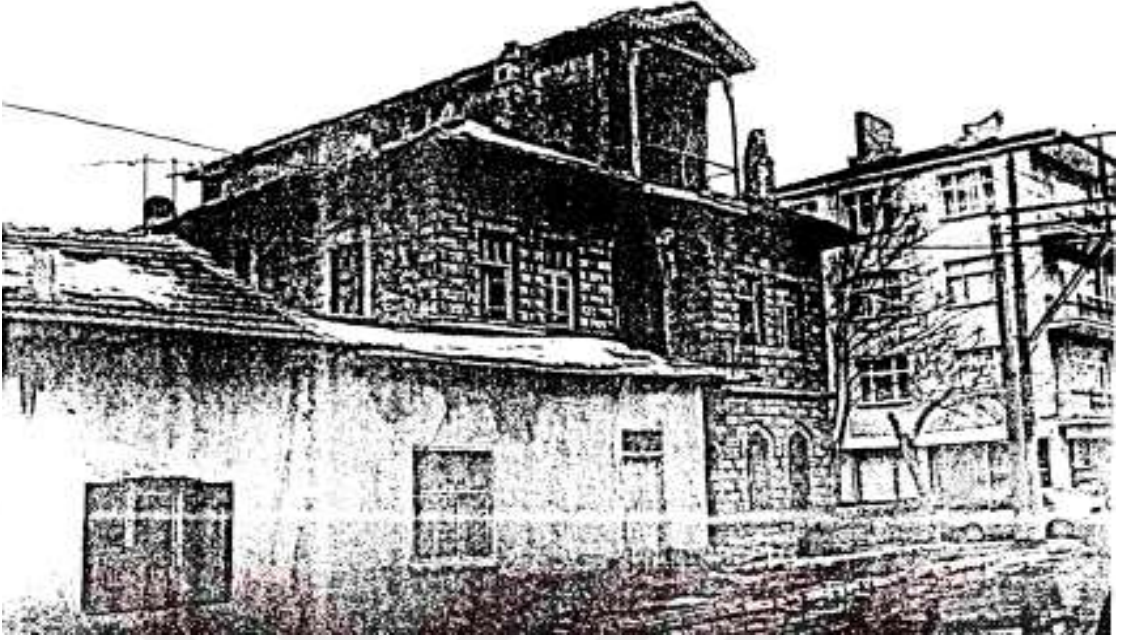

Resim 344.-345. Osman Koçak Evi Avlu Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 346. Derviş Koç Evi Avlu Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 347. Aksaray Özotlar Evi (Zekai Erdal'dan)

Resim 348. Aksaray Ahmet İleri Evi Köşk Katı(Zekai Erdal'dan)

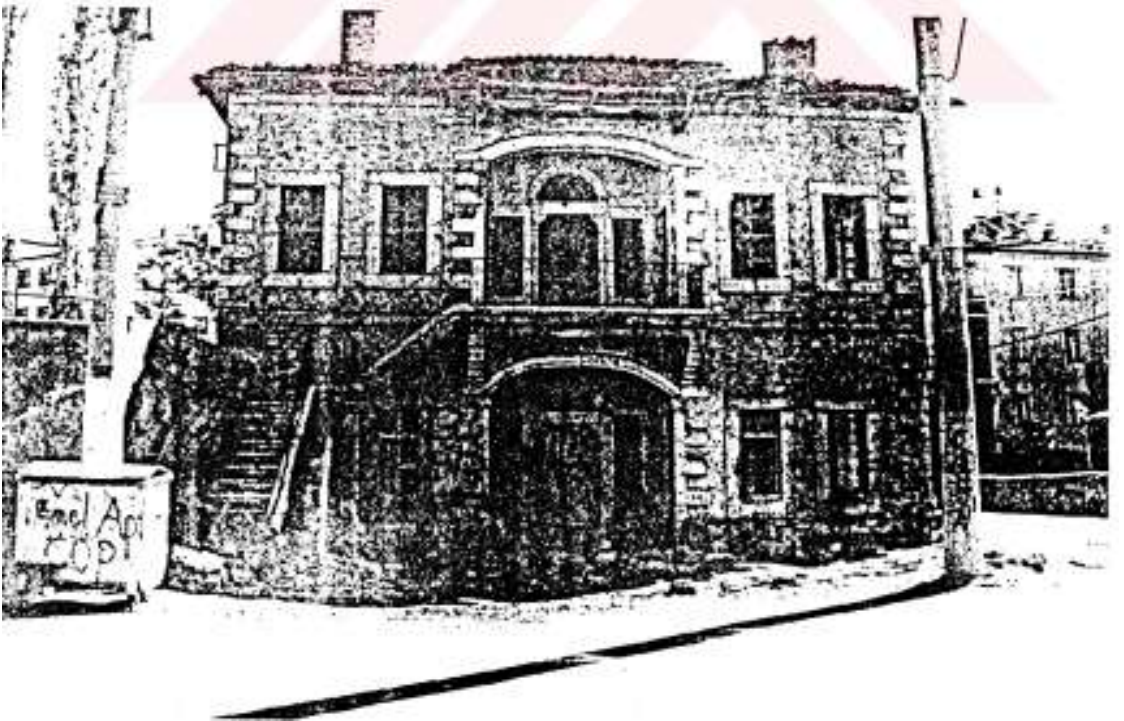
Resim 349. Aksaray Halit Terzioğlu ve İbrahim Kaya Evleri (M. Ay Arşivi'nden)

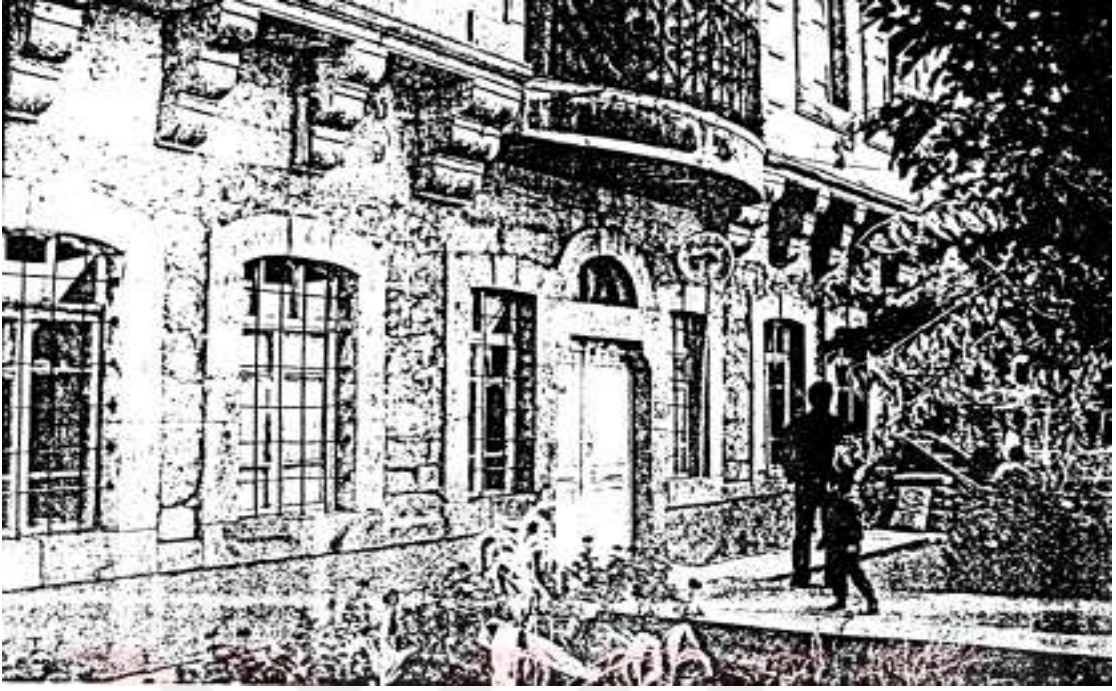
Resim 350. Avanos Doktor Hacı Nuri Bey Konağı (Zekai Erdal'dan)

Resim 351. Aksaray Perekzadeler Konağı I.Kat Avlu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

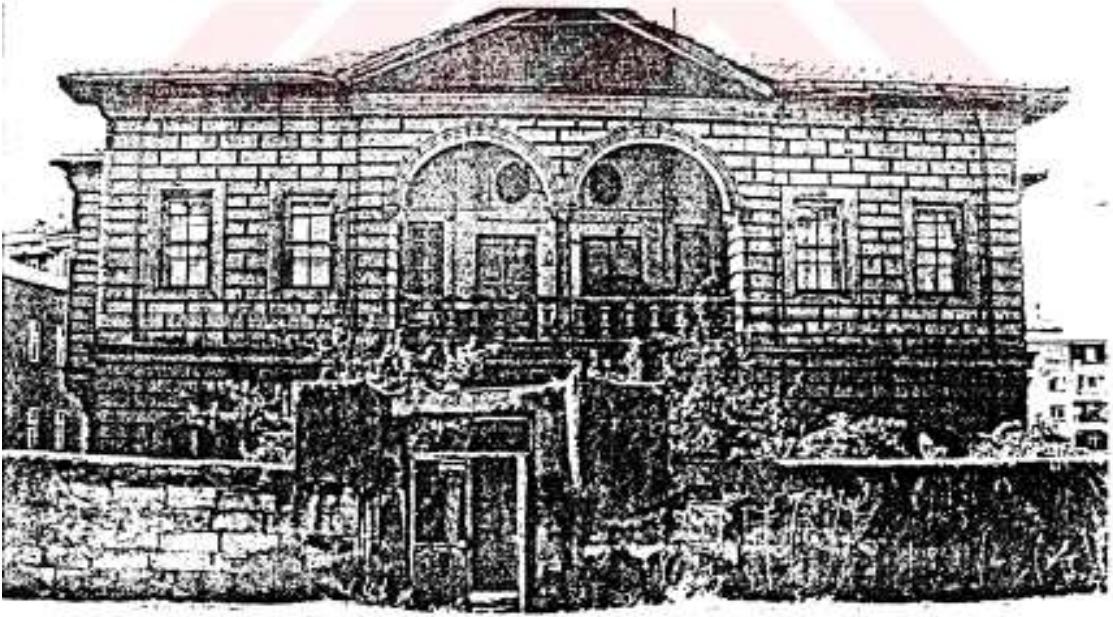
Resim 352. Aksaray Paşacık Mahallesi'nde Bir Ev (Zekai Erdal'dan)

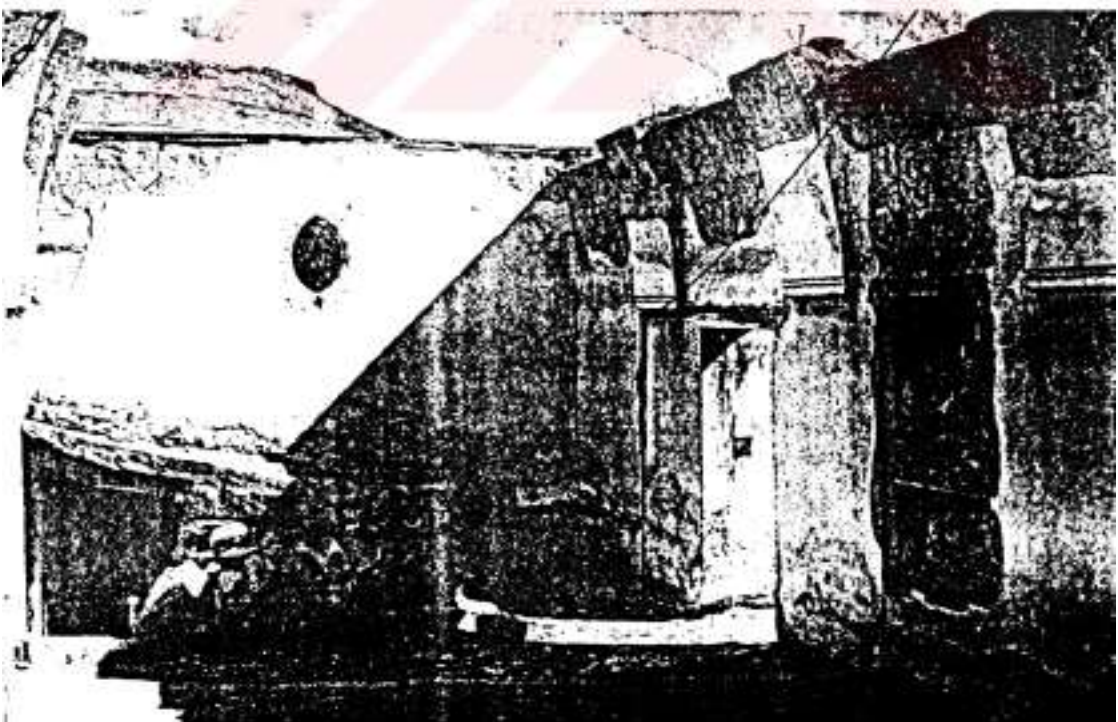
Resim 353. Aksaray Cemalettin Us Evi Zemin Kat Kuzey Cephesi (Zekai Erdal'dan)

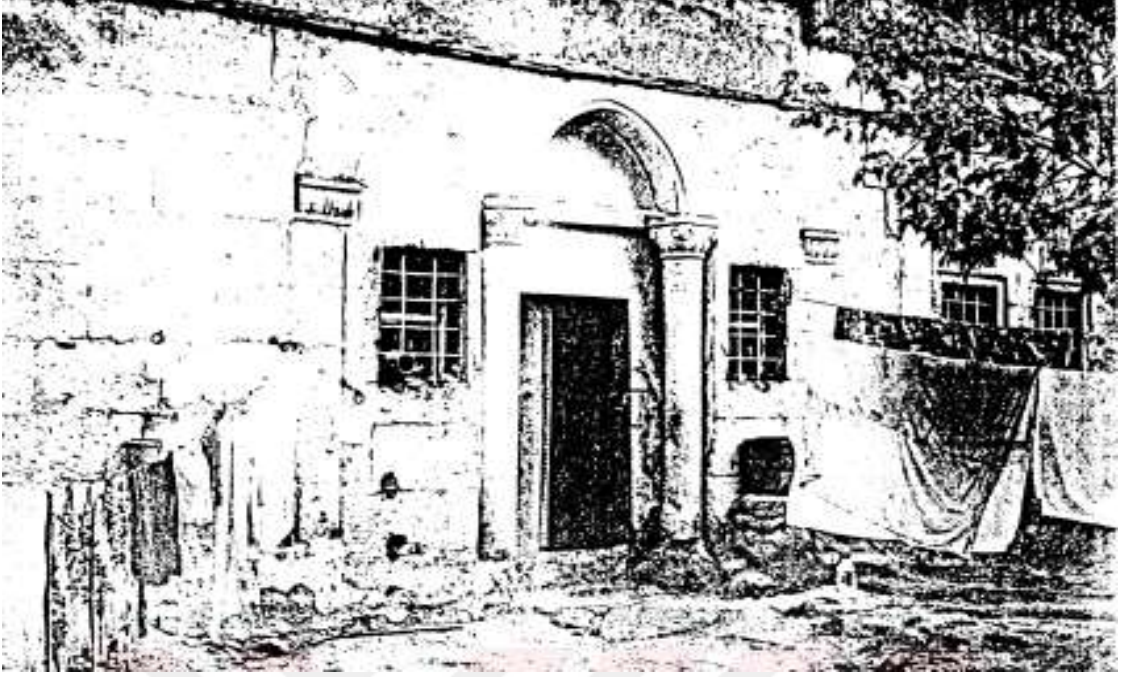
Resim 354. Aksaray İsaogulları Evi I.Kat Giriş Kapısı (Zekai Erdal'dan)

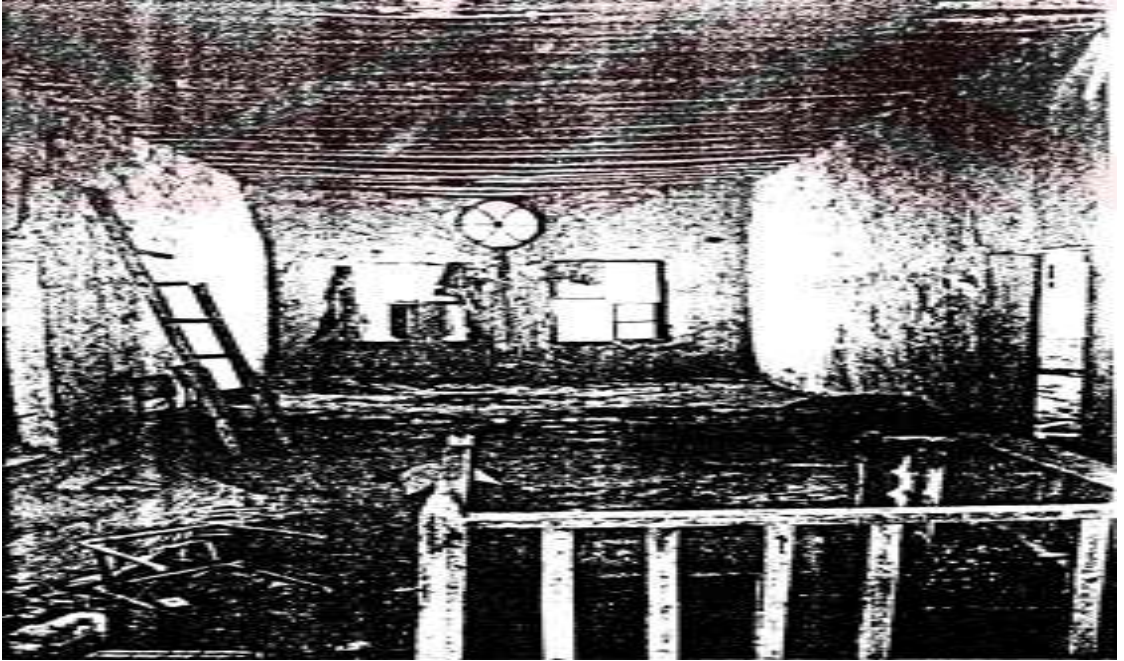
Resim 355. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Güneydoğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 356. Güzelyurt Hamit Çak Evi I. Kat Sofasının Batıdan Görünüşü (Zekai Erdal'dan)

Resim 357. Güzelyurt Hamit Çak Evi Zemin Kat Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 358. Aksaray Ayşe Teke Evi I. Kat Sofası (Zekai Erdal'dan)

Resim 359. Derviş Koç Evi Alt Kat Mutfak Girişi (Erkan Aygör'den)

Resim 360. Birgi Çakırağa Konağı Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Resim 361. Manisa Kula'dan Bir Evin Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

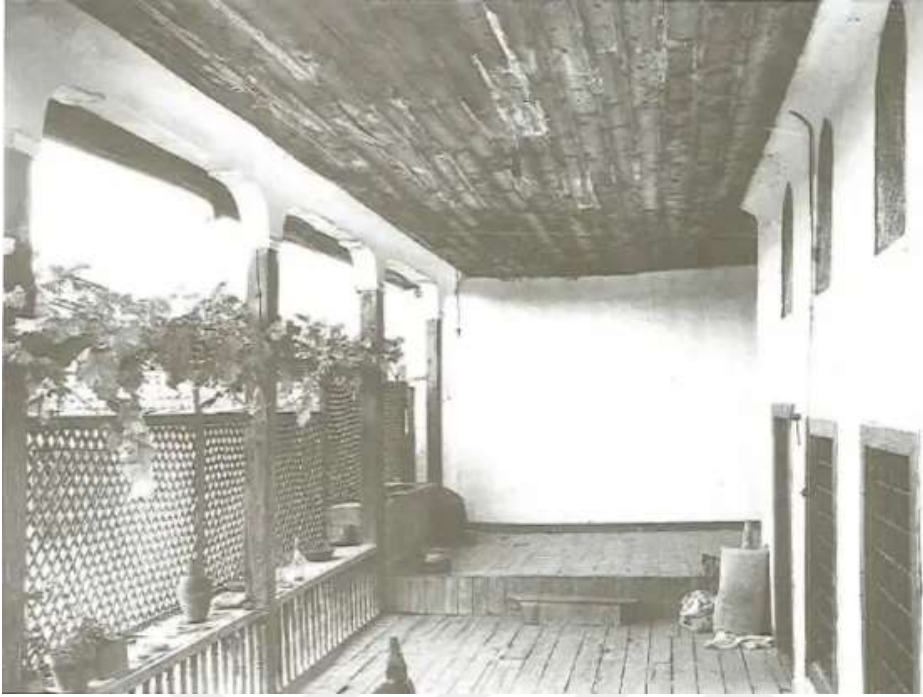
Resim 362. Ankara Kaleiçi Başkale Sokağı 5 No.lu Evin Köşk ve Hayat Cephesi (Doğan Kuban'dan)

Resim 363. Safranbolu’da Yola Kapanmış Hayatlı Bir Ev (Doğan Kuban’dan)

Resim 364. Alanya’da Hayatlı Bir Ev (Doğan Kuban’dan)

Resim 365. Burdur’da 19.Yüzyıla Ait Hayatlı Bir Ev (Doğan Kuban’dan)

Resim 366. Manisa Kula’da Hayatlı Bir Ev (C. Binan’dan)

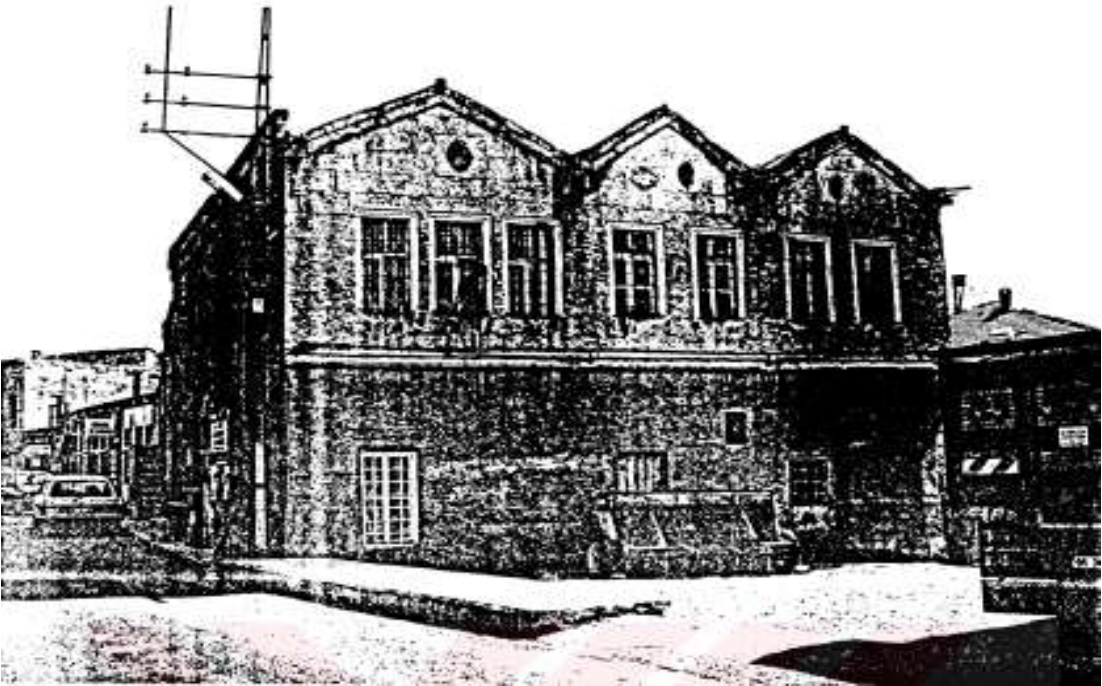
Resim 367. Aksaray Rıza Efendi Evi Kuzey Cephesi (Zekai Erdal'dan)

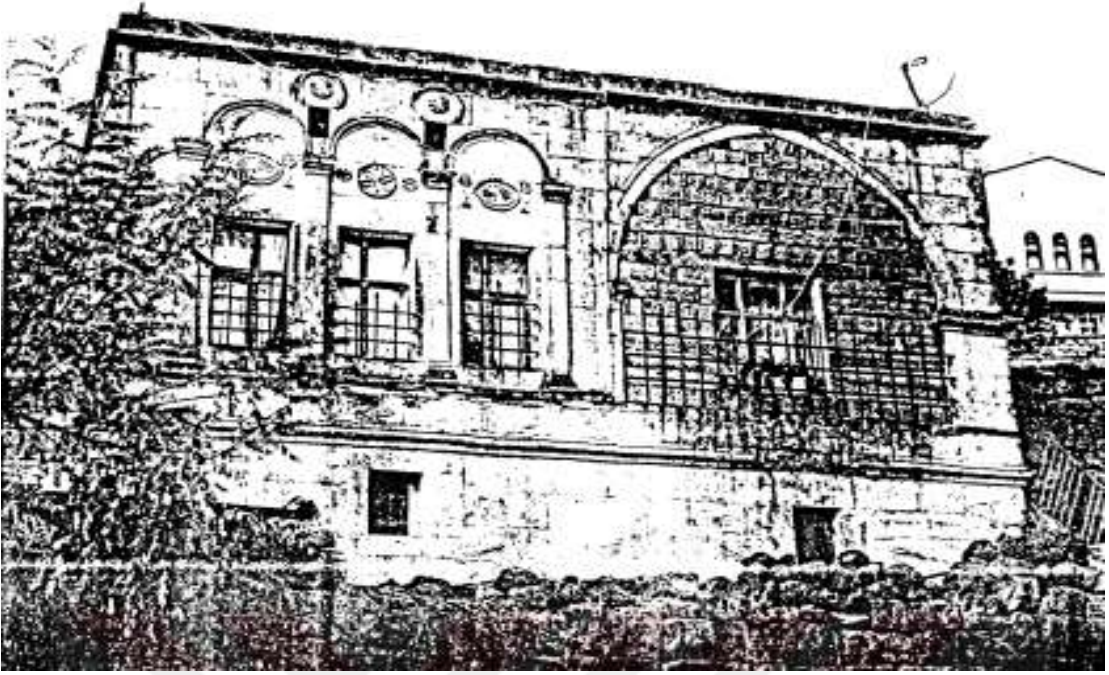
Resim 368. Aksaray Eski Vali Konağı Güneybatı Cephesi (Zekai Erdal'dan)

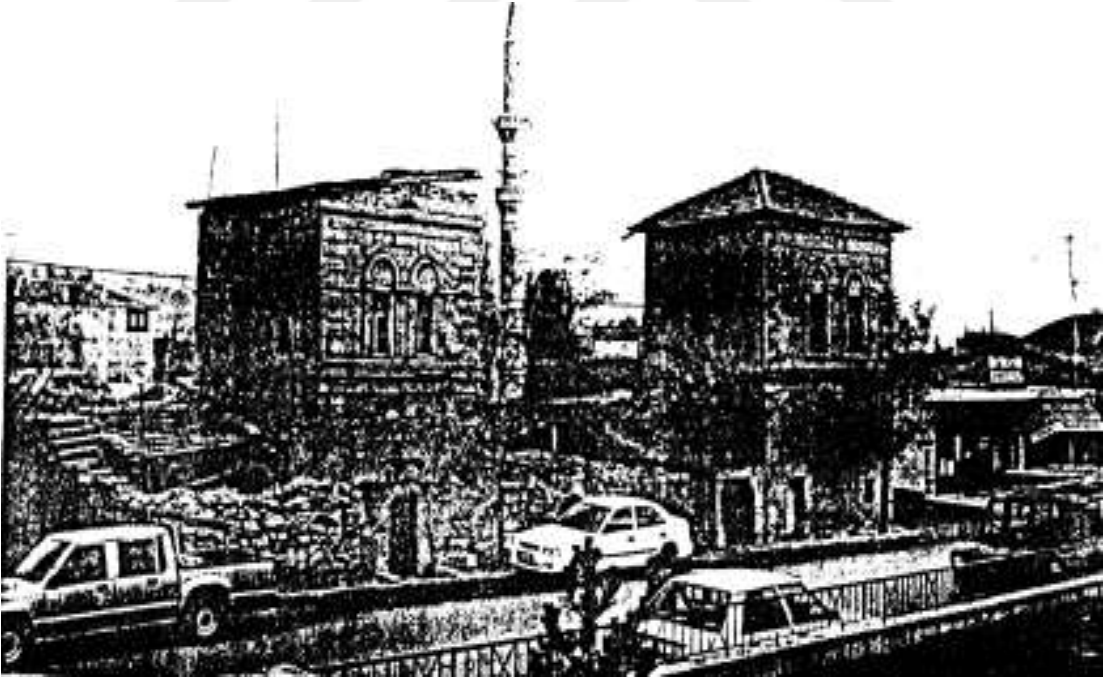
Resim 369. Aksaray Ahmet İleri Evi Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

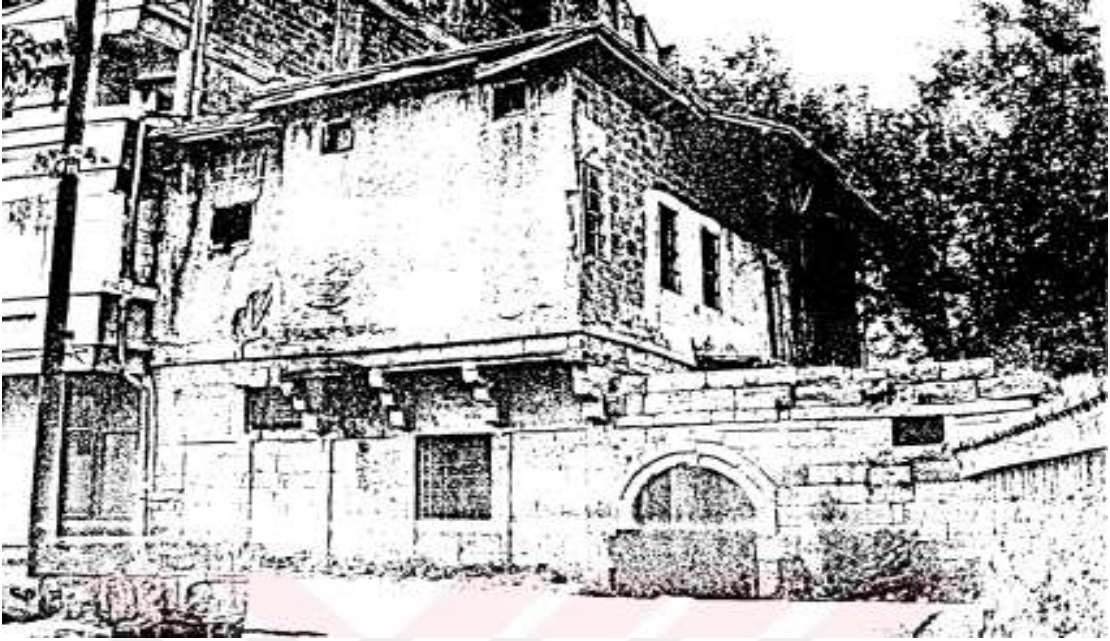
Resim 370. Güzelyurt Salih Delen Evi Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 371. Güzelyurt Mehmet Sökmen Evi Güneydoğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 372. Gülağaç Mehmet Kent Evi Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 373. Aksaray Terzi Çevik Evi Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 374. Aksaray Perekzadeler Konağı Genel Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 375. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Çırappa (Erkan Aygör'den)

Resim 376. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Üzüm Kokusu, Aşır (Erkan Aygör'den)

Resim 377. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Köfte Taşı (Erkan Aygör'den)

Resim 378. Demirci Köfte Taşında Köfte Yapımı (facebookdemircikasabasi@aksaray)

Resim 379. Demirci Abdullah Sıpmaz Evi Örümcek Otu (Erkan Aygör'den)

Resim 380. Avanos Yukarı Mahalle Kayıkçı Sokak 27 No.lu Evin Çardağında Yer Alan Tandır (Mehmet Ali Esmer'den)

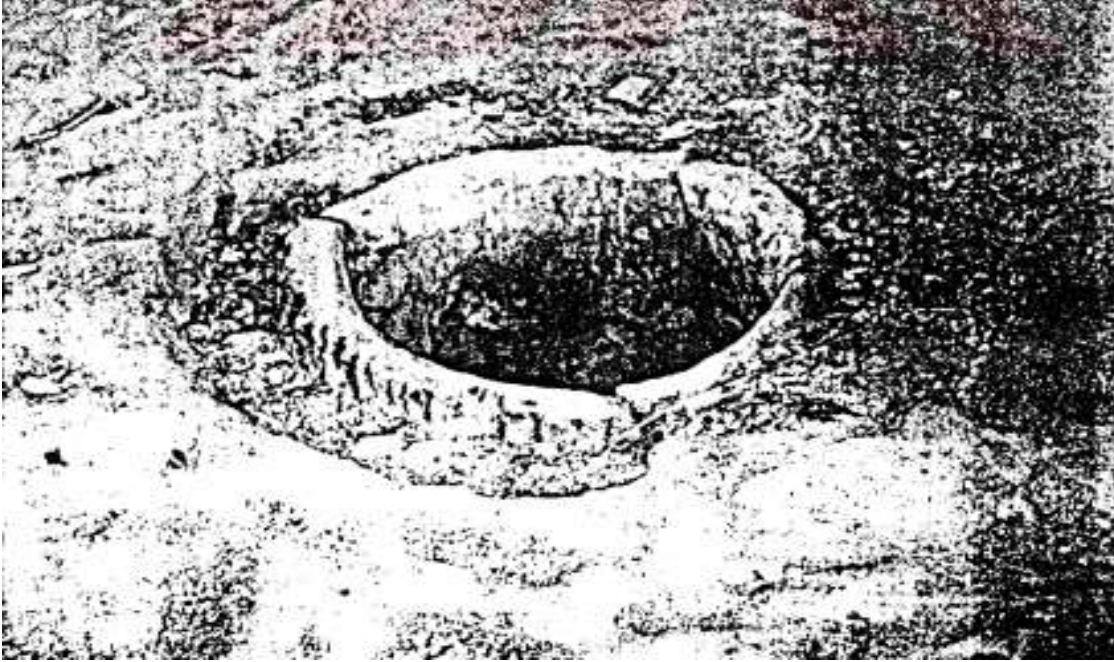
Resim 381. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Evi İç Görünüm (Erkan Aygör'den)

Resim 382. Demirci Abdullah Sıpmaz Evi Tandır Evi Külle (Erkan Aygör'den)

Resim 383. Demirci Osman Koçak Evi Tandır Evi Külle (Erkan Aygör'den)

Resim 384. Selime Aalettin Hamdi Evi Mutfak Zeminindeki Tandır (Zekai Erdal'dan)

Resim 385. Avanos Yukarı Mahalle Kayıkçı Sokak 27 No.lu Evin Tafanasında Yer Alan Tandır (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 386. Demirci Osman Koçak Evi Ahır (Erkan Aygör'den)

Resim 387. Demirci Çapanoğlu Ali Örs Evi Alt Kat Ahır (Erkan Aygör'den)

Resim 388. Demirci Çapanoğlu Ali Örs Evi Alt Kat Ahır Yemlikler (Erkan Aygör'den)

Resim 389. Demirci İbrahim Ay Evi Alt Kat Ahr(Samanlık) İç Görünüm (Erkan Aygör'den)

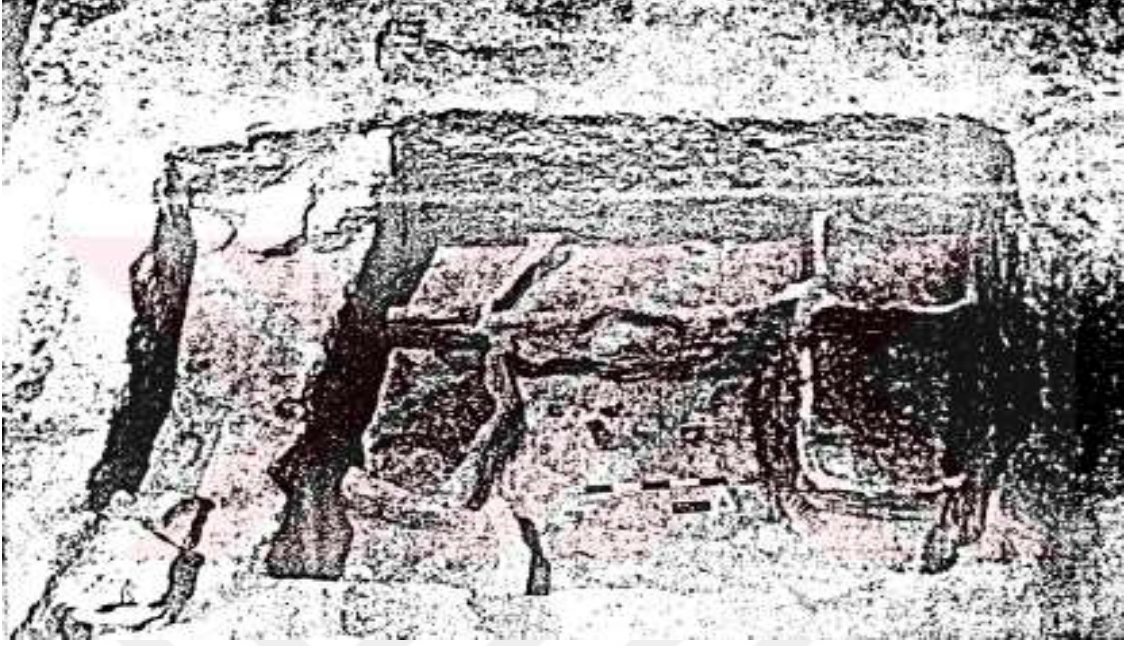
Resim 390. Demirci İbrahim Ay Evi Ambar Hububat Boşaltma Deliği (Erkan Aygör'den)

Resim 391. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Kaya Oyma Kiler (Erkan Aygör'den)

Resim 392. Ağzıkarahan Köyü Recep Çalışkan Evi Zemin Katın Güneyindeki Kiler (Zekai Erdal'dan)

Resim 393. Aksaray Aşıklıhöyük'te Bulunan Kiler (Ufuk Esin'den)

Resim 394. Selime B Evi Zemin Katta Bulunan Samanlık (Zekai Erdal'dan)

Resim 395. Demirci Derviş Koç Evi Avlu Kapısı Yanındaki Hela (Erkan Aygör'den)

Resim 396. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Doğu Cephesi ve Hela (Zekai Erdal'dan)

Resim 397. Aksaray İsaogulları Evi'nin Güneydoğusundaki Hela (Zekai Erdal'dan)

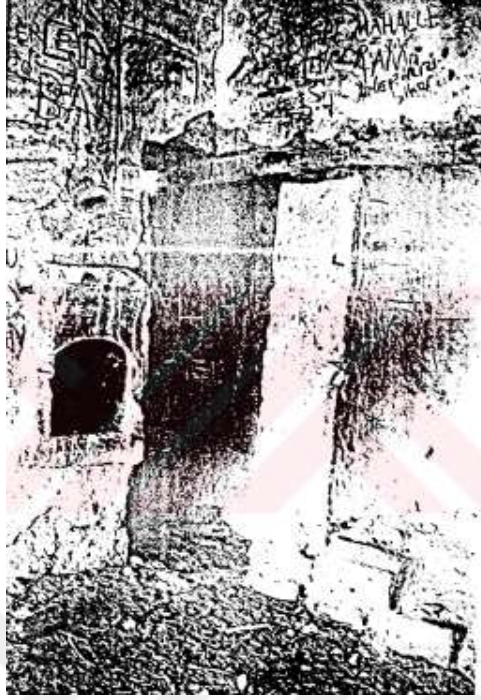
Resim 398. Demirci İsmail Ay Köy Odası Gusülhane, Yüklük, Ağzı Açık, Musandıra (Erkan Aygör'den)

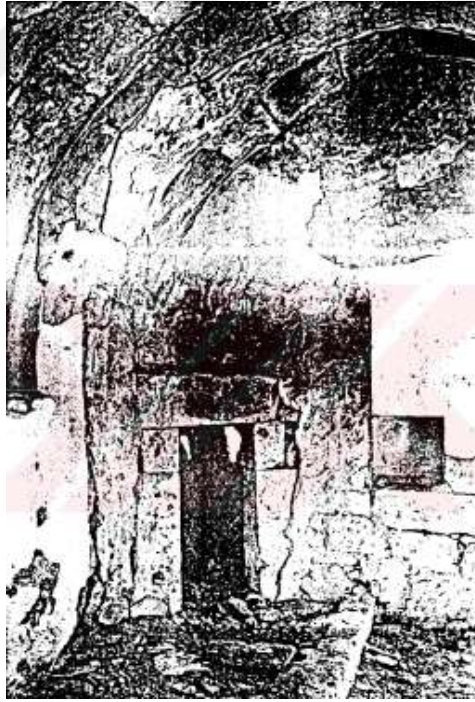
Resim 399. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Kuzey Oda Gusülhane (Erkan Aygör'den)

Resim 400. Demirci Osman Sarı Evi Batı Oda Gusülhane ve Gömme Dolaplar (Erkan Aygör'den)

Resim 401. Doğantarla Kasabası A Evi Baş Odadaki Gusülhane (Zekai Erdal'dan)

Resim 402. Ağzıkarahan Köyü Recep Çalışkan Evi Zemin Kattaki Gusülhane (Zekai Erdal'dan)

Resim 403. Demirci Osman Koçak Evi Yıkanma Nişi (Gusülhane) (Erkan Aygör'den)

Resim 404. Demirci Derviş Koç Evi Gömme Dolap (Erkan Aygör'den)

Resim 405. Demirci İnayet Duru Evi Ahşap Gömme Dolap (Erkan Aygör'den)

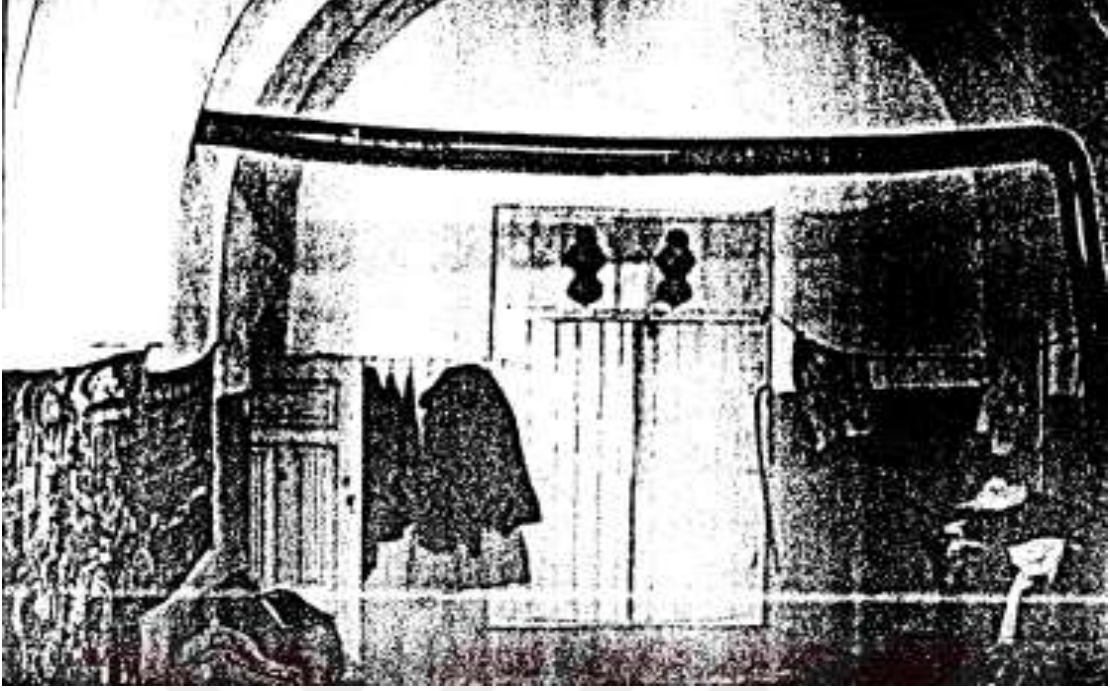
Resim 406. Demirci İsmail Ay Köy Odası Gömme Dolap (Erkan Aygör'den)

Resim 407. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Kuzey Oda Kaş Kemerli Niş (Erkan Aygör'den)

Resim 408. Demirci Abdullah Sapmaz Evi Sergen (Erkan Aygör'den)

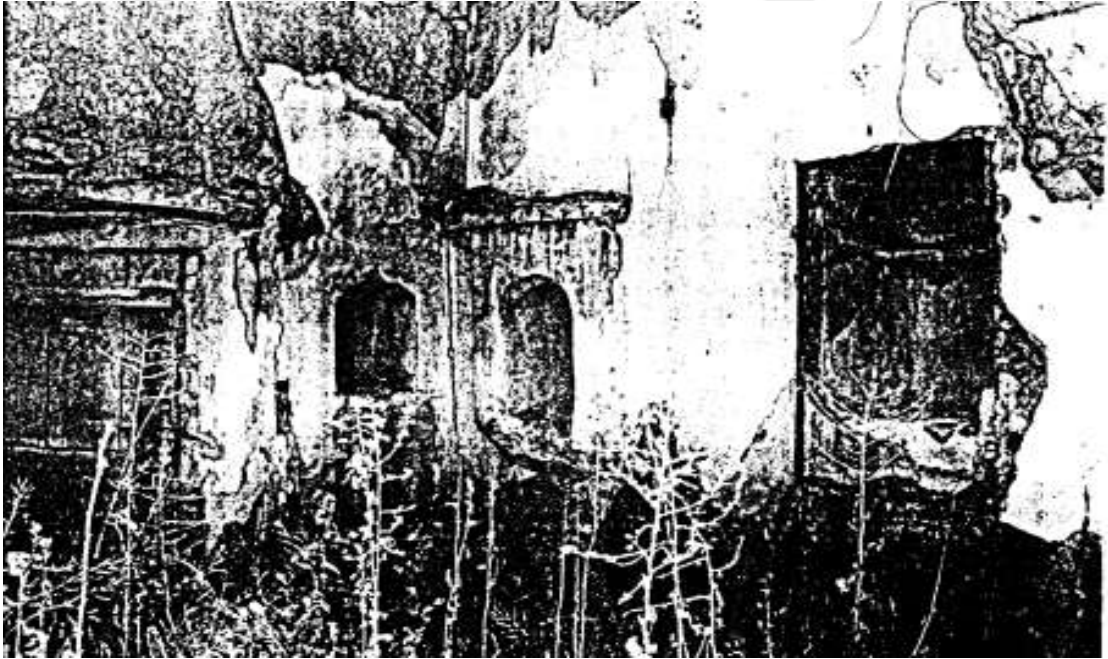
Resim 409. Güzelyurt Murtaza Koyu Evi I. Kat Güneydoğudaki Odanın Kuzey Duvarındaki Yüklük (Zekai Erdal'dan)

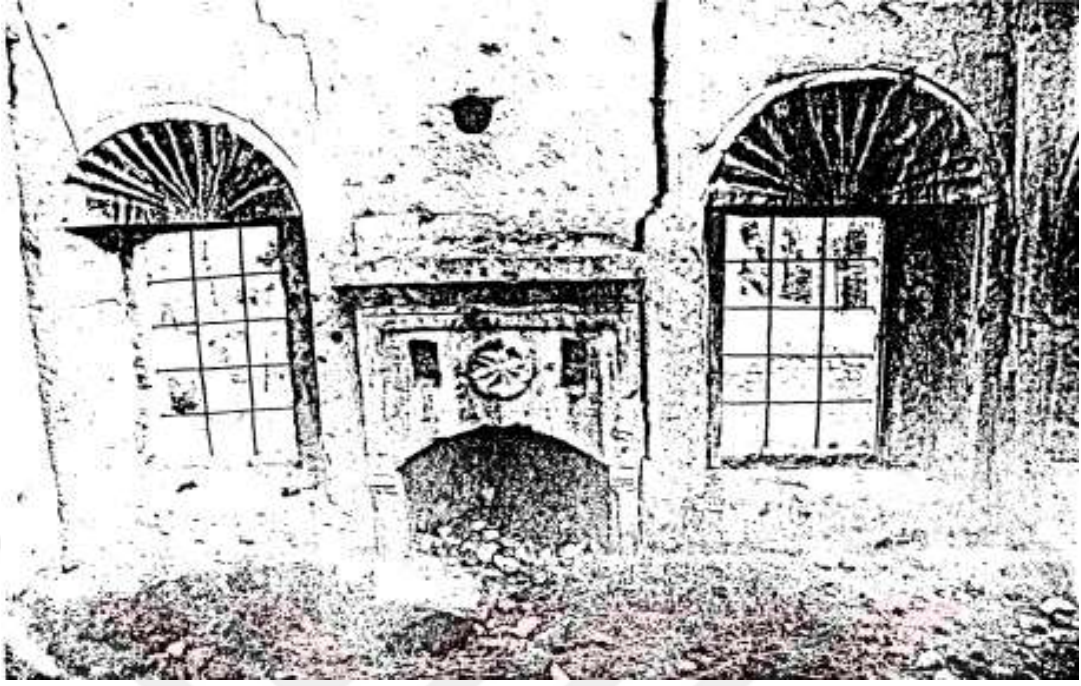
Resim 410. Demirci Osman Koçak Evi Tandır Evi Ocak (Erkan Aygör'den)

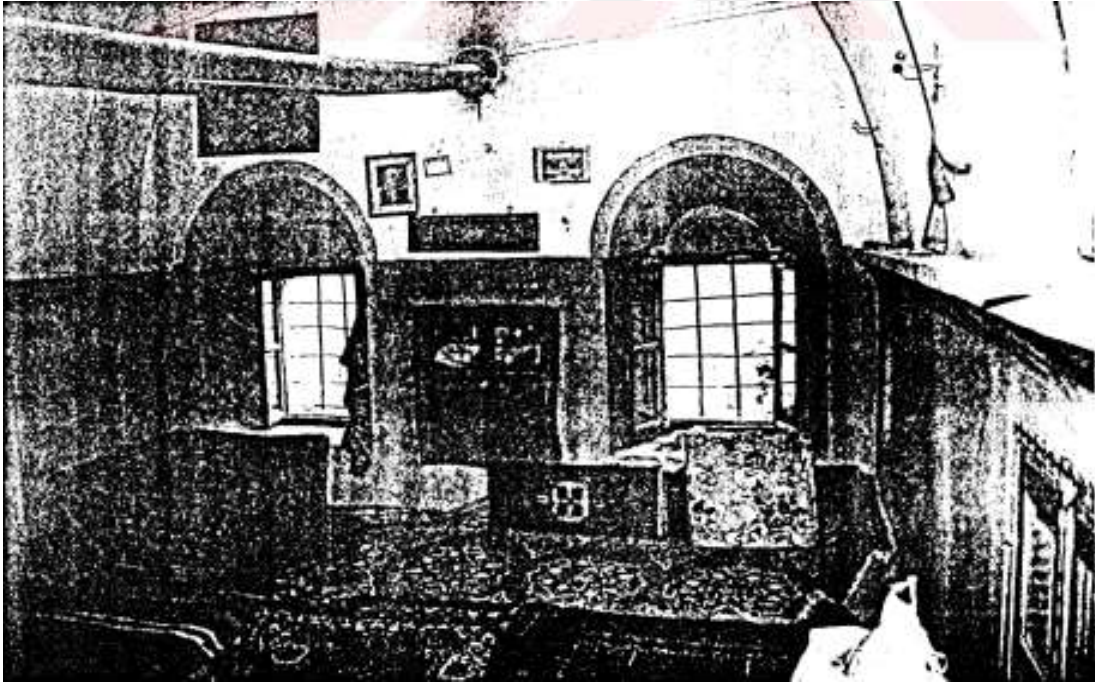
Resim 411. Demirci Osman Koçak Evi Avlusundaki Ocak (Erkan Aygör'den)

Resim 412. Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi Baş Oda'nın Güneydoğu Duvarında Bulunan Ocak (Zekai Erdal'dan)

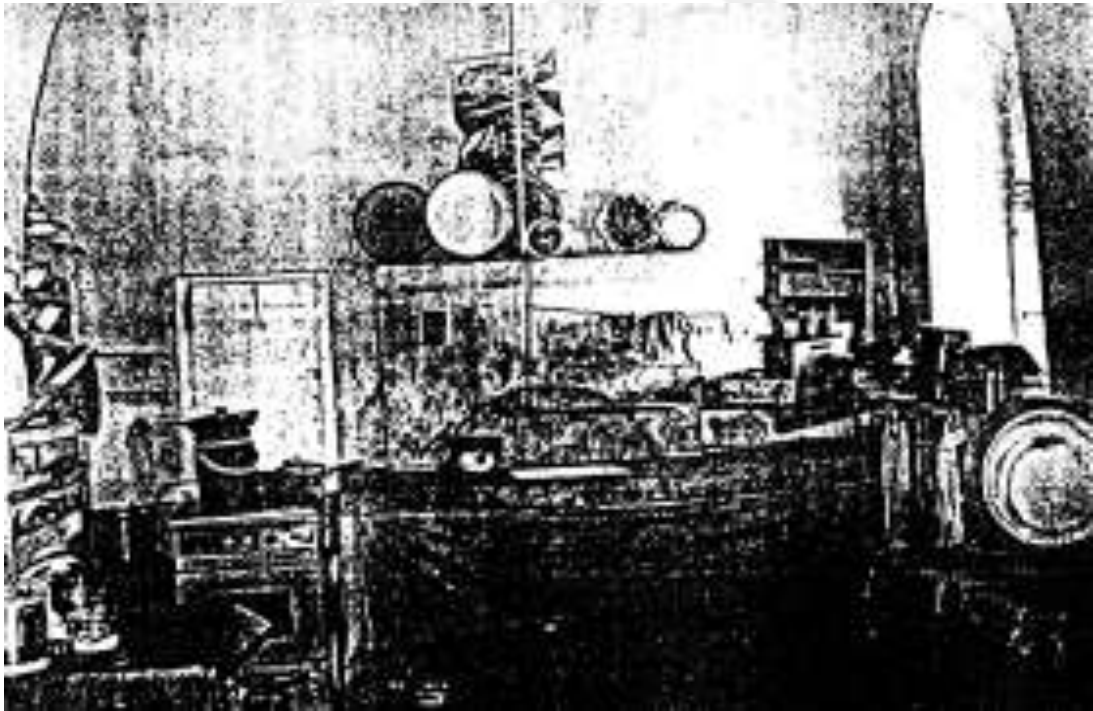
Resim 413. Aksaray Ihlara Kasabası Köy Odasında Bulunan Ocak (Zekai Erdal'dan)

Resim 414. Aksaray Demirci Kasabası Hacı Molla Mehmet Evi Baş Odasında Bulunan Ocak (Zekai Erdal'dan)

Resim 415. Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi Mutfağındaki Tandır-Ocak (Zekai Erdal'dan)

Resim 416. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Katındaki Mutfak ve Ocaklar (Zekai Erdal'dan)

Resim 417. Aksaray Emin Bilgiç Evi Mutfağındaki Ocaklar (Zekai Erdal'dan)

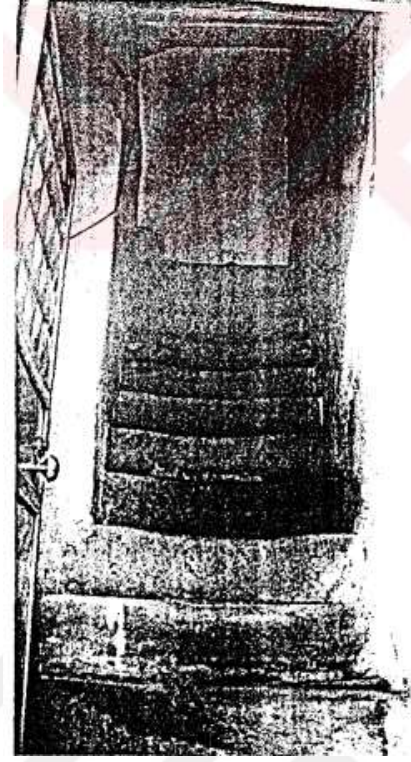
Resim 418. Demirci İbrahim Ay Evi Tandır Damındaki Tandır (Erkan Aygör'den)

Resim 419. Demirci Osman Koçak Evi Tandır (Erkan Aygör'den)

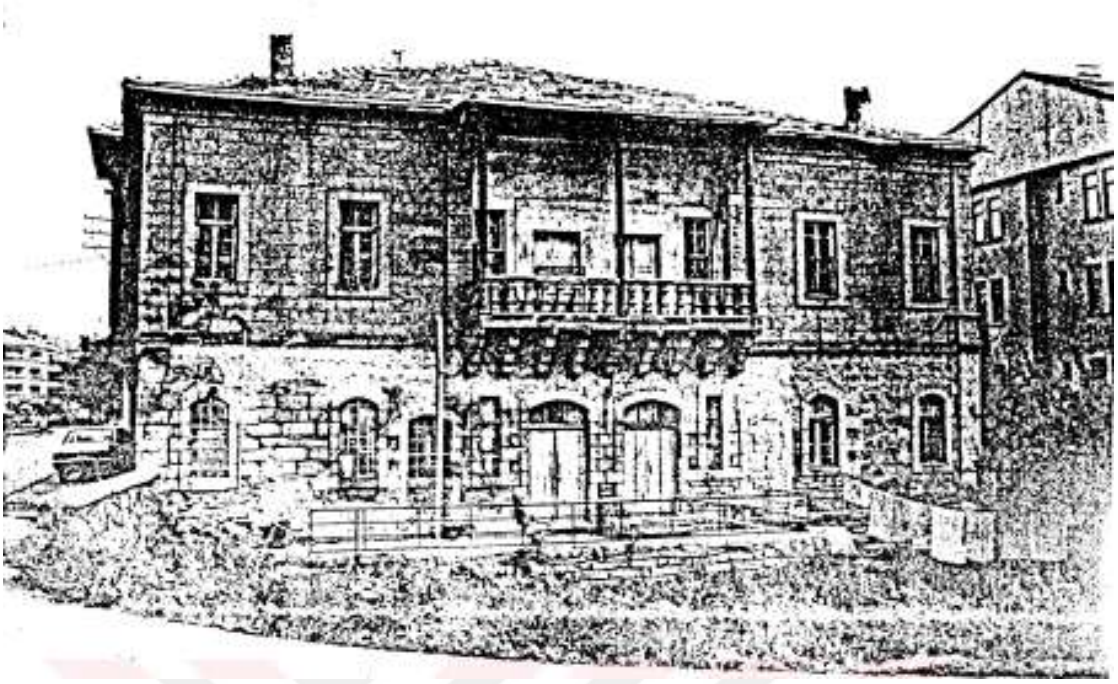
Resim 420. Demirci Hacı Molla Mehmet Evi Merdiveni (Zekai Erdal'dan)

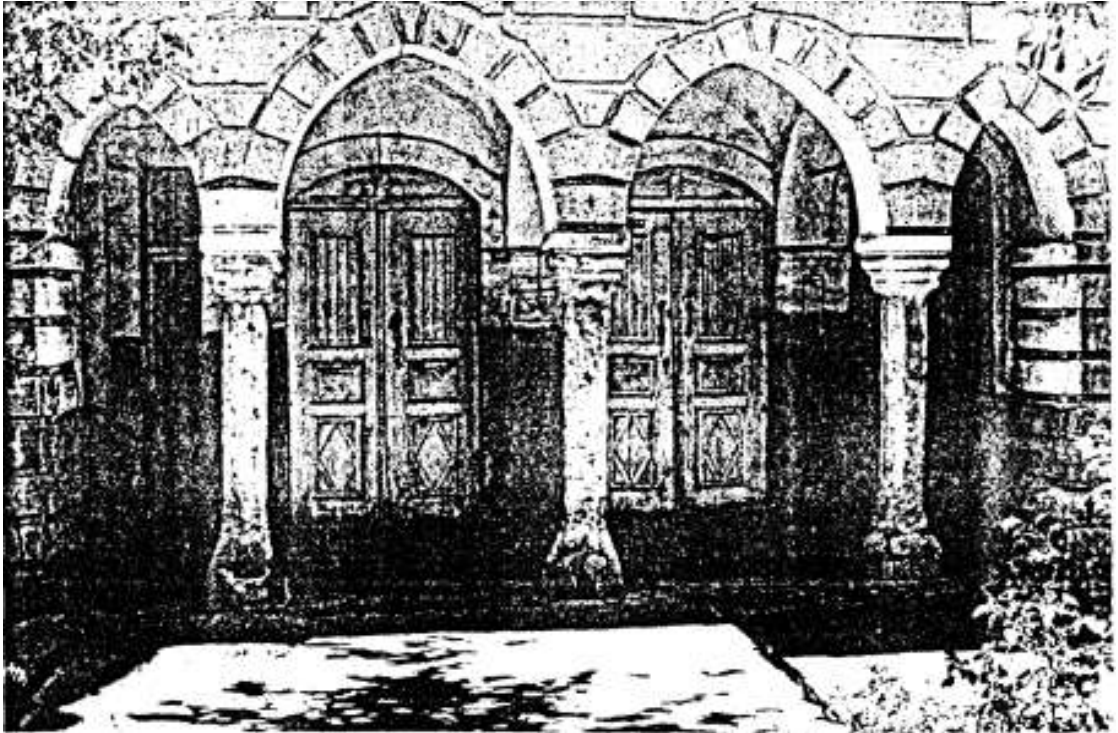
Resim 421. Aksaray Mehmet Aktaş Evi I. Kat Merdiveni (Zekai Erdal'dan)

Resim 422. Aksaray Hacı Mehmet Turgut Evi I. Kat Merdiveni (Zekai Erdal'dan)

Resim 423. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Kuzeybatı Cephesi Kapıları (Zekai Erdal'dan)

Resim 424. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Zemin Katının Güneydoğudaki Giriş Bölümünün Kapıları (Zekai Erdal'dan)

Resim 425. Demirci Abdullah Sapmaz Eyvanlı Evi Kuzey Oda Pabuçluk (Erkan Aygör'den)

Resim 426. Avanos Sanayi Caddesi Üzerindeki Ahmet Süt Evi Ön Cephe Görünümü (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 427. Avanos Alaaddin Mahallesi Sanayi Caddesi Üzerindeki 18 No.lu Ev Cephe Görünümü (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 428. Avanos Alaaddin Mahallesi Sanayi Caddesi Üzerindeki 18 No.lu Evin Cephesindeki Korniş Detayları (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 429. Avanos Alaaddin Mahallesi Harput Sokak 22 No.lu Evin (Mustafa Güven Evi) Balkonu (Mehmet Ali Esmer'den)

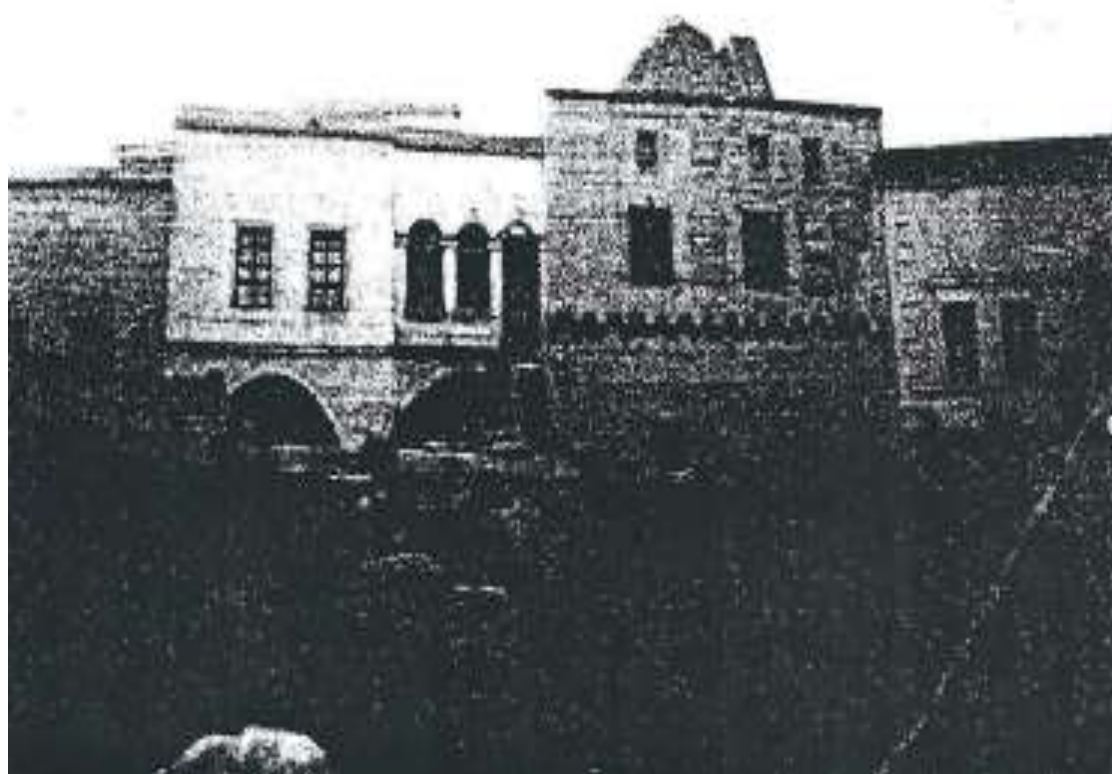
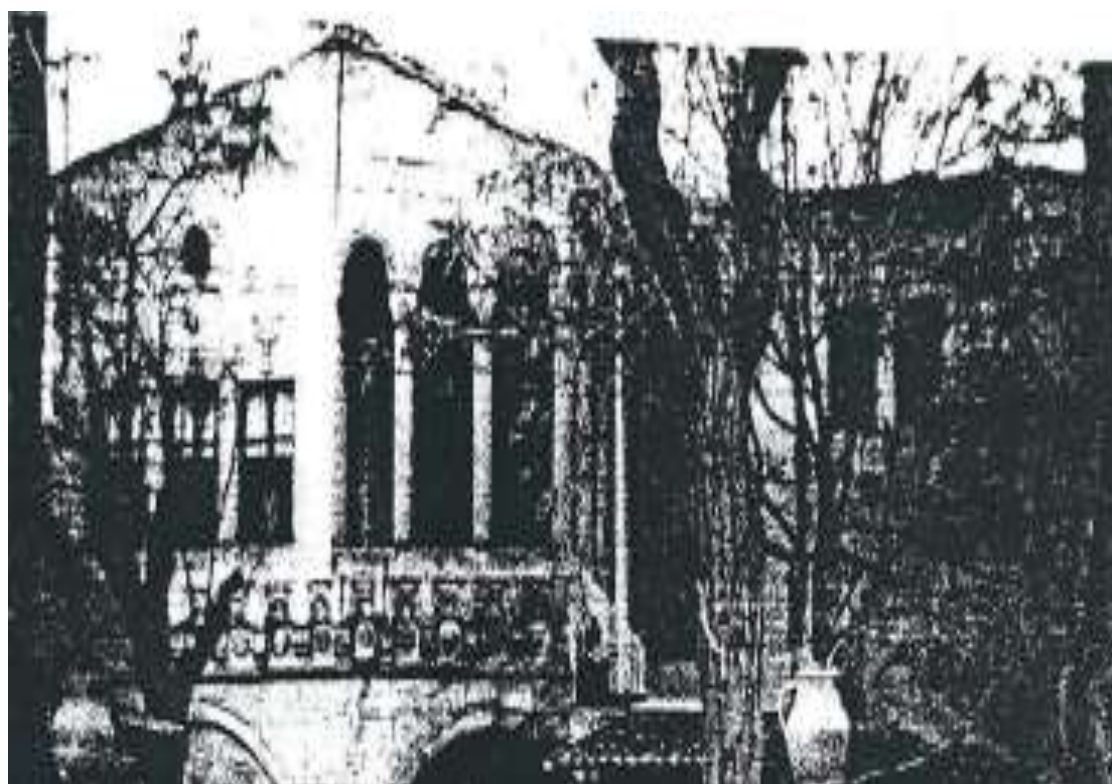
Resim 430. Avanos Orta Mahalle Genççağa Sokak 3 No.lu Evin Balkonu (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 431. Kayseri Çayırağası Evi Cephesi (Vahit İmamoğlu'ndan)

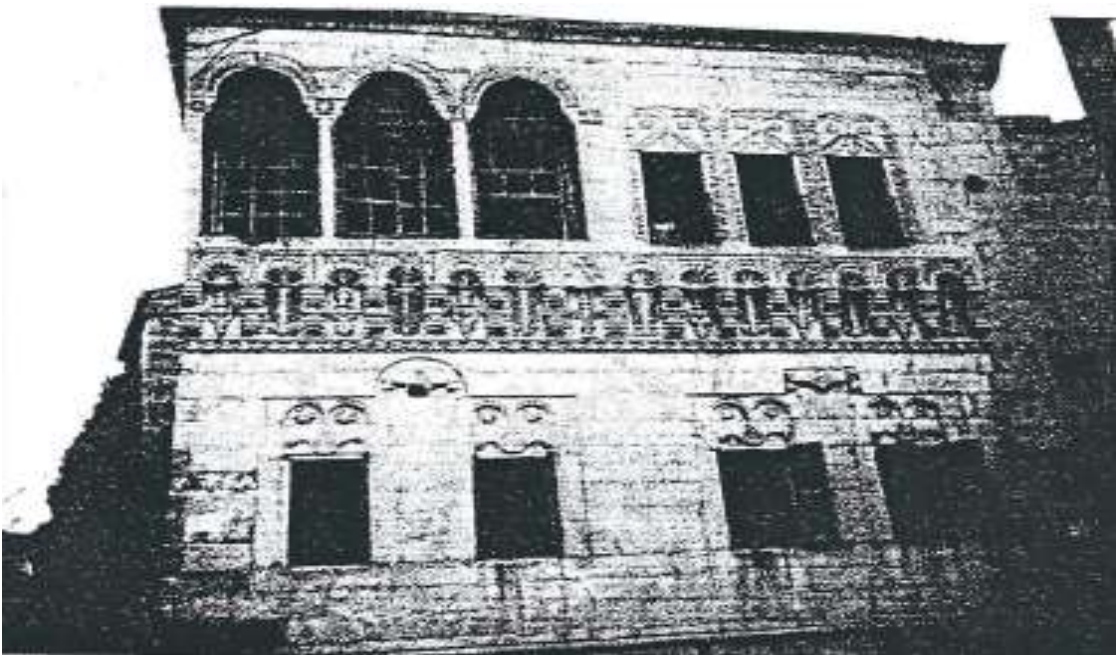

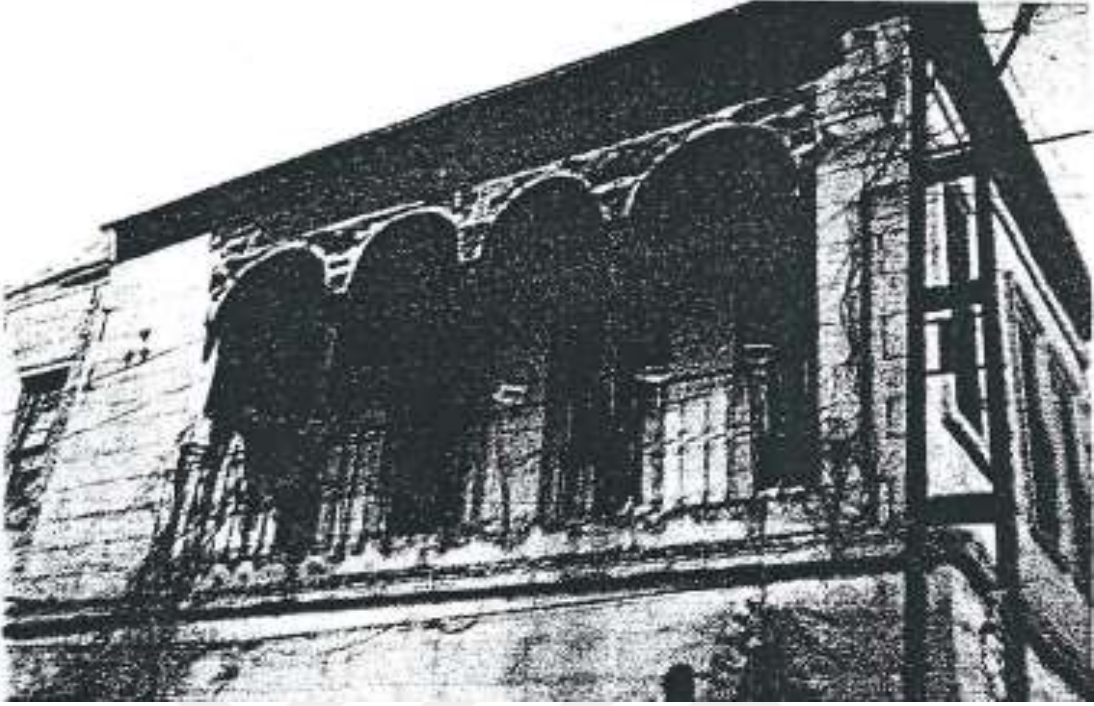

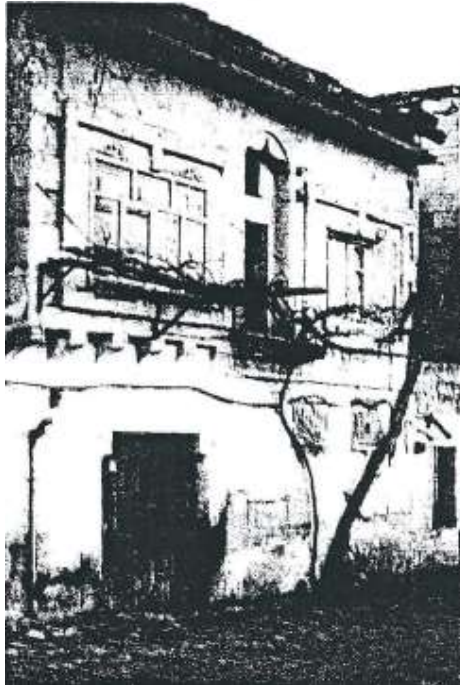

Resim 432.-433.-434.-435.-436.-437. Geleneksel Nevşehir Evlerinden Bazı Evlerin Cepheleri (Gonca Büyükmihçî'dan)

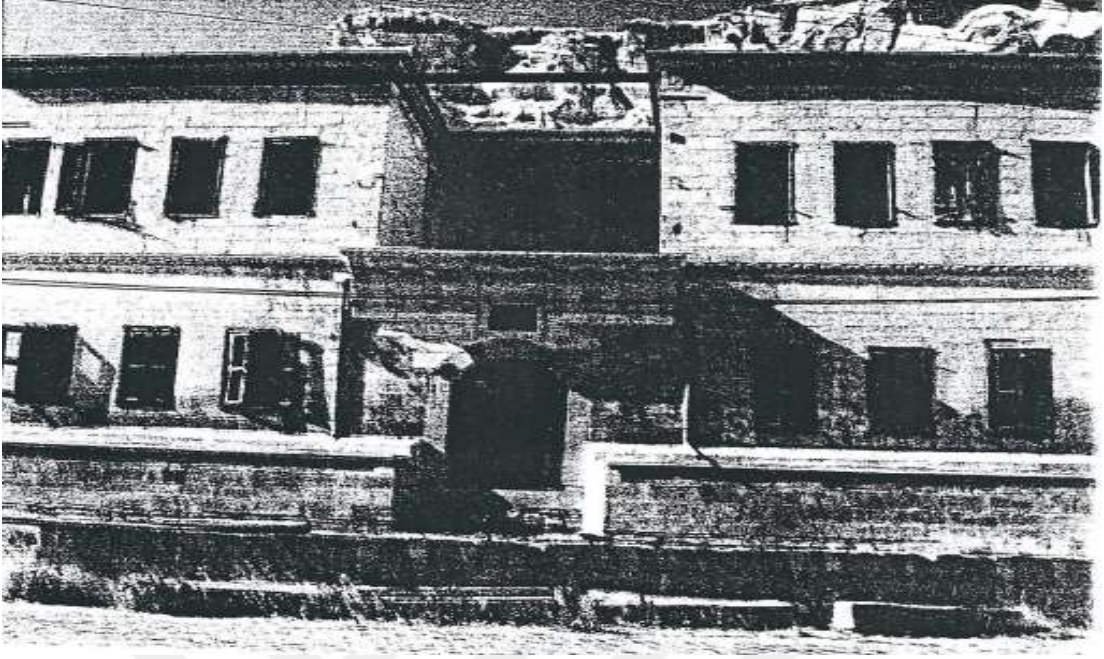

Resim 438.-439. Geleneksel Nevşehir Mustafa Paşa Evi Cepheleri (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 440. Geleneksel Nevşehir-Uçhisar Evlerinden Bir Evin Cephesi (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 441. Geleneksel Nevşehir-Ürgüp Evlerinden Bir Evin Cephesi (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 442. Demirci'deki Çeşitli Evlerin Düşey Köşe Taş Cepheli Görünümleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 443. Geleneksel Nevşehir-Göreme Yığma Evlerinden Bir Evin Düşey Köşe Taş Cepheli Görünümü (Gonca Büyükmihçi'dan)

Resim 444. Geleneksel Nevşehir Evlerinden Bir Evin Düşey Köşe Taş Cepheli Görünümü (Gonca Büyükmihçi'dan)

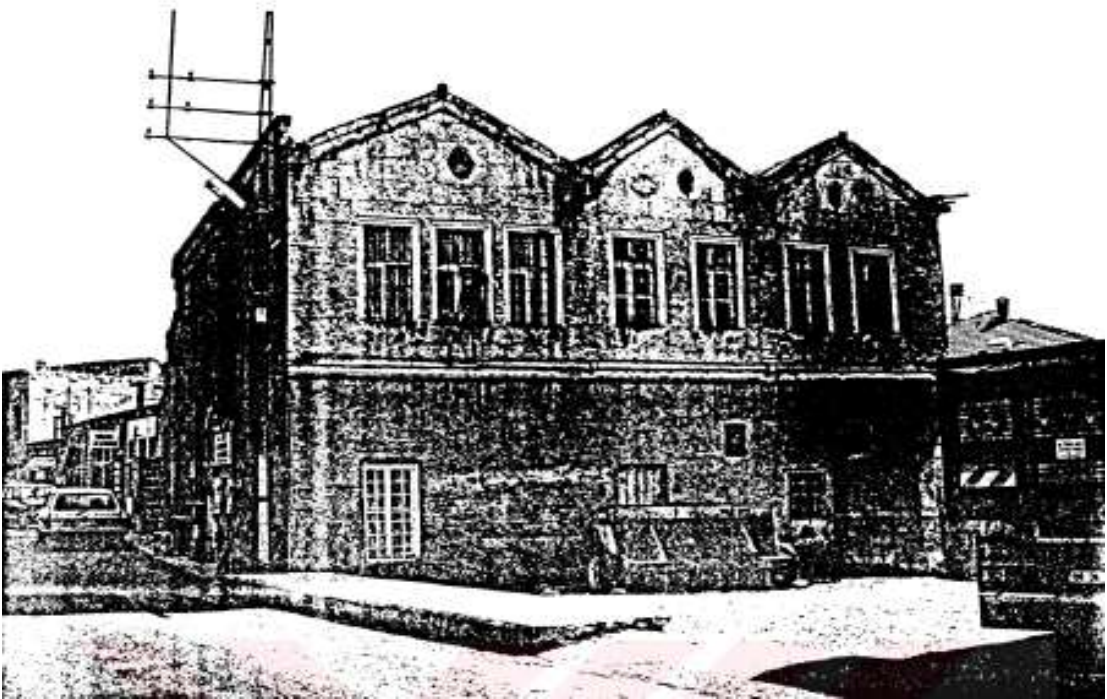
Resim 445. Aksaray Ahmet İleri Evi Düşey Köşe Taş Döşemeli Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

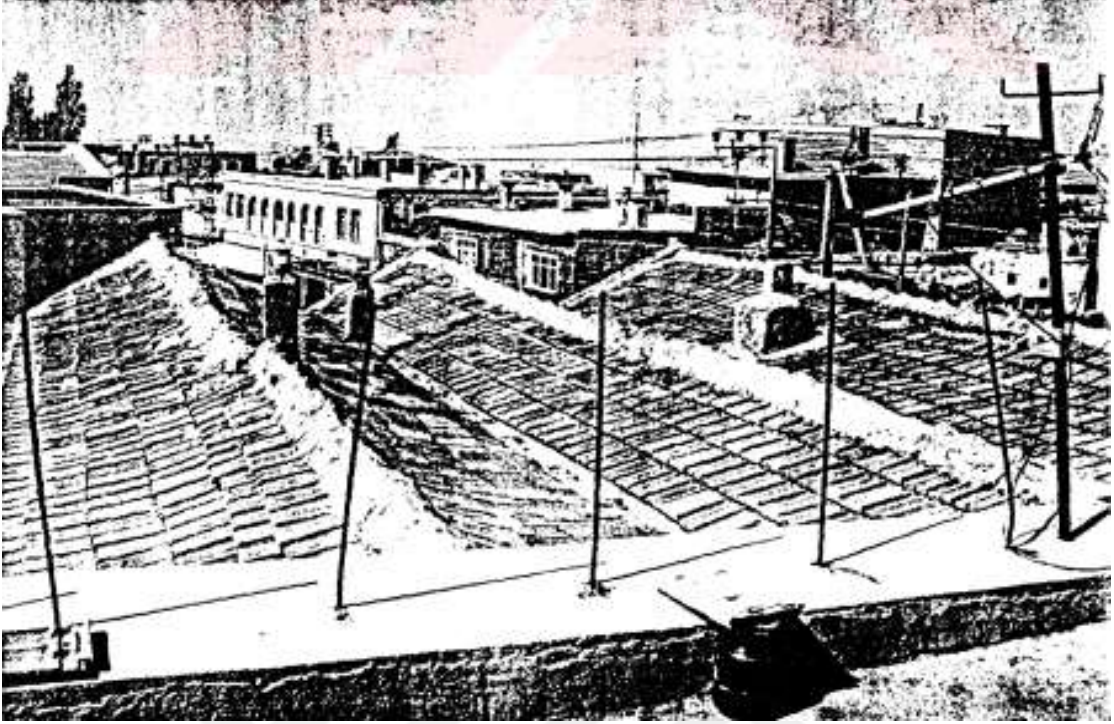
Resim 446. Demirci Çangallar Bezirhanesi Üst Örtü Toprak Damı (Erkan Aygör'den)

Resim 447. Demirci Dükkânı Üst Örtü Düz Toprak Damı (Erkan Aygör'den)

Resim 448. Güzelyurt Salih Delen Evi Doğu Cephesi Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtü (Zekai Erdal'dan)

Resim 449. Güzelyurt Salih Delen Evi Üst Örtü Sistemi (Zekai Erdal'dan)

Resim 450. Güzelyurt Yukarı Mahalle'deki Bir Evin Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtüsü (Zekai Erdal'dan)

Resim 451. Demirci Bahçeli Camii Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtü (Erkan Aygör'den)

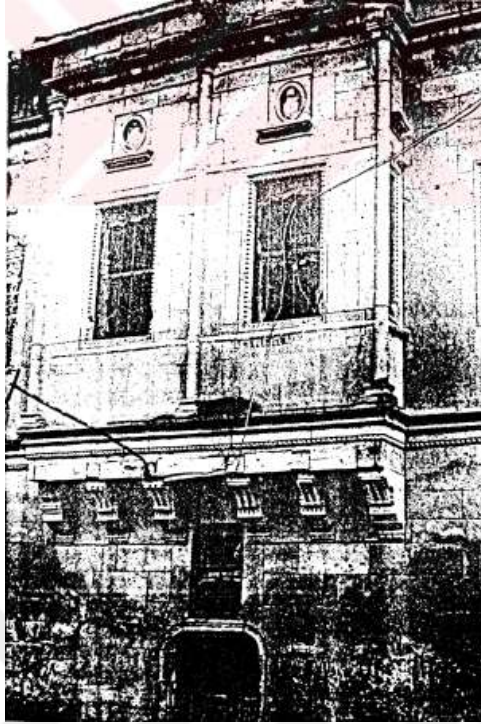

Resim 452. Demirci Çarşı Camii Marsilya Tipi Kiremit Kaplı Üst Örtü (Erkan Aygör'den)

Resim 453.-454.-455.-456. Demirci Evlerinden Çörten Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 457. Aksaray Perekzadeler Konağı Çörtenleri (Zekai Erdal'dan)

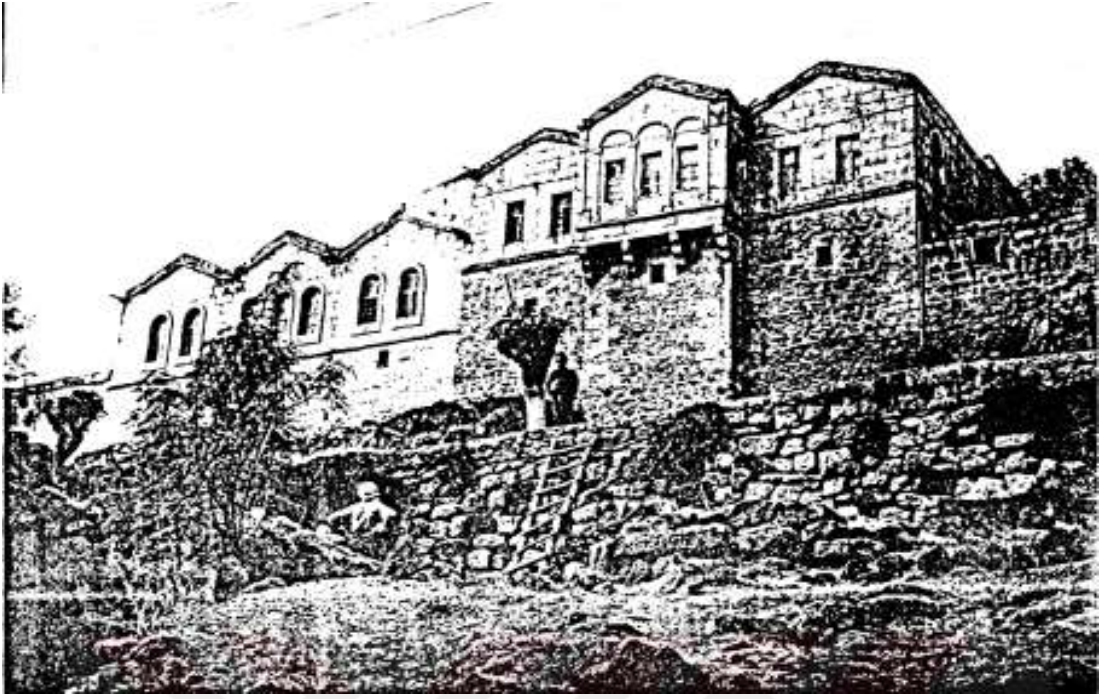

Resim 458.-459.-460.-461.-462.-463.-464. Demirci Evlerinden Saçak ve Çıkma Görünümleri (Erkan Aygör'den)

Resim 465. Güzelyurt Murtaza Koyu Evi Güney Cephesindeki Saçaklar (Zekai Erdal'dan)

Resim 466.-467.-468.-469.-470.-471. Demirci Evlerinden Lambalık ve Çiçeklik Görünümleri (Erkan Aygör'den)

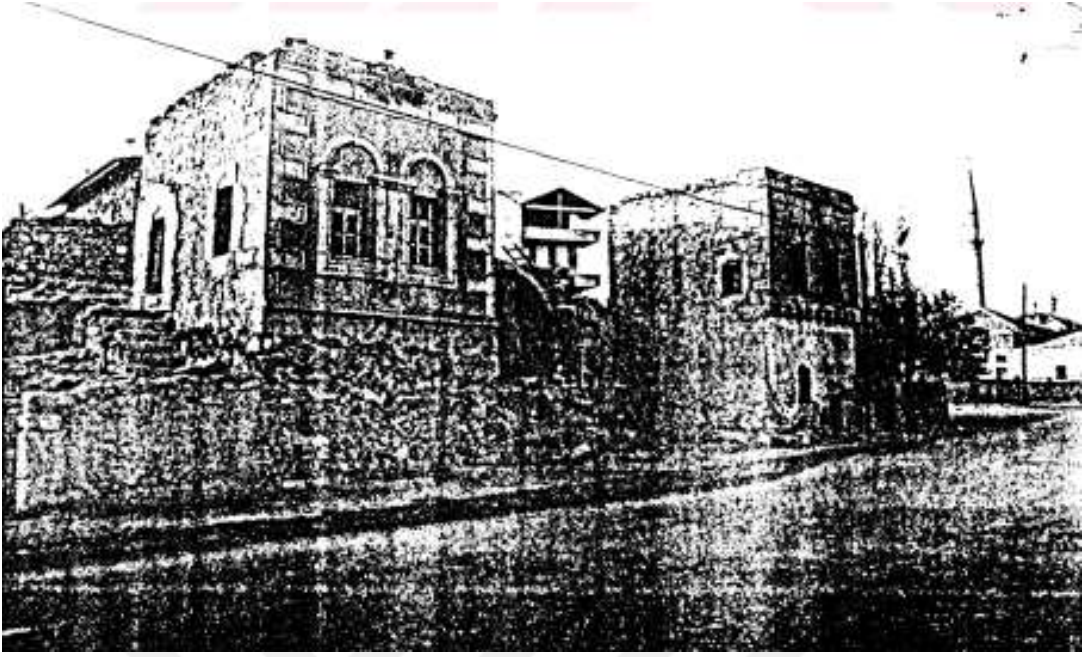
Resim 472. Demirci Evlerinden Güvercinlik Alt Kat Görünümü (Erkan Aygör'den)

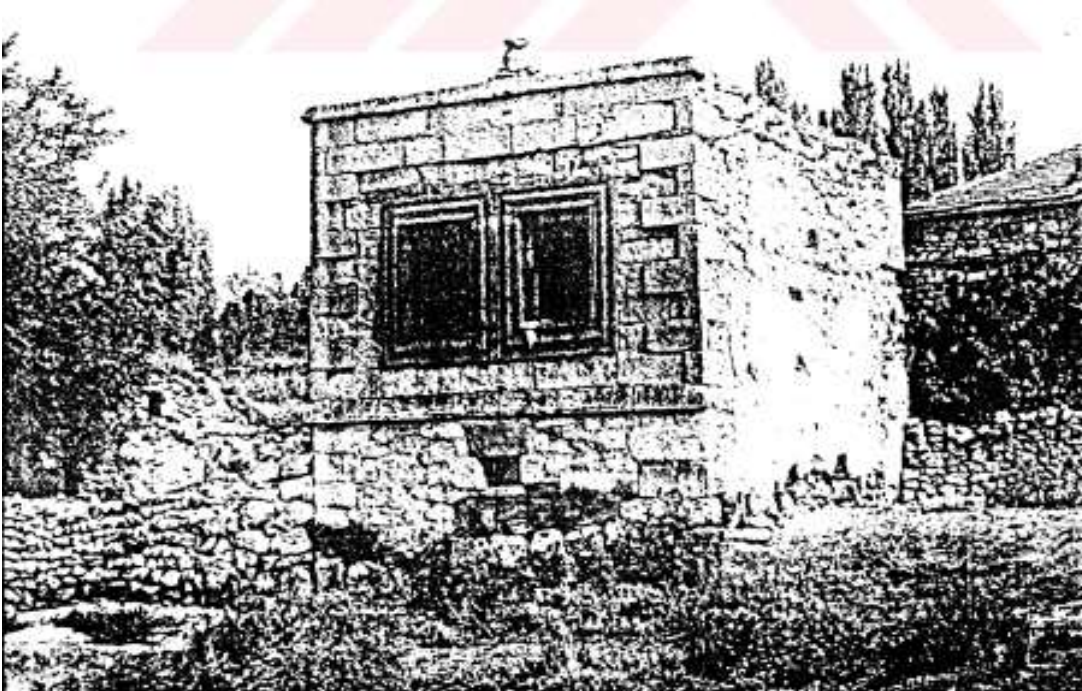
Resim 473. Demirci Evlerinden Güvercinlik Üst Kat Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 474. Demirci Evlerinden Küp Baca Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 475. Gülağaç Evlerinden Küp Baca Görünümleri (Zekai Erdal'dan)

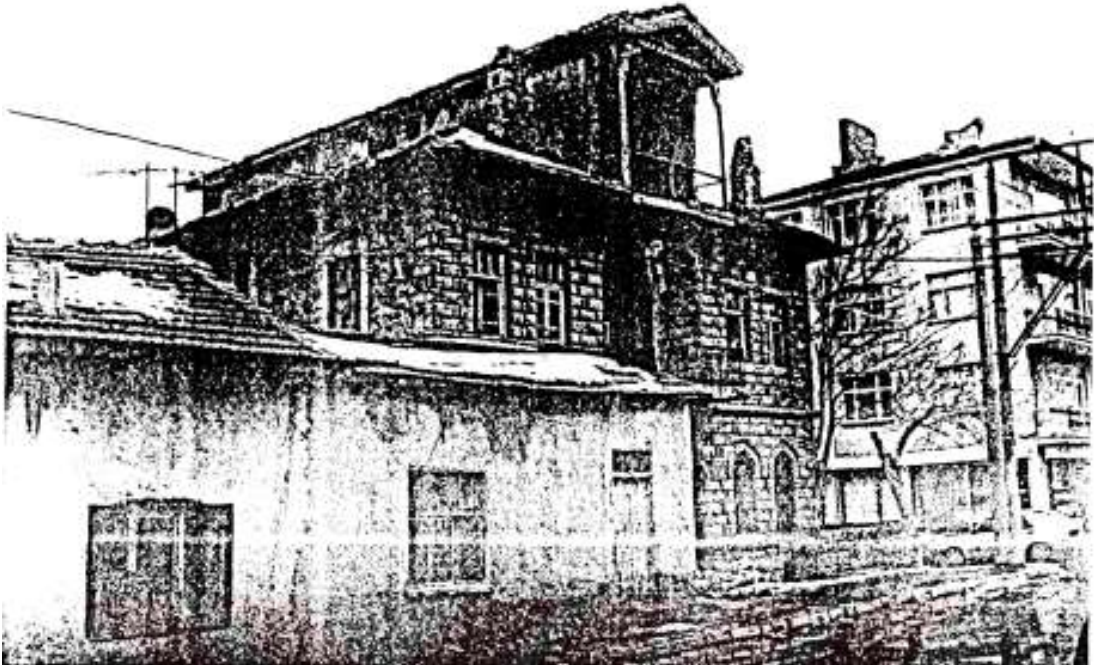
Resim 476. Ağzıkarahan Köyü'ndeki Bir Evin Küp Baca Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 477.-478. Demirci Evlerinden Taş Baca Görüntüleri (Erkan Aygör'den)

Resim 479. Aksaray Ahmet İleri Evi Taş ve Tuğla Örgülü Baca Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 480. Aksaray Özetlar Evi Taş ve Tuğla Örgülü Baca Görünümü (Zekai Erdal'dan)

Resim 481. Avanos Orta Mahalle Baklacı Sokak 12 No.lu Evin Balkon Altı Çıkmaları (Mehmet Ali Esmer'den)

Resim 482. Kayseri Bayram Sokak'taki Bir Evin Çıkmaları (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 483. Kayseri Özkaramete Evi Çıkmalari (Vahit İmamoglu'ndan)

Resim 484. Kayseri Reşit İmamoglu Evi Çıkmalari (Vahit İmamoglu'ndan)

Resim 485. Kayseri Şükriye Yapışlar Evi Çıkmaları (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 486. Mehmet Asatekin'in İzni ile Kayseri Endürlükten Bir Çıkma Örneği (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 487. Kayseri 20.Yy.a Ait Lala Mahallesi Rıfat Çalika Evi'nin Büyük Olasılıkla Selamlık Bölümünün Çıkması (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 488. Kayseri Tavukçu Mahallesi'ndeki Bir Evin Üçgen Çıkma ile Bir Köşe Çözümü (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 489. Kayseri Mehmet Mıçça Evi'nin Ahşap Payandalarla Taşınan Çıkması (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 490. Demirci Dış Kapı Üstüne Çakılan Nal (Erkan Aygör'den)

Resim 491.-492.-493.-494.-495.-496.-497. Demirci Evleri Pencere Tipleri (Erkan Aygör'den)

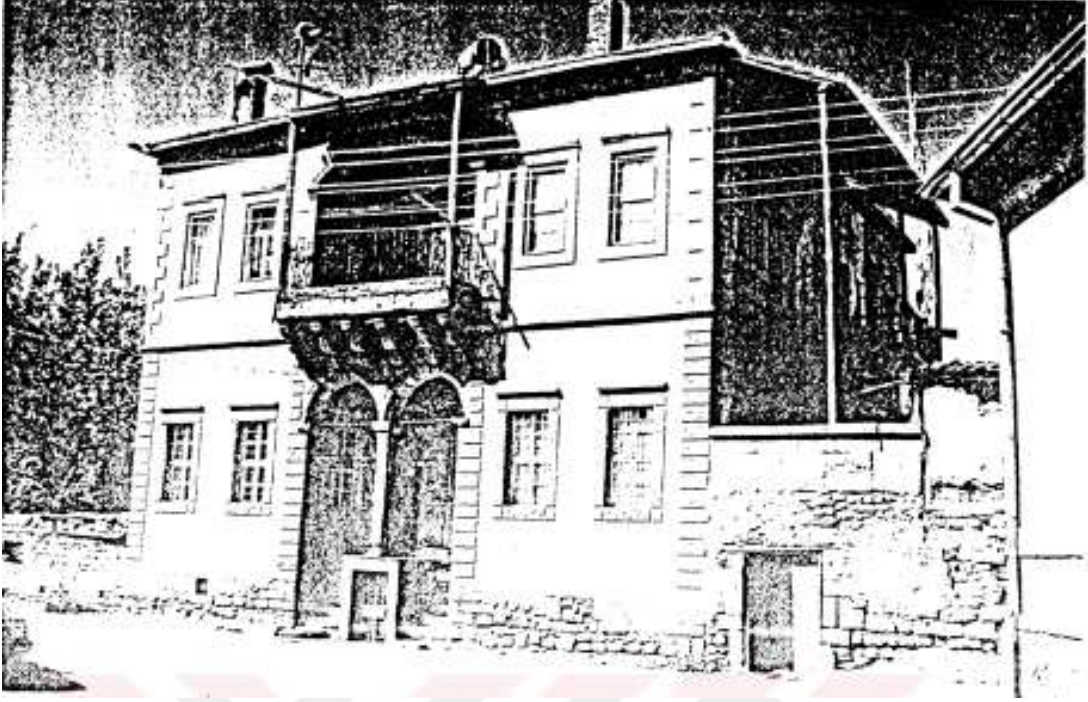
Resim 498. Kayseri Lala Mahallesi'nde 20.Yy. Başlarında İnşa Edilen Ömer Taşcıoğlu Evi'nin I. Kat Pencereleeri (Vahit İmamoğlu'ndan)

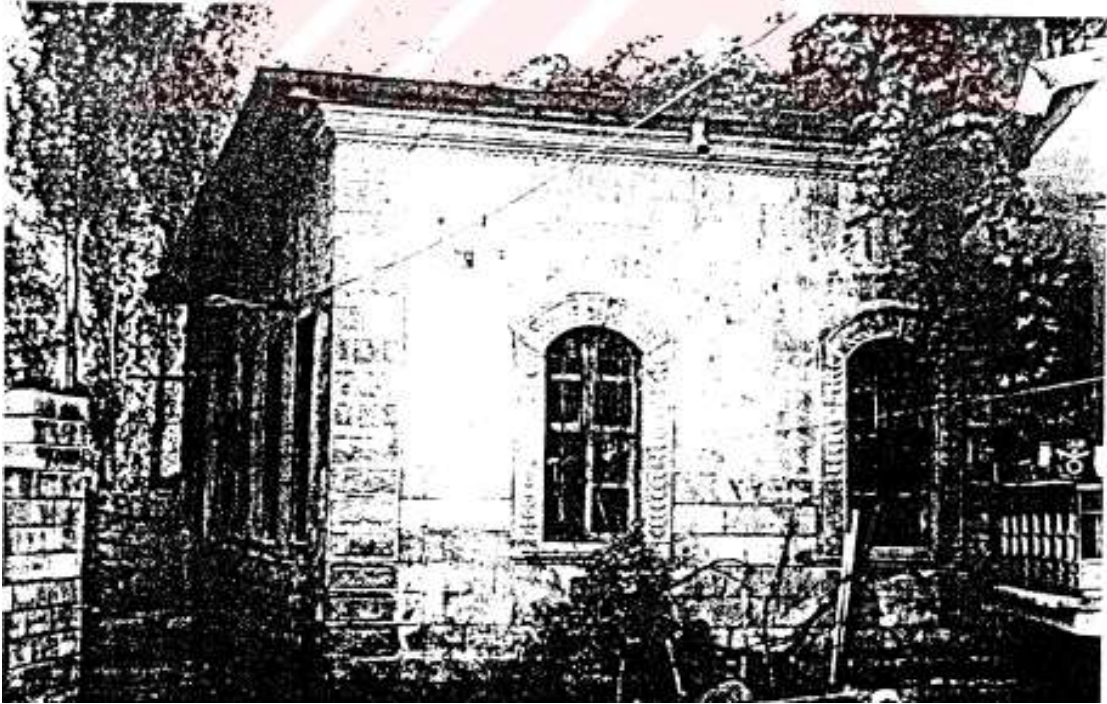
Resim 499. Kayseri Şükriye Yapışlar Evi'nin Pencereleeri, 1902 (Vahit İmamoğlu'ndan)

Resim 500. Kayseri Gavıcınoğlu Evi'nin Sofa Kapısı Üstündeki Pencereleeri (Vahit İmamoğlu'ndan)

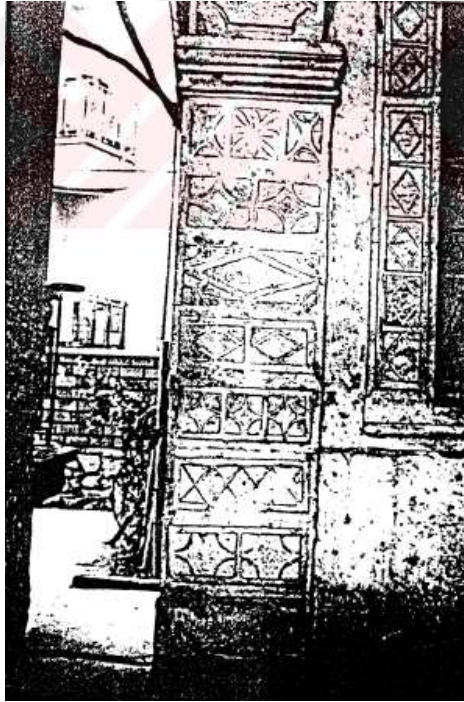
Resim 501. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Doğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 502. Aksaray Emin Bilgiç Evi Güneydoğu Cephesi (Zekai Erdal'dan)

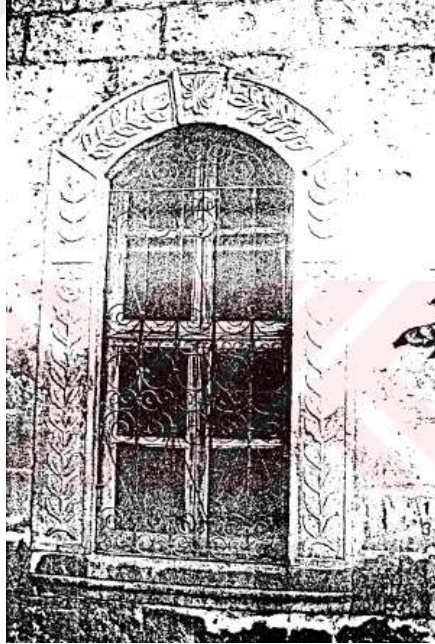
Resim 503. Aksaray Emin Bilgiç Evi Güney Cephesi (Zekai Erdal'dan)

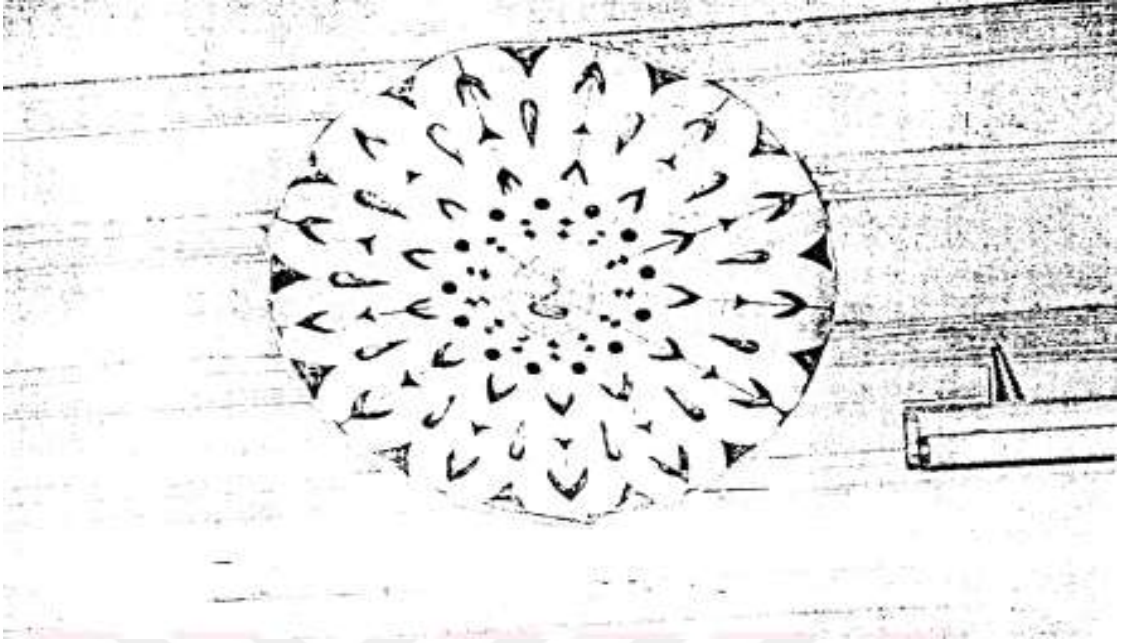
Resim 504. Aksaray Emin Bilgiç Evi Kuzeydoğu Cephesindeki Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

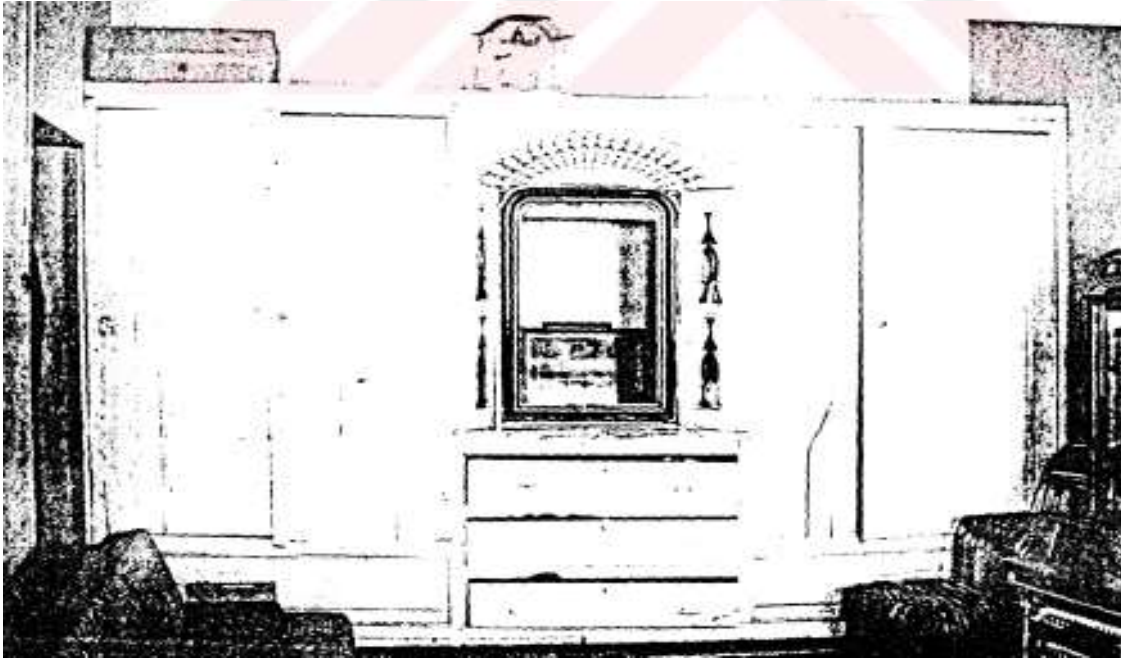
Resim 505. Aksaray Emin Bilgiç Evi Giriş Eyvanındaki Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 506. Aksaray Emin Bilgiç Evi Doğu Cephesindeki Pencere Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 507. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi I. Kat Sofası Tavan Göbeği Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

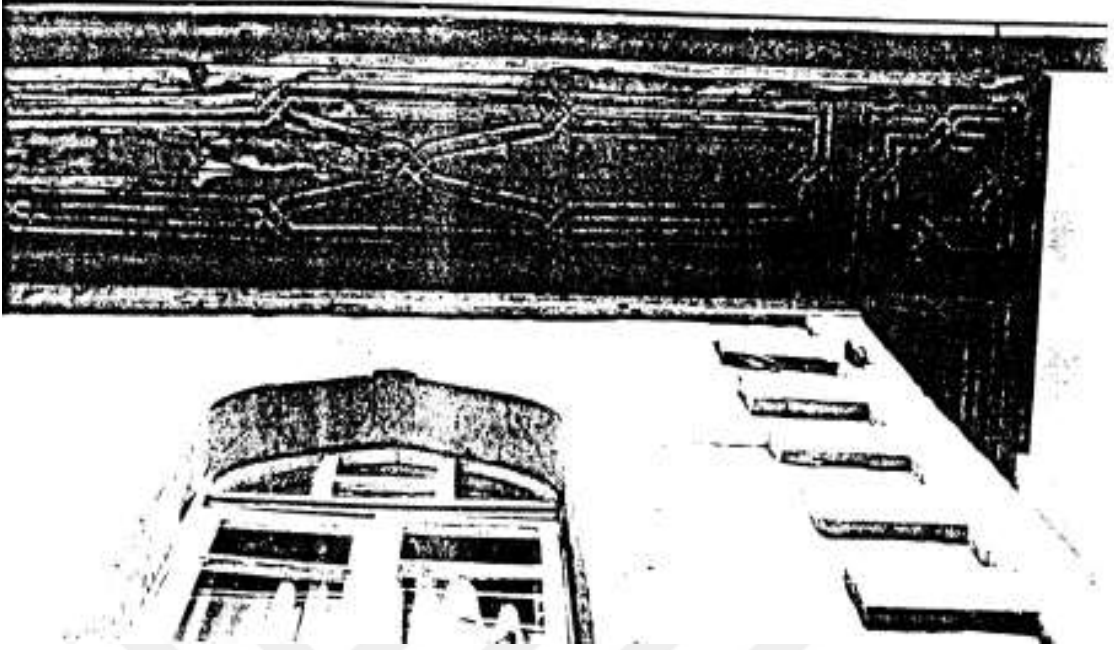
Resim 508. Aksaray Hacı Osman Ünsal Evi Zemin Katı Baş Odasındaki Ahşap Dolap Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

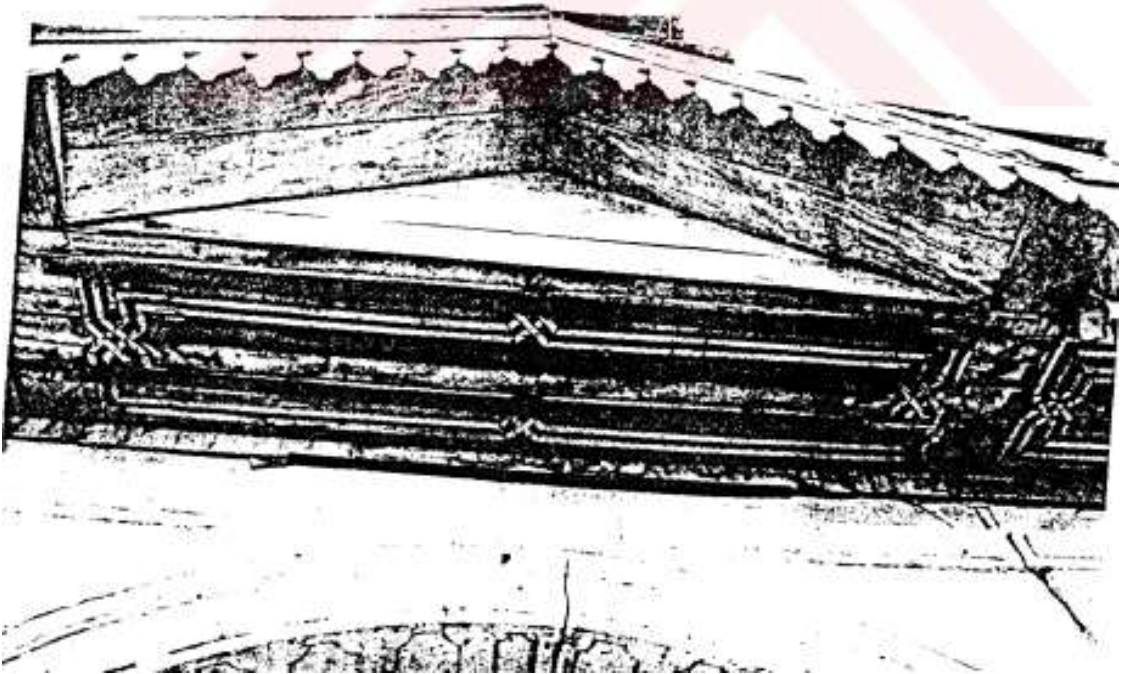
Resim 509. Aksaray Vehbi Çorakçı Evi Güneydoğu Cephesindeki Alınlık Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

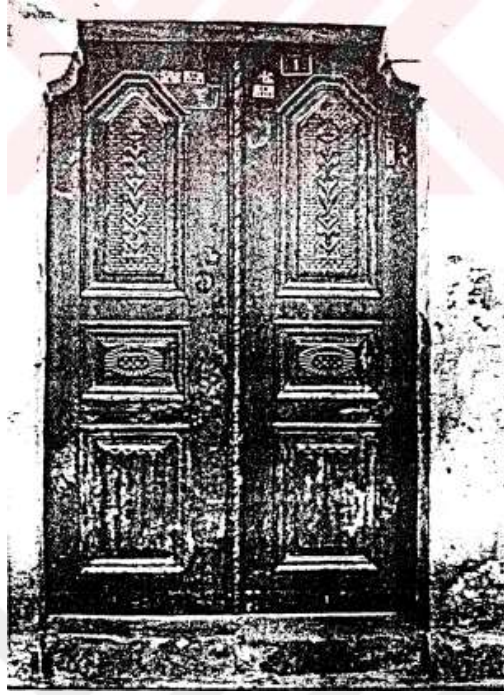
Resim 510. Aksaray Cemalettin Us Evi I. Kat Kuzey Cephedeki Alınlık Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 511. Aksaray Cemalettin Us Evi Çatı Saçağındaki Ahşap Bezemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 512. Aksaray İsaogulları Evi Kuzey Cephedeki Alınlık Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 513. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Giriş Kapısındaki Süslemeler (Zekai Erdal'dan)

Resim 514. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Kapısı Süslemeleri (Zekai Erdal'dan)

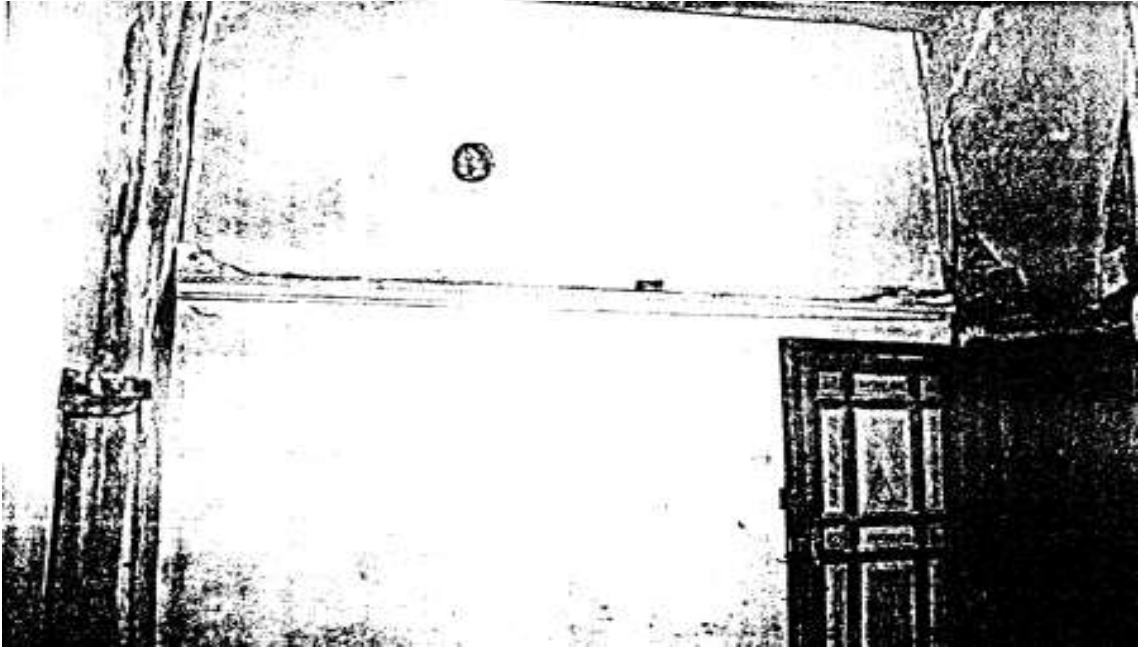
Resim 515. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Bölümü Ahşap Tavan Süslemeleri (Zekai Erdal'dan)

Resim 516. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Bölümündeki Ahşap Göbek Süslemeleri (Zekai Erdal'dan)

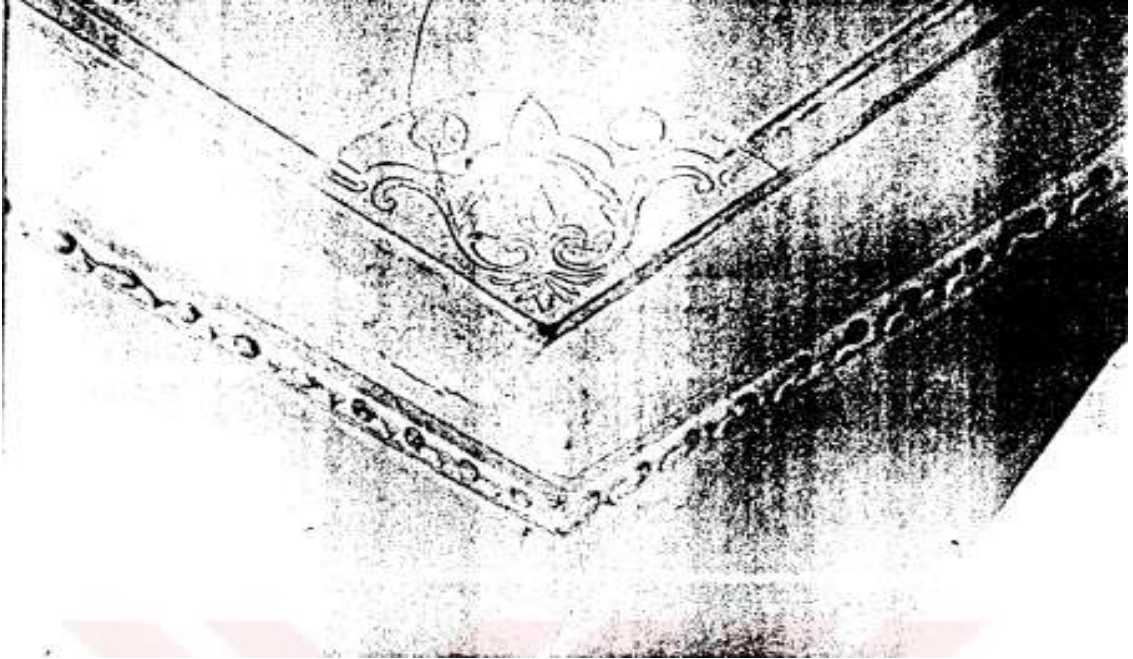
Resim 517. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Kat Giriş Bölümü Tavan Kenarındaki Ahşap Süslemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

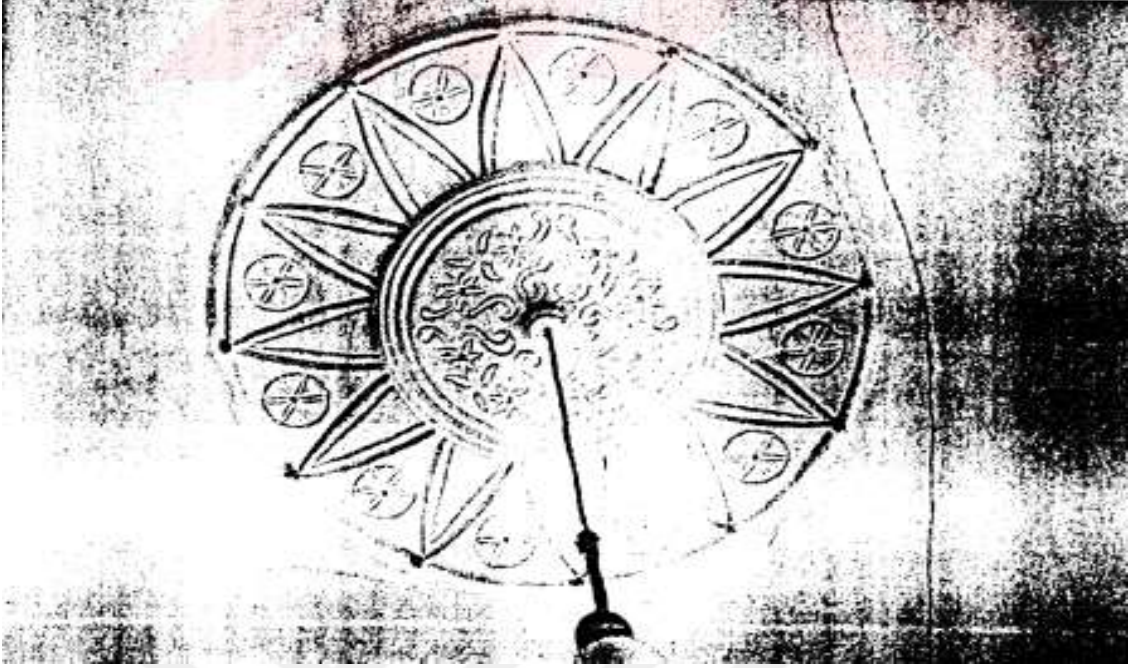
Resim 518. Aksaray Ayşe Teke Evi I. Kat Güneydeki Odanın Batı Duvarındaki Alçı Süsleme (Zekai Erdal'dan)

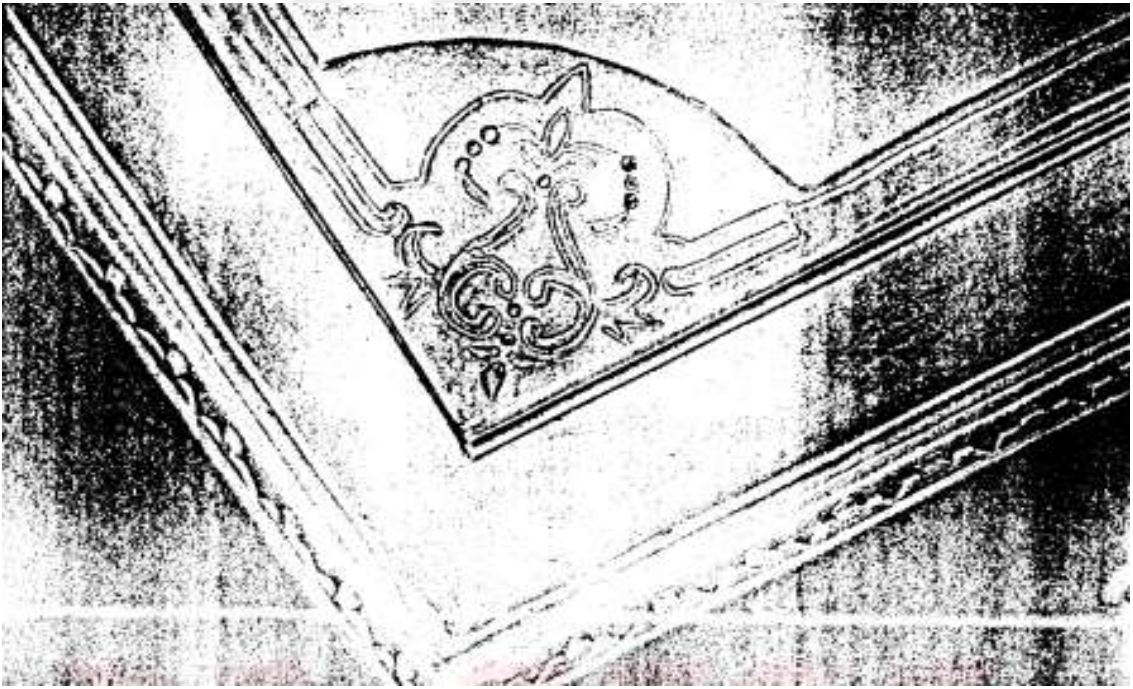
Resim 519. Ağzıkarahan Köyü Osman Çalışkan Evi Baş Odanın Batı Duvarındaki Alçı Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 520. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Kuzeyindeki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Köşelik (Zekai Erdal'dan)

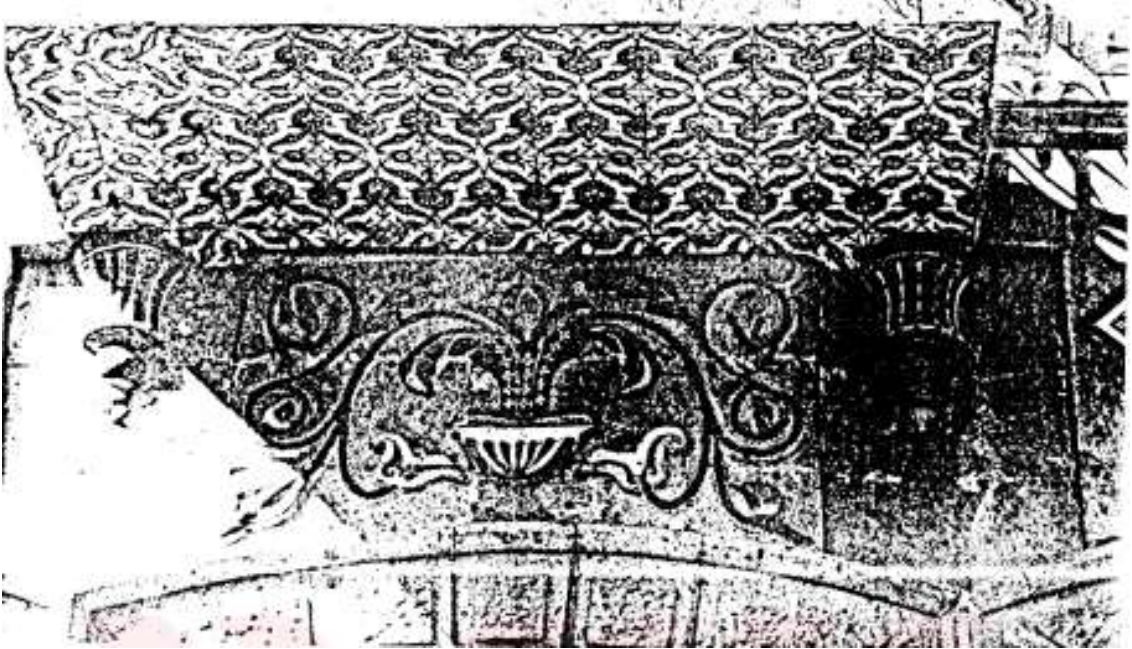
Resim 521. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Kuzeyindeki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Göbek (Zekai Erdal'dan)

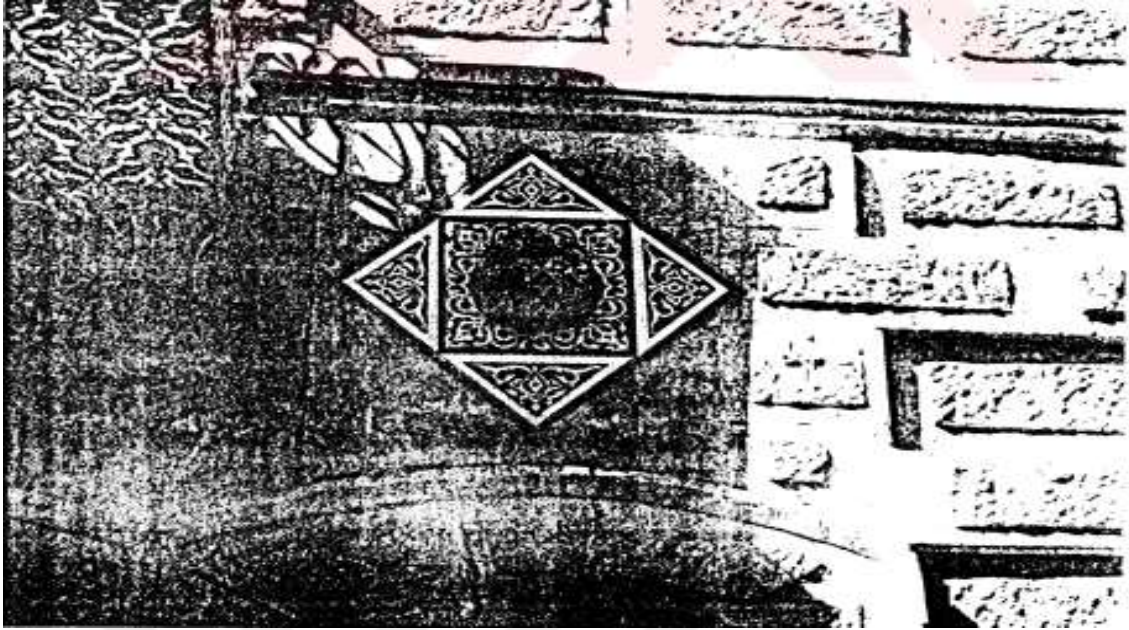
Resim 522. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Batısındaki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Köşelik (Zekai Erdal'dan)

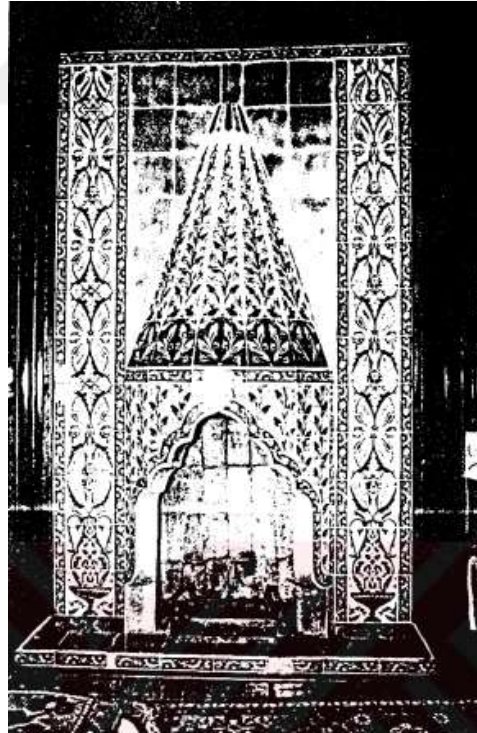
Resim 523. Aksaray Ahmet İleri Evi I. Katın Batısındaki Baş Odanın Tavanındaki Alçı Göbek (Zekai Erdal'dan)

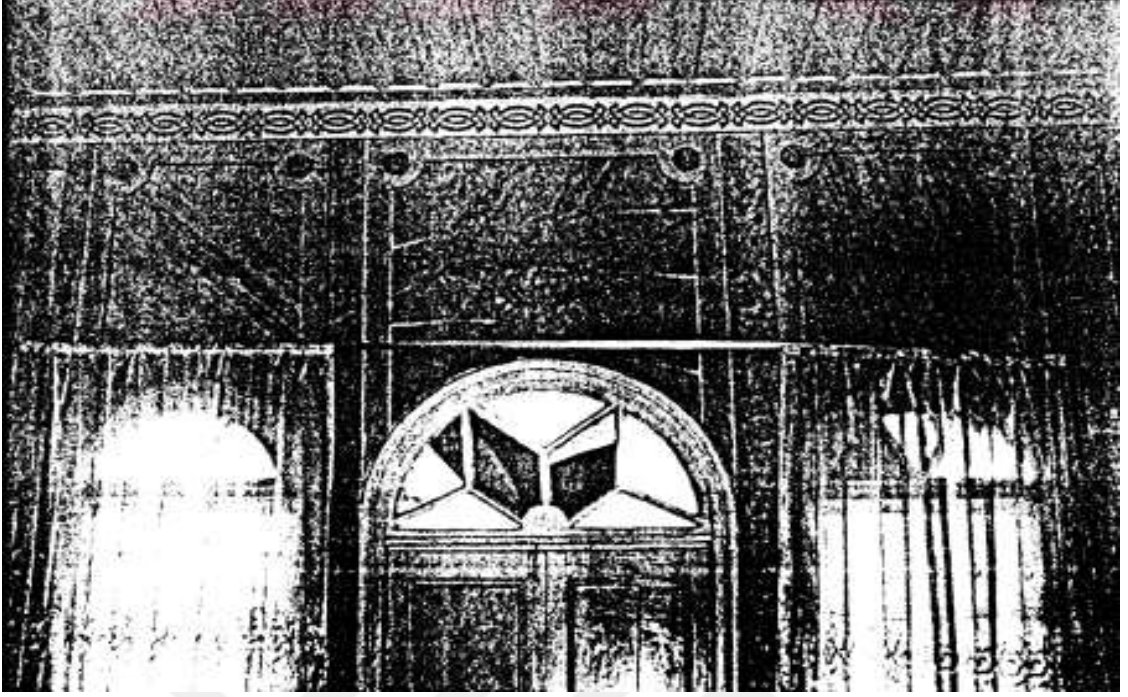
Resim 524. Aksaray Eski Vali Konağı Kuzey Cephesindeki Balkonu Taşıyan Profilli Konsoldaki Çinili ve Taştan Bitkisel Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 525. Aksaray Eski Vali Konağı Kuzey Cephesindeki Balkonun Batısında Bulunan Çinili Kabara (Zekai Erdal'dan)

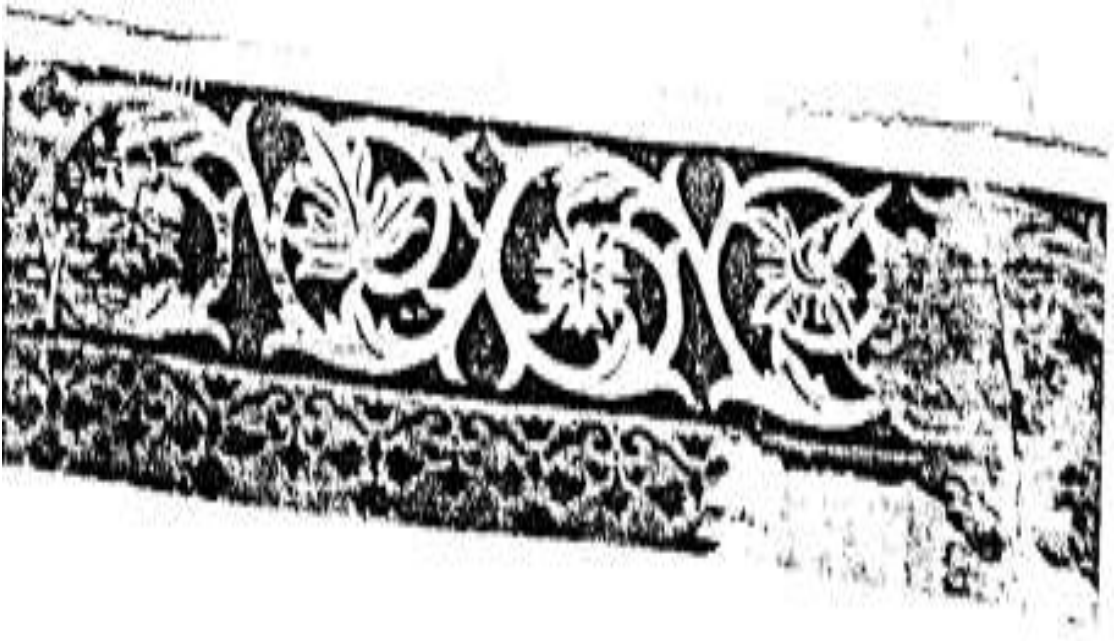
Resim 526. Aksaray Eski Vali Konağı Zemin Kat Baş Odadaki Çinili Ocak (Zekai Erdal'dan)

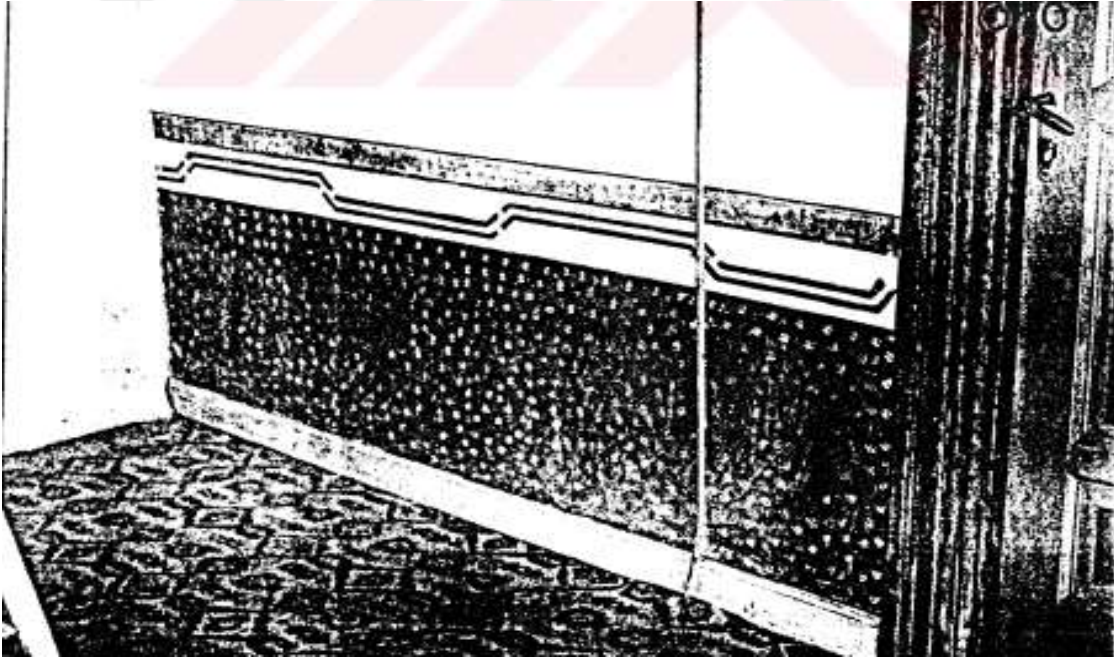
Resim 527. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Sofasındaki Kalem İşi ve Vitray Süslemelerinden Detay (Zekai Erdal'dan)

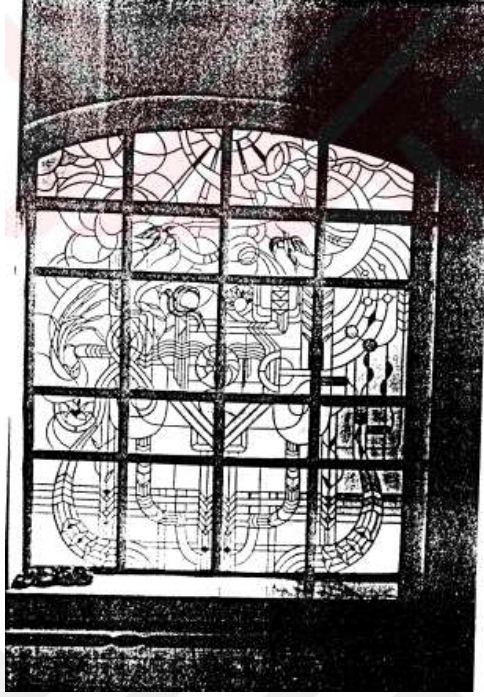
Resim 528. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Sofasının Doğu Duvarında Bulunan Kitabenin Kalem İşi Süslemesi (Zekai Erdal'dan)

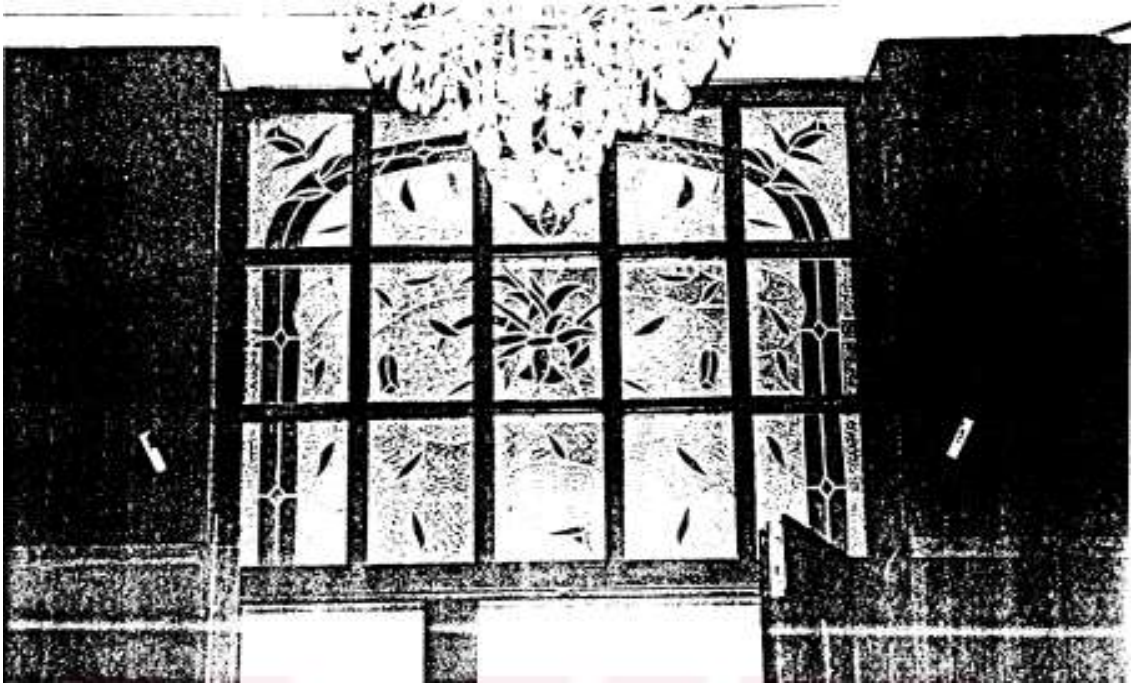
Resim 529. Aksaray Rıza Efendi Evi I. Kat Doğu Cephesi Balkon Duvarındaki Kalem İşli Bitkisel Süslemeden Detay (Zekai Erdal'dan)

Resim 530. Aksaray Ahmet İleri Evi Sofa Duvarındaki Kalem İşli Süsleme (Zekai Erdal'dan)

Resim 531. Aksaray Eski Vali Konağı Giriş Bölümündeki Vitray (Zekai Erdal'dan)

Resim 532. Aksaray Eski Vali Konağı Zemin Kat Oda Kapılarının Üzerindeki Vitray (Zekai Erdal'dan)

Resim 533. Aksaray Demirci'deki Bir Sarnıç Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 534. Aksaray Demirci Çayırpınarı Çeşmesi (Erkan Aygör'den)

Resim 535. Aksaray Taşpınar Kasabası Uzartık Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 536. Aksaray Karkın Kasabası Eski Çeşme (Zekai Erdal'dan)

Resim 537. Aksaray Koçpınar Köyü Koçpınar Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 538. Aksaray Aşağı Dikmen (Tokarız) Köyü Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 539. Aksaray Gelveri (Güzelyurt) Kilise-Camii'nin Güneyinde Bulunan Çeşme (Zekai Erdal'dan)

Resim 540. Aksaray Karataş Köyü Hacı Mehmed Çeşmesi (Zekai Erdal'dan)

Resim 541. Aksaray Güzelyurt Göller Mevkii 2 No.lu Çeşme (Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri'nden)

Resim 542. Aksaray Güzelyurt 50 No.lu Evin Avlu Duvarındaki 10 No.lu Çeşme (Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri'nden)

Resim 543. Aksaray Güzelyurt Akropol Sokakta 40 No.lu Çeşme (Aksaray Güzelyurt Kültür Envanteri'nden)

Resim 544. Karaman Damlapınar Köyü Meydan Çeşmesi (1899) (Zekai Erdal'dan)

Resim 545. Aksaray Demirci Kocataş Köprüsü (Erkan Aygör'den)

Resim 546. Konya Akören Kayasu (May) Kasabası Kanlıçay Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 547.-548. Konya Bozkır Dere Kasabası Aşağı Mahalle Cami Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 549. Konya Bozkır Dere Kasabası Önecek Kemer Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 550. Konya Bozkır Karacahisar Kasabası Aygır Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 551. Konya Ereğli Akhüyük Köyü Akköprü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 552. Konya Meram Çukurçimen Köyü Değirmenönü Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 553. Konya Meram Çukurçimen Köyü Kel Değirmen Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 554. Konya Meram Güneydere Köyü Boğaz Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 555. Konya Meram Kayadibi Köyü Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 556. Konya Meram Kent Ormanı Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 557.-558. Konya Meram Sağlık (Ağrıs) Kasabası Bilal'in Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 559. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Beylik Deresi Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 560. Konya Selçuklu Akpınar Köyü Camızcı Mehmet Dağdaş'ın Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 561. Konya Selçuklu Silleseytan (Gavur) Köprüsü (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 562. Konya Beyşehir Adaköy 3 No.lu Değirmen (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 563. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Köy Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 564. Konya Beyşehir Sarıköy Ağa Mehmet'in Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 565. Konya Beyşehir Damlapınarı Köyü Damla Yaylası Yukarı Değirmen (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 566.-567. Konya Doğanhisar Karaağa Kasabası Hatipoğlu Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 568. Konya Hadim Dedemli Kasabası Soğla Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 569. Konya Meram Çayırbağı Köyü Aşık Hasan Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 570. Konya Meram Yeşiltekte Köyü Köy (Aşık Hasan) Değirmeni (Remzi Duran, Ali Baş ve Ruhi Özcan'dan)

Resim 571. Kuzey İspanya/Carabria'daki Tipik Bir Su Değirmeni Örneği (J. Boucher'den, 1998, s. 19)

Resim 572. Demirci Kızlarkalesi Yeraltı Şehri Genel Görünümü (Erkan Aygör'den)

Resim 573. Demirci Kızlarkalesi Yeraltı Şehri Kaya Oyma Mekânlar (Erkan Aygör'den)

Resim 574. Demirci Kızlarkalesi Yeraltı Şehri Tırhazlar (Erkan Aygör'den)

Resim 575. Hasankeyf Bağlıca Köyü Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 576. Hasankeyf Bağlıca Köyü Kaya Oyma Mekân Ana Mekânı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 577. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânı Genel Görünümü (İbrahim Çakmak'tan)

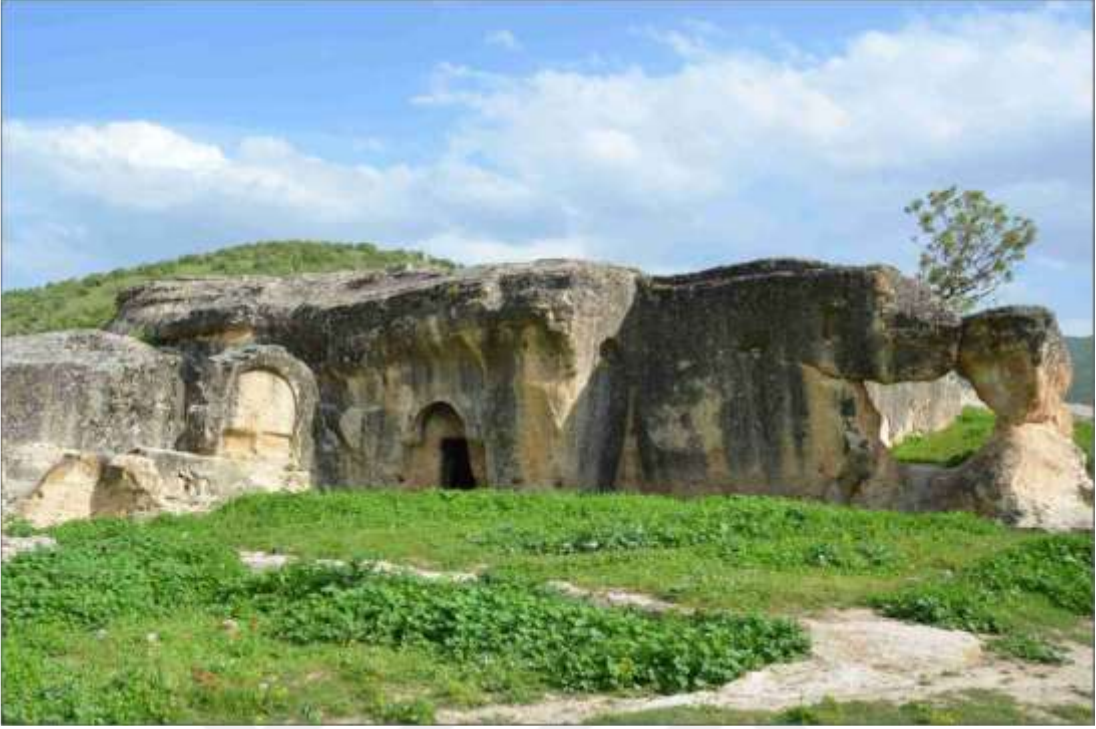
Resim 578. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânı Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 579. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânın Doğudaki Nişi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 580. Hasankeyf Güney Vadi'deki Kaya Oyma Mekânın Kuzeybatı Cephesindeki Yunan Haçı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 581. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekânı Genel Görünümü (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 582. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekânı Tahrip Olmuş Nişi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 583. Hasankeyf İncirli Köyü Kaya Oyma Mekânı Mezar Odasının Girişi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 584. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

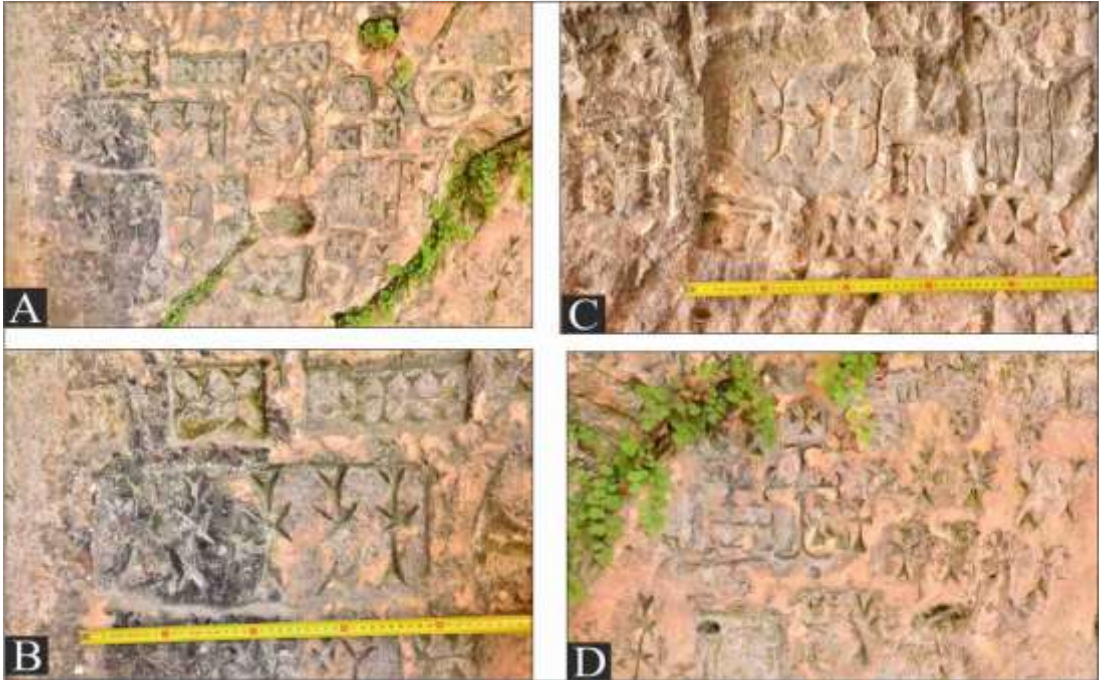
Resim 585. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Doğudaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

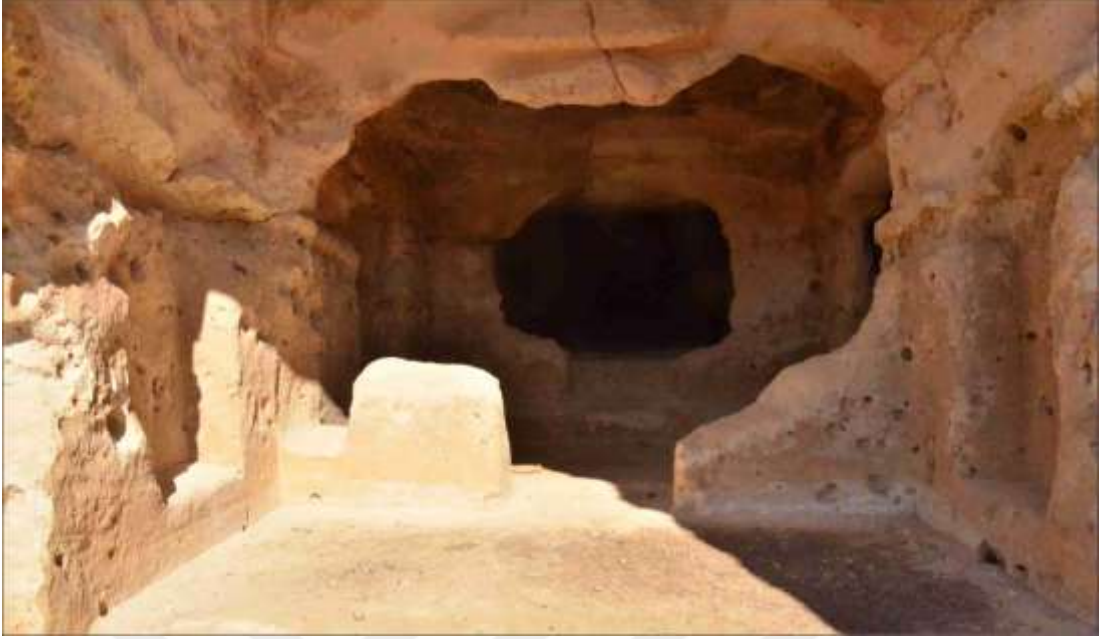
Resim 586. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Kuzeydoğudaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 587. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekânı Kuzeydeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 588. Hasankeyf Küre Mevkii 1 No.lu Kaya Oyma Mekân Haç İşaretleri (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 589. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânından Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 590. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Üst Örtüsü Mekânından Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 591. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Doğusundaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 592. Hasankeyf Küre Mevkii 2 No.lu Kaya Oyma Mekân Ana Mekânın Kuzeyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 593. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 594. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 595. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Doğudaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 596. Hasankeyf Saklı Köy Kaya Oyma Mekân Haç İşareti (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 597. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 598. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 599. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Güney Mekân (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 600. Hasankeyf Şabık Kaya Oyma Mekân Kuzey Mekânın Doğusundaki Niş (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 601. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 602. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Doğusundaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 603. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Güneyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 604. Hasankeyf Yolveren Köyü Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Kuzeyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 605. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 606. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 607. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânından Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 608. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Doğusundaki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 609. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Güneyindeki Mekândan Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 610. Hasankeyf Zevruney Vadisi Kaya Oyma Mekân Ön Giriş Mekânının Kuzeybatısındaki Niş (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 611. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Genel Görünüm (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 612. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Giriş Açıklığı (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 613. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Üst Örtüsü (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 614. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Apsisi (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 615. Hasankeyf Oymataş Köyü Kaya Kilisesi Mezar Odası (İbrahim Çakmak'tan)

Resim 616. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii 1. Mezar Taşı Ön Yüzü (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 617. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii 3. Mezar Taşı Ön Yüzü (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 618. Bursa Yenişehir Bali Bey Camii 2. Mezar Taşı Ön Yüzü (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 619. Edirne Şahabettin Paşa Camii Haziresi'ndeki Nefize Tuti Hanıma Ait Mezar Taşı (Murat Karademir'den)

Resim 620. Edirne Şahabettin Paşa Camii Haziresi'ndeki Şerife Emetullah'a Ait Mezar Taşı (Murat Karademir'den)

Resim 621. Bursa İnegöl Kavaklaraltı'ndaki 4 No.lu Dudu Hanım'ın Mezar Taşının Genel Görünümü (Murat Karademir'den)

Resim 622. Bursa İnegöl Kavaklaraltı'ndaki 17 No.lu Gülsüm Hanım'ın Mezar Taşının Genel Görünümü (Mustafa Çetinaslan'dan)

Resim 623. Bursa Yenişehir Sinan Paşa Camii Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 624. Bursa Yenişehir Yarhisar Hamamı Yakınındaki Mezar Taşı (Kağancan Ayaz'dan)

Resim 625. İstanbul Üsküdar Çingene Fırını (Karakadı) Camii Haziresi'nde Bulunan Kuka Başlıklı Mezar Taşı (Sahure Yariş ve Zülküf Yariş'ten)

Resim 626.-627.-628.-629.-630.-631.-632.-633.-634. Aksaray Güzelyurt Belediye Meydanında Bulunan Dükkânlar (Aksaray Güzelyurt Envanteri'nden)